VELDORNITHOLOGISCH JAARBOEK VAN NOORDWEST-VLAANDEREN

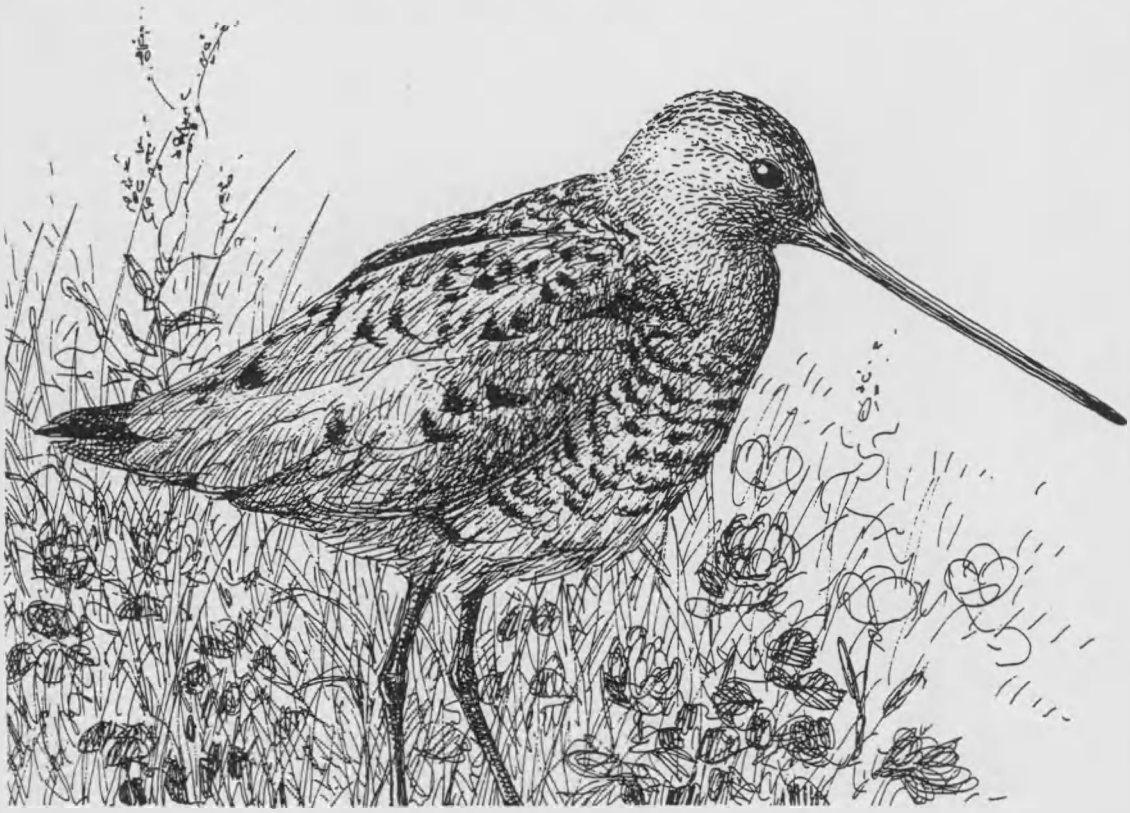

1986 - 87

VELDORNITHOLOGISCH JAARBOEK VAN NOORDWEST-VLAANDEREN 1986-87

244082

oktober 1988

Algemene coördinatie Frank De Scheemaeker

Centralisatie veldwaarnemingen
Frank De Scheemeker Georges De Putter Jurgen Vanpraet

Eindredactie Jurgen Vanpraet

Typwerk en Lay-out Jurgen Vanpraet

Illustraties Bruno Callebaut Yves De Saedeleer

Uitgever Frank De Scheemaeker

ISSN 0772-8395

VOORWOORD

De werking van het jaarboekcommité is het eerste jaar niet zo vlot verlopen als mocht verwacht worden. Enkele kandidaat-auteurs en de meeste kandidaten-eindredacteurs lieten het zonder blozen afweten, wanneer hen gevraagd werd of ze hun toegezegd deel van het werk wilden aanvattan. Voor het volgend jaarboek hopen we dan ook op een bredere kern van medewerkers te kunnen rekenen.

Hun werk zal allicht verlicht worden door de aangeschafte computor. Het tijdsslopend sorteren van gegevens per soort, gebied en/of datum zal binnenkort verleden tijd zijn. Ook tabellen en grafieken zullen door de computor kunnen opgesteld worden. Verder zal deze ons zeker onschatbare diensten kunnen bewijzen bij het opmaken van de broedvogelatlas, het bijhouden van het archief en het doorspelen van gegevens van nationaal belang naar Oriolus.

Bij het samenstellen van het jaarboek 1986-87 zijn duidelijk enkele accenten verlegd. Het watervogelartikel werd in een kompaktere vorm gegoten, terwijl de zangvogels en steltlopers dankzij de groeiende interesse voor die soorten, meer ruimte toebedeeld kregen.

Mij rest het alle medewerkers te danken en in het bijzonder Jurgen Vanpraet die, naast het typwerk en de lay-out, ook de volledige eindredactie waarnam.

Frank De Scheemaeker

De samenstelling van het jaarboek 1986-87 is een gezamelijk initiatief van :

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming
Afdelingen Brugge, Blankenberge en Knokke-Heist

Wielewaal afdeling Brugge

Vogelwerkgroep Noordwest-Vlaanderen Mergus

Vogelreservaat Het Zwin

Torenvalk Tielt

Uilenspiegel V.Z.W. Damme

Bond Natuurstudie Knokke

Natuureducatief Centrum De Roksemput

Werkgroep ter Bescherming en Studie van Nachtroofvogels

Ook de franstalige ornithologische vereniging AVES en het Laboratorium voor Ecologie der Dieren Gent verleenden hun medewerking.

Volgende auteurs verzorgden de teksten :

Anny Anselin	Coupure Rechts 542	9000 Gent
Luc Decat	Vloetemveld 14	8210 Zedelgem
Paul Decuypere	Rijselstraat 14 bus 1	8200 Brugge
Kris Decleer	Legeweg 221	8020 Oostkamp
Leo Declercq	Veldm. Fochstraat 3	8200 Brugge
Norbert Declercq	Tortellan 2	8300 Knokke
Rik De Jaegher	Stationsstraat 130	8220 Jabbeke
Jan De Mulder	Mariebergstraat 32	8020 Oostkamp
Filip De Ruwe	Jagersstraat 8	8200 Brugge
Yves De Saedeleer	Duinenstraat 227 cI	8401 Bredene
Frank De Scheemaeker	Ronselarestraat 105	8380 Brugge
Koen Devos	Kapelhoekstraat 55	8160 Diksmuide
Paul Herroelen	Postbus 64	8400 Oostende
Patrick Keirsebilck	Karel Van Manderstraat 21	8020 Oostkamp
Eckhart Kuyken	Lindeveld 6	8030 Beernem
Luc Maertens	Goudbloemenlaan 18	8300 Knokke
Patrick Meire	Dorpstraat 90	8200 Brugge
Guido Orbie	Rietlaan 33	8200 Brugge
Robrecht Pillen	Braambos Oost 11	8200 Brugge
Jan Seys	Coupure 21	8000 Brugge
Peter Sys	Duinenlaan 15	8440 Westende
Roland Vannieuwenhuyze	Bessenlaan 15	8440 Loppem
Jurgen Vanpraet	Brugsesteenweg 100	8242 Roksem
Frederick Willemyns	Dianadreef 31	8200 Brugge
Willy Dias	J. Van Ruusbroeckstraat 21	8320 Brugge

Deze achtste uitgave werd mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Provinciebestuur van West-Vlaanderen.

Belangstellenden kunnen dit achtste jaarboek bekomen door overschrijving van 275 Fr (port incl.) op rek. nr. 478-9010781-16 van Veldorn. Jaarboek Ronselarestraat 105, 8380 Brugge, met vermelding 'Jaarboek 1986-87'. De vorige zeven jaarboeken zijn nog te bekomen tegen resp. 160,250,275,275,275,275 en 275.

Goudplevier 133
Zilverplevier 134
Kannoetstrandloper 135
Drieteenstrandloper 137
Kleine Strandloper 138
Temmincks Strandloper 139
Krombekstrandloper 140
Paarse Strandloper 140
Bonte Strandloper 141
Kemphaan 142
Bokje 144
Watersnip 145
Poelsnip 145
Houtsnip 146
Grutto 148
Rosse Grutto 149
Regenwulp 150
Wulp 151
Zwarte Ruiter 152
Tureluur 153
Poelruiter 154
Groenpootruiter 154
Witgatje 155
Bosruiter 157
Blonde Ruiter 157
Oeverloper 158
Steenloper 159
Grauwe Franjepoot 160

Deel V Pleisterende Meeuwen en sterns Zeetrek

Zeetrekwaarnemingen 162
Pleisterende meeuwen en sterns 167

Deel VI Uilen

Nachtroofvogels in Noordwest-Vlaanderen 1986-87 173
Kerkuil 173
Velduil 175
Bosuil 177
Steenuil 179
Ransuil 180

Deel VII Zangvogels en varia

Nachtzwaluw 184
IJsvogel 184
Bijeneter 184
Hop 184
Draaihals 185
Groene Specht 185
Zwarte Specht 185
Grote Bonte Specht 186
Kleine Bonte Specht 187
Boomleeuwerik 188
Strandleeuwerik 188
Huiszwaluw 188

Duinpieper 189
Roodkeelpieper 189
Waterpieper 189
Oeverpieper 189
Engelse Gele Kwikstaart 190
Noordse Gele Kwikstaart 191
Citroenkwikstaart 192
Grote Gele Kwikstaart 193
Rouwkwikstaart 194
Noordse Nachtegaal 195
Nachtegaal 195
Blauwborst 196
Paapje 196
Roodborsttapuit 198
Tapuit 199
Beflijster 203
Waaierstaartrietzanger 204
Sprinkhaanrietzanger 204
Snor 205
Waterrietzanger 205
Baardgrasmus 205
Kleine Zwartkop 205
Sperwergrasmus 206
Pallas' Boszanger 206
Bladkoninkje 206
Raddes Boszanger 207
Bruine Boszanger 207
Fluiter 208
Kleine Vliegenvanger 209
Bonte Vliegenvanger 209
Grauwe Vliegenvanger 210
Wielewaal 211
Kuifmees 212
Boomklever 213
Taïgaboomkruiper 213
Grauwe Klauwier 215
Klapekster 215
Europes Kanarie 215
Putter 216
Sijs 216
Frater 217
Barmsijs 218
Kruisbek 219
Goudvink 221
Appelvink 221
Ijsgors 222
Sneeuwgors 222
Ortolaan 223
Dwerggors 223
Zwartkopgors 223
Waterral 224
Porceleinhoen 224

Deel VIII Fenologie

Fenologieverslag 1987 - Noordwest-Vlaanderen 226

WAARNEMERS

AA	A. Anselin
BBu	B. Burggraeve
BC	B. Callebaut
BDS	B. DE Schutter
BO	B. Opstaele
BOP	P. Boesman
BSP	P. Buys
CW	C. Wintein
DC	D. Content
DD	D. Daled
DVT	D. Van Torre
DH	D. Huysseune
DZR	R. Desmet
EK	E. Kuyken
EV	E. Vanloo
FB	F. Bogaert
FDR	F. De Ruwe
FDS	F. De Scheemaeker
FV	F. Vanhee
FW	F. Willemyns
GBa	G. Backers
GBu	G. Burggraeve
GDP	G. De PUtter
GDS	G. De Smet
GO	G. Orbie
GVT	G. Van Torre
HDB	H. De Blauwe
HS	H. Soete
ID	I. Deloof
JD	J. Desmet
JLT	J. Lammerant
JM	J. Maeckelbergh
JS	J. Seys
JVD	J. Van de Walle
JVG	J. Van Gompel
JVP	J. Vanpraet
JVi	J. Viaene
JzV	J. Vansteenkiste
KD	K. Decleer
KM	K. Maertens
LD	L. Decat
LL	Logboek Heist
LMa	L. Maertens
MaP	M. Peeters
MVDW	M. Van de Walle
NDC	N. Declercq
NE	N. Endriatis
PaL	P. Lust
PB	P. Beirens
PBu	P. Bultinck
PDC	P. Decuypere
PeL	P. Lust
PVDB	P. Van de Bulcke
PK	P. Keirsebilck
PM	P. Meire
Po	P. Opstaele
PS	P. Seys
PT	P. Tavernier
RDJ	R. De Jaegher
RP	R. Pottier
RPi	R. Pillen
Rv	R. Vannieuwenhuyze
SAG	G. Sallaets
SCa	S. CArion
TDF	T. Defoort
TDS	T. De Schuyter
WD	W. Dias
WIG	G. Wieme
WLT	W. Lammerant
YBa	Y. Baptiste
YDS	Y. De Saedeleer

WETLANDS IN NOORDWEST-VLAANDEREN EN HUN BELANG VOOR OVERWINTERENDE WATERVOGELS IN HET SEIZOEN 1986-87

Patrick Meire Koen Devos(*)

Laboratorium voor Ecologie der Dieren
Zoögeografie en Natuurbehoud

Rijksuniversiteit Gent
Ledganckstraat 35
9000 Gent

(*) Bursaal I.W.O.N.L.

Inleiding

In de vorige jaarboeken werd reeds uitvoerig ingegaan op het voorkomen van de watervogels in de diverse wetlands van Noordwest-Vlaanderen. Daarbij werd meestal gekozen voor een bespreking per gebied en per soort. Verder werden ook de resultaten van de I.W.R.B. tellingen en een beperkte samenvatting van de broedende watervogels gegeven. Dit stramien werd ook dit jaar nog gevolgd, zij het wel dat de gebiedsbespreking zeer beperkt werd gehouden om verschillende redenen. Vooreerst waren er van vele gebieden zeer sporadische gegevens die niet of nauwelijks konden geïnterpreteerd worden. Deze zijn nu allemaal weglaten en enkel de meer volledige datasets werden opgenomen. Bovendien is er in zekere mate een overlapping tussen het artikel met de soort- en dat met de gebiedsbesprekingen. Verder zien we dat de inhoudelijke bespreking van de diverse gebieden met jaren steeds meer achteruit gaat omdat we in herhaling vallen. Wij willen dan ook proberen om vanaf volgend jaar een kort overzicht te geven van de frequent getelde gebieden, en daarnaast kunnen we eventueel van enkele gebieden de evolutie van de aantallen over de jaren bespreken. Voor het volgende jaarboek zijn dan reeds 8 winters voorhanden. De gegevens van de besproken gebieden worden nu bij wijze van overgang iedere keer kort vergeleken met die van vorig jaar (Meire en Devos 1988). Voor de gegevens van de Duikers en zeldzame soorten verwijzen we naar de soortbespreking.

Overzicht van de weerssituatie

Het overzicht van de gemiddelde temperatuur te Ukkel per pentade voor het winterhalfjaar 1986-87 is weergegeven in figuur 1 op de volgende blz. Deze winter is de derde strenge winter op rij.

De temperaturen dalen vrij geleidelijk tot eind december.
In januari kenden we een eerste echte koude-periode tussen 10 en 20 januari. Het was één van de vijf koudste januari-maanden van deze eeuw!
Na een iets warmere periode begin februari werd het weer koud tot ongeveer half maart, wat uitzonderlijk laat is.

In oktober, december en maart viel er veel neerslag.

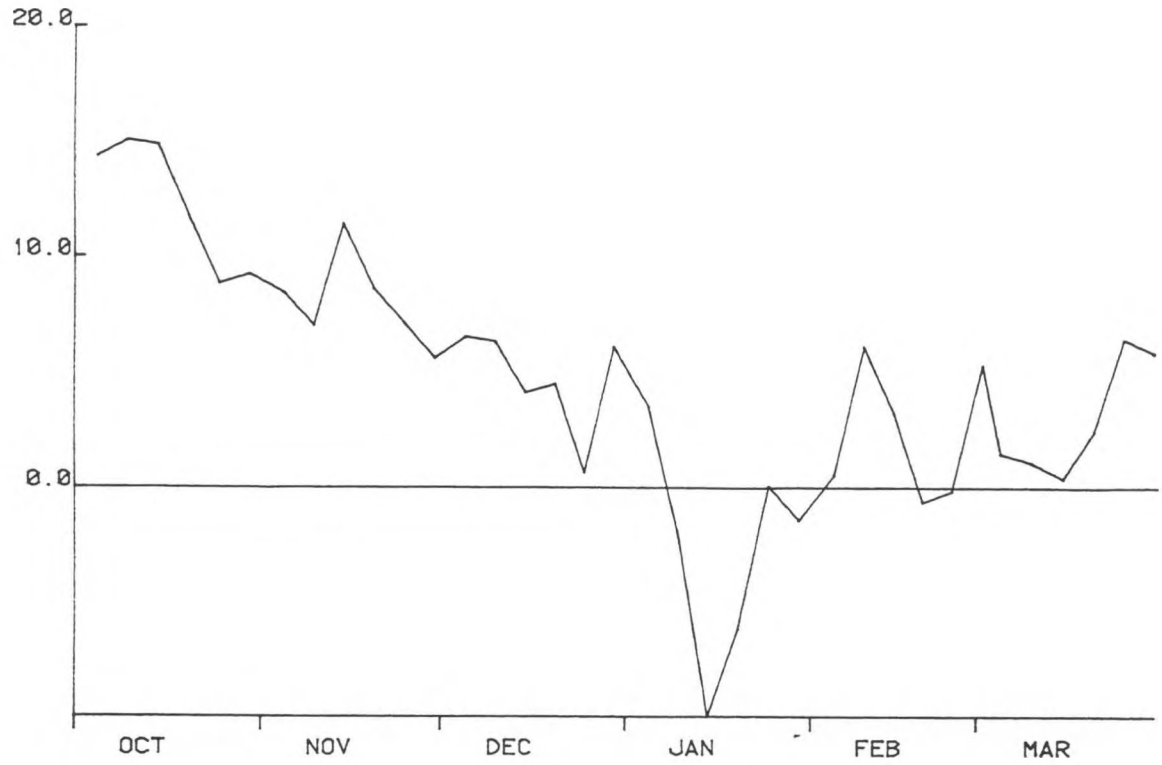

Gebiedsbespreking

Sint-Andries Koude Keuken

Net zoals vorige jaren overwinterden wat Meerkoeten en Wilde Eenden. De aantallen Wilde Eenden zijn lager, de aantallen Meerkoeten hoger dan vorig jaar.

Tabel 1 : Sint-Andries Koude Keuken : overzicht van de maxima per maand (FDS)

	WE	QE	MK
OKT	140	0	15
NOV	160	0	41
DEC	180	0	77
JAN	130	0	247
FEB	120	1	248
MAA	80	0	220
APR	15	0	51

Sint-Michiels Vijverhof

Een 1000-tal Wilde Eenden is een klassiek maximum voor het Vijverhof, hoewel de aantallen vrij vlug afnamen in vergelijking met voorgaande jaren. De aantallen Meerkoeten zijn dit jaar hoger dan vorig jaar. Overige soorten komen slechts sporadisch voor.

Tabel 2 : Sint-Michiels Vijverhof : overzicht van de maxima per maand (JDM)

	FU	WE	WT	SI	SE	QE	TE	YZ	MK
NOV	2	382	0	0	0	0	9	0	8
DEC	1	1043	0	2	0	2	24	0	33
JAN	0	449	6	0	0	0	5	2	285
FEB	3	319	0	0	0	11	1	2	242
MAA	6	175	0	0	4	3	0	0	168
APR	3	?	0	0	0	0	0	0	?

Brugge Blauwe Toren

De soortensamenstelling van deze put is vrij vergelijkbaar met vorige jaren. Grotere aantallen Futen tijdens en kort na het broedseizoen, wat Wilde Eenden en Meerkoeten. Opvallend is het groeiend aantal Tafeleenden op deze put. De overige soorten komen eerder sporadisch voor.

Tabel 3 : Blauwe Toren Brugge : overzicht van de maxima per maand (GDP,FW)

	NO	YZ	FU	KD	WE	WT	SI	SE	TO	QE	TE	WIT	AS	MK	BD	BE
AUG	0	0	17	0	2	0	1	0	0	0	1	0	0	7	0	0
OKT	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	4	0	0
NOV	0	0	8	0	185	0	0	0	0	5	68	0	2	35	0	0
DEC	0	0	10	1	15	0	0	0	0	27	78	1	2	109	0	0
JAN	1	1	9	0	50	4	28	1	1	12	205	1	1	75	0	0
FEB	0	0	9	0	60	1	0	0	1	16	103	0	0	300	1	0
MAA	0	0	10	0	49	6	0	15	0	10	150	0	0	294	2	2
APR	0	0	12	0	10	0	0	2	0	0	21	0	0	46	0	0
MEI	0	0	9	0	10	0	0	2	0	4	0	0	0	0	0	0

Oedelem Zandberghoeveput

Ook hier vinden we in het broedseizoen Futen en in de winterperide wat Wilde Eenden. Meerkoeten blijven opvallend afwezig in de eerste winterhelft.

Tabel 4 Oedelem Zandberghoeveput : overzicht van de maxima per maand.(CW)

	FU	WE	WT	SI	TE	MK
JUL	7	?	0	0	0	0
AUG						
SEP	0	30	0	0	0	0
OKT	0	141	0	0	2	0
NOV	0	287	0	0	1	0
DEC	0	339	0	0	1	8
JAN	0	259	0	0	0	24
FEB						
MAA	6	237	10	4	1	17
APR	10	18	0	0	0	18

Brugge Sint-Kruis : Kasteelvijver Rijckevelde

In dit gebied verblijven redelijk wat Wilde Eenden (TABEL 5).(CW)

	SEP	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA	APR
WE	55	165	155	189	243	195	110	11

Sijsele Meibosvijver

Dit gebied is vrij arm aan watervogels.

Tabel 6 : Meibosvijvers Sijsele : overzicht van de maxima per maand. (CW)

	FU	WE	SI	MK
SEP	2	0	0	1
OKT	0	2	0	0
NOV	0	0	0	3
DEC	1	0	0	6
JAN	0	0	0	14
FEB	0	0	0	0
MAA	2	0	7	3
APR	2	1	0	1

Knokke-Heist De Vrede

Met uitzondering van de 936 Meerkoeten in februari zijn de aantallen van alle soorten in dit anders toch interessante gebied lager dan in vorige jaren.

Tabel 7 : Knokke-Heist De Vrede : overzicht van de maxima per maand.(FDS,LMa,FW)

	DD	BE	SI	WT	WE	SE	TE	QE	MK	KE	PY
JUL	0	24	0	0	26	0	0	0	31	0	0
SEP	0	3	0	7	260	3	1	0	72	0	1
OKT	0	1	14	41	36	16	0	0	87	0	0
NOV	0	3	0	84	43	28	0	0	105	0	0
DEC	0	0	12	62	41	8	0	0	93	0	0
JAN	0	0	0	7	26	0	0	0	34	8	0
FEB	0	3	0	0	57	0	21	6	936	0	0
MAA	0	17	112	36	71	6	0	0	36	0	1
APR	1	24	0	0	13	0	0	0	9	0	0
MEI	0	28	0	0	26	0	0	8	11	0	0

Oostkamp Fribona put

In vergelijking met de enkele tellingen van vorig jaar waren de aantallen dit seizoen laag.

Tabel 8 : Put Fribona : overzicht van de maxima per maand .(JDM)

	FU	WE	SI	SE	TE	QE	MK
JUL	2	5	0	0	0	0	0
AUG	1	9	0	0	0	0	0
SEP	2	7	0	0	0	0	0
OKT							
NOV	1	12	3	0	0	0	5
DEC	1	88	0	0	1	0	15
JAN	1	106	0	1	0	2	31
FEB	2	0	0	0	0	0	7
MAA	2	9	0	0	0	0	9
APR	2	7	0	0	0	0	0

Roksem Hoge Dijken

De put van Roksem wordt duidelijk één van onze betere watervogelgebieden. Van de Smient bleven de aantallen en het aantalsverloop vrij analoog aan vorig jaar, terwijl voor de Wilde Eend en Meerkoet duidelijk hogere aantallen werden gescoord. De aantallen Tafel- en Slobeenden lagen ietwat lager.

	DD	FU	KZ	BE	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	BD	MK	ZT	PY	AS	IE	KR	YZ	MZ	NO	TO	GF
JUL 2	0	7	0	0	0	0	0	?	0	10	10	0	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AUG 1	0	15	0	0	0	0	0	200	0	9	5	0	207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AUG 2	2	12	0	0	0	0	48	210	4	1	11	0	232	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SEP 1	1	10	0	0	0	0	0	1500	10	28	3	0	?	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SEP 2	4	10	0	0	34	2	80	4100	207	30	25	0	150	0	8	2	0	0	0	0	0	0	0
OKT 1	3	12	0	0	75	0	39	3050	188	45	40	0	164	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0
OKT 2	0	21	0	2	75	4	53	2865	202	54	39	0	135	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NOV 1	4	27	1	8	213	5	74	?	151	154	37	0	135	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0
NOV 2	0	10	1	7	800	1	149	3000	138	75	115	0	?	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0
DEC 1	0	3	0	14	253	2	11	1407	29	30	68	0	166	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0
DEC 2	0	7	0	17	1107	2	163	1096	?	?	?	1	?	0	3	0	4	1	1	0	0	0	0
JAN 1	0	5	5	20	1625	2	97	2664	78	71	?	2	412	0	9	0	2	0	7	1	0	1	0
JAN 2	0	?	6	19	3050	1	6	1064	14	3	14	0	1104	0	2	0	0	0	2	0	2	0	0
FEB 1	0	1	1	9	80	2	0	255	7	108	93	3	535	0	4	0	3	0	6	0	3	0	0
FEB 2	0	?	0	43	?	0	?	?	?	?	?	0	?	0	4	0	0	0	5	0	0	0	0
MAA 1	0	6	1	30	767	3	12	184	13	57	61	4	191	0	3	0	0	0	5	0	0	1	0
MAA 2	0	0	0	12	107	0	0	?	11	?	?	1	?	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0
APR 1	2	4	0	21	3	0	3	26	22	0	33	1	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
APR 2	0	2	0	12	8	2	0	50	37	0	21	4	7	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0
MEI 1	0	0	4	3	0	0	0	53	6	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MEI 2	1	1	6	6	0	0	0	111	5	0	6	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUN 1																							
JUN 2	2	12	0	7	0	0	0	108	5	0	2	0	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Tabel 9 : Hoge Dijken te Roksem : overzicht van de maxima (JVP,FDS,PBu)

Knokke-Heist : Het Zwin

Klassiek zijn er steeds wat Dodaarzen, maar minder dan vorig jaar, en Futen aanwezig. De aantallen Wilde Eenden zijn vrij analoog aan de vorige jaren. Vooral in het najaar zijn de aantallen Bergeenden hoger, de Smienten en Wintertalingen daarentegen scoren beduidend lager dan vorig jaar.

Tabel 10 : Het Zwin : overzicht van de maandmaxima (LMa,GBu,BBu,PS)

	RD	DD	FU	RF	KD	GF	KZ	BE	SI	WT	WE	SE	TE	KE	BD	MK	PY	NO	MZ	TO	AS
JUL	0	1	2	0	0	0	0	?	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AUG	0	2	4	0	0	2	0	?	4	9	?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
SEP	0	0	6	0	0	0	0	22	21	120	900	2	0	1	0	0	0	0	0	0	12
OKT	0	16	4	1	1	0	0	?	39	56	2320	66	0	0	0	0	0	0	0	0	5
NOV	1	18	8	1	0	1	0	458	585	270	2990	29	2	8	6	6	2	0	1	0	7
DEC	0	14	7	0	0	0	0	116	104	43	2290	31	23	5	15	27	1	0	0	0	4
JAN	0	26	4	0	0	0	0	36	17	2	1130	0	0	0	14	0	26	1	1	1	0
FEB	0	0	1	0	0	0	1	177	207	0	1310	0	0	0	10	63	2	0	0	0	14
MAA	1	1	5	0	0	0	0	356	124	0	790	0	0	3	2	54	1	0	0	0	4
APR	0	2	2	0	0	0	0	232	1	0	280	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MEI	0	0	2	0	0	0	0	?	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JUN	0	0	1	0	0	0	0	?	0	0	?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zeebrugge-Dudzele : Achterhaven

Geen twee winters zijn dezelfde ! Dit blijkt duidelijk uit de gegevens van de Achterhaven. Lagen de aantallen fuutachtigen in tegenstelling tot de Voorhaven, op eenzelfde niveau van vorig jaar, de Bergeenden scoorden iets lager, vooral in het najaar. De aantallen Slobeenden waren ook laag, die van de Wintertalingen zelfs zeer laag. Smienten daarentegen bereikten weer de pieken van weleer. Vermeldenswaardig is wel het maximum van 13170 ex. Vermoedelijk is dit de laatste keer dat dergelijke aantallen te zien waren in dit gebied omdat de weilanden nu practisch verdwenen zijn. Ook de aantallen Wilde Eenden waren zeer hoog evenals de Tafeleenden, Meerkoeten en Pijlstaarten.

Tabel 11 : Achterhaven : overzicht van de maxima per halve maand(FW,FDS,MaP,GDP)

	DD	GF	RF	FU	BE	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	BD	MK	AS	PY	TO	YZ	MZ	NO
JUL 1	3	0	0	1	65	1	0	0	?	0	2	?	0	47	8	0	0	0	0	0
JUL 2	1	0	0	3	70	1	0	0	?	0	0	?	0	96	9	0	0	0	0	0
AUG 1	9	0	0	5	120	0	0	15	404	?	5	30	0	206	33	0	2	0	0	0
AUG 2	10	1	0	12	84	2	1	4	305	5	12	20	0	264	98	0	0	0	0	0
SEP 1	12	1	0	11	46	7	0	?	?	?	23	24	0	493	128	1	0	0	0	0
SEP 2	36	1	0	0	65	270	0	?	1200	?	56	?	0	720	46	12	0	0	0	0
OKT 1	64	0	1	7	56	392	0	102	1890	119	78	24	0	882	62	11	0	0	0	0
OKT 2	45	0	0	3	43	682	0	145	3237	42	203	23	0	805	52	5	0	0	0	0
NOV 1	39	0	0	19	54	1307	0	171	5916	50	325	45	3	970	28	1	0	1	1	0
NOV 2	56	0	0	38	70	1155	0	96	5045	114	424	54	4	1015	22	12	0	0	1	0
DEC 1	45	0	0	9	39	1200	0	18	4325	113	337	158	0	1115	42	2	2	0	3	0
DEC 2	25	0	0	52	8	3019	10	200	5486	27	355	50	16	1029	31	48	0	0	7	0
JAN 1	54	0	1	70	273	8098	6	141	3720	60	474	144	43	2400	30	79	3	32	23	32
JAN 2	101	2	4	153	218	13170	3	7	761	3	1600	939	140	6023	74	182	7	142	129	91
FEB 1	70	0	5	136	14	3697	0	40	486	0	1058	668	135	3788	68	41	5	70	118	119
FEB 2	16	0	1	102	99	400	0	12	149	0	1	18	81	3680	24	68	0	0	18	7
MAA 1	18	0	2	66	115	1305	0	8	?	12	102	34	63	2964	33	135	0	0	10	0
MAA 2	8	0	0	13	134	150	0	?	?	20	22	2	15	?	43	?	0	0	0	0
APR 1	6	0	1	6	174	133	0	5	?	18	28	23	4	527	43	3	0	0	0	0
APR 2	1	0	0	10	224	14	0	3	?	36	0	28	0	?	48	4	0	0	0	0
MEI 1	0	0	0	5	264	3	0	2	?	21	0	19	0	?	31	0	0	0	0	0
MEI 2	0	0	0	11	209	0	0	1	?	18	0	17	0	?	51	0	0	0	0	0
JUN 1	0	0	0	9	221	0	0	0	?	5	3	9	0	?	38	0	0	0	0	0
JUN 2	0	0	0	11	144	0	0	7	?	30	0	15	0	?	57	0	0	0	0	0

Brugge Put van Zevenkerke

Met uitzondering van de piekwaarde in januari voor de Wilde Eend zijn de aantallen vergelijkbaar met vorig jaar. De aantallen Meerkoeten waren hoog. Merkwaardig is dat op de put steeds grotere aantallen Kuif- dan Tafeleenden aanwezig zijn en de groepjes Smienten in januari en februari.

Tabel 12 : Put van Zevekerke : overzicht van de maandmaxima (FDS,WLT,JVi,FW)

	SI	KE	WE	TE	QE	MK	KZ	AS	PY	WT	SE	FU	BD
JUL	0	0	151	0	0	16	0	0	0	0	0	0	0
AUG	0	0	203	0	0	24	0	0	0	0	0	0	0
NOV	1	0	573	6	19	126	0	0	0	0	0	0	1
DEC	1	1	359	2	45	137	0	0	0	0	0	0	0
JAN	52	3	1090	4	10	469	7	0	0	0	0	0	0
FEB	49	0	?	3	3	477	0	0	0	0	0	0	0
MAA	2	2	162	12	7	162	0	1	2	6	11	1	0
APR	0	0	?	2	4	29	0	0	0	0	5	1	0

Brugge Put St.-Pieters

Deze put heeft steeds een grote aantrekkingskracht uitgeoefend op Dodaarzen. Met uitzondering van enkele piekwaarden bij de Kuif- en Tafeleenden zijn de aantallen eenden laag. De Meerkoet deed het veel beter dan vorig jaar.

Tabel 13 : Brugge put St.-Pieters : overzicht van de maandmaxima (GDP,FDS,LMa,FW)

	DD	FU	BE	SI	KE	WE	SE	TE	QE	BD	MK
SEP	31	0	2	0	0	5	2	0	0	0	55
OKT	25	0	0	0	0	18	0	9	0	0	82
NOV	14	0	1	0	1	66	0	16	5	0	124
DEC	3	0	0	2	0	85	0	87	152	0	183
JAN	0	0	0	170	0	80	0	0	0	0	347
FEB	0	2	2	3	0	40	0	380	220	3	350
MAA											
APR	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	2

Meetkerke : putje van Meetkerke

Lage aantallen Wilde Eenden en hoge aantallen Meerkoeten in vergelijking met vorig jaar.

Tabel 14 : Meetkerke put : overzicht van de maandmaxima

	WE	WT	KE	SI	MK	PY
NOV	80	0	1	0	1	0
DEC	78	0	0	0	5	0
JAN	175	0	0	0	22	0
FEB	30	0	0	2	165	0
MAA	35	1	2	21	270	3

Zuienkerke : Polderwind

Vermeldenswaardig is hier de 5000 Smienten in januari.

Tabel 15 : overzicht van de maandmaxima (MaP,LMa)

	DD	FU	KZ	BE	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	BD	MK	NO
OKT	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	8	0
NOV	1	0	0	0	3	0	0	69	0	0	9	0	6	0
DEC	13	0	0	0	27	2	0	376	10	0	11	0	32	0
JAN	0	0	6	0	5000	0	0	?	0	0	0	3	500	0
FEB	4	3	0	1	250	0	0	7	0	0	9	6	420	1
MAA	2	4	0	0	150	0	25	25	0	0	0	5	300	0
APR	1	2	0	0	0	0	0	16	0	0	0	0	?	0

Roksem : put Ettelgem

In vergelijking met vorig jaar zijn de aantallen van alle soorten behoorlijk gestegen. Merkwaardig zijn de grote aantallen Futen en Slobeenden.

Tabel 16 : Ettelgemput : overzicht van de maandmaxima (JVP)

	GF	DD	FU	KZ	BE	SI	KE	WT	WE	SE	TE	QE	BD	MK	PY
AUG	0	10	0	0	0	0	0	0	18	0	0	6	0	27	0
SEP															
OKT	0	2	0	1	0	0	0	5	86	0	0	0	0	15	0
NOV															
DEC	0	1	0	1	0	0	0	32	149	28	45	7	0	48	0
JAN	0	0	0	1	0	0	0	64	223	37	29	4	0	75	4
FEB															
MAA	0	4	12	2	3	0	0	3	41	11	31	32	1	43	2
APR	0	4	5	0	2	1	2	2	51	7	4	38	0	32	0
MEI	0	2	19	0	1	0	0	0	76	8	3	14	0	45	0
JUN	5	4	12	0	2	0	0	0	31	2	0	31	0	76	0

Zeebrugge Voorhaven

De nogal onvolledige gegevens zijn samengevat in tabel 17. Vele malen werd geen onderscheid gemaakt tussen de Achter- en Voorhaven.

Tabel 17 : Voorhaven Zeebrugge : overzicht van de maandmaxima (FW,FDS,MaP, TDS,GDP,GO,e.a.)

	FU	BE	SI	KE	WE	TE	QE	BD	MK	EE	MZ	TO	YZ	AS	NO
AUG	14	77	0	0	0	0	0	0	0	22	0	0	0	0	0
SEP	?	0	0	0	0	0	0	0	0	?	1	0	0	0	0
OKT	?	0	0	0	0	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0
NOV	32	2	57	0	206	0	0	0	2	?	1	0	0	0	0
DEC	108	?	0	0	0	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0
JAN	59	207	500	26	380	4	8	4	118	34	18	80	1	8	1
FEB	1548	4	14	4	6	0	0	5	32	42	13	73	0	0	0
MAA	0	?	0	0	0	0	0	0	0	?	0	0	0	0	0
APR	?	?	0	0	0	0	0	2	0	73	1	0	0	0	0
MEI	?	?	0	0	0	0	0	0	0	43	0	0	0	0	0
JUN	?	?	0	0	0	0	0	0	0	83	0	0	0	0	0

Referenties

Meire P. en K. Devos 1987. Wetlands in NW-Vlaanderen en hun belang voor overwinterende watervogels in het seizoen 1985-86. Veldornithologisch Jaarboek van NW-Vlaanderen 1985-86: 8-29.

HET VOORKOMEN VAN OVERWINTERENDE EN DOORTREKKENDE WATERVOGELS IN NOORDWEST-VLAANDEREN GEDURENDE HET SEIZOEN 1986-87

Koen Devos
Patrick Meire

Laboratorium voor Ecologie der Dieren
Zoögrafie en Natuurbehoud
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

INLEIDING

Watervogels zijn wellicht de best gekende vogelgroep in Noordwest-Vlaanderen. In het kader van de veldornithologische Jaarboeken werden reeds een massa gegevens verzameld zodat we stilaan een inzicht krijgen in de functie die waterrijke gebieden in het Brugse vervullen voor overwinterende en doortrekkende watervogels. Zo geeft een derde opeenvolgende strenge winter ons nog meer informatie over de reactie van watervogels op vorstomstandigheden en blijkt ook duidelijk dat een aantal gebieden een belangrijke opvangfunctie vervullen voor vogels uit noordelijker streken.

Het is verheugend vast te stellen dat de belangrijkste Brugse wetlands volledediger geteld werden dan vorige winter. Toch moeten we het wat de 'gewonere' soorten betreft (bijv. Wilde Eend) vaak nog stellen met fragmentarische gegevens. Iets meer aandacht voor deze soorten in de toekomst is zeker wenselijk.

Voor het gebruikte materiaal en methoden verwijzen we naar het vorige jaarboek (Meire en Devos 1987). In de soortbespreking beperken we ons dit jaar meer tot een louter overzicht van de gegevens, al of niet in grafiekvorm.

SOORTBESPREKING

ROODKEELDUIKER (Gavia stellata)

Deze soort werd regelmatig waargenomen in het havengebied te Zeebrugge-Dudzele.

Van de Voorhaven liggen volgende waarnemingen voor :

16.11	1 ex.	DLa,RML
22 en 23.11	1 ex.	
11.01	1 ex.	FW,FDS
08.02	1 ex.	FW
12.02	6 ex.	TDS
15.02	2 ex.	TDS
22.02	3 ex.	FW,TDS

Ook in de Achterhaven pleisterenden regelmatig Roodkeelduikers :

09 en 16.11 1 ex. FW,FDS
rond 15.01 1 tot 2 ex. TDS
25.01 1 dood ex. JVP,PBu

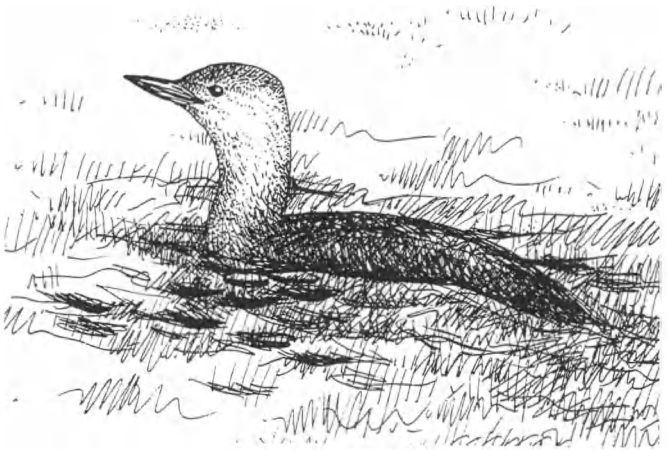

Op 15 en 20.01 vertoefde er 1 ex. in de Vissershaven (TDS, e.a.). Op het Boudewijnkanaal werd op 26.01 1 ex. met stookolie gezien. Aan het strand Zeebrugge verbleef telkens 1 ex. op 28.01, 01. en 11.02.

In andere gebieden was de soort een minder regelmatige verschijning.

Opmerkelijk was wel de waarneming van 35 ex. op 25 en 26.02 op zee tussen Bredene en Zeebrugge (YDS).
In het Zwin te Knokke werd 1 ex. gesignaleerd op 29.11 (FDS) en op 15.03 (LMa,GBu,BBu).
Op 28.02 werd 1 ex. gekneld in een visdraad aangetroffen op het Blankenbergs Vaartje (MaP). De vogel bleef nadien nog ter plaatse tot 15.03 (FW).
Verder was er nog een melding van 1 ex. op de Damse Vaart op 03.04 (RPi).

PARELDUIKER (Gavia arctica)

Deze soort werd weinig waargenomen deze winter.

Tussen 26.10 en 16.11 verbleef 1 ex. in het havengebied te Zeebrugge (vele waarnemers). Verder was er hier nog één waarneming : 1 ex. op 16.01 (DVBe).

Op 07.03 werd op een weide te Oudenburg een gekwetst ex. (blind, afgebroken ondersnavel, open wonde op rug) gevonden dat de dag nadien stierf in het vogelasiel te Oostende (JVP).

FUUT (Podiceps cristatus)

Achterhaven Zeebrugge - Dudzele (fig. 1)

Gedurende het ganse seizoen worden hier Futen aangetroffen. Hoewel reeds in de nazomer en de herfst enkele kleinere, kortstondige doortrekpiekjes werden genoteerd, verschenen pas tijdens en net na de koudegolf in januari grotere aantallen Futen in de Achterhaven. Enkele maxima waren 153 ex. op 25.01, 136 ex. op 01.02 en 102 ex. op 02.02. Vanaf april bleef het aantal schommelen rond 10 ex., wellicht overzomerende vogels (FDS,FW,TDS,e.a.).

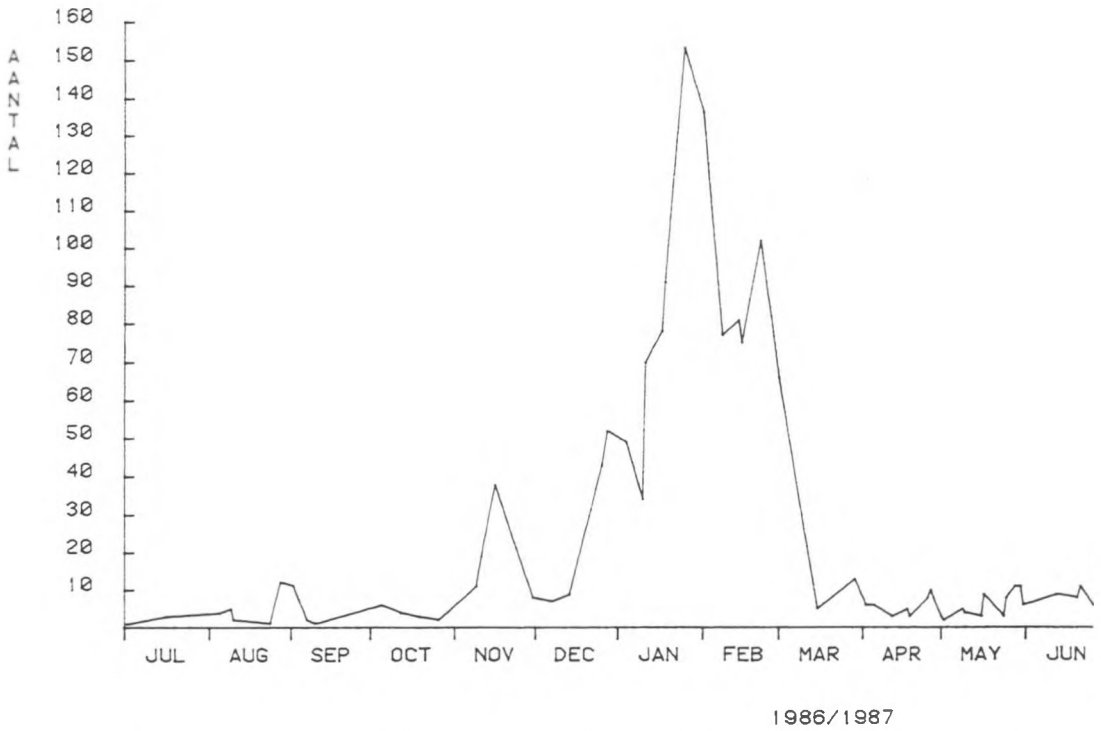

Fig. 1 : Aantalsverloop van de Fuut in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele gedurende het seizoen '86-'87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
3	12	11	6	38	52	153	136	66	10	11	11

Voorhaven Zeebrugge

Onder normale weersomstandigheden pleisteren hier relatief weinig Futen. Pas tijdens aanhoudende vorst lopen de aantallen sterk op, zoals ook dit jaar in januari het geval was. De echte piekaantallen werden evenwel net na de koudegolf genoteerd. Op 11.02 verbleven er reeds 896 ex., oplopend tot zelfs 1548 ex. op 12.02!!! Een totaaltelling (Voor- en Achterhaven) leverde ruim 1670 Futen op; wellicht een rekordaantal voor Vlaanderen...
Daarna namen de aantallen zeer vlug af : 395 ex. op 15.02 en 246 ex. op 19.02 (alleen Voorhaven). (TDS,FW,FDS,GDP,e.a.)

Hoge Dijken te Roksem (fig.2)

Opmerkelijk lage aantallen dit jaar. Alleen in het najaar vertoefden er hogere aantallen met een piek begin november : maximaal 27 ex. op 09.11. Tijdens de koudegolf in januari verdween de soort volledig. De voorjaarstrek was merkbaar van begin maart tot eind april maar leverde geen grote aantallen op. (JVP,PBu,FDS)

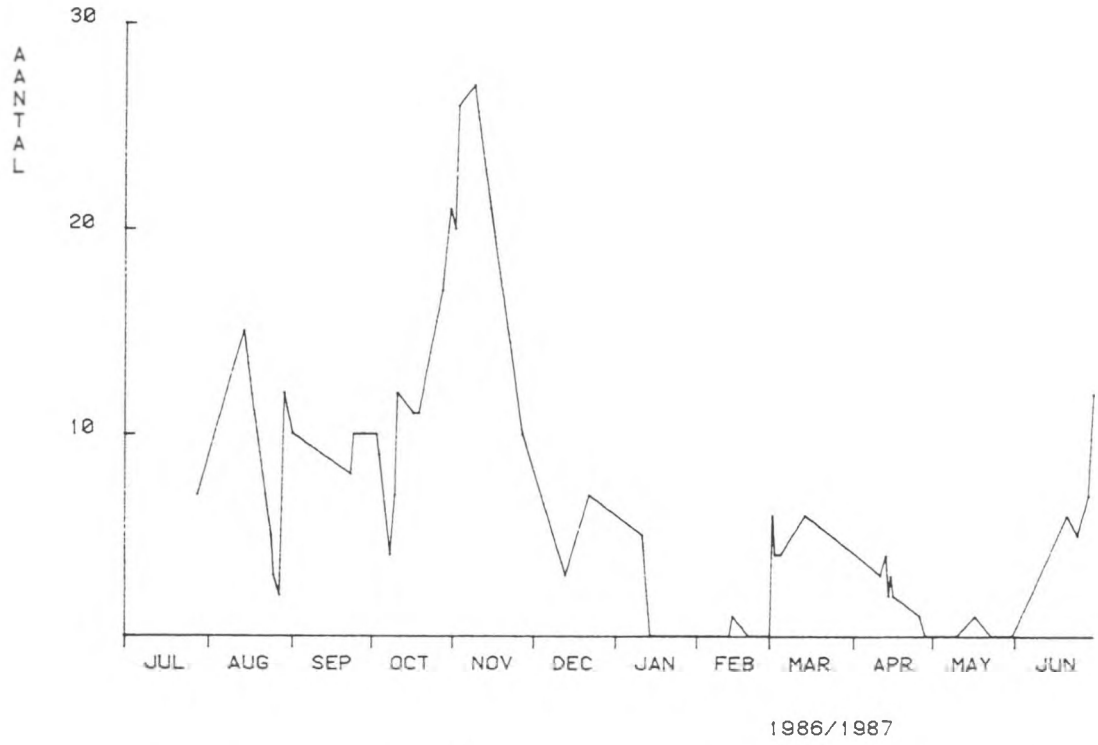

Fig. 2 : Aantalsverloop van de Fuut op de Hoge Dijken te Roksem gedurende het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
7	15	10	21	27	7	5	1	6	4	1	12

In heel wat andere gebieden pleisterden regelmatig Futen, echter meestal in relatief kleine aantallen. We vermelden nog enkele maxima :

Zwin : 8 ex. op 16.11
Blauwe Toren : 22 ex. op 05.08
Vijverhof St.-Michiels : 4 ex. op 04.03
Put Ettelgem : 19 ex. op 26.05 (lokale broedvogels).

ROODHALSFUUT (Podiceps grisegena)

In de periode oktober-april werden vrij veel Roodhalsfuten gezien. De meeste waarnemingen zijn afkomstig van de Achterhaven :

05.10	1 ex.	FW,FDS,TDS
10 en 11.01	1 ex.	FW,FDS
16 tot 21.01	2 ex.	FW,WAB,FDS
25.01	4 ex.	FDS
28.01	1 ex.	TDS
01.02	1 ex.	FW,TDS,FDS,PS,e.a.

08.02	2 ex.	WD
11.02	2 ex.	TDS
12.02	5 ex.	TDS
22.02	1 ex.	WD
01.03	2 ex.	FW,FDS
15.03	2 ex.	FW,FDS
12.04	1 ex.	WD

Op 26.01 vertoefden 2 ex. op het Boudewijnkanaal, op 21 en 30.01 tevens 2 ex. op het Zeekanaal (PBu,FW,TDS).

Ook in de Voorhaven verscheen de soort regelmatig :

12.10	1 ex.	FW
26.10	1 ex.	SC,DUe,HDi
09.11	1 ex.	PL
16.11	1 ex.	LL
06.12	1 ex.	LL
10.01	1 ex.	TDS

Van het Zwin zijn 4 waarnemingen voorhanden :

01.10	1 ex.	DC
09,10 en 16.11	1 ex.	LMa,BBu,GBu

Verder werd er nog één ex. waargenomen op de Oostendse vaart tussen de betonfabriek en Nieuweghe op 22.04 (TDF), terwijl er één dood ex. gevonden werd op de Vagevuurplas te Zuienkerke op 20.02 (MaP).

KUIFDUIKER (Podiceps auritus)

Net zoals vorig jaar was er een vroege waarneming in augustus : 1 ex. op de put van Vloetemveld op 19.08 (LD). Vanaf oktober volgden er meer waarnemingen :

12.10	Zwin	1 ex.	LMa,GBu
25.10	Achterhaven	1 ex.	GO
16 en 17.10	Blauwe Toren	1 ex.	YDS
10.01	Achterhaven	1 ex.	WD
13.01	Voorhaven	1 ex.	EV
01.02	Voorhaven	1 ex.	TDS
01.03	Achterhaven	2 ex.	FDS

GEOORDE FUUT (Podiceps nigricollis)

De soort werd bijna uitsluitend waargenomen in de zomer vroege herfst. Vooral de Hoge Dijken te Roksem en de Ettelgemput bleken geliefde pleisterplaatsen.

Hoge Dijken Roksem

31.05 tot 03.06	1 ex.	JVP,PBu
18.06	2 ex.	JVP,PBu
27 tot 30.06	1 ex.	JVP,PBu

Ettelgemput

13.05	1 ex.	JVP,PBu
17.06	2 ex.	JVP,PBu
25.06	1 ex.	JVP,PBu
28.06	5 ex.	JVP

In de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele zijn er, naast de herfst-, ook enkele winterwaarnemingen tijdens de vorstperiodes.
Alle waarnemingen :

28.08	1 ex.	FW,FDS
07.09	1 ex.	FW
27.09	1 ex.	FW
18 tot 25.01	1 ex.	WAB,TDS,FDS
20.01	2 ex.	YDS

Daarnaast nog enkel waargenomen in het Zwin : telkens 1 ex. op 24.08 en 09.11 (LMa,GBu,e.a.) terwijl op 21.08 2 ex. gezien werden (FDS,GBu).

DODAARS (Tachybaptus rufficollis)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele
Er werden hoge aantallen waargenomen in het najaar (max. 64 ex. op 05.10) met een lichte afname vanaf eind november. De koudegolf in januari zorgde echter voor kortstondige piekaantallen met maximaal 101 ex. op 17.01. In februari was de soort nagenoeg afwezig. (TDS,FDS,FW,e.a.)

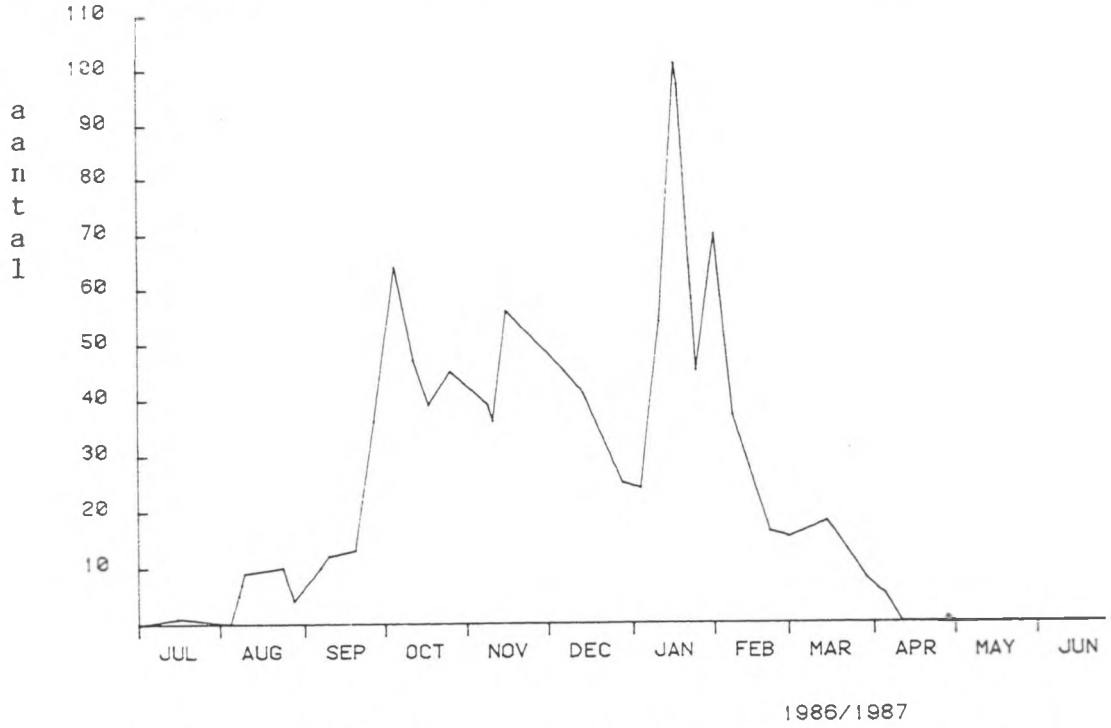

Fig.3 : Aantalsverloop van de Dodaars in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
1	10	36	64	56	45	101	70	18	6	0	0

Zwin te Knokke-Heist(fig.4)
Relatief hoge aantallen dit seizoen. Enkele maxima waren 16 ex. op 16.10, 18 ex. op 16.11 en 26 ex. op 04.01 (piek net voor de vorst). Net zoals vorig jaar werden na half januari vrijwel geen Dodaarzen meer gesignaleerd. (LMa,GBu,BBu)

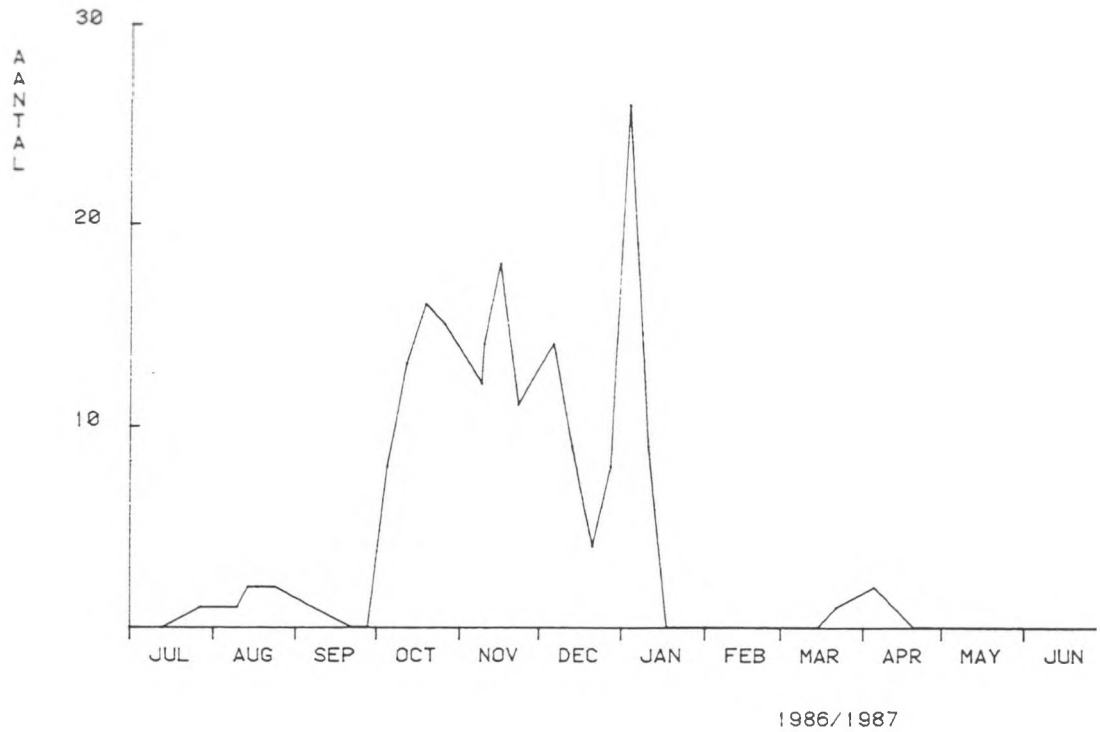

Fig. 4 : Aantalsverloop van de Dodoaars in het Zwin te Knokke-Heist tijdens het seizoen 1986-87.

Put St.-Pieters

Er werden vrij hoge aatallen gezien in het najaar met o.a. 31 ex. op 30.09, 25 ex. op 06.10 en 24 ex. op 13.10. Na 21.10 (9 ex.) werd de soort er niet meer aangetroffen. (FW,FDS)

In andere gebieden werden slechts enkelingen en sporadisch enkele kleine groepjes waargenomen. We vermelden nog 10 ex. op de Put van Ettelgem op 27.08 (JVP). In het Havengebied te Blankenberge en op het Blankenbergse Vaartje overwinterden 5 à 10 ex. (MaP)

AALSCHOLVER (Phalacrocorax carbo)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (Fig. 5)

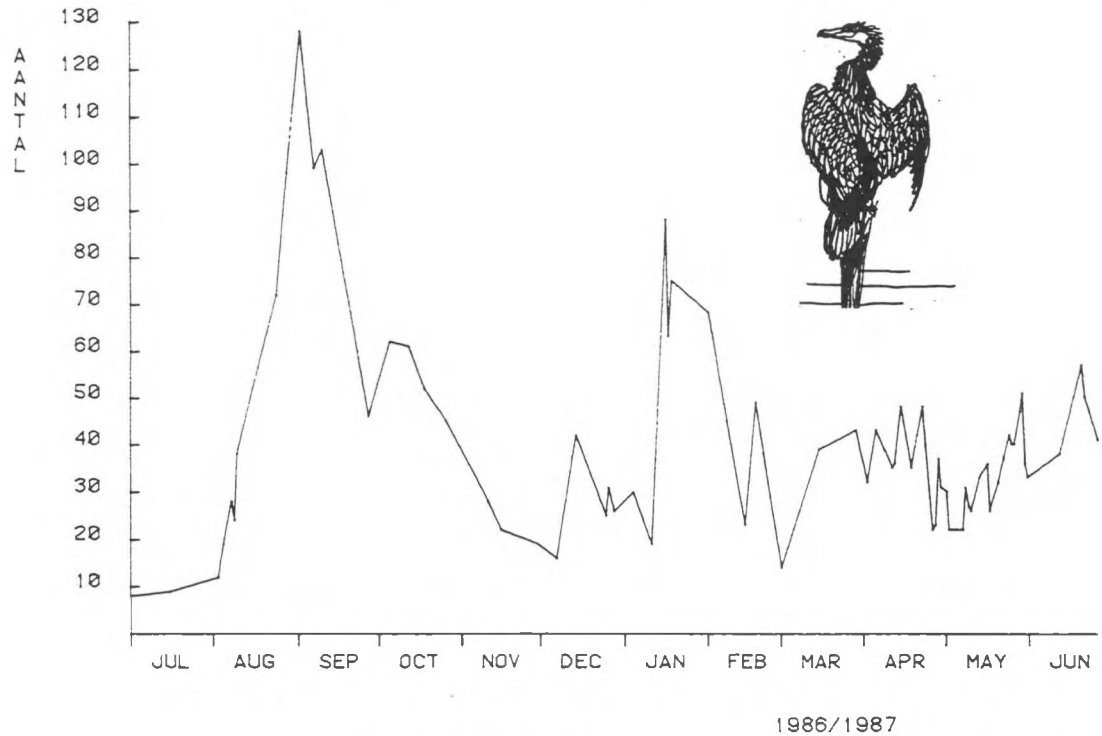

Fig. 5 : Aantalsverloop van de Aalscholver in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

We noteren een duidelijke najaarspiek eind augusustus-begin september met maximaal 128 ex. op 02.09. Daarna volgde een geleidelijke afname tot begin december. Tijdens de koudegolf in januari kregen we tijdelijk weer hogere aantallen oplopend tot 88 ex. op 16.01. Opmerkelijk zijn ook de hogere en vrij constant blijvende aantallen in het voorjaar en zelfs in juni (tot 57 ex. op 20.06). Het gaat hier hoogstwaarschijnlijk om overzomerende vogels.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
9	98	128	62	22	42	74	68	43	48	51	57

Voorhaven Zeebrugge

In dit gedeelte van de haven wordt de soort onregelmatiger aangetroffen dan in de Achterhaven. Tijdens en na de vorstperiode worden er de grootste aantallen aangetroffen : 18 ex. op 18.01, 9 ex. op 25.01 en 12 ex. op 22.02.

Zwin te Knokke-Heist

Vanaf half augustus tot eind maart waren er hier bijna steeds Aalscholvers aanwezig, echter bijna steeds minder dan 10 ex. De grootste groepen waren 12 ex. op 22.09 en 14 ex. op 15.02.

In een klein aantal gebieden werden sporadisch kleine aantallen pleisterende Aalscholvers gesignaleerd :

Roksem Hoge Dijken : max. 5 ex. op 31.10
Blankenbergse Polders : 3 ex. op 31.12

Daarnaast zijn er nog tal van trekwaarnemingen :

NAJAAR 1986

03.08	Roksem	7 ex.	NO
07.09	Zevekerke	2 ex.	N
20.09	Fonteintjes	6 ex.	NO
24.09	Sijsele	31 ex.	ZW
05.10	Voorhaven	3 ex.	ZW
	Achterhaven	19 ex.	ZW
08.10	Roksem	4 ex.	ZW
12.10	Heist Vuurtoren	45 ex.	ZW
28.10	Roksem	1 ex.	ZW
29.10	Sijsele	10 ex.	ZW
02.11	St.-Michiels	8 ex.	ZW
09.11	Roksem	2 ex.	ZW
15.11	Achterhaven	11 ex.	ZW

VORSTTREK

10.01	Zuienkerke	8 ex.	ZW

VOORJAAR 1987

14.03	Roksem	44 ex.	NO
02.04	Blankenberge	42 ex.	NO
14.04	Bulskampveld	1 ex.	
16.04	Wenduine	4 ex.	N
23.04	Fonteintjes	2 ex.	NO
24.04	Zwin	4 ex.	NO
17.05	Fonteintjes	2 ex.	NO
28.06	Blankenberge	2 ex.	NO
29.06	De Haan	1 ex.	NO

KUIFAALSCHOLVER (Phalacrocorax aristoteles)

Er zijn meerder waarnemingen dit seizoen, telkens van solitaire vogels :

KUIFAALSCHOLVER (Phalacorcorax aristotoles)

Er zijn meerdere waarnemingen dit seizoen, telkens van solitaire exemplaren :

23.09	Achterhaven	1 imm.	TDS
05.10	Achterhaven	1 ex.	FW,TDF
09.12	Zwin	1 ex.	GBu
20.12	Achterhaven	1 ex.	MaP
10.01	Blankenbergs Vaartje	1 ex.	FV,FDR,RV,e.a.

Volgens FV zou dit laatste ex. er reeds enkele dagen verbleven hebben.

Verder werd op de Hoge Dijken te Roksem een gerevalideerd ex. losgelaten dat verzorgd werd in het vogelasiel te Oostende.De vogel, die geringd was te Jersey, bleef nog enkele weken ter plaatse.

BERGEEND (Tadorna tadorna)

Zwin te Knokke-Heist (fig. 6)

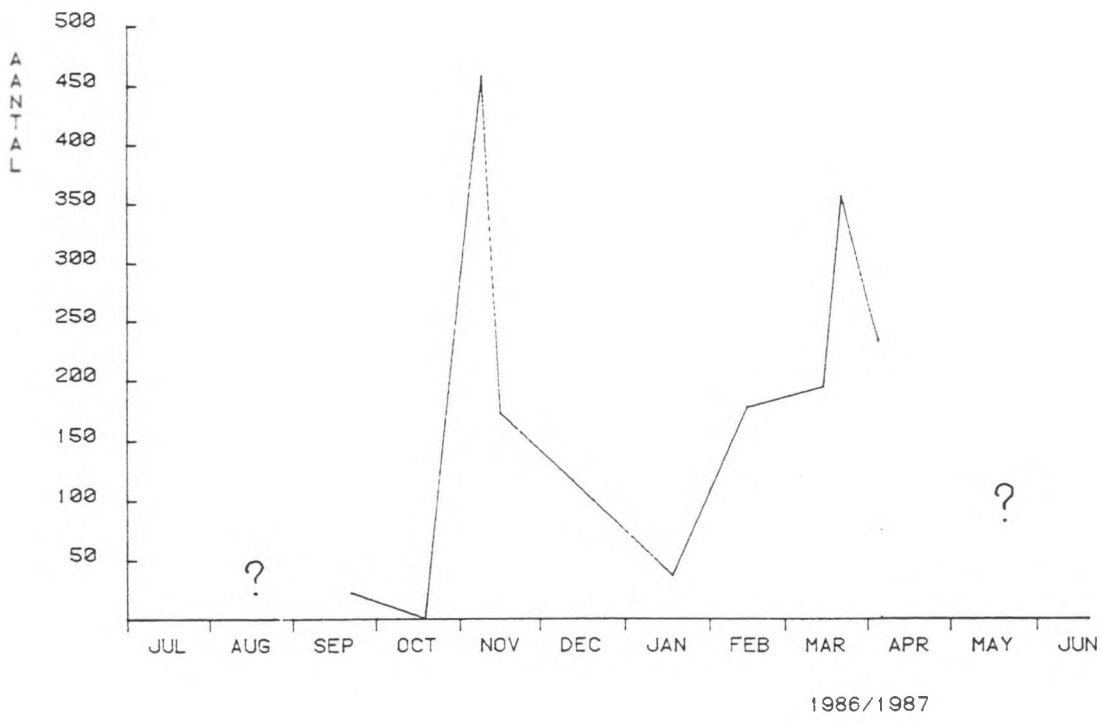

Fig. 6 : Aantalsverloop van de Bergeend in het Zwin te Knokke-Heist tijdens het seizoen 1986-87.

Jammer genoeg werd de Bergeend hier vrij weinig geteld : slechts 10 tellingen, doch deze laten toch toe een doortrekpatroon te onderscheiden. Op één waarneming na (22 ex. op 22.09), werden er tot

november geen Bergeenden gesignaleerd. Op de I.W.R.B.-telling van 19.10 was de soort zelfs volledig afwezig. Op 09.11 werden er echter reeds 458 ex. geteld, tevens het seizoensmaximum. Op 16.11 en 13.12 waren de aantallen weer reeds gedaald tot respectievelijk 172 en 116 ex. Deze afname zette zich verder tijdens de koudegolf (36 ex. op 18.10) om onmiddellijk daarna echter toe te nemen : 107 ex. op 01.02, 177 ex. op 15.02, 194 ex. op 15.03 en 356 ex. op 22.03. De laatste telling op 05.03 leverde 232 ex. op. (LMa,GBu,BBu)

De dalende trend van het aantal Bergeenden in het Zwin gedurende de laatste winters, heeft zich duidelijk niet verdergezet.

De Vrede en Oude Vrede te Knokke-Heist

In de nazomer maximaal 24 ex. op 24.07 in de Vrede. Van oktober t.e.m. februari waren hier slechts enkelingen of zeer kleine groepjes aanwezig (LMa). In het voorjaar werden daarentegen merkelijk hogere aantallen gesignaleerd : maximaal 33 en 34 ex. op respect. 18 en 24.04 (FW).
Ook in de Oude Vrede bleken de voorjaarsaantallen belangrijk met maximaal 72 ex. op 25.05 (FW).

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 7)

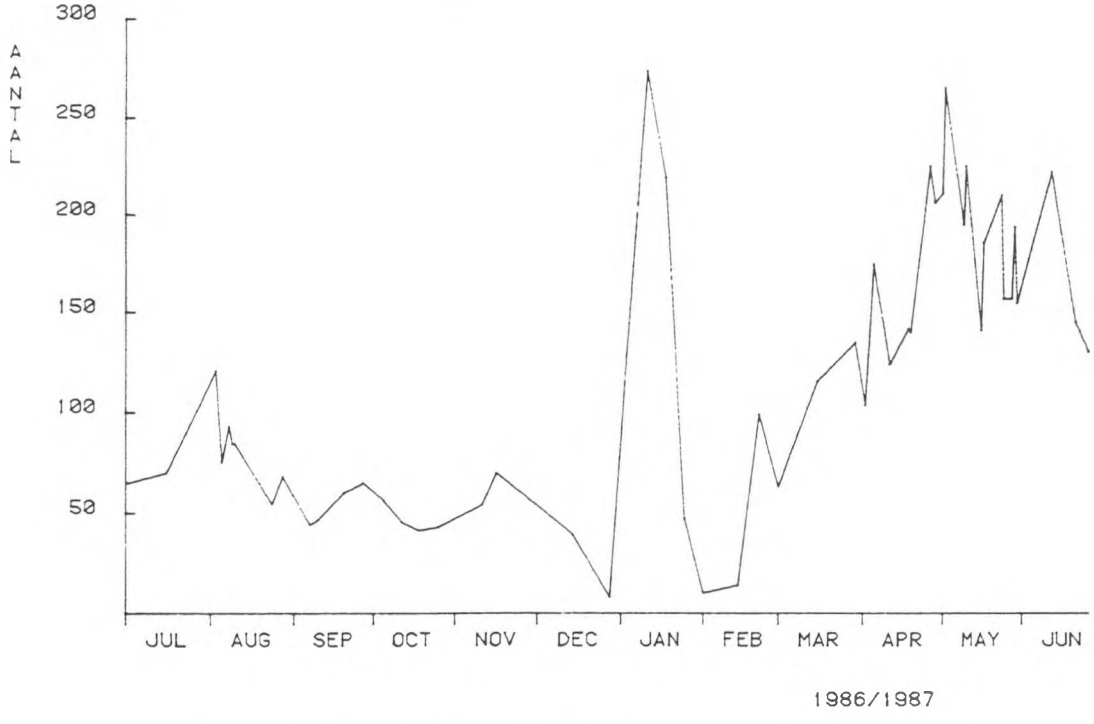

Fig. 7 : Aantalsverloop van de Bergeend in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

In de nazomer en de herfst bleven de aantallen schommelen rond een vrij constant niveau (gemiddeld ca. 50 ex.) met als uitschieter 120 ex. op 03.08. Vanaf eind november manifesteerde zich een afname doch de vorstperiode in januari resulteerde in een specta-

culaire toename met maximaal 273 ex. op 11.01. Een totaaltelling met de Voorhaven erbij leverde zelfs 493 ex. op Het is niet onmogelijk dat een groot deel van deze Bergeenden afkomstig was uit het Zwin dat een grote afname kende in deze koudeperiode. De piekaantallen in het havengebied te Zeebrugge waren echter zeer kortstondig : op 25.01 slechts 47 ex. meer. Vanaf half februari werd de voorjaarstrek merkbaar met een geleidelijke aantalsstijging tot begin mei (264 ex. op 02.05). Daarna iets lagere aantallen maar zelfs in juni bleven toch nog 100 tot 200 Bergeenden aanwezig (broedvogels + niet-geslachtsrijpe overzomeraars ?). (TDS,GDP,FW,FDS,FDR,e.a.)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
70	120	65	56	70	39	273	99	134	224	264	221

Voorhaven Zeebrugge

Ook hier veroefden regelmatig grotere aantallen. Enkele maxima zijn 77 ex. op 10.08, 67 ex. op 25.01 en 207 ex. op 18.01 (vorst) (FDS,FW).

Hoge Dijken te Roksem (Fig. 8)

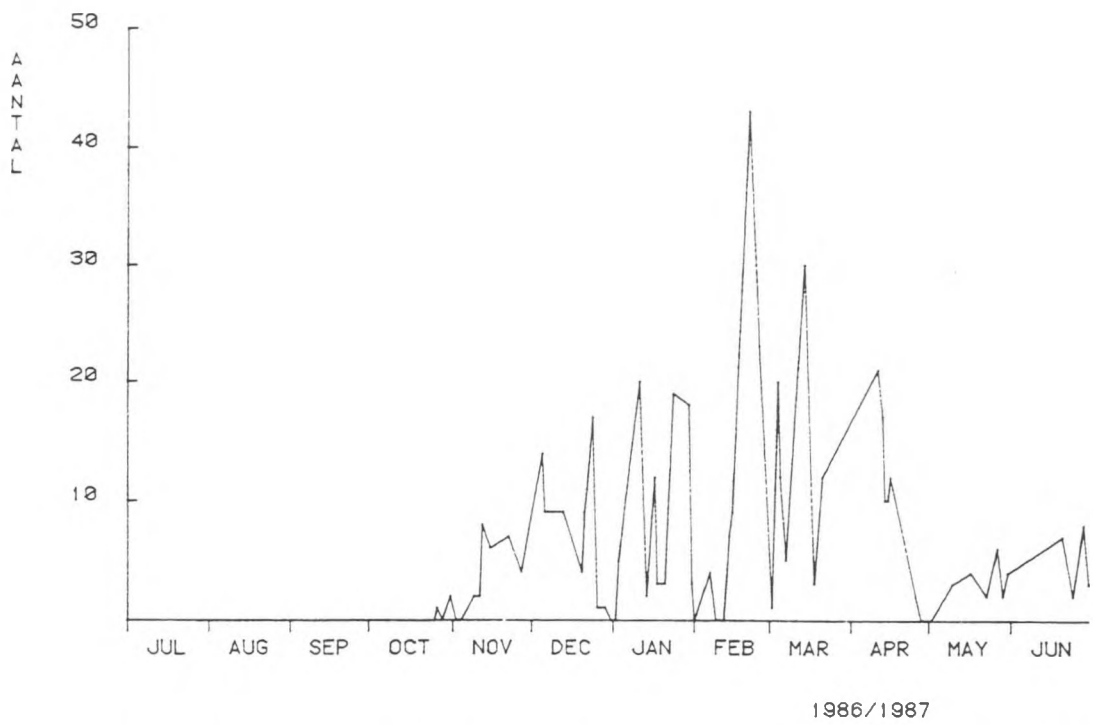

Fig. 8 : Aantalsverloop van de Bergeend op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Vanaf eind oktober verschenen hier de eerste Bergeenden. De zeer frequente tellingen tonen sterke fluctuaties op korte termijn (uitwisseling met omliggende polders ?) We vermelden de piek op 21.02 van 43 ex., na de koudegolf (JVP).

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	0	0	2	8	17	20	43	30	21	6	8

Andere gebieden

In andere gebieden bleken slechts kleine aantallen te pleisteren. We vermelden enkele maxima :

Lissewege Eendekooi : 18 ex. op 24.05 (FW)
Oostkerke Kleiputten: 6 ex. op 24.05 (FW)
Hoeke Steenbakkerij : 14 ex. op 15.04 (FW)

Opmerkelijk was ook nog de waarneming van een albino-exemplaar, samen met 12 'gewone' Bergeenden op 05.09 in de Zwinbosjes (DH).

SMIENT (Anas penelope)

Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele

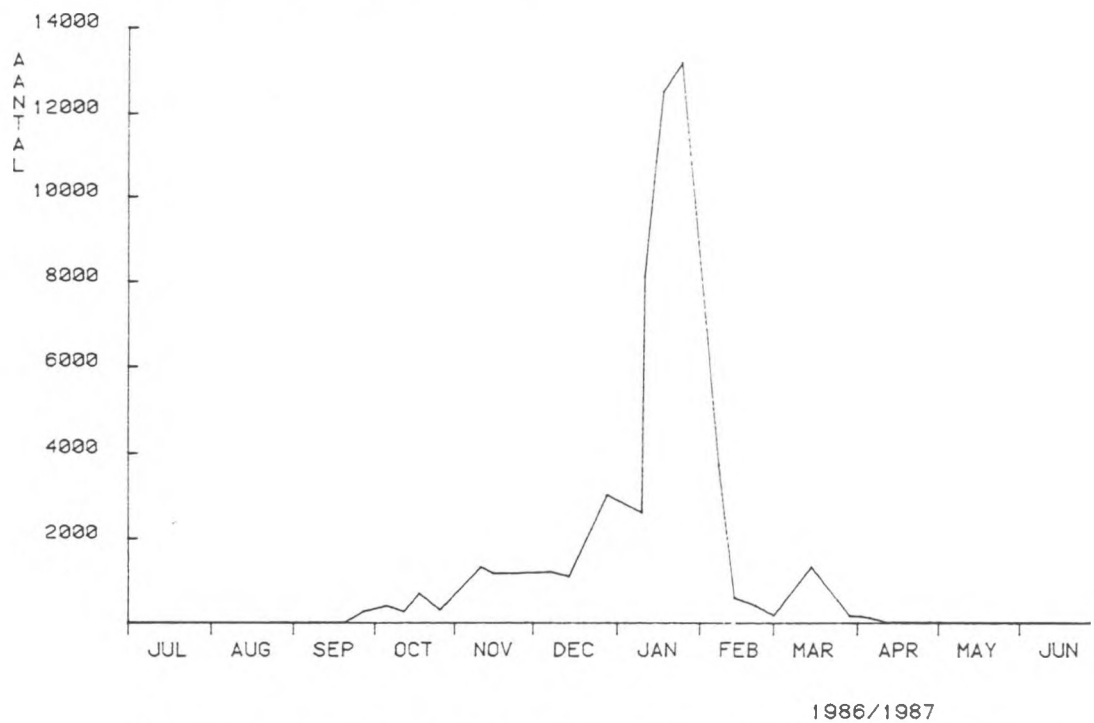

Fig. 9 : Aantalsverloop van de Smient in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Zoals steeds in strenge winters werden in de Achterhaven grote aantallen Smienten geteld waarbij de blijvende aanwezigheid van open water een grote aantrekkingskracht uitoefent.

Op 02.07 en 16.07 was een m aanwezig terwijl op 28.08 2 ex. gezien werden. De eerste kleine groepjes verschijnen vanaf 10.09 (7 ex.). Op 27.09 waren reeds 270 ex. aanwezig. In november en december bleven de aantallen op een vrij constant niveau hangen (1.000-1.500 ex.) maar eind december deed zich een vrij sterke stijging voor : 3.019 ex. op 28.12. Tijdens de koude-golf in januari werden piekaantallen genoteerd : 8.098 ex op 11.01, 12.497 ex. op 18.01 en 13.170 ex. op 25.01 (13670 ex. inclusief Voorhaven !) Vanaf februari manifesteerde zich een snelle afname : 3.697 ex. op 08.02 en slechts 400 ex. meer op 22.02. Op 15.03 werd nog een piekje genoteerd met 1.305 ex. Vanaf de tweede decade van april waren slechts enkele vogels meer aanwezig, de laatste op 02.05 (3 ex.). (TDS,FW,GDP,FDS,e.a.)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
1	2	270	682	1307	3019	13170	3697	1305	133	3	0

Voorhaven Zeebrugge

Slechts sporadische waarnemingen. Met uitzondering van 30.11 (57 ex.) werden alleen tijdens de vorst in januari grotere groepen gezien met maximaal 500 ex. op 25.01.

Hoge Dijken te Roksem (fig.10)

Het aantalspatroon is zeer gelijkend met dat van de Achterhaven (met weliswaar kleinere aantallen).

De eerste Smienten verschenen op 17.09 (15 ex.), gevolgd door een geleidelijke toename. Op 22.11 werd een jajaarsmaximum van 800 ex. geteld. Veel grotere aantallen werden geteld tijdens de vorst-periodes : 1.625 ex. op 11.01, 3.050 ex. op 17.01 en 1.744 ex. op 21.01. Daarna was er een snelle afname. In maart was er wel nog wat voorjaarstrek merkbaar met een piek op 14.03 : 767 ex. De laatste vogels werden gezien op 26.04 (1koppel). (JVP,PBu,FDS)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	0	34	75	800	1107	3050	43	767	21	0	0

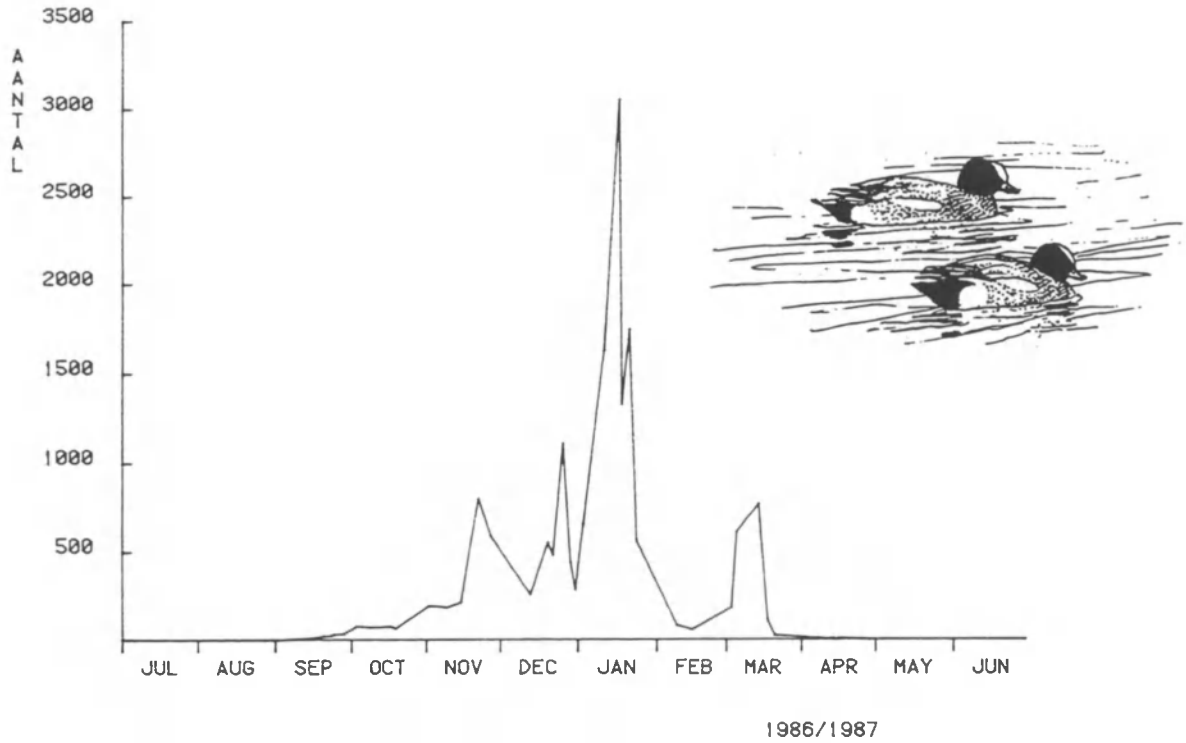

Fig. 10 : Aantalsverloop van de Smient op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Zwin te Knokke-Heist

De weinige tellingen (10) laten geen nauwkeurige reconstructie van het aantalsverloop toe. Er werden in ieder geval wel veel lagere aantallen genoteerd dan vorige winter. Op 14.08 waren reeds 4 ex. aanwezig, op 22.09 21 ex. Het wintermaximum werd bereikt op 09.11 met 585 ex. Na een dieptepunt in januari (17 ex. op 18.01) werden in februari en maart grotere groepen gesignaleerd : tot 207 ex. op 01.02 en 124 ex. op 15.03.
(LMa,GBu,BBu)

Vagevuurput te Zuienkerke

In dit minder traditioneel Smientengebied werden verrassend hoge aantallen geteld. Op 21.12 pleisterden er maar 15 ex. maar met de aanhoudende vorst verschenen grote groepen : op 16.01 150 ex. en op 20.01 maar liefst 5.000 ex.!
Daarna opnieuw veel kleinere aantallen : 400 ex. op 23.01, 250 ex. op 07.02, 200 ex. op 15.02 en telkens 100 ex. op 20.02 en 22.03.
(MaP)

Polders te Uitkerke

Slechts drie gegevens (JVG) :

21.11 : 280 ex. opvliegend en naar N over zee
30.11 : 60 ex.
10.03 : 75 ex.

Polders Blankenberge

In de eerste winterhelft slechts kleine aantallen (max. 27 ex. op 02.12 - LMa), doch daarna merkelijk grotere groepen : maximaal 300 ex. op 21.02 en 250 ex. op 28.02. In maart waren nog steeds ruim 100 ex. aanwezig. Op 10.04 werden er de laatste vogels gezien (10 ex.).
MaP

Andere gebieden

We vermelden enkele maxima :

Blauwe Toren : 28 ex. op 10.01 (FW)
Vlissegemput : 10 ex. op 06.12
Put van Meetkerke : 21 ex. op 04.03 (FW)
Put van Zevenkerke : 52 ex. op 24.01 (WLT)
Brugge St.-Pieters : 170 ex. op 26.01 (FDS)
De Vrede Knokke-Heist : 112 ex. op 15.03 (LMa)

KRAKEEND (Anas strepera)

Er waren relatief weinig waarnemingen van deze soort en de aantallen bleven steeds aan de lage kant. Alleen tijdens de koudegolf in januari werden in het havengebied te Zeebrugge enkele grotere groepjes gesignaleerd.

Voorhaven Zeebrugge

Pas met de aanhoudende vorst in januari verschenen er Krakeenden in dit gedeelte van de haven. De aantallen waren vrij behoorlijk : 19 ex. op 18.01 (FDS), 12 m en 14 w op 20.01 en 7 m en 12 w op 28.01 (TDS). Op 25.02 nog 3 m en 1 w (GO).

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele

Slechts zes waarnemingen met vrij kleine aantallen :

24.07	1 m	FW,FDS
20.12	2 ex.	MaP
28.12	10 ex.	MaP
11.01	6 ex.	MaP
18.01	3 ex.	MaP
25.01	6 ex.	GO

Hoge Dijken te Roksem

Vanaf september tot eind april waren hier regelmatig 1 tot 2 ex. aanwezig. Sporadisch werden een paar keer iets hogere aantallen genoteerd : 4 ex. op 25.10, 5 ex. op 15.11 en 3 ex. op 05.03. (JVP,PBu)

In Damme waren vanaf begin november Krakeenden aanwezig met als maximum 7 ex. op 06.12, 4 ex. op 21.12 en 5 ex. op 04.01 (RPi,FV).

Het Zwin te Knokke-Heist, dat de laatste winters het belangrijkste Krakeendengebied was in Noordwest-Vlaanderen, liet dit seizoen slechts één waarneming optekenen : 2 ex. op 28.12 !
(LMa,GBu,BBu)

Fonteintjes te Blankenberge

12.02	1 kp	EV
01.03	1 ex.	MaP
13.04	1 kp	JVG

Put van Meetkerke

15.11	1 ex.	FW	
04 en 08.03		2 ex.	FW
10.01	1 kp	JzV	
11.01	1 w	FW	

Put van Zevekerke te Loppem

22.12	1 ex.	WLT	
18 en 27.12		3 ex.	FW
02.01	2 ex.	WLT,JVi	
21.03	2 ex.	WLT	

Andere gebieden

Meersen Eernegem	14.03	1 kp	KM
Brugge St.Pieters	06.11	1 w	FDS
Ettelgemput	14.04	2 m	JVP
De Vrede	10.01	8 ex.	
Blankenberge Polderwind	02.12	2 ex.	LMa
Hoeke Steenbakkerij	24.04	2 ex.	FW
	20.06	2 ex.	FW

WINTERTALING (Anas crecca)

Dit seizoen waren de aantallen Wintertalingen bijzonder klein. Slechts één keer werd een koncentratie van meer dan 200 ex. gesignaleerd.

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 11)

Op 03.08 werden hier de eerste Wintertalingen gezien (2 ex.). Toch bleef het wachten tot begin oktober voor grotere concentraties. Op 05.10 werden 102 ex. geteld. De najaarstrek bereikte een hoogtepunt op 11.11 met 171 ex. Daarna volgde een terugval doch net voor de koudegolf kregen we een kortstondige piek met maximaal 141 ex. op 04.01 Tijdens de vorstperiode zelf verdween de soort nagenoeg volledig. Ook daarna bleven echt grote aantallen achterwege. De grootste groep betrof 40 ex. op 08.02. De laatste vogels werden gezien in mei : 2 ex. op 01.05 en 1 ex. van 02 tot 28.05. Eind juni verscheen alweer de eerste najaars (of rui?) -trekkers : 7 ex. (FDS,FW,GDP,TDS,e.a.)

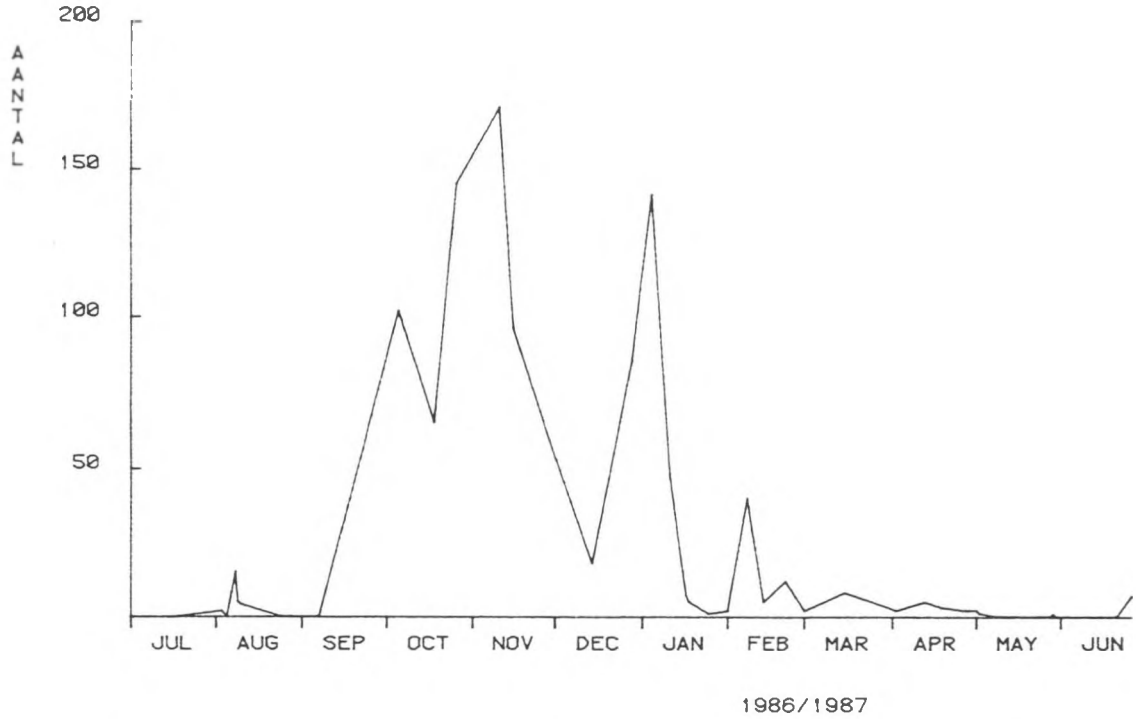

Fig. 11 : Aantalsverloop van de Wintertaling in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	15	?	145	171	85	141	40	8	5	2	7

Zwin_te_Knokke-Heist

Er deed zich een geleidelijke toename van het aantal Wintertalingen voor in de loop van september en oktober met een uitschieter op 28.09 : 120 ex. In november werden de grootste aantallen genoteerd met 104 ex. op 09.11 en 270 ex. op 15.11. Vermoedelijk worden vaak veel Wintertalingen over het hoofd gezien, getuigen hiervan zijn de soms sterk wisselende aantallen van dag tot dag; bijv. 270 ex. op 15.11, 63 ex. op 16.11. Na de piekaantallen in November was er een geleidelijke afname tot januari toen de soort volledig uit het gebied wegtrok door de vorstomstandigheden. Ook na de koudegolf werden geen waarnemingen meer gedaan. (LMa,GBu,BBu)

Hoge_Dijken_te_Roksem

Globaal gezien kregen we een analoog aantalsverloop als in de Achterhaven. De najaarspiek viel echter iets lager met maximaal 149 ex. op 27.11, gevolgd door een snelle afname tot amper 11 ex. op 13.12. Aan de koude-golf in januari ging een piek vooraf van 163 ex. op 22.12. Ook in dit gebied was de voorjaarstrek nauwelijks merkbaar. De laatste waarneming gebeurde op 11.04 : 3 ex. (JVP,PBu,FDS)

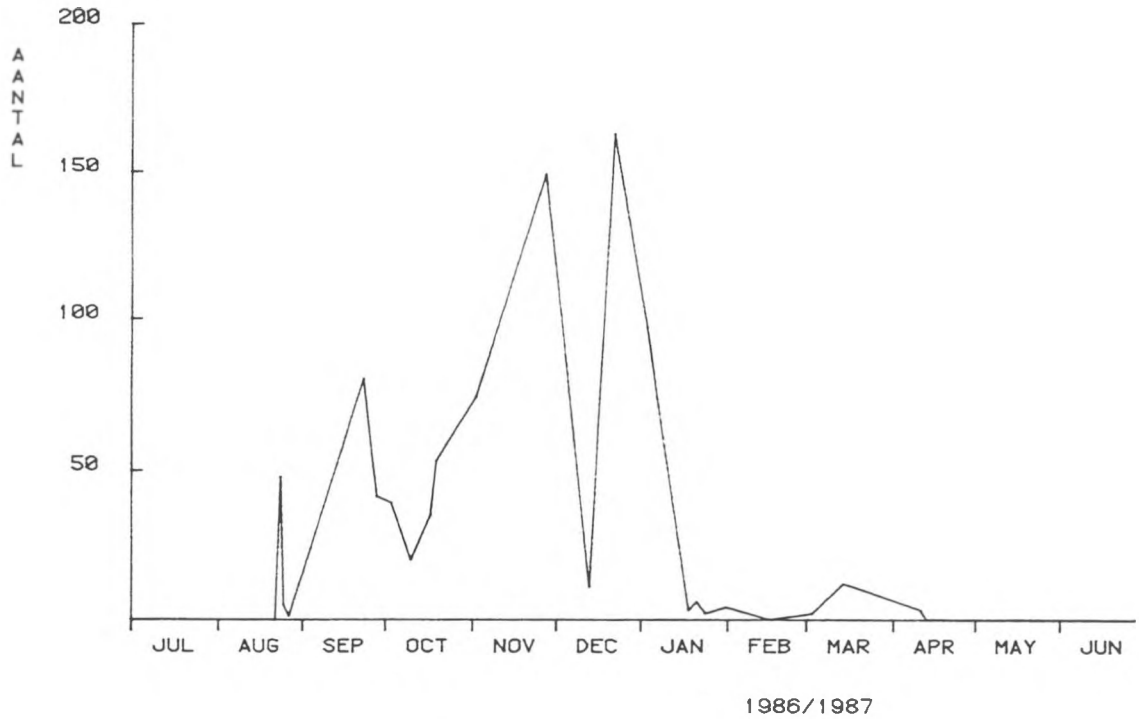

Fig. 12 : Aantalsverloop van de Wintertaling op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	48	80	53	149	163	97	0	12	3	0	0

De Vrede te Knokke-Heist

Van september t.e.m. april konden hier regelmatig Wintertalingen aangetroffen worden. De maxima waren 84 ex. op 16.11 en 62 ex. op 13.12 (LMa).

Hieronder geven we een overzicht van de belangrijkste waarnemingen in andere gebieden :

Meetkerke Eendekooi	14.03	11 ex.	FW
Meetkerke Put	22.03	7 ex.	FW
Blauwe Toren	14.03	28 ex.	FW
Uitkerke Polder	11.08	30 ex.	JS
	25.08	60 ex.	YBa
	10.03	25 ex.	FW
Ettelgemput	23.12	32 ex.	JVP
	03.01	64 ex.	JVP
Vagevuurput	16.01	25 ex.	MaP
Blankenbergse Polder	28.02	25 ex.	MaP
	14.03	25 ex.	MaP
Oude Vrede	15.03	17 ex.	LMa,GBu

WILDE EEND (Anas platyrhynchos)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 13)

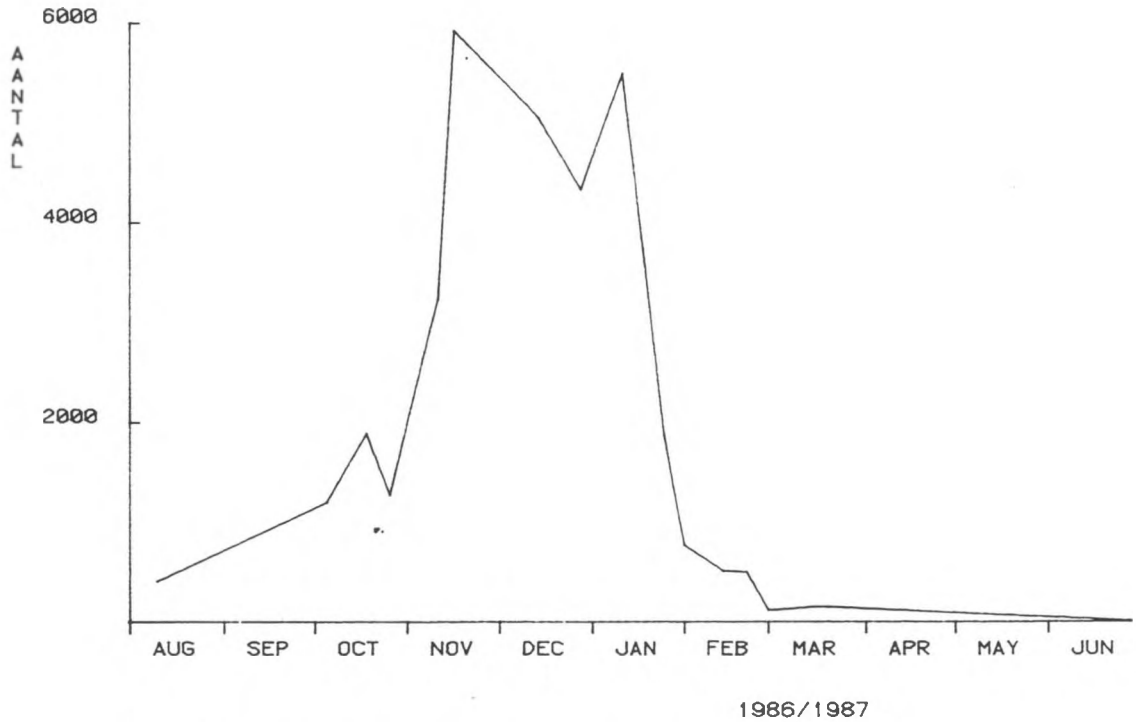

Fig. 13 : Aantalsverloop van de Wilde Eend in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Van augustus t.e.m. oktober manifesteerde zich een geleidelijke toename : van 404 ex. op 10.08 naar 1890 ex. op 18.10. In november gingen de aantallen dan zeer snel stijgen tot een wintermaximum van 5916 ex. op 16.11. Daarna was er een lichte afname (tot 4325 ex. op 28.12) doch de koudegolf zorgde opnieuw voor een tijdelijke piek van 5486 ex. op 11.01. Na de vorst trok de soort zeer snel weg uit het gebied zodat begin februari nog amper 761 ex. aanwezig waren. In maart bleven een 100 à 150 ex. ter plaatse, vermoedelijk plaatselijke broedvogels. In de daaropvolgende maanden werd de soort niet meer geteld.
(FW,FDS,GDP,TDS,e.a.)

Tabel met de maximale aantallen per maand

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	404	-	1890	5916	5045	5486	761	149	-	-	-

Hoge Dijken te Roksem (fig. 14)

Hier werd een duidelijk verschillend aantalspatroon bekomen dan in de Achterhaven. Eind augustus-begin september was er een snelle toename met een vroege najaarspiek op 28.09 : 4100 ex. Daarna noteerden we lagere aantallen : 3050 ex. op 04.10, ca. 3000 ex.

op 27.11 en 1407 ex. op 13.12. Bij de aanvang van de vorstperiode volgde een korte heropflakering met 2664 ex. op 11.01. In februari verdwenen de meeste Wilde Eenden en bleven in het voorjaar slechts een 200 à 250 ex. pleisteren.
(JVP,PBu,FDS)

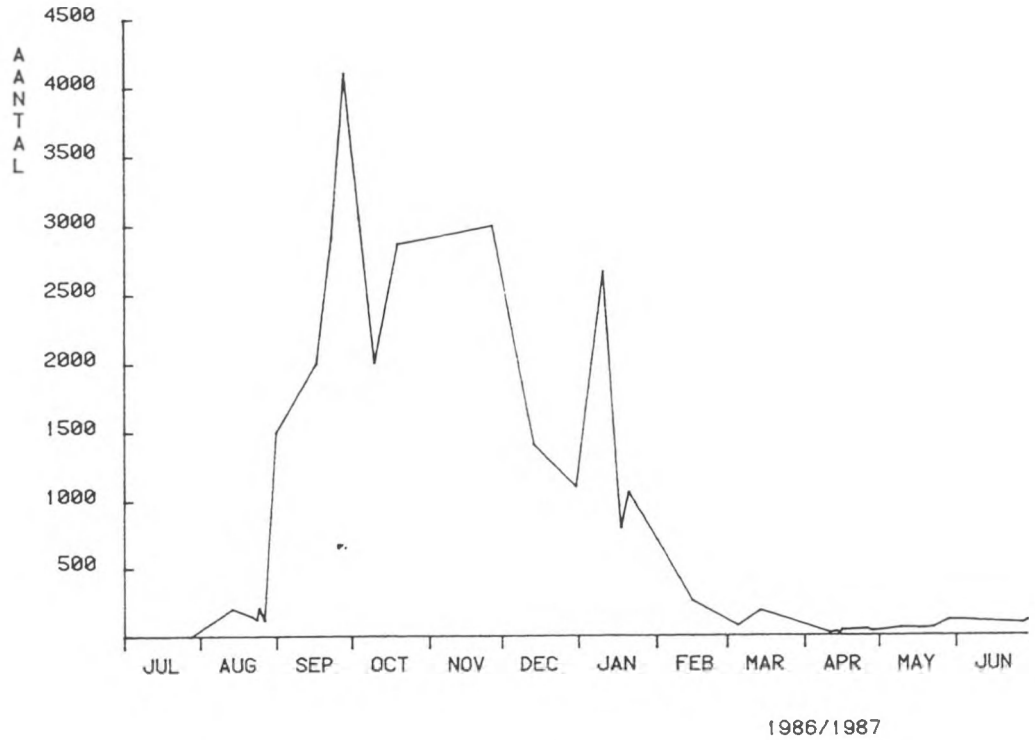

Fig. 14 : Aantalverloop van de Wilde Eend op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	210	4100	3050	3000	1407	2664	255	184	50	111	108

Put_Zevekerke_te_Loppem

Verleden jaar was dit nog de meest frequent getelde plas, dit seizoen echter zijn er slechts 13 tellingen van Wilde Eend voorhanden. De aantallen bleken nogal sterk te schommelen. Zo werden op 26.12 amper 7 ex. geteld, maar op 27.12 waren opnieuw 359 ex. aanwezig.

Op 26.07 en 09.08 werden al respectievelijk 145 en 203 ex. genoteerd. Op 11.01 werd het wintermaximum opgetekend : 1090 ex.
Op 15.03 pleisterden nog 162 ex., op 23.06 99 ex.
(WLT,JVi,FW)

Vijverhof_St.-Michiels

De eerste telling gebeurde slechts op 30.11 en leverde 382 ex. op. Eind december liepen de aantallen sterk op met als maxima 1043 ex.

op 29.12, 948 ex. op 30.12 en 885 ex. op 31.12 (JDm).
Met de vorst in januari volgde een afname tot 281 ex. op 18.01 met daarna tijdelijk weer iets hogere aantallen : tot 449 ex. op 25.01. Vanaf half februari noteerden we een duidelijk lager niveau met steeds minder dan 200 ex.

Zwin te Knokke-Heist

Net als vorig jaar werden de hoogste aantallen in de eerste winterhelft genoteerd met als maxima 2320 ex. op 13.12. Daarna lagere aantallen met o.a. 1130 ex. op 18.01 en 15.02, 1310 ex. op 01.02. Half maart pleisterden er nog 790 ex., wat vrij hoog is voor die periode. De laatste telling op 05.04 leverde 280 Wilde Eenden op. (LMa,GBu,BBu)

Andere gebieden : enkele maxima.

Put Vlissegem	06.12	200 ex.	MaP
Vagevuur Zuienkerke	31.12	300 ex.	MaP
	02.12	365 ex.	LMa
Spoorwegput Steenbrugge	14.12	122 ex.	JDm
Put Meetkerke	02.02	119 ex.	JDm
	04.01	175 ex.	FW
Zegemeer Knokke-Heist	21.02	230 ex.	LMa
Damse Vaart	05.12	226 ex.	JS
Zandberghoeveput Oedelem	16.11	287 ex.	CW
	22.12	339 ex.	CW
Ryckevelde Kasteelvijver	11.01	240 ex.	CW
	25.01	243 ex.	CW
Put Ettelgem	23.12	149 ex.	JVP
	03.01	223 ex.	JVP
Koude Keuken St.-Andries	31.12	180 ex.	FDS
Fribona Oostkamp	10.01	106 ex.	JDm
De Vrede Knokke-Heist	13.09	260 ex.	FW
Laguna Beach	26.11	180 ex.	FDS
Voorhaven Zeebrugge	18.01	380 ex.	FDS

PIJLSTAART (Anas acuta)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 15)

Op 10.09 werden hier de eerste Pijlstaarten opgemerkt. In de eerste winterhelft bleven de aantallen laag met als maxima 12 ex. op 27.09 en 16.11. Reeds voor de koudegolf in januari werd een toename merkbaar (48 ex. op 28.12) maar de grootste pieken werden tijdens de vorst genoteerd : 182 ex. op 16.01, 100 ex. op 17.01, 74 ex. op 18.01. Met de dooi ging het aantal Pijlstaarten weer verminderen. Wel kregen we in maart nog een opvallende doortrekpiek met maximaal 135 ex. op 15.03. In april waren nog hoo guit enkele exemplaren aanwezig. De laatste waarneming betrof 2 ex. op 27.04. (FW,FDS,HS,TDS,e.a.)

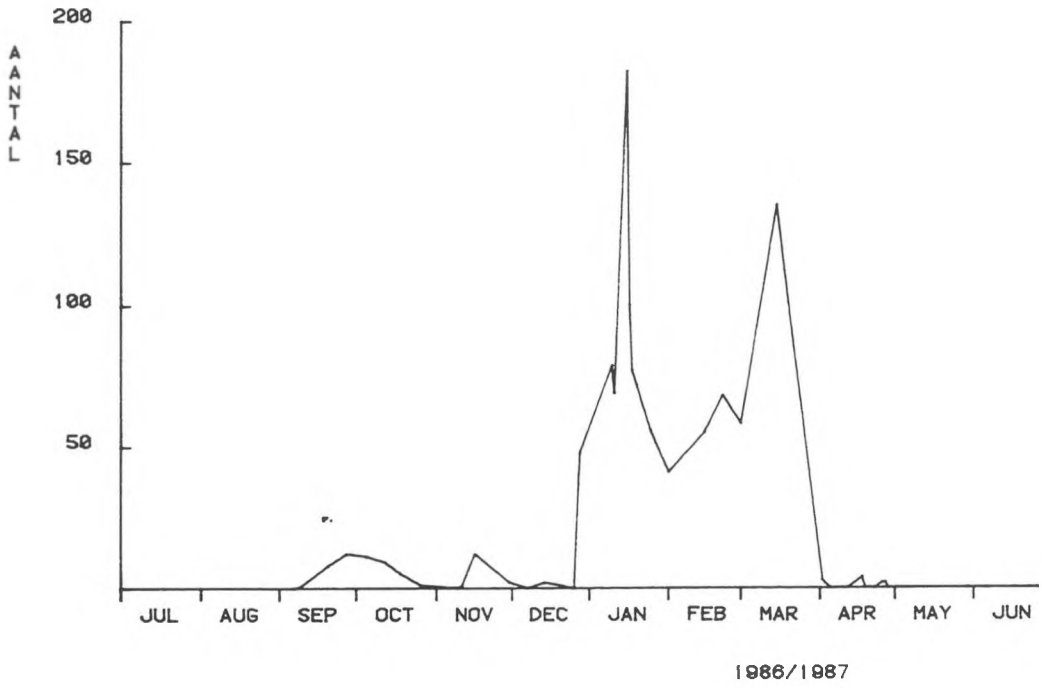

Fig. 15 : Aantalverloop van de Pijlstaart in het Achterhaven-gebied te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	0	12	11	12	48	182	68	135	4	0	0

Zwin te Knokke-Heist

Gewoonlijk is dit één van de beste Brugse gebieden voor Pijlstaarten. Dit seizoen echter was de soort er een zeldzame verschijning met slechts één keer meer dan 2 ex. : 26 ex. op 11.01 (LMa,GBu,BBu).

Hoge Dijken te Roksem

De Pijlstaart pleistert regelmatig op deze plaats, echter meestal in kleine aantallen (1-4 ex.). Enkele uitschieters waren 8 ex. op 24.09, 7 ex. op 10.01 en 9 ex. op 11.01.
(JVP,PBu,FDS)

Andere gebieden

Meetkerke	22.03	3 ex.	FW
De Vrede	15.03	1 ex.	LMa
	13.09	1 ex.	FW
Oude Vrede	15.03	3 ex.	LMa,GBu

Blauwe Toren	16.11	1 m	FW
Ettelgemput	03.01	4 ex.	JVP
Wenduine Eendekooi	16.04	1 m	FW
Blankenberge Molentje	28.02	1 m	MaP
	14.03	1 kp.	MaP
Put Zevekerke	14 en 15.03	2 ex.	WLT,JVi

ZOMERTALING (Anas querquedula)

Tijdens de najaarstrek werden slechts in drie gebieden Zomertalingen opgemerkt. In de Achterhaven te Zeebrugge werden 2 ex. opgemerkt op 03.08, op 09 en 10.08 verbleef er 1 ex. (FW). Op de Hoge Dijken te Roksem vertoefden 2 ex. op 24.08 en 3 ex. op 01.09 (JVP,FDS). Ten slotte was er de waarneming van 5 ex. in het Zwin op 28.09 (FDS).

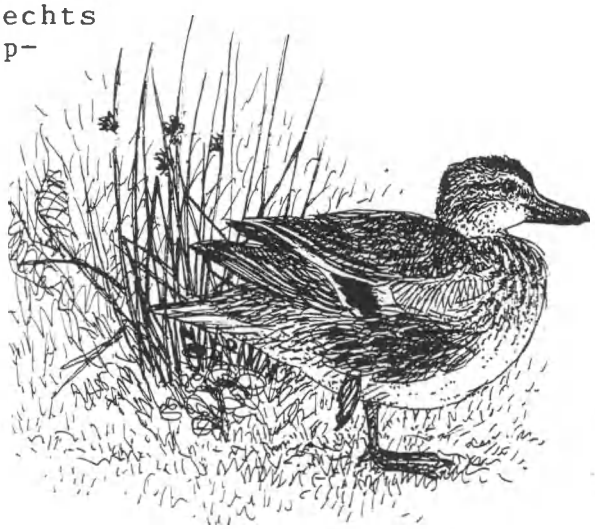

De eerste voorjaarswaarneming dateert van 05.04 : 1 kp aan de Hoekevaart (BBu).

Enkele andere waarnemingen :

Blankenbergse polders	11.04	1 kp.	MaP
Uitkerkse polders	21.04	1 m	FW
Oude Vrede	02.05	1 m	TDS,YDS
Oostkerke Kleiputten	02.05	2 m	TDS,YDS
Put Ettelgem	12.06	1 m	PBu
Speyen	21.06	1 kp.	JzV
Stalhille Jagersput	vanaf 26.04	1 kp.	RDJ
	In juni enkel nog het mannetje waargenomen.		

Het is niet onwaarschijnlijk dat de juni-waarnemingen betrekking hebben op broedgevallen.

SLOBEEND (Anas clypeata)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (Fig. 16)

Hoewel de soort reeds aanwezig was in augustus en september dateert de eerste telling slechts van 05.10 : 119 ex., wat tevens het zeer lage wintermaximum was. Daarna werden nog lagere aantallen genoteerd : respectievelijk 37 en 42 ex. op 18 en 26.10. Van half november tot half december pleisterden er opnieuw wat meer Slobeenden met 114 ex. op 16.11 en 113 ex. op 24.12. Op 10.01 werden nog steeds 60 ex. geteld doch daarna was er een zeer snelle afname ten gevolge van de vorst. In februari waren zelfs geen Slobeenden meer aanwezig. In maart begon de voorjaarstrek die een piek bereikte in de tweede decade van april : 36 ex. op 18.04.

Tot eind juni bleven vrijwel constant Slobeenden aanwezig, echter steeds in relatief kleine aantallen (10-20 ex.).
(FW,FDS,TDS,GDP,e.a.)

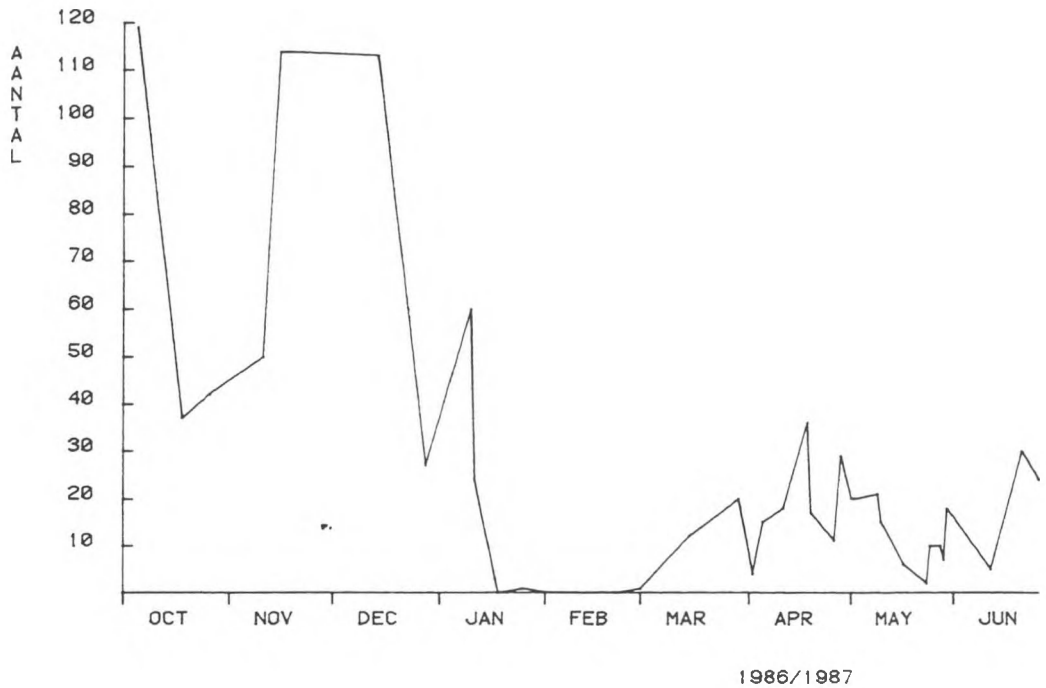

Fig. 16 : Aantalverloop van de Slobeend in het Achterhavengebied te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
-	-	-	119	114	113	60	0	20	36	21	30

Hoge Dijken te Roksem (Fig. 17)

Vanaf begin december bemerkten we een zeer snelle stijging van het aantal Slobeenden : van 10 ex. op 01.09 naar 207 ex. op 28.09. De aantallen bleven relatief hoog tot eind november met als maxima 188 ex. op 10.10 en 202 ex. op 17.10. Daarna werden er duidelijk minder Slobeenden genoteerd (o.a. 29 ex. op 13.12) met uitzondering van een kleine en kortstondige piek net voor de koudegolf : 78 ex. op 03.01. Tijdens de vorst verdween de soort nagenoeg volledig en pas in maart en vooral april werden opnieuw kleien groepjes opgemerkt met maximaal 37 ex. op 16.04. In mei waren er een 5 tot 6 m aanwezig.
(JVP,PBu,FDS).

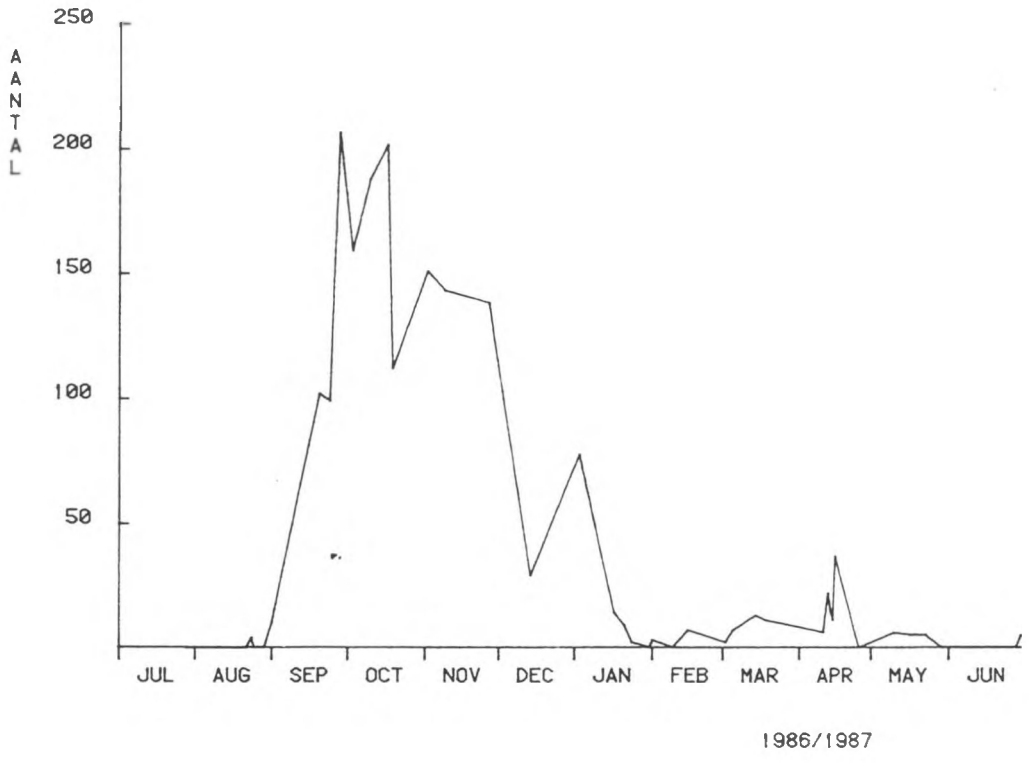

Fig. 17 : Aantalverloop van de Slobeend op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	4	207	188	151	29	78	7	13	37	6	5

Andere gebieden : enkele maxima

Zwin Knokke-Heist	19.10	66 ex.	LMa
Put Zevekerke	21.03	11 ex.	WLT
Put Vlissegem	06.12	20 ex.	MaP
Vagevuur Zuienkerke	21.12	10 ex.	MaP
Blauwe Toren Brugge	07.03	15 ex.	MaP
Put Ettelgemput	23.12	28 ex.	JVP
	03.01	37 ex.	JVP
De Vrede Knokke-Heist	16.11	28 ex.	LMa
Steenbakkerij Hoeke	25.04	26 ex.	FW
Eendekooi Meetkerke	22.03	14 ex.	FW

KROONEEND (Netta rufina)

Op de Hoge Dijken te Roksem verbleef er van 05.08 tot 20.12 regelmatig een wijfje (JVP,PBu,GBa) (zie ook Bultinck 1987).

Verder verbleef er van 16 tot 20.04 een man afwisselend op de Hoge Dijken en op de Ettelgemput (JVP,PBu,FW).

TAFELEEND (Aythya ferina)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 18)

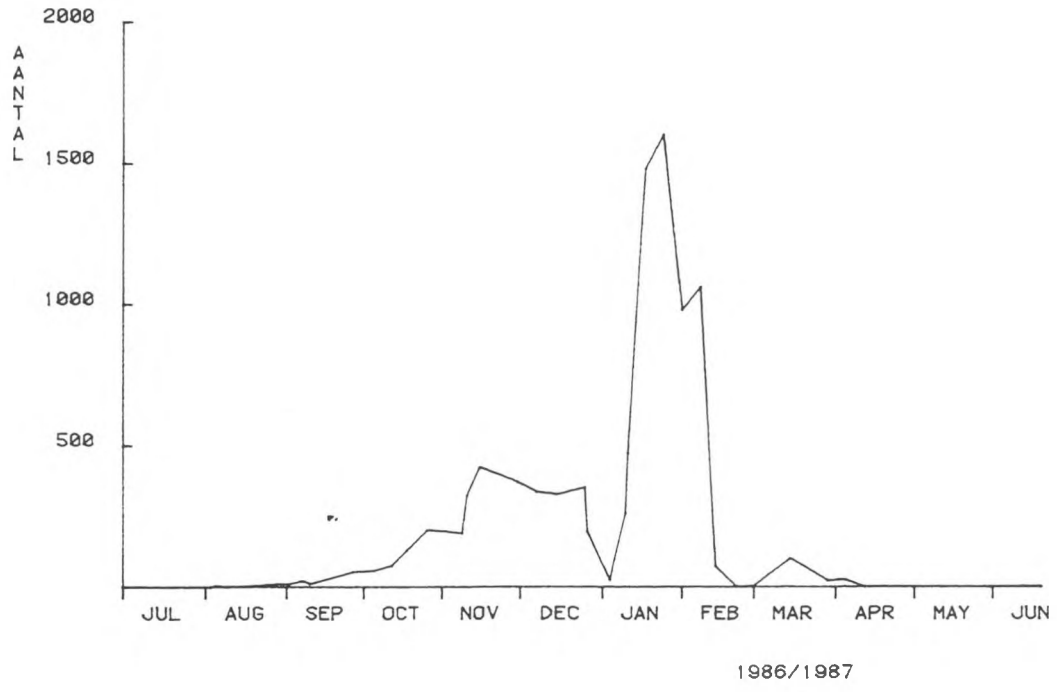

Fig. 18 : Aantalsverloop van de Tafeleend in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

De eerste vogels verschenen op 05.08 (5 ex.) met daarna een geleidelijke toename tot een min of meer constant niveau in november en december. Enkele maxima in deze periode waren 424 ex. op 16.11, 373 ex. op 30.11 en 355 ex. op 25.12. Naar begin januari toe was er een plotse afname tot amper 26 ex. op 04.01.
De daaropvolgende vorstperiode veroorzaakte echter een enorme toename van het aantal Tafeleenden : 262 ex. op 10.01, 474 ex. op 11.01, 1478 ex. op 18.01 en 1600 ex. op 25.01. In de tweede decade van februari verdwenen de meeste Tafeleenden even vlug als ze gekomen waren : van 1058 ex. op 08.02 naar 73 ex. op 14.02 en slechts 1 ex. op 22.02. In maart werd nog een kleine piek genoteerd : 102 ex. op 15.03. De laatste Tafeleenden betroffen 4 ex. op 11.04. Vermelden we ten slotte nog de zomerwaarneming van 3 ex. op 12.06. (FW,FDS,TDS,GDP,...)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	12	56	203	424	355	1600	1058	102	28	0	3

Hoge_Dijken_te_Roksem (fig. 19)

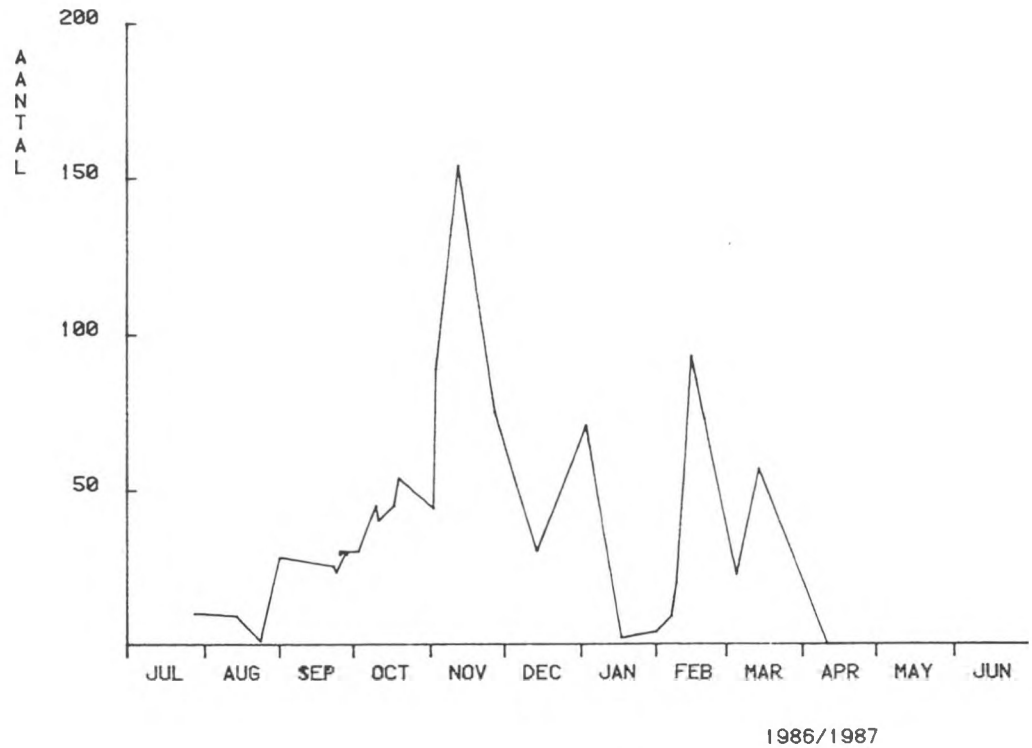

Fig. 19 : Aantalsverloop van de Tafeleend op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Reeds in juli en augustus waren kleine aantallen Tafeleenden aanwezig met maximaal 10 ex. op 28.07 en 11 ex. op 22.08. Daarna volgde een geleidelijke toename tot begin november, gevolgd door een veel snellere aantalsstijging die resulteerde in een piek op 12.11 : 154 ex., tevens het (lage) wintermaximum. Het ging hier duidelijk slechts om een doortrekpiek want half december pleisterden er amper 30 ex. meer. Tijdens de vorstperiode in januari verdwenen bijna alle Tafeleenden om dan begin februari weer toe te nemen tot 108 ex. op 15.02. In maart werden nog maximaal 57 ex. op 14.03 genoteerd. Dit was tevens de laatste waarneming. (JVP,FDS,PBu)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
10	11	30	54	154	30	71	108	57	0	0	0

Blauwe Toren te Brugge

Deze winter was deze put een geliefkoozde pleisterplaats voor Tafeleenden. De eerste tellingen op 04 en 14.11 leverden resp. 68 en 62 ex. op. De grootste piekaantalleen werden net voor de koudegolf genoteerd : 205 ex. op 02.01 en 180 ex. op 03.01. Daarna verdwenen de meerste vogels echter vlug (slechts 5 ex. op 08.01) en pas na half februari verscheen de soort opnieuw in grotere aantallen : 40 ex. op 19.02 en zelfs 150 ex. op 07.03. Op 22.03 was dit aantal reeds gedaald tot 50 ex. Op de laatste telling op 05.04 bleken er nog 21 ex. te vertoeven.
(FDS,MaP)

Put St.-Pieters te Brugge

Jammer genoeg werd deze put slechts sporadisch geteld, ondanks het feit dat dit gebied grote aantallen duikeenden kan herbergen. We vermelden de hoogste aantallen : 87 ex. op 02.12, 380 ex. op 13.02 en 340 ex. op 19.02. (FDS,LMa)

Andere gebieden : enkele maxima

Zwin	06.12	23 ex.	LMa
Vijverhof St.-Michiels	29.12	24 ex.	JDm
Put Zevekerke	30.08	26 ex.	WLT
	15.03	12 ex.	WLT,JVi
Put Ettelgem	23.12	45 ex.	JVP
	02.03	31 ex.	JVP
	eind maart-begin april baltsende vogels (JVP,PBu)		
	06.05	3 m	JVP
De Vrede te Knokke-Heist	15.02	21 ex.	LMa
Kleiputten Hoeke	08.03	40 ex.	LDq,ID
Put Meetkerke	13.02	14 ex.	LDq,ID
Monding rivierbeek Oostkamp	05.02	40 ex.	DXR

WITOOGEEND (Aythya nyroca)

Op 14.12 werd een man. ontdekt op de Blauwe Toren te Brugge dat tot het einde van de maand regelmatig op de put of in de onmiddellijke omgeving vertoefde (FDS,e.a.). Daarnaast waren er ook nog waarnemingen van een wijfje op 07 en 10.01 (TDS,FW). In de binnenhaven van Brugge werd een wijfje gezien op 11,17,19 en 25.01 en 01.02, mogelijks hetzelfde ex. als op de Blauwe Toren (GDP,FW).

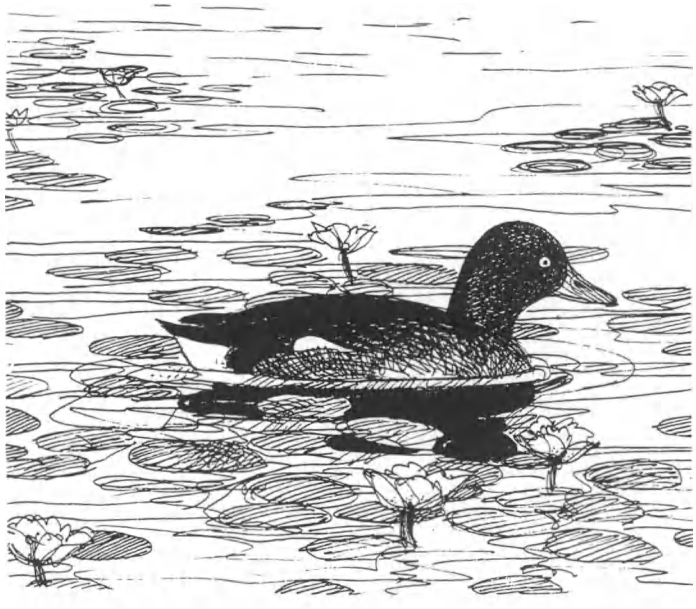

KUIFEEND (Aythya fuligula)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 20)

In juli en augustus hadden de meeste waarnemingen waarschijnlijk nog betrekking op plaatselijke broedvogels en hun jongen (maximaal een 30-tal vogels). Na een korte periode van afwezigheid in september, verschenen er opnieuw Kuifeenden in de Achterhaven. De aantallen bleven echter klein tot december : maximaal 45 ex. en 54 ex. op resp. 11 en 30.11. Op 14.12 pleisterden er 158 ex., weer afnemend tot slechts 42 ex. op 04.01. De strenge januari-vorst leidde, net zoals bij de Tafeleend, tot een spectaculaire toename : 144 ex. op 11.01, 939 ex. op 25.01 en 937 ex. op 18.01. In de eerste decade van februari werden nog steeds hoge aantallen genoteerd (668 en 490 ex. op resp. 01 en 08.02), doch daarna was er een zeer snelle wegtrek : nog amper 10 ex. op 15.02. In de daaropvolgende maanden bleven kleine aantallen Kuifeenden pleisteren met als maximum 34 ex. op 15.03 en 28 ex. op 26.04 (FW,FDS).

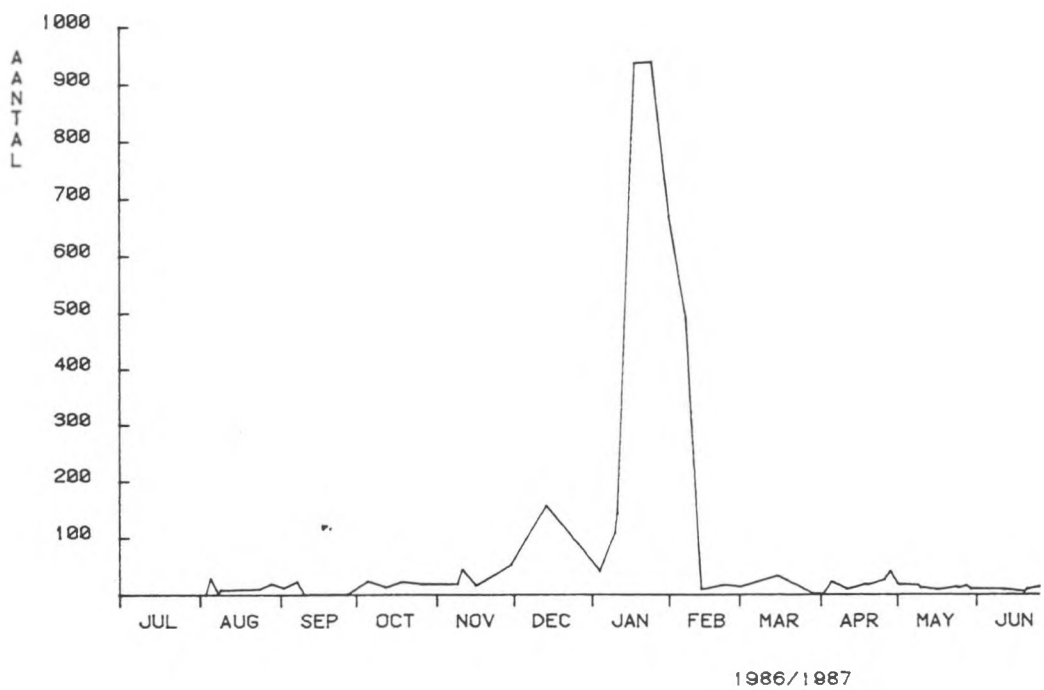

Fig. 20 : Aantalsverloop van de Kuifeend in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met de maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
?	30	24	24	54	158	939	668	34	28	19	15

Hoge Dijken te Roksem (fig. 21)

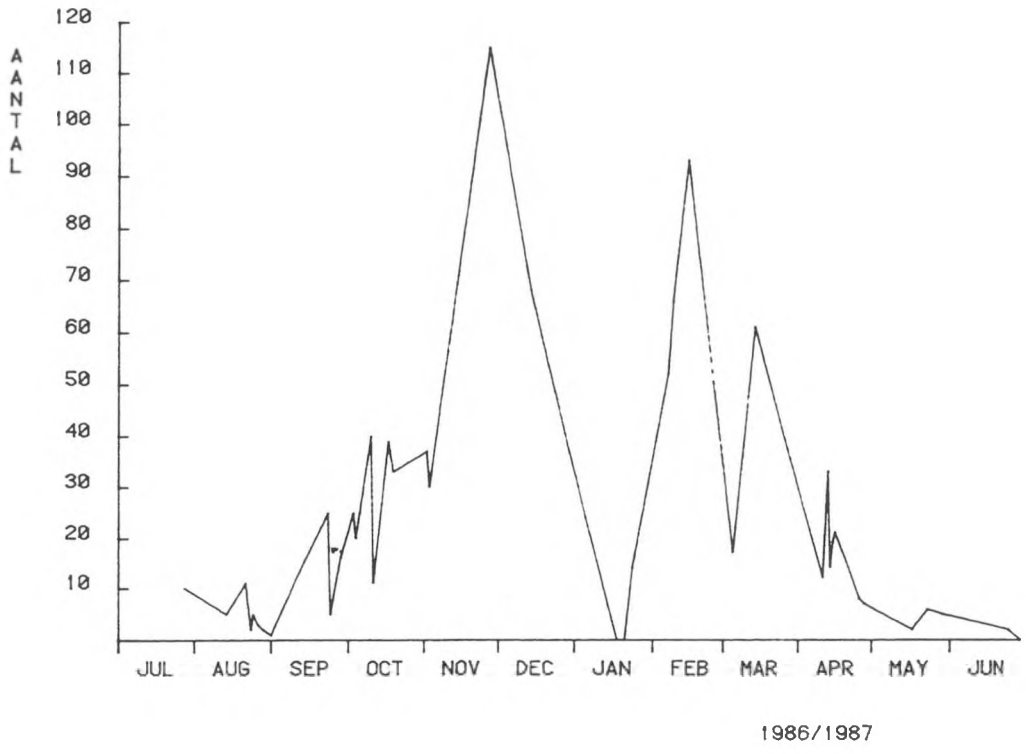

Fig. 21 : Aantalsverloop van de Kuifeend op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Tot eind november bleven de aantallen relatief klein met af en toe sterke fluctuaties. Enkele maxima waren 40 ex. op 10.10, 39 ex. op 17.10 en 37 ex. op 02.11. Op 27.11 was hun aantal opgelopen tot 115 ex., gevolgd door een afname : 68 ex. op 13.12 en zelfs geen enkel ex. meer op 18 en 21.01 (vorst!). Na de koudeperiode liepen de aantallen weer vlug op tot 93 ex. op 15.02. In april trokken de laatste niet-broedvogels weg uit dit gebied.

Tabel met de maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
10	11	25	40	115	68	14	93	61	33	6	2

St.-Pieters te Brugge

Hoewel op de meeste tellingen niet meer dan 5 à 6 ex. werden aangetroffen, waren er toch enkele opmerkelijke uitschieters : 152 ex. op 21.12 (FW), 220 en 180 ex. op resp. 13 en 19.02 (FDS).

Put_Zevekerke_te_Loppem

Met uitzondering van de periode tijdens en kort na de koudegolf werden hier steeds pleisterende Kuifeenden aangetroffen. Alleen in december werden er echter grotere groepjes gesignaleerd : 23 ex. op 13.12, 45 ex. op 22.12 en 43 ex. op 23.12 (WLT,JVi).

Andere_gebieden : enkele_maxima

Vijverhof St.-Michiels	22.02	12 ex.	JDm
Blauwe Toren Brugge	16.11	26 ex.	FW
	17.12	27 ex.	FW
Vagevuurput Zuienkerke	02.12	11 ex.	LMa
	15.02	9 ex.	MaP
Zwin Knokke-Heist	23.11	8 ex.	LMa,GBu
	29.11	24 ex.	FDS
Voorhaven Zeebrugge	18.01	8 ex.	FW,FDS
Put Ettelgem	19.03	32 ex.	JVP
	14.04	36 ex.	JVP
	22.04	54 ex.	JVP
	28.06	31 ex.	FW
Struikenputje Roksem	28.08	16 ex.	JVP
De Vrede Knokke-Heist	15.04	8 ex.	FW
	09.05	8 ex.	FW
Steenbakkerij Hoeke	21.02	15 ex.	FW
Stil Ende Brugge	02.03	9 ex.	LDq
Kleiputten Hoeke	08.03	15 ex.	LDq,ID
Damse Vaart	08.03	22 ex.	LDq,ID

TOPPEREEND (Aythya marila)

Voorhaven_Zeebrugge

Traditioneel waren er weer enkele zomerwaarnemingen van mannetjes : 2 m op 11.07, 3 m van 12 tot 20.07 en nog 1 m op 23.07.
Grotere aantallen werden alleen tijdens en na de koudegolf in januari opgemerkt, en dit meestal in de omgeving van de Westelijke havendam. Op 11.01 waren reeds 4 m en 5 w aanwezig, later oplopend tot 45 ex. op 18.01, min. 55 ex. op 25.01 en 80 ex. op 31.01. De aantallen bleven op dit niveau tot half februari met o.a. 73 ex. op 07 en 08.02. De laatste waarnemingen gebeurden op 20 en 22.02 met resp. 35 ex. en 24 ex.
(GO,FDS,GDP,FW,WD,TDS,PS,e.a.)

Achterhaven_Zeebrugge-Dudzele

Vermeldenswaardig zijn zeker de 2 m op 05.08. Daarna werden bijna uitsluitend tijdens de vorstperiode Toppereenden waargenomen, echter steeds in relatief kleine aantallen : maximaal 7 ex. op 17.01. De laatste waarneming vond plaats op 08.02 (1 ex.).
(FW,FDS,e.a.)

Andere gebieden :

Blauwe Toren Brugge	03.01	1 m	WD,FDS
Hoge Dijken te Roksem	11.01	1 w	JVP,PBu
	05 tot 07.03	1 w	JVP,FDS,PBu
Zwin te Knokke-Heist	28.09	1 m	FDS
	10.11	1 ex.	LMa
	15.11	1 w	FDS
	11.01	1 ex.	LMa,GBu
Wenduine - zee	05.03	1 kp.	DD,MVDW
De Haan - zee	08.03	1 ex. NO	FW

EIDEREEND (Somateria mollissima)

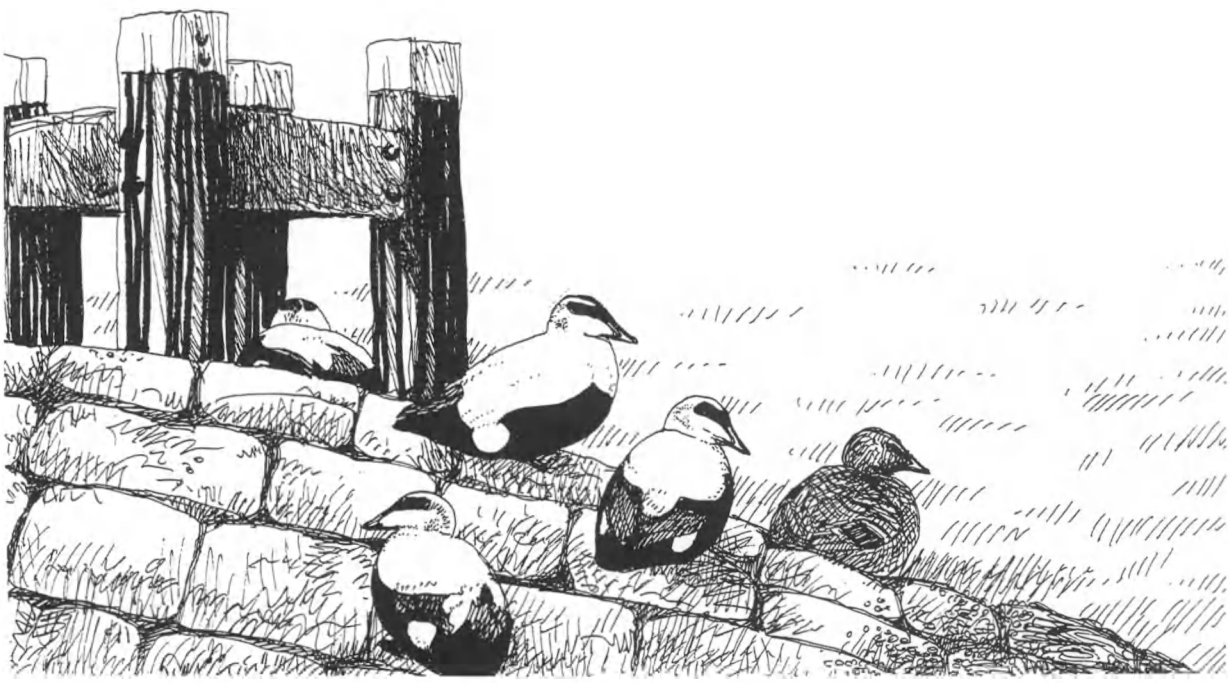

Vrijwel alle waarnemingen zijn afkomstig uit de havengebieden van Zeebrugge en Blankenberge.
In de Voorhaven van Zeebrugge pleisterden opnieuw gedurende gans het jaar Eiders. We vermelden de hoogste aantallen : 34 ex. op 18.01, 52 ex. op 22.02, 49 ex. op 08.02, 73 ex. op 25.04, 43 ex. op 27.05 en 83 ex. op 07.06 (overzomerende vogels !). Het dieptepunt werd genoteerd bij de aanvang van de koudegolf : slechts 13 ex. op 11.01.
(WD,FDS,GO,TDS,MVC,e.a.).
Ook aan het staketsel te Blankenberge waren vrijwel steeds Eiders te zien met o.a. 23 ex. op 24.01, 30 ex. op 25.01 en 32 ex. op 31.01 (MaP,JVG).

IJSEEND (Clangula hyemalis)

Slechts één (trek)waarneming deze winter : 1 ex. NO aan de Voorhaven te Zeebrugge op 22.02 (FW,TDS). Er werden geen pleisterende exemplaren in de regio aangetroffen.

ZWARTE ZEEËEND (Melanitta nigra)

Zeer weinig waarnemingen, opnieuw mede door het ontbreken van tellingen op zee. In de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele waren er waarnemingen van 1 ex. op 11.01, 01.02 en 01.03 (FDS,FW). Verder vertoefden er nog 1 ex. in het Zwin op 31.05 (LMa) en 1 m in het havengebied te Blankenberge op 15.01 (MaP). Op zee nabij Blankenberge werd ten slotte nog 1 w opgemerkt op 18.01 (DD,MVDW).

GROTE ZEEËEND (Melanitta fusca)

Slechts drie waarnemingen : 1 m in de Achterhaven van Zeebrugge op 11 en 18.01 (FDS,WAB), en 1 w in de polders te Zuienkerke op 07.02 (MaP).

BRILDUIKER (Bucephala clangula)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 22)

Op 09.11 verschenen de eerste Brilduikers (3 ex.). In de daaropvolgende weken bleven 2 tot 4 ex. aanwezig. In de eerste helft van december waren er geen waarnemingen maar naar het einde van de maand toe doken opnieuw kleine groepjes op, zelfs oplopend tot 16 ex. op 28.12 en 20 ex. op 04.01. Met de vorst in januari schoten de aantallen de hoogte in : 43 ex. op 11.01, 185 ex. op 16.01, 117 ex. op 17.01 en 140 ex. op 18.01. De grootste terugval gebeurde pas in de tweede decade van februari : van 124 ex. op 08.02 naar 41 ex. op 15.02 maar terug 82 ex. op 22.02. In de loop van maart gingen de aantallen verder afnemen van 63 ex. op 01.03 naar 15 ex. op 29.03. Er waren nog twee aprilwaarnemingen : 4 ex. op 02.04 en 1 ex. op 05.04.

Het aandeel mannetjes bleef steeds zeer laag, o.a. 11 m en 106 w op 17.01, 11 m en 124 w op 01.02 en 4 m en 78 w op 22.02. (FW,FDS,TDS,GDP,FDR,GO,e.a.)

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
0	0	0	0	4	16	185	135	63	4	0	0

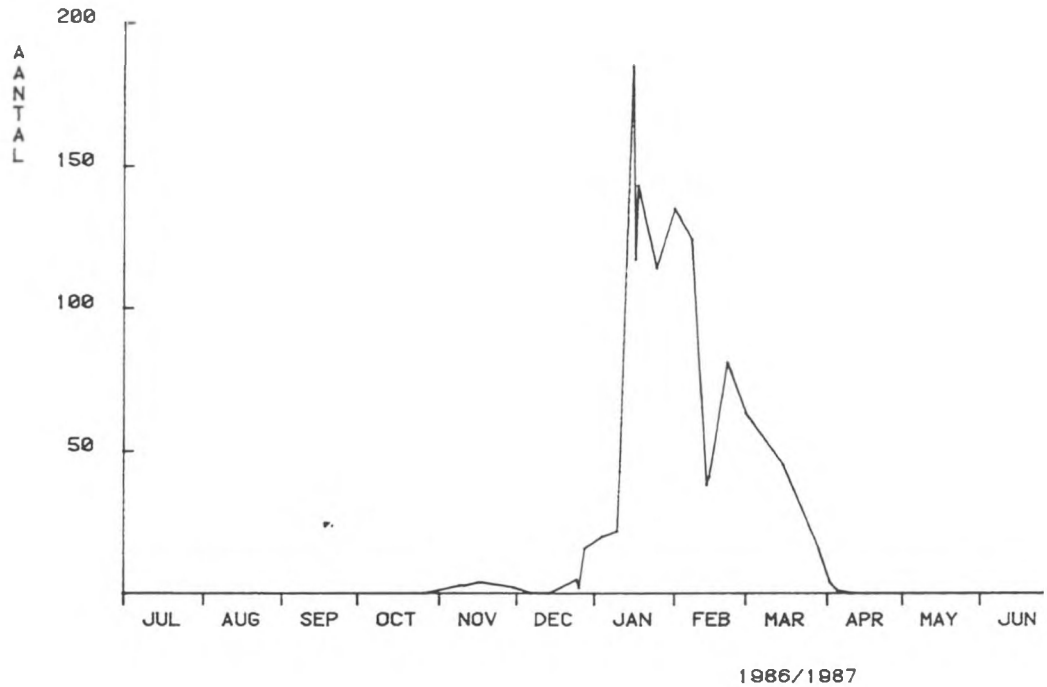

Fig. 22 : Aantalsverloop van de Brilduiker in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Voorhaven Zeebrugge

Veel minder waarnemingen dan in de Achterhaven : 4 ex. op 18.01, 5 ex. op 08.02 en 2 ex. op 16.04 (DV,LMa,FW,FDS).

Zwin te Knokke-Heist

Ook hier gebeurde de eerste waarneming op 09.11 (6 w). Tot 22.03 (1 ex.) werden dan vrijwel steeds pleisterende Brilduikers aangetroffen met als grootste aantallen 8 ex. op 06.12, 15 ex. op 21.12, 14 ex. op 11.01 en 10 ex. op 18.01 (LMa,GBu,BBu).

Hoge Dijken te Roksem

Van 24.12 tot half april waren hier regelmatig Brilduikers te zien, echter steeds in kleine aantallen (meestal 1 of 2 ex.). De maxima waren 2 m en 2 w op 31.12 en 02.03 en 3 w op 12.02. De laatste waarneming betrof 1 w op 15.04. (JVP,PBu)

Vagevuurput te Zuienkerke

Van januari t.e.m. maart vertoefden hier vrijwel permanent Brilduikers met als belangrijkste aantallen : 5 w op 16.01 en 15.02, 1 juv. m en 5 w op 20.02, 1 m en 3 w op 07.03 en 3 w op 22.03 (MaP).

Havengebied te Blankenberge

Alle waarnemingen zijn afkomstig uit de strenge januari-maand met 1 juv. m en 1 w van 13 tot 16.01, 1 juv. m en 2 w op 18.01 en 27.01 en maximaal 2 m en 4 w op 20.01.
(MaP, JVG, DD, MVDW)

Andere gebieden

Wenduine	18.01	2 m + 4 w	WD
Rivierbeek - Oostkamp	31.01	1 w	WD
Blauwe toren Brugge	08.03	2 ex.	FW
Oostendse Vaart	28.01	2 w	JS
	08.02	2 ex.	GDP,FW
	22.02	1 w	FW
St.-Pieters Brugge	13.02	3 ex.	FDS
Put Zevekerke Loppem	09.11	1 w	FW
Stalhille Vaart	17.01	1 w	JVP
Put Ettelgem	02 en 29.03	1 w	JVP
Statieput Eernegem	06.03	1 w	JVP

NONNETJE (Mergus albellus)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 23)

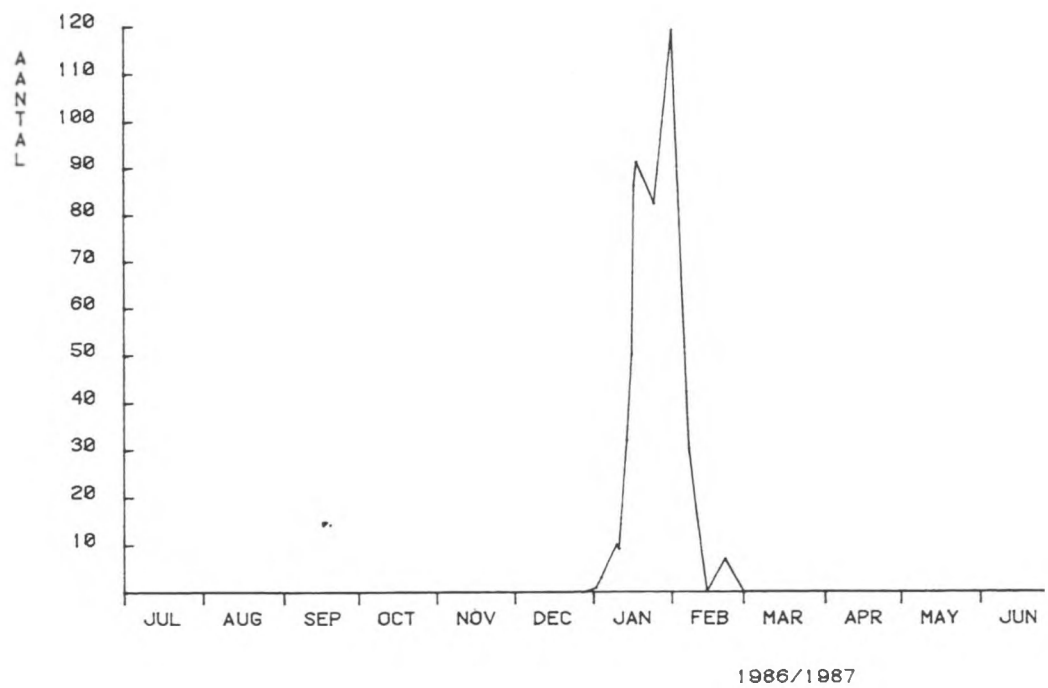

Fig. 23 : Aantalverloop van het Nonnetje in het Achterhavengebied te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Pas in de strenge januari-maand werden de eerste Nonnetjes gesignaleerd : 3 ex. op 04.01. De aanhoudende vorst zorgde voor een snelle toename van de aantallen : o.a. 10 ex. op 10.01, 32 ex. op 14.01, 86 ex. op 17.01 en 91 ex. op 18.01. Het wintermaximum werd bereikt op 01.02 met 119 ex., waarbij het gebied bijna voldoet aan de 1%-norm (150 ex.). In de loop van februari ging het aantal Nonnetjes snel afnemen : nog 42 ex. op 07.02, 30 ex. op 08.02, 7 ex. op 22.02 en 2 w op 25.02. Dit was tevens de laatste waarneming.

De geslachtsverhouding laat een vrij hoog overwicht aan wijfjes zien. We vermelden enkele cijfers : 3 m en 29 w op 14.01, 11 m en 80 w op 18.01 en 21 m en 98 w op 01.02.
(TDS,GDP,FW,FDS,FDR,EV,GO,YDS,e.a.)

In andere gebieden was de soort een vrij zeldzame verschijning.

Hoge Dijken te Roksem	17.01	2 w	JVP
	24.01	2 m	JVP
	11.02	1 m + 1 w	PBu,JVP
Zwin te Knokke-Heist	11.01	1 ex.	LMa,GBu
Voorhaven Zeebrugge	18.01	1 ex.	FW,FDS
Stalhille Oostendse vaart	25.01	4 ex.	RV,FV,e.a.
Meetkerke	10.01	1 w	JzV
Damme Brug	11.01	1 w	CW
Blauwe Toren brugge	10.01	1 w	FW
Zuienkerke vagevuurput	15.02	1 w	MaP

MIDDELSTE ZAAGBEK (Mergus serrator)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 24)

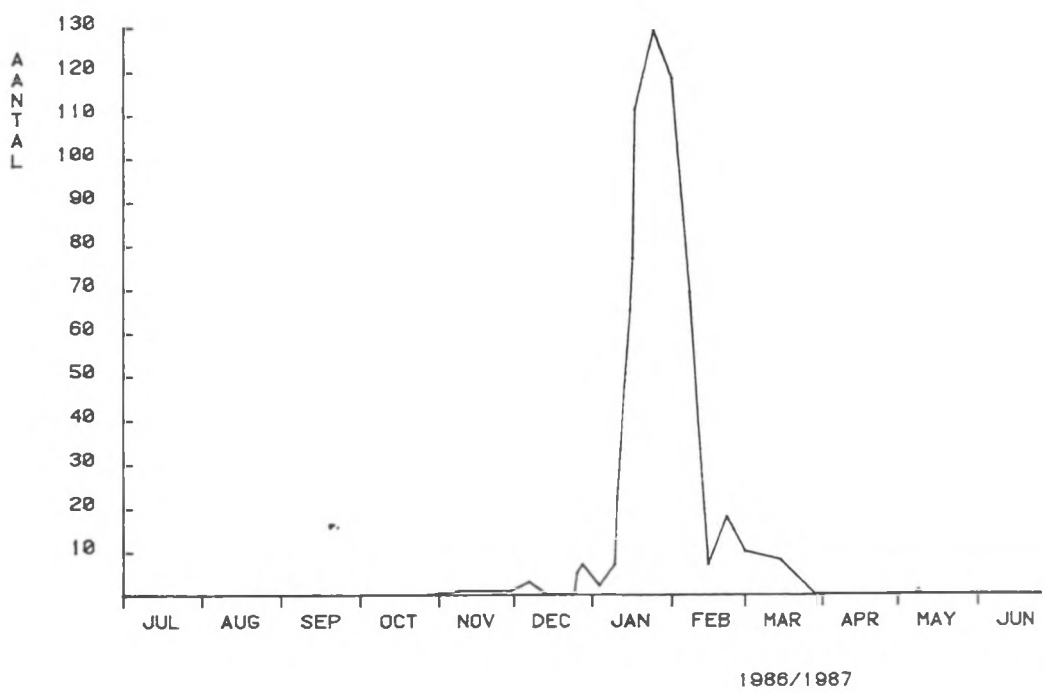

Fig. 24 : Aantalsverloop van de Middelste Zaagbek in het Achterhavengebied te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Van 9 tot 11.11 pleisterde er reeds een eerste exemplaar. In december waren er al iets meer waarnemingen : 3 m op 07.12, 5 ex. op 26.12 en 7 ex. op 28.12. In de loop van januari kregen we vervolgens een sterke toename door de vorst : 23 ex. op 11.01, 65 ex. op 16.01, 77 ex. op 17.01, 111 ex. op 18.01 en maximaal 129 ex. op 25.01. In de eerste decade van februari bleven deze hoge aantallen min of meer gehandhaafd : 118 ex. op 01.02, nog 69 ex. op 08.02, maar dan afnemend tot 7 ex. op 15.02 en 18 ex. op 21.02. Er waren nog twee waarnemingen in maart : 10 en 8 ex. op respect. 01 en 15.03. Ten slotte was er nog een late voorjaarswaarneming van 1 ex. op 09.05.

We geven ook hier enkele cijfers i.v.m. de geslachtsverhouding : 7 m en 15 w op 11.01, 39 m en 74 w op 18.01, 33 m en 96 w op 25.01 en 21 m en 48 w op 08.02.
(FDS,FW,TDS,GDP,GO,e.a.)

Voorhaven Zeebrugge

Op 20 en 21.09 verbleef er hier reeds 1 ex. (VLF,BOP,e.a.). Grotere groepjes werden pas in januari en februari gezien met 11 ex. op 11.01 en 22.02, 18 ex. op 18.01 en 13 ex. op 15.02. De laatste waarneming betrof 1 ex. op 16.04 (DV,LMa).

Havengebied Blankenberge

Ook hier vrijwel uitsluitend waarnemingen in januari en februari. We vermelden de hoogste aantallen : 1 m en 13 w op 18.01, 11 w op 23.01, 1 m en 12 w op 27.01 en 07.02. De laatste waarneming betrof 1 ex. op 08.03.
(DD,MVDW,JVG,WD,MaP)

Knokke-Heist	zee voor het Zwin	15.03	170 ex.!!!	LMa
	Zwin	15.11	1 w	FDS
		13.12	1 m	FeY
Roksem Hoge Dijken		16.04	1 koppel (baltsend)	JVP,e.a.

GROTE ZAAGBEK (Mergus merganser)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele (fig. 25)

Met uitzondering van 1 ex. op 09.11 en van 28.12 tot 04.01, zijn alle waarnemingen afkomstig uit januari en februari. Vanaf de tweede decade van januari deed zich een snelle toename voor : 9 ex. op 10.01, 32 ex. op 14.01, 142 ex. op 17.01 en 118 ex. op 18.01. Op 25.01 telde men slechts 21 ex. meer, later weer toenemend tot 70 ex. op 01.02. Daarna gingen de zaagbekken defenitief verdwijnen : nog 8 ex. op 08.02 als laatste waarneming.
Enkele cijfers i.v.m. de sex-ratio : 9 m en 23 w op 14.01, 48 m en 92 w op 17.01 en 16 m en 54 w op 01.02.
(TDS,FDS,FW,GDP,GO,FDR,e.a.)

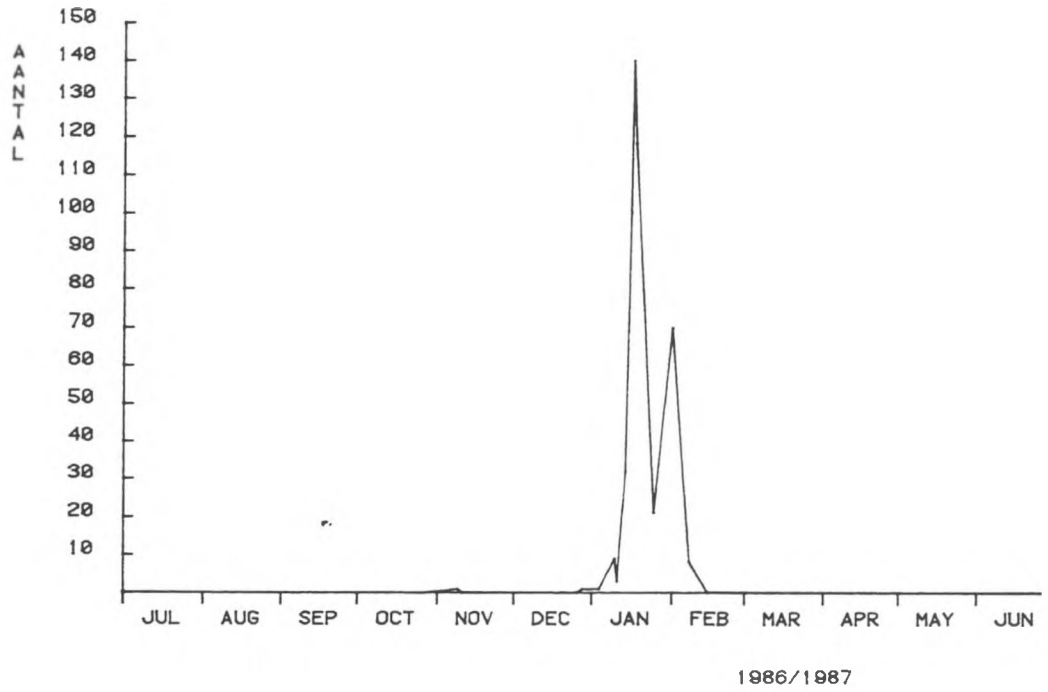

Fig. 25 : Aantalsverloop van de Grote Zaagbek in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Hoge Dijken te Roksem

Van 11.11 tot 27.11 werd een eerste w waargenomen. Vervolgens vertoefde een m op de plas van 13.12 tot 24.12. Grotere aantallen werden pas vanaf januari gezien : 4 m en 3 w op 11.01, 6 w op 14.02, 2 m en 3 w op 25.02 en 3 m en 2 w op 14.03. De laatste waarneming betrof een koppel op 22.03.
(JVP,PBu,e.a.)

Andere gebieden

Blankenberge Jachthaven	13 tot 28.01	1 w	JVG,DD,MVDW
Blankenbergs Vaartje (Hagebos)	08.02	9 ex.	MVDW,DD
De Vrede Knokke-Heist	14.03	2 w	LMa
Oostendse vaart Ettelgem	07.02	2 w	PBu,e.a.
Voorhaven Zeebrugge	11 en 18.01	1 ex.	FDS,FW
Meetkerke	10.01	10 w	JzV
	18.01	1 w	JzV
Blauwe Toren Brugge	10.01	1 w	RV,FV,e.a.
Strand Zeebrugge-Knokke	29.01	1 w (dood)	JS

ROSSE STEKELSTAART (Oxyura jamaicensis)

Op 22 en 23.10 een juv. mannetje op de Hoge Dijken te Roksem (PBu,JVP,P.Lingier)

MEERKOET (Fulica atra)

Achterhaven Zeebrugge-Dudzele(fig.26)

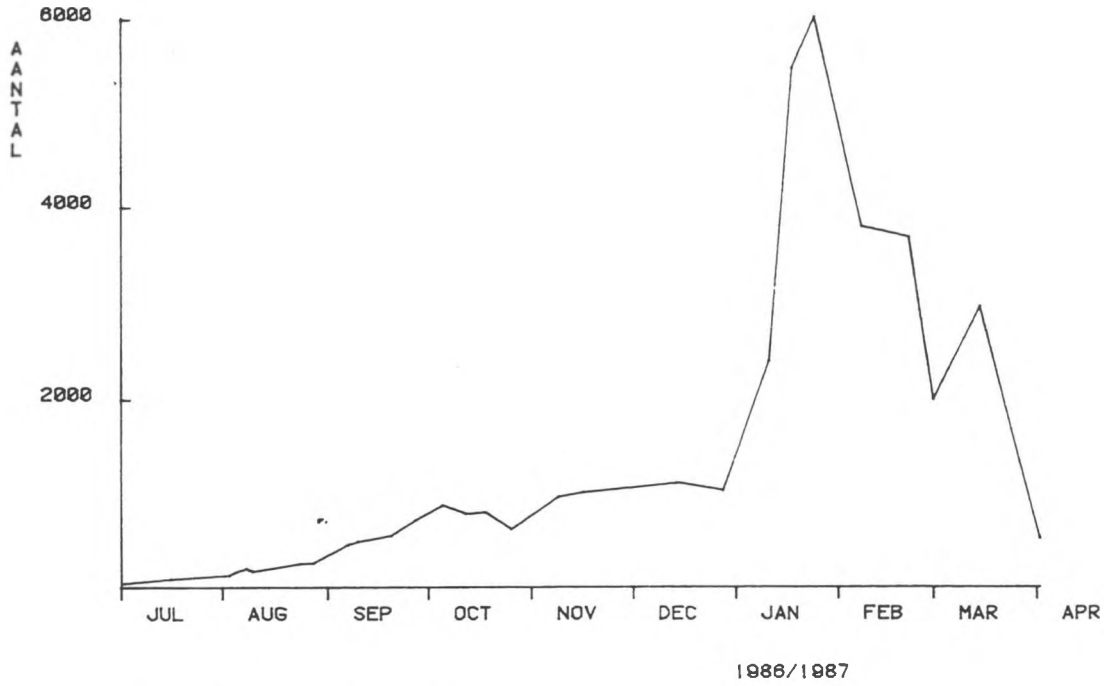

Fig. 26 : Aantalsverloop van de Meerkoet in de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele tijdens het seizoen 1986-87.

Van juli tot eind december kregen we een zeer geleidelijke toename van het aantal Meerkoeten : 47 ex. op 02.07, 264 ex. op 28.08, 720 ex. op 27.09, 882 ex. op 05.10, 1015 ex. op 16.11 en 1115 ex. op 14.12. In januari schoten de aantallen echter de hoogte in : 2400 ex. op 11.01, 5477 ex. op 18.01 en maar liefst 6023 ex. op 25.01! In de loop van februari en maart volgde er dan weer een gevoelige afname : 3680 ex. op 22.02 en 2964 ex. op 15.03. Een laatste telling op 02.04 leverde slechts 527 ex. op. Latere gegevens ontbreken volledig!

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
96	264	720	882	1015	1115	6023	3788	2964	527	?	?

Hoge Dijken te Roksem (fig. 27)

Ook hier bleven de aantallen vrij laag tot in januari : maximaal 232 ex. op 27.08. Met de aanhoudende vorst in januari kregen we een gelijkaardige piek als in de Achterhaven met maximaal 1104 ex. op 21.01. De afname in februari gebeurde echter wel veel sneller : op 15.02 pleisterden er slechts 527 ex. meer. In de loop van maart trokken dan de laatste niet-broedvogels of niet-overzomeraars weg uit het gebied.

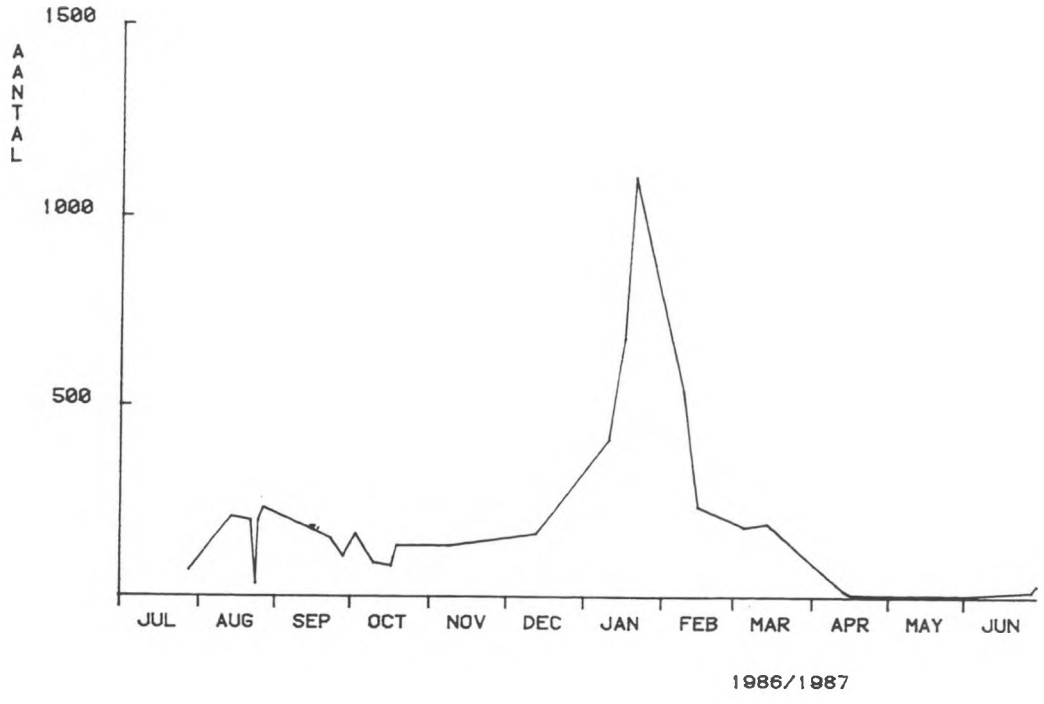

Fig. 27 : Aantalsverloop van de Meerkoet op de Hoge Dijken te Roksem tijdens het seizoen 1986-87.

Tabel met maximale aantallen per maand :

07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06
69	232	150	164	135	166	1104	535	191	17	7	33

Blauwe_Toren_te_Brugge

Tot en met oktober vertoefden er slechts enkele vogels. Vanaf november kregen we een aantalsstijging tot 28 ex. op 04.11, 58 ex. op 02.12 en 93 ex. op 23.12. Op 02 en 03.01 werden 70 à 75 ex. aangetroffen. In februari werden er veel meer Meerkoeten geteld : tot 250 ex. op 15.02 en 275 ex. op 19.02. Op 5 en 14.04 verbleven er slechts respect. 46 en 9 ex. meer.
(FDS,MaP,LMa,FW)

Put_Zevekerke_te_Loppem

De eerste tellingen op 26.07 en 09.08 leverden respect. 13 en 24 ex. op. Eind december - begin januari was het aantal Meerkoeten al opgelopen tot 137 ex. Ook op deze put werden de maxima bereikt eind januari - begin februari : o.a. 465 ex. op 24.01, 469 ex. op 25.01 en 477 ex. op 07.02. In maart was een groot deel van de overwinteraars reeds weggetrokken met op 15 en 21.03 nog respect. 162 en 123 ex. Op 22.04 slechts 4 ex. meer.
(WLT,JVi,JLT,FW)

Vijverhof te St.-Michiels

In de eerste seizoenshelft maximaal 33 ex. op 31.12. In januari deed zich een forse stijging voor met als maxima 285 ex. op 18.01, 248 ex. op 31.01 en 242 ex. op 08.02. Daarna kregen we een lichte daling van de aantallen met meestal een 120 tot 170 vogels. De laatste telling op 33.03 leverde nog steeds 101 ex. op (JDm).

Koude Keuken te St.-Andries

Op 09 en 18.10 werden er hier 15 ex. geteld. Dit aantal groeide in de loop van de volgende maanden tot piekwaarden van januari tot maart. Enkele maxima waren 247 ex. op 22.01, 284 ex. op 10.02, 220 ex. op 04.03 en 212 ex. op 13.03. Op 02.04 slechts 51 ex. meer (FDS).

Put St.-Pieters te Brugge

Op 30.09 werden reeds 55 ex. aangetroffen, oplopend tot 62 ex. op 17.10, 113 ex. op 06.11 en 183 ex. op 10.12. Februari scoorde het hoogst met 347 ex. op 26.01 en 350 ex. op 13.02. Op 08.04 slechts 3 ex. meer (FDS,LMa).

Vagevuurput te Zuienkerke

In de eerste seizoenshelft maximaal 56 ex. op 23.12. De hoogste aantallen werden opnieuw in januari en februari gezien, o.a. 300 ex. op 16.01, 500 ex. op 20 en 23.01, 420 ex. op 15.02 en 200 ex. op 20.02 (MaP,LMa).

Andere gebieden : enkele maxima

Havengebied Blankenberge	27.01	70 ex.	MaP
Voorhaven Zeebrugge	18.01	118 ex.	FDS,FW
Put Meetkerke	13.02	300 ex.	LDq,ID
	04.03	270 ex.	FW
De Vrede Knokke-Heist	25.10	87 ex.	LMa
	01.11	85 ex.	LMa
	15.02	93 ex.	LMa
Oude Vrede	15.03	42 ex.	LMa
Laguna Beach	26.11	105 ex.	FDS
Put A.Z. St.-Jan	14.03	67 ex.	FW
Fribona Oostkamp	11.01	31 ex.	JDm
Put Ettelgem	03.01	75 ex.	JVP
	28.06	76 ex.	PBu
Zegemeer Knokke-Heist	21.02	175 ex.	LMa

SOORTEN DIE VERMOEDELIJK ONTSNAPT ZIJN UIT GEVANGENSCHAP :

CASARCA (Tadorna ferruginea)

In de Achterhaven te Zeebrugge werd 1 ex. gezien op 05.08 (FW,HS).

MANDARIJNEEND (Aix galericulata)

Op 19.10 werd een w gesignaleerd in een beek te Oudenburg-Ettelgem (PBu) en in het Ransuilenbos te Varsenare werd een wijfje dood aangetroffen op 21.02 (W.B.S.N.).

LITERATUUR

Bultinck P. (1987). Voorkomen van de Ijseend (Clangula hyemalis) in Noordwest-Vlaanderen, een vergelijkende studie met de Belgische gegevens. Mergus 1 : 232 - 256.

Meire P. en K. Devos (1987). Wetlands in Noordwest-Vlaanderen en hun belang voor overwinterende watervogels in het seizoen 1985-86. Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1986-86 : pp. 8-29.

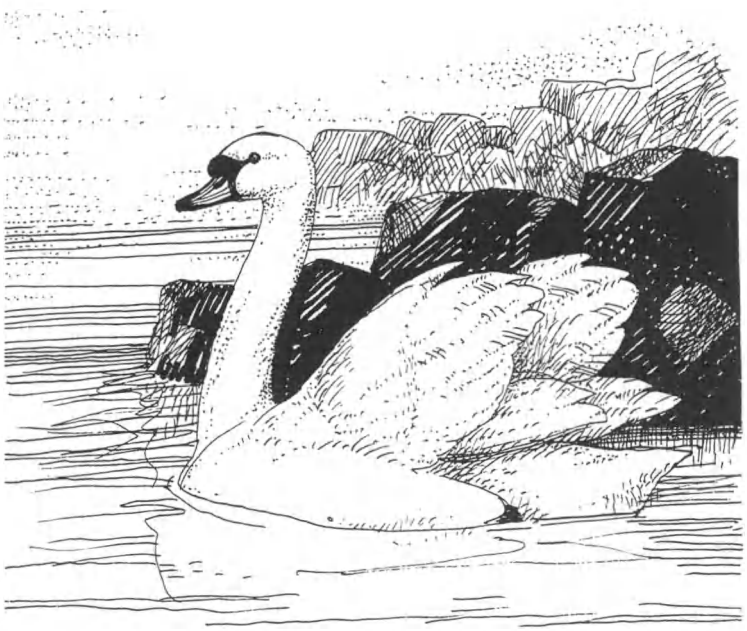

RESULTATEN VAN DE MID-MAANDELIJKSE I.W.R.B.-TELLINGEN IN DE REGIO BRUGGE-OOSTKUST, WINTERHALFJAAR 1986-87

Koen Devos(*) Patrick Meire

Laboratorium voor Ecologie der Dieren,
Zoögeografie en Natuurbehoud
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

(*) bursaal I.W.O.N.L.

I. Inleiding

De coördinatie van de I.W.R.B.-tellingen was deze winter beduidend beter dan vorig jaar. Vooral vanaf januari lag het aantal getelde gebieden veel hoger en vonden de meeste tellingen ook op dezelfde dag plaats. Voor een goede en betrouwbare aantalsvergelijking tussen de verschillende maanden, is het zeer belangrijk dat zoveel mogelijk elke maand geteld worden.
Het is verheugend vast te stellen dat dit, wat de belangrijkste gebieden (havengebied Zeebrugge, Zwin te Knokke-Heist, Hoge Dijken te Roksem) betreft, zeker het geval was. Toch zijn er nog heel wat interessante gebieden die te sporadisch en te onregelmatig geteld worden, zoals bijv. de put van Vlissegem, Polderwind te Zuienkerke, Brugse vestingen, enkele kleiputten, spoorwegputten en de gehele polders. Het totale maandelijks getelde gebieden voor 1986-87 bedroeg slechts 9 (zie verder).

In deze bijdrage geven we een overzicht van de getelde aantallen watervogels op elk tel-weekend. Eerder verscheen reeds een gelijkaardig overzicht in MERGUS (De Putter 1987a,b) doch dit was niet helemaal volledig en er waren ook enkele fouten ingeslopen.Voor meer informatie over de achtergrond van deze tellingen en het I.W.R.B. (International Waterfowl and Wetland Research Bureau) in het algemeen verwijzen we naar Devos en Meire (1987) in het vorige jaarboek.

II. Resultaten winterhalfjaar 1986-87

Onderstaande tabel geeft het aantal getelde gebieden per tel-weekend weer;

	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA
TELDATA	18/19	15/16	13/14	17/18	14/15	15/16
AANTAL GETELDE GEBIEDEN	16	16	19	26	31	34

Er waren slechts 9 gebieden die maandelijks geteld werden :

- de Hoge Dijken te Roksem
- de Achterhaven te Zeebrugge-Dudzele
- het Zwin te Knokke-Heist
- De Vrede te Knokke-Heist

- de Koude Keuken te St.-Andries
- de Blauwe Toren te Brugge
- Drie Koningen te Beernem
- Van Haelewijn te Beernem
- Kanaalzone Kijkuit te Beernem

Op de novembertelling werden enkele soorten op de Hoge Dijken te Roksem niet geteld. In die gevallen hebben we gebruik gemaakt van gemiddelden van tellingen voor en na de I.W.R.B.-data.

In de volgende tabel vinden we de getelde aantallen in Noordwest-Vlaanderen van elke soort op de I.W.R.B.-teldata. Wel dient men dus rekening te houden met het verschillend aantal getelde gebieden in elke maand.

	OKT	NOV	DEC	JAN	FEB	MAA
Roodkeelduiker	1					2
Parelduiker	1					
Dodaars	81	51	94	107	21	23
Fuut	30	140	151	160	1174	54
Roodhalsfuut		2		2		2
Kuifduiker			2			
Geoorde Fuut				1		
Aalscholver	54	36	61	92	32	54
Blauwe Reiger	61	27				4
Knobbelzwaan	1			18	1	7
Kleine Zwaan			4	78	5	5
Wilde Zwaan				10		
Bergeend	42	248	156	467	215	388
Smient	782	1682	1535	14775	893	2828
Krakeend	1	6	5	22	3	7
Wintertaling	193	630	200	10	29	180
Wilde Eend	7663	12573	10748	9680	3240	2604
Pijlstaart	5	17	2	80	57	146
Slobeend	215	311	186		7	45
Tafeleend	194	668	473	1571	643	378
Witoogeend			1			
Kuifeend	56	134	270	1058	356	131
Toppereend		1	2	45	1	
Eidereend		8	11	35	56	
Grote Zeeëend				1		
Brilduiker		7	3	162	51	53
Nonnetje				93	1	
Middelste Zaagbek		3		125	20	178
Grote Zaagbek		1	1	119		5
Meerkoet	1125	1490	2015	8027	5467	5484

Internationaal gezien was de regio enkel van groot belang voor de Smient : 14775 ex. in januari terwijl de 1%-norm 7500 bedraagt. Op nationaal vlak daarentegen herbergde het Brugse belangrijke koncentraties van meerdere soorten watervogels. We geven hieronder voor enkele soorten de belangrijkste aantallen in de regio Brugge-Oostkust met tevens het percentage t.o.v. het totaal aantal getelde vogels van die soort in Vlaanderen. Deze Vlaamse totalen zijn ontleend aan Devos et al. (in druk).

Dodaars	107....jan.	(58 %)
Fuut	1174....feb.	(50 %)
Kleine Zwaan	78....jan.	(34 %)
Bergeend	467....jan.	(73 %)
Smient	14775.....jan.	(60 %)
Wilde Eend	12573.....nov.	(22 %)
Pijlstaart	80....jan.	(72 %)
Middelste Zaagbek	125....jan.	(64 %)
Meerkoet	8027....jan.	(29 %)

Hieruit blijkt dus nogmaals dat Noordwest-Vlaanderen vooral tijdens koudeperiodes (hier januari) een sleutelrol speelt voor watervogels in Vlaanderen (en ook daarbuiten). Veel soorten vinden in dergelijke omstandigheden in het open water van het havengebied te Zeebrugge een laatste toevluchtsoord. Voor een ruimere interpretatie van de Brugse tellingen in de Vlaamse totalen verwijzen we naar Devos et al. (in druk).

LITERATUUR

De Putter G. 1987a. Overzicht van de mid-maandelijkse watervogeltellingen (oktober-november-december) Brugge-Oostkust. Mergus 1 : 3-10.

De Putter G. 1987b. Overzicht van de mid-maandelijkse watervogeltellingen (januari-februari-maart) Brugge-Oostkust. Mergus 1 : 130-137.

Devos K. en P. Meire 1987. Resultaten van de mid-maandelijkse watervogeltellingen in de regio Brugge-Oostkust, winterhalfjaar 1985-86. Veldornithologisch Jaarboek N.W.-Vlaanderen 1985-86.

Devos K., P. Meire en E. Kuyken (in druk). Watervogels in Vlaanderen gedurende het winterhalfjaar 1986-87. Oriolus.

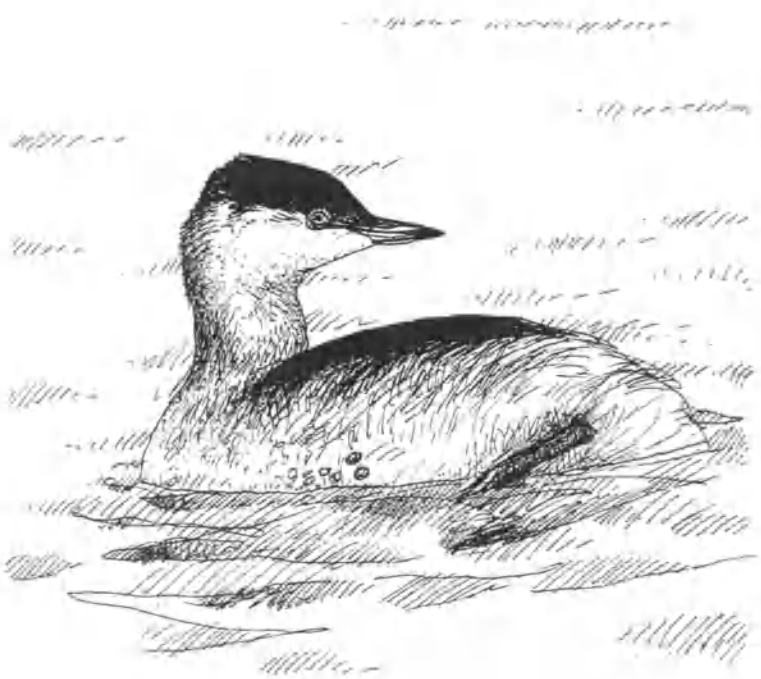

OVERZICHT VAN DE BROEDENDE WATERVOGELS IN ENKELE WETLANDS VAN NOORDWEST-VLAANDEREN

Patrick Meire
Koen Devos

Laboratorium voor Ecologie der Dieren - Rijksuniversiteit Gent

I) Inleiding

Zoals in vorige verslagen reeds herhaaldelijk werd aangegeven, hebben wij maar een zeer beperkt overzicht van het voorkomen van broedende watervogels in de wetlands van Noordwest-Vlaanderen. De gegevens die ons dit jaar bereikten brengen daar jammer genoeg geen verandering in. Dit verslag kan dan ook niet meer zijn dan een overzicht van de gegevens.

II) Materiaal en methode

De meest systematisch verzamelde gegevens waren van JVP en FDS. Deze werden aangevuld met de andere meer sporadische verzamelde gegevens. Waar mogelijk werd in de tabellen onderscheid gemaakt tussen geslaagde, niet-geslaagde en mogelijke broedgevallen (waarnemingen van koppels in een geschikt biotoop gedurende het broedseizoen). wanneer geen details over het broedgeval vermeld werden, werd het als geslaagd beschouwd.
Het is belangrijk op te merken dat het hier dus geen volledige census van de regio betreft, en dat vermoedelijk veel broedgevallen over het hoofd gezien zijn.

III) Resultaten

1) Fuut (Podiceps cristatus)

De gegevens zijn samengevat in tabel 1. Met 39 broedparen is dit zeker één van de beste broedseizoenen van de Fuut in Noordwest-Vlaanderen. Dit is grotendeels te wijten aan de grote aantallen op de Ettelgemput.

tabel 1 : Overzicht van de broedgevallen van de Fuut (podiceps cristatus)

geslaagde broedgevallen		
- Hoeke	1 kp (2 juv.)	HS
- Vijvers van Haelewijn	1 kp (1 juv.)	VWG-Beernem
- Vijver Driekoningen	1 kp (3 juv.)	" "
- Kanaalzone St-Joris - Beernem	1 kp (1 juv.)	" "
- Kleiputten Hoeke	1 kp (2 juv.)	" "
- Blauwe Toren	5 kp (min. 9 juv.)	MaP
- Ettelgemput - Roksem	12 kp (min. 28 juv.)	JVP
	(5 kp met 2de broedsel !!)	
- Stortput-Roksem	1 kp (2 juv.)	JVP
- Struikenputje - Roksem	1 kp (2 juv.)	JVP
- Zerkegemput	1 kp (3 juv.)	JVP
- Expresswegput	1 kp	FDS
- Sijsele zandberghoeve	1 kp	FDS

- Damse vaart Oostkerke - Sluis	.....2 kp	JS
- Put Meetkerke	.....1 kp	JS
- Lac Ona	.....1 kp	LVR
- Fribona	.....1 kp	LVR

niet-geslaagde broedgevallen

- Roksemput	.....2 kp	JVP
- Put Snellegem	.....1 kp	JVP
- Put Westkerke	.....1 kp	JVP

2) Geoorde Fuut (Podiceps nigricollis)

Op de Ettelgemput te Roksem werd een mislukt broedgeval en een broedpoging vastgesteld (Bultinck en Vanpraet,1987).
Deze gevallen zijn de eerste voor West-Vlaanderen en passen in het kader van de uitbreiding van de Geoorde Fuut in Vlaanderen.

3) Dodaars (Tachybaptus rufficollis)

De verborgen leefwijze van deze soort tijdens het broedseizoen is zonder meer één van de oorzaken van de onderschatting van het aantal broedgevallen. Ongetwijfeld hebben meer koppels gebroed, hoewel moet opgemerkt worden dat deze soort sterk in aantal verminderd is door de strenge winters (Devos et al. 1988). De 7 koppels zijn in ieder geval zeer weinig.

Tabel 2 : Overzicht van de broedgevallen van de Dodaars (Tachybaptus ruficollis)

geslaagde broedgevallen

- Duvelsgat St.-Andries	.....1 kp (2 juv.)	WLT,JN,JLT
- Bulskampveld - Beernem	.....2 kp (3, 1 juv.)	VWG-Beernem
- Ettelgemput - Roksem	.....3 kp	JVP
- Struikenputje - Roksem	.....1 kp	JVP

mogelijke broedgevallen

- Fonteintjes	.....1 kp	FDS
- Eendekooi Lissewege	.....1 kp	FDS
- Ettelgemput - Roksem	.....1 kp	JVP

4) Meerkoet (Fulcia atra)

Met 49 koppels scoort ook de Meerkoet hoger dan vorig jaren. Nochtans hebben vermoedelijk ook dit jaar heel wat meer koppels gebroed. Desmet (1984) schatte het aantal broedparen in de regio inderdaad op 140 à 150.

Tabel 3 : Overzicht van de broedgevallen van de Meerkoet (Fulcia atra)

geslaagde broedgevallen

- Vijvers van Haelewijn	.....2 kp	VWG-Beernem
- De Vrede	.....1 kp (2 juv.)	FW
- Steenbakkerij Hoeke	.....7 kp (min. 8 juv.)	FW

- Achterhaven	.....7 kp	FDS
- Blauwe Toren	.....2 kp (3 juv.)	FW,FDS
- Noorden Ettelgem	.....2 kp(8 juv.)	FW,JVP
- Kleiputten Hoeke	.....2 kp (6 juv.)	FW
- Roksemput	.....2 kp (3 juv.)	JVP
- Ettelgemput	.....12 à 15 kp	JVP
- Struikenputje - Roksem	.....1 kp	JVP
- Stortput - Roksem	.....2 kp	JVP,FDS
- Fonteintjes	.....4 kp (11 juv.)	FDS
- Zerkegem put	.....1 kp	FDS,JVP

5) Kuifeend (Aythya fulgila)

Het aantal koppels in de Achterhaven is dit jaar sterk teruggelopen (van 15 naar 4) wat meteen het lage totaal van slechts 6 koppels verklaart.

Geslaagde broedgevallen :	Achterhaven	4 kp (10,7,4,5 juv.)	FW
	Lissewege put	1 kp (3 juv.)	FDS
	Ettelgemput	1 kp (1 juv.)	JVP

6) Bergeend (Tadorna tadorna)

Gezien het ontbreken van o.a. de gegevens van het Zwin is 28 koppels een enorme onderschatting.

Tabel 4 : Overzicht van de broedgevallen van de Bergeend (Tadorna tadorna)

Geslaagde broedgevallen		
- Miseriebocht - Beernem	.....1 kp (8 juv.)	VWG-Beernem
- De Vrede	.....1 kp	FW
- Dievegat	.....1 kp	FW
- Achterhaven	.....17 kp (104 juv.)	FW
- Vaart Ettelgem - Stalhille	.....2 kp (10,9 juv.)	JVP
- Fonteintjes	.....5 kp	JVG
Niet-geslaagde broedgevallen		
- Roksemput	.....1 kp	JVP

7) Slobeend (Anas clypeata)

Met 6 koppels was het zonder meer een vrij goed jaar voor de Slobeend. Nochtans moet ook hier vermeld worden dat een grondige analyse van bepaalde delen van de polder zeker dit aantal nog zou doen toenemen.

Tabel 5 : Overzicht van de broedgevallen van de Slobeend (Anas clypeata)

Geslaagde broedgevallen		
- Achterhaven	.....2 kp (4,9 juv.)	FW
- Dudzele - Ronselaerestraat	.....1 kp	FDS

- Roksemput .....1 kp (3 juv.) JVP
- Ettelgemput .....2 kp (2,? juv.) JVP

Mogelijke broedgevallen

- Oostkerke .....1 kp HS
- Kaleshoek .....1 kp HS
- Hoeke .....1 kp HS
- Ettelgem .....2 kp JVP

8) WILDE EEND (Anas plathyrhynchus)

De enkele gegevens van de Wilde Eend die werden doorgegeven zijn samengevat in tabel 6.

Tabel 6 : Overzicht van de broedgevallen van de Wilde Eend (Anas plathyrhynchus)

- Roksemput .....10 kp JVP
- Ettelgemput .....2 kp JVP
- Vaart Ettelgem - Stalhille .....4 kp JVP
- weiden Ettelgem .....5 kp JVP

IV) Discussie

Niettegenstaande de onvolledigheid van de gegevens kunnen we toch besluiten dat het voor de Fuut en de Slobeend een goed broedseizoen was. Kuifeenden en Dodaarzen deden het duidelijk minder.
Verder zijn er zeker nog andere soorten die in de regio broeden zoals Grauwe en Canadeze Ganzen. Gegevens ontbreken evenwel.
Van enekele andere soorten zoals de Zomertaling is het de vraag of ze in de regio nog tot broeden komen.
Hopelijk kunnen we volgend jaar een veel beter overzicht krijgen van de broedende watervogels.

V) Dankwoord

Koen Devos is bursaal bij het Instituut ter bevordering van Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw, Brussel, waarvoor onze oprechte dank.

VI) Literatuur

Bultinck,P., J. Vanpraet, 1987, Mislukt broedgeval en broedpoging van de Geoorde Fuut (Podiceps Nigricollis) te Roksem. Mergus 1 : 162 - 166.

Desmet,J., 1984. De Meerkoet (Fulcia atra) als broedvogel in Noordelijk West-Vlaanderen. De Wielewaal 50 : 245 - 252.

Devos, K., P. Meire, E. Kuijken, 1988. Watervogels in Vlaanderen gedurende het winterhalfjaar 1985/86. Oriolus 54 : 13 - 39.

OVERWINTERENDE GANZEN IN DE OOSTKUSTPOLDERS : SEIZOEN 1986-87

Patrick Meire

Laboratorium voor Ecologie der Dieren
Zoögrafie en Natuurbehoud
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

Eckhart Kuyken

Instituut voor Natuurbehoud
Kiewitdreef 3
3500 Hasselt

INLEIDING

Na twee strenge winters op rij (1984-85 en 1985-86) was iedereen er zowat van overtuigd dat we nu weer een zachte winter zouden krijgen. NIets was minder waar. Toch bleek al vlug dat geen twee winters elkaars gelijke zijn. Daarom proberen we in dit artikel een zo nauwkeurig mogelijk beeld te schetsen van het aantalsverloop en de verspreiding van de wilde ganzen in de Oostkustpolders gedurende de winter 1986-87, waarbij ook het verband tussen aantalsverloop en weersomstandigheden veel aandacht krijgt zoals dit reeds in alle vorige verslagen gebeurde (Kuyken 1982, 1983,1984, 1985, Kuyken et al. 1986, Meire en Kuyken 1987). Meer gedetailleerde gegevens over de ganzen in de winter 1985-86 en 1986-87 in geheel Vlaanderen zijn te vinden in Meire et al. (1988a,b). Een overzicht van de aantallen Kolganzen en Kleine Rietganzen in Vlaanderen gedurende de laatste zes winters is gegeven in Meire et al. (1986).

MATERIAAL EN METHODE

Teneinde een goede totaaltelling te hebben, zeker tijdens de piekdagen, is het nodig de volledige polder tussen Klemskerke-Vlissegem, Brugge en de Nederlandse grens af te zoeken. Daarom gebeurden de wekelijkse tellingen meestal door PM en EK samen waarbij EK het westelijke en PM het oostelijke deel van de polder telde. Nagenoeg alle potentiële pleisterplaatsen werden steeds bezocht. De vele gegevens die we dit jaar van diverse waarnemers mochten ontvangen werden dan nadien zo goed mogelijk in het geheel ingepast. De grote mobiliteit van de ganzen onder invloed van verstoring (zeker tijdens de weekends) maakt het evenwel zeer moeilijk om tellingen van Kol- en Kleine Rietganzen in kleine stukjes van de polder te interpreteren. Vooral enkele tellingen van Filip Vanhee konden evenwel goed gebruikt worden. De waarnemingen van de zeldzamere soorten konden allemaal gebruikt worden.

AANTALSVERLOOP VAN KOLGANS (Anser albifrons) EN KLEINE RIETGANS (Anser brachyrhynchus)

Het aantalverloop van beide soorten is weergegeven in Fig. 1 en Fig. 2.

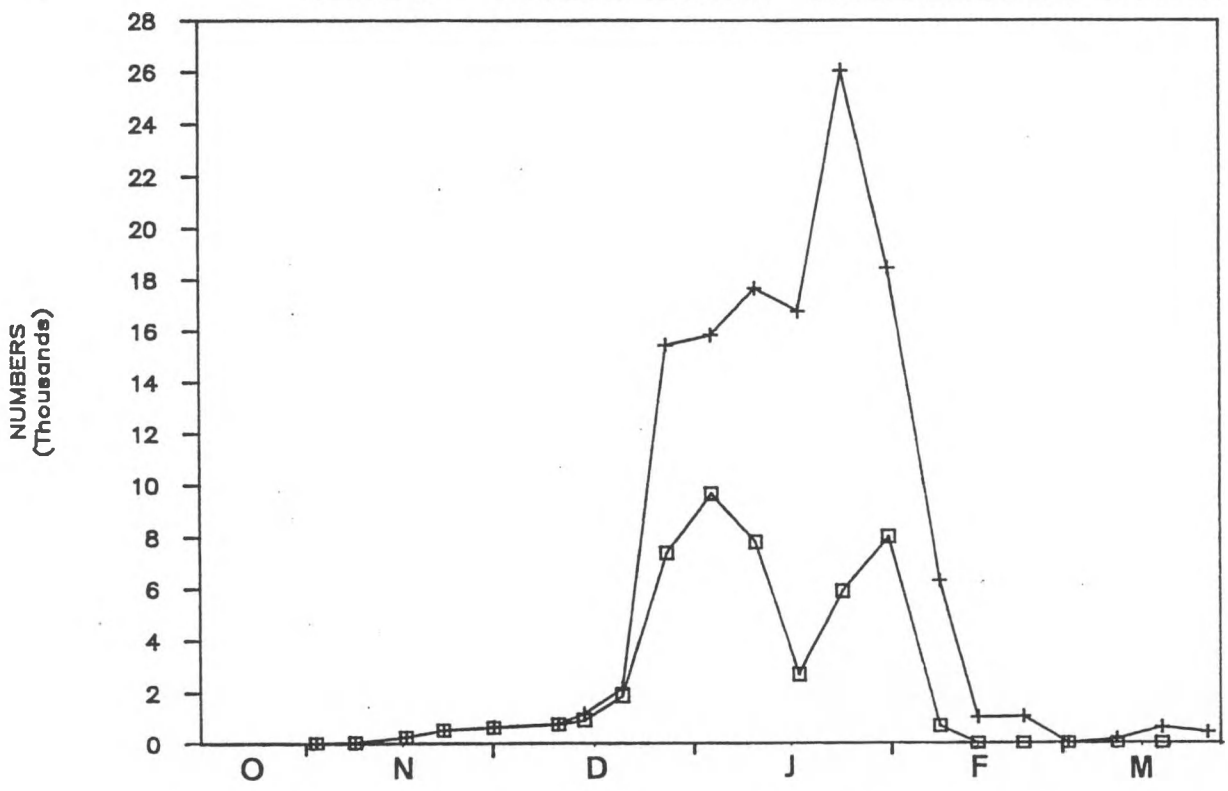

Fig. 1 : Aantalsverloop van de Kolgans per decade in de polder rond Damme (□) en in de Oostkustpolder (+) tijdens het seizoen 1986-87.

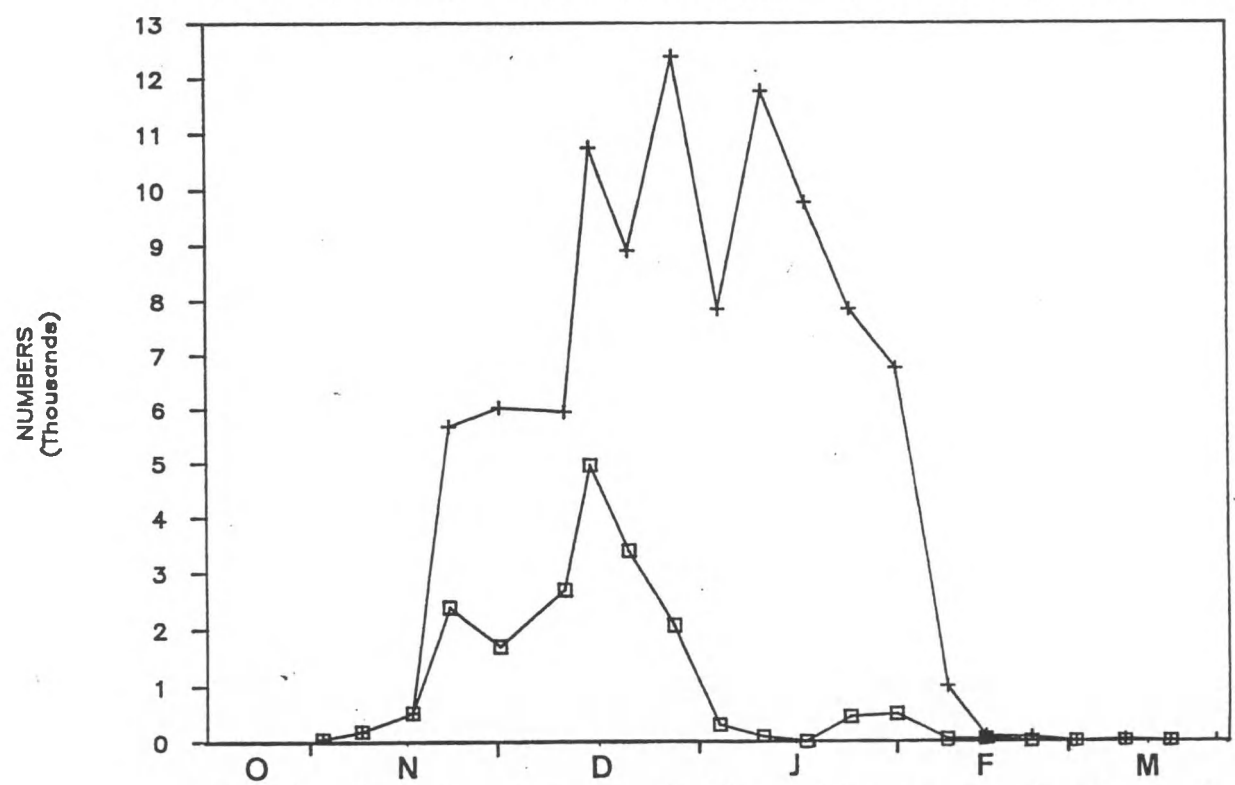

Fig. 2 : Aantalsverloop van de Kleine Rietgans per decade in de polder rond Damme (□) en in de Oostkustpolder (+) tijdens het seizoen 1986-87.

De eerste Kleine Rietganzen (45 ex. op 02.11) kwamen, in vergelijking met de laatste jaren, laat aan. Ze werden evenwel weer op de zeer klassieke plaats in de Damse weiden gezien. De eerste 30 Kolganzen werden op 08.11 in Damme waargenomen. Zeer merkwaardig bleef het aantal Kolganzen in de loop van november evenwel zeer laag : 670 ex. in de gehele polder op 30.11. De aantallen Kleine Rietganzen namen evenwel zeer fors toe in de tweede helft van de maand : 5680 en 6032 op 22 en 30.11 respectievelijk, niettegenstaande het zachte weer. Waar de Kolganzen, traditiegetrouw, nog in Damme verbleven, begonnen vanaf half november de Kleie Rietganzen zich te verspreiden naar de polders van Uitkerke-Nieuwmunster. Speien werd tot dan toe weinig gebruikt.

In de eerste helft van december bleven de aantallen Kolganzen slechts langzaam stijgen. Op 14.12 waren 1200 Kolganzen aanwezig waarvan 925 te Damme. Vorig seizoen, rond dezelfde tijd, waren er dat ruim 14.000! De Kleine Rietgans bereikte op dit moment evenwel zijn eerste winterpiek met 10.750 ex. Dit is een 1.500 minder dan vorig jaar. De helft hiervan zat in Damme, de rest was reeds sterk verspreid met verschillende grote groepen in o.a. Speien, Strooienhaan, Vijfwege, Palingpot en rond de Leeuwstraat. Na een kleine terugloop van de aantallen Kleine Rietganzen op 20.12 bereikten deze het wintermaxima van 12.395 op 27.12. In Damme verbleven slechts een goede 2.000 vogels, de overige waren zeer verspreid over Speien, Vlissegem en Uitkerke. De Kolganzen kenden een plotse spectaculaire toename van 2.185 op 20.12 tot 15.450 op 27.12. Ruim de helft daarvan waren in Damme aanwezig, de rest kwam verspreid met de Kleine Rietganzen voor in het overige deel van de polder. Deze toename viel samen met een iets koudere periode met wat sneeuw in Noord-Nederland. Het werd ondertussen ook langzamerhand duidelijk dat het voor die vogels een zeer slecht broedseizoen moet geweest zijn. De eerste tellingen gaven inderdaad maar een percentage jongen van om en bij de 15 à 16 %. Dit is in vergelijking met de normale ± 30 % zeer laag. Bovendien zijn de schommelingen in het broedsucces van deze soort normaal niet zo groot waardoor we hier met een extreem lage waarde te maken hebben (Ogilvie 1978).

Het zachte weer komt abrubt ten einde met de inval van de eerste koudeperiode die duurde van 7 tot 21 januari. Vooral in de eerste week lag er redelijk wat sneeuw. De aantallen Kolganzen stegen langzaam verder tot ongeveer 17.000, de aantallen Kleine Rietganzen schommelden tussen 7.845 op 03.01 en 11.775 op 10.01 waarna ze langzaam begonnen ze terug te vallen tot 6.724 op 31.01. Er werden nog maximaal 500 Kleine Rietganzen in Damme en zelfs 845 in de omgeving van Damme (Oostkerke-Koolkerke-Ramskapelle) geteld op 24.01. Voor de rest kwamen ze verspreid voor in de polders ten westen van het Zeekanaal. De Kolganzen bereikten het wintermaximum van 26.054 ex. op 24.01 om daarna met het invallen van de dooi vlug te verminderen tot 18.475 op 31.01. Een vierde tot ruim de helft van die vogels pleisterde steeds in het oostelijk deel van de polder. In Damme bleven gedurende de gehele maand januari grote aantallen aanwezig (tussen 2.715 op 17.01 en 9.655 op 03.01). Heel typisch is ook dat vanaf januari steeds meer Kolganzen verschijnen in Oostkerke, Hoeke, Ramskapelle, het Zwin en te Lissewege. Maximaal werden hier tot 7.616 Kolganzen geteld. De overige vogels komen verspreid voor in het westelijk deel van de polder waar ze grote gemengde groepen vormen met de Kleine Rietganzen.

Een tweede vorstperiode van 26.01 tot 03.02 had blijkbaar weinig invloed op de ganzen. Immers begin februari liepen de aantallen van beide soorten vlug terug. Op 08.02 waren nog slechts 1007 Kleine Rietganzen en 6326 Kolganzen aanwezig. Het westelijk deel van de polder en Damme waren zo goed als verlaten en de meeste ganzen werden tussen Oostkerke en het Zwin geteld. Een week later waren nagenoeg alle Kleine Rietganzen verdwenen en bleven er nog slechts een goede 1000 Kolganzen in hetzelfde gebied aanwezig. Op 28.02 waren alle ganzen verdwenen. Op 08.03 werden evenwel nog 30 Kleine Rietganzen en 170 Kolganzen gezien te Hoeke (LDq,ID) en op 15 en 22.03 respectievelijk 640 en 440 Kolganzen aan het Dievegat (GBu,LMa). Voorjaarsdoortrek ?

HET VOORKOMEN VAN ANDERE SOORTEN

RIETGANS Anser fabalis

Reeds half december werden de eerste Rietganzen gemeld : 3 ex. te Vlissegem op 17.12 (FV), maar de aantallen bleven vrij laag (minder dan 5 ex.) tot de eerste koudegolf intrad en op 10.01 niet minder dan 622 Rietganzen geteld werden, en dit voornamelijk rond Middelhof (145 ex.), Vlissegem (170 ex.) en Westkapelle (205 ex.). Daarna namen de aantallen vlug af (of werden enkele groepen gemist?) met nog 126 ex. op 17.01, 156 ex. op 20.01 en terug 256 ex. op 24.01. Begin februari waren de meeste vogels verdwenen (fig. 3). Ook deze aantallen liggen duidelijk lager dan vorig jaar. Opmerkelijk is de quasi afwezigheid in de Zwinpolders.

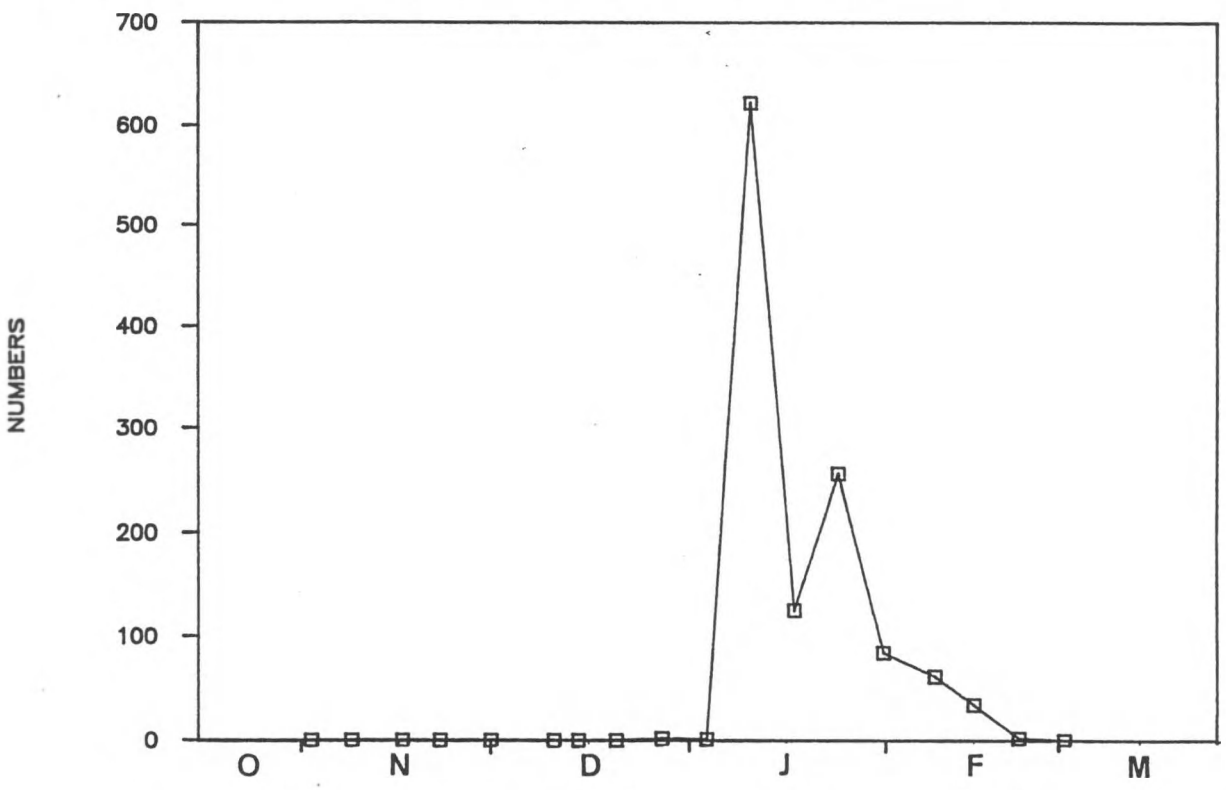

Fig. 3 : Aantalsverloop van de Rietgans per decade in de Oostkustpolder tijdens het seizoen 1986-87.

GRAUWE GANS Anser anser

Naast de half verwilderde populatie van het Zwin, die soms meerdere honderden exemplaren kan bedragen, verblijft ook te Damme een groep van om en bij de 100 verwilderde dieren. Daarnaast werden in het voorjaar en dan nog vooral in de omgeving van Hoeke redelijke aantallen Grauwe Ganzen waargenomen (fig. 4). Dit zijn vermoedelijk dezelfde vogels die uitzwermen van het Zwin aangevuld met doortrekkers die hier tijdelijk pleisteren. Vanaf begin maart zijn er ook veel trekwaarnemingen. Tussen 02.03 en 22.03 werden niet minder dan 729 vogels overtrekkend geteld. De meeste waarnemingen zijn afkomstig uit de kuststreek (Zeebrugge-Blankenberge en de achterliggende polders) en van boven de Roksemput. Normaal begint de voorjaarstrek reeds vroeg in februari.

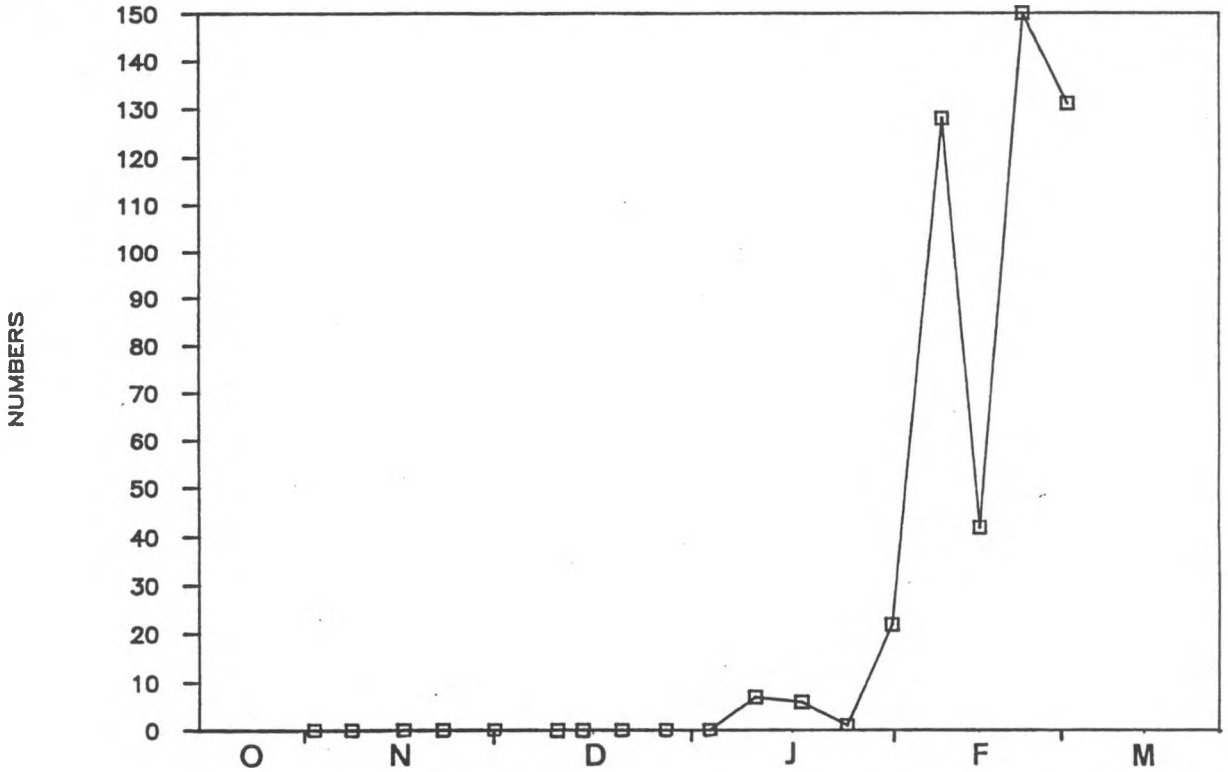

Fig. 4 : Aantalsverloop van de Grauwe Gans per decade in de Oostkustpolder tijdens het winterhalfjaar 1986-87.

DWERGGANS Anser erythropus

Zoals elke winter werd deze soort enkele malen opgemerkt. Op 31.12 1 ex. te Damme (GDS,PB) en op 24 en 25.01 1 ex. respectievelijk aan de Scharebrug en te Damme(EK,e.a.).

SNEEUGANS Anser caerulescens

Vanaf 07.01 tot 14.01 verbleven 3 ex. waarvan 2 ex. van de blauwe faze in de omgeving van Speien, Meetkerke en Vlissegem (FV,EK,YDS,e.a.).

Vanaf 16.01 tot 24.01 werden ze in de Achterhaven opgemerkt (vele waarnemers). Hoewel de wilde oorsprong van deze vogels steeds in vraag gesteld kan worden moeten we toch vermelden dat wilde Sneeuwganzen reeds in Nederland werden aangetroffen (Blankert, 1980), bovendien wordt bij ons weten de blauwe fase van de Sneeuwgans slechts sporadisch in verzamelingen gehouden.

INDISCHE GANS Anser indicus

Van deze ontsnapte vogels zijn er de volgende waarnemingen :

05.12	2 ex.	Damme	LMa
24.01	1 ex.	Oudenburg	PBu
31.01	1 ex.	Damme	EK
08.02	1 ex.	Zuienkerke	MaP,FW,GDP

De vogels in Damme behoren waarschijnlijk bij de groep verwilderde Grauwe Ganzen die daar voorkomt. Daarom werden ze wellicht niet altijd genoteerd.

BRANDGANS Branta leucopsis

Na de voor onze streken 'spectaculaire' aantallen van vorig jaar was het weer een 'normale' winter voor de Brandgans. Na een vroege waarneming van 5 ex. trekkend boven zee.Voor het Zwin op 09.11 (LMa,GBu,BBu) werden de eerste 2 pleisterende exemplaren gezien op 06.12 in de Uitkerkse polders (MaP). Daarna werden regelmatig enkelingen gezien op verschillende plaatsen. Op 10.01 begonnen de aantallen te stijgen en op 24.01 werden maximaal 29 ex. geteld (zie fig. 5).

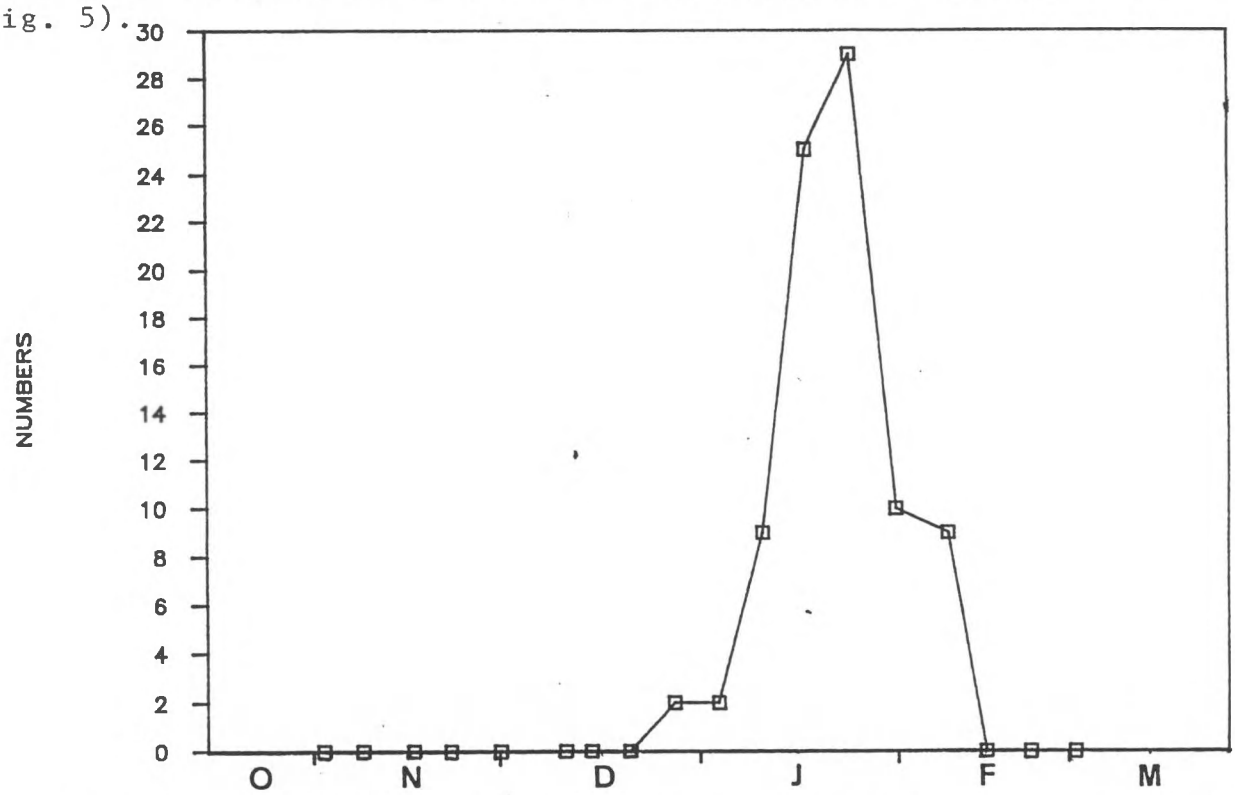

Fig. 5 : Aantalsverloop van de Brandgans per decade in de Oostkustpolder tijdens het seizoen 1986-87.

Daarna liepen de aantallen vlug terug en half februari waren alle dieren verdwenen. In april en mei verbleef er wel een vermoedelijk ontsnapt ex. op de put van Ettelgem (JVP,PBu). Merkwaardig is verder de waarneming van 9 ex. in de voorhaven op 16.04 (LMa).

ROTGANS Branta bernicla

Traditioneel zijn de meeste waarnemingen afkomstig uit de kuststreek (Zeebrugge en het Zwin). De eerste waarnemingen zijn reeds afkomstig uit oktober. In december, januari en februari zijn er meerdere waarnemingen van solitaire vogels of van kleine groepjes tussen de andere ganzen. Er werd weinig voorjaarstrek gezien.

Overzicht gegevens Rotgans :

05.10	18	Zeebrugge Voorhaven	TDF,FW
12.10	6	Zeebrugge Voorhaven	FW
19.10	2	Zwin	LMa
09.11	4	Zwin	LMa,GBu,BBu
09.11	12 ZW + 4 NO	Zwin	LMa,GBu,BBu
06.12	2	Vlissegem put	MaP
13.12	1	Speien	TDF,FW
26.12	6	Voorhaven	MaP
27.12	1	Eendweiden Zuienkerke	EK
27.12	6	Voorhaven	FW
28.12	2	De Vrede	TDF,JNM
29.12	1	Uitkerke	FV
03.01	2	Lage Moeren	EK
10.01	1 NW	Vlissegem put	EK
17.01	1	P.Z.N.	EK
17.01	1	Beverlengsweg	EK
18.01	5	Voorhaven	FW
19.01	1	Lage Moeren	FV
24.01	1	Ettelgem	PBu,EK
24.01	1	Scharebrug	EK
25.01	1	Houtave	EK,e.a.
29.01	2	Blankenberge Polders	MaP
30.01	2	Scharebrug	FV
31.01	1	Damme	EK
01.02	1	Hoge Moeren	FV
01.02	2	Uitkerke	FW
02.02	1	Oosternieuwweg	JS
02.02	1 geringd ex.	Uitkerke	RPi
07.02	4	Nieuwmunster	EV
08.02	1	Oostkerke	PM
08.02	2	Wenduine Eendekooi	GDP,FW
03.03	15	Ramskapelle	WLT,JVi
15.03	7	Achterhaven	DB
26.05	1 NO	Fonteintjes	MaP
26.05	1 O	Fonteintjes	MaP

WITBUIKROTGANS Branta bernicola hrota

Van deze ondersoort, die evenals de Kleine Rietgans in Spitsbergen broedt, en waarvan de totale wereldpopulatie angstaanjagend achteruitgaat (nog slechts 4000 ex.), werden in totaal 17 ex. waargenomen. Op 18.01 werden in de Zwinpolders niet minder dan 12 ex. waargenomen (GBu,LMa). Ze werden de volgende dag nog gezien. Op 18.01 werden boven het Zwin door LMa en GBu nog 5 ex. gezien overtrekkend naar het zuiden. Diezelfde dag werden door FW 6 ex. pleisterend gezien in de Voorhajvjen te Zeebrugge. Daarna werden in de polders rond Uitkerke nog enkele malen tot 5 ex. gezien tot 30.01 (FV).

CANADAGANS Branta canadensis

Sinds enige tijd is een groep van ca. 40 ex. aanwezig in de omgeving van Zevekerke evenals in de streek van Beernem-Aalter. Het gaat hier om vrijvliegende 'parkvogels'. Daar zijn evenwel weinig gegevens over. Verder zijn er de volgende waarnemingen :

17.01	1 ex.	Roksemput	JVP,PT,PBu,e.a.
24.01	1 ex.	Hoeke	PM
22.02	10 ex. overvliegend	Ryckevelde	RV,PK,FDR,JS

ROODHALSGANS Branta ruficollis

Vanaf 26.12 werd 1 ex. gezien in Damme. Na de jaarwisseling werd (vermoedelijk hetzelfde exemplaar) in Meetkerke, Vlissegem en Zuienkerke herhaaldelijk en door vele waarnemers opgemerkt tot 17.01. Daarna is er nog één waarneming van 1 ex. op 21.01 terug in Damme.

BESLUIT

De aantallen bleven deze winter over het algemeen lager dan in de vorige winter. Bijna 12500 Kleine Rietganzen blijft evenwel bijzonder hoog. Dit bedraagt immers 50 % van de volledige populatie van Spitsbergen. De verspreiding van deze vogels in de Oostkustpolders is zeer typisch. De eerste vogels komen begin november te damme aan, maar gaan vanaf half november reeds uitzwermen in de richting van Speien en Uitkerke-Nieuwmunster. Deze uitzwerming kan zeker niet het gevolg zijn van een tekort aan voedsel in Damme of het gevolg van competitie met Kolganzen. Dit kan dit jaar overduidelijk aangetoond worden gezien de aantallen Kolganzen abnormaal laag bleven tot half december. Toch verbleven gemiddeld 50 % van de Kleine Rietganzen buiten Damme. Vanaf januari, wanneer de grote aantallen Kolganzen in Damme arriveren zijn de Kleine Rietganzen daar nagenoeg afwezig. De wegtrek grijpt vlug plaats en de polders tussen Damme en de Nederlandse grens worden slechts sporadisch door Kleine Rietganzen bezocht.

Met een goede 26000 ex. bleven de aantallen Kolganzen beduidend lager dan vorig seizoen (55000 ex.). Door het zeer laat aankomen van de grote groepen is het algemeen patroon van voorkomen toch beduidend verschillend van voorgaande jaren. De verspreiding bleef evenwel dezelfde. In Damme blijft nagenog de hele winter een vrij groot aantal Kolganzen aanwezig (normaal minder dan 10000 ex.). Bij stijgende aantallen gaan ze zich verspreiden in de polders ten westen van het Zeekanaal, maar vanaf januari zien we ook steeds meer vogels ten oosten van Damme (Oostkerke, Hoeke, Ramskapelle, Zwin). In februari vinden we hier zelfs de meeste vogels. De achterblijvers (half februari-half maart) verblijven nagenoeg allemaal achter het Zwin, wat in andere jaren ook het geval was.

Ondanks de toename van de populatie toont deze winter aan dat de totale afschaffing van de jacht (behalve Grauwe Gans in Knokke) geen blijvende en ongeremde toename van onze winteraantallen veroorzaakt.

LITERATUURLIJST

Blankert,J.J. 1980. Lesser Snow Goose from Canada in the Netherlands. Dutch Birding 2 : 52.

Kuyken E. 1982. Pleisterende ganzen in de regio Damme-Brugge : winter 1980-81. Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1980-82 : 90-92.

Kuyken E. 1983. Aantallen en verspreiding van overwinterende ganzen in de Oostkustpolders : seizoen 1981-82. Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1981-82 : 41-46.

Kuyken E. 1984. Overwinterende ganzen in de polders van Brugge-Oostkust : seizoen 1982-83. Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1982-83 : 32-37.

Kuyken E. 1985. Ganzen in de polders van Brugge-Oostkust : verslag over de winter 1983-84. Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1983-84 : 63-68.

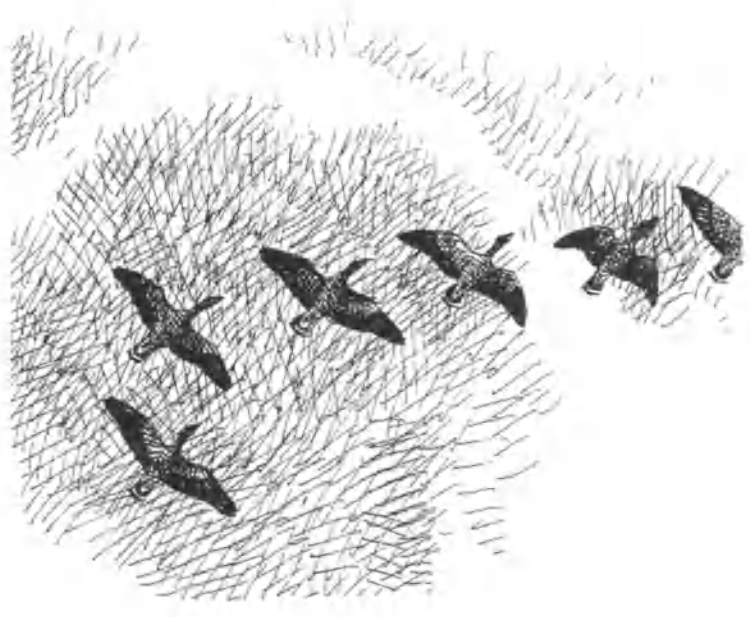

DE WILDE ZWAAN - Cygnus cygnus - IN NOORDWEST-VLAANDEREN TIJDENS HET WINTERHALFJAAR 1986-87.

Frank De Scheemaecker

1. Inleiding

Uit het winterhalfjaar 1986-87 liepen 102 waarnemingen binnen, wat uitzonderlijk hoog is voor onze regio. Tevens werden voor het eerst Wilde Zwanen opgemerkt in de zandstreek! De verdeling per gebied ziet er als volgt uit :

- poldercomplex Roksem - Oudenburg - Ettelgem : 3 wnm.
- " Lissewege : 35 wnm.
- " Oostkerke - Damme : 9 wnm.
- " Meetkerke : 2 wnm.
- " Uitkerke : 1 wnm.
- " Lapscheure : 1 wnm.
- Havencomplex Brugge - Dudzele - Zeebrugge : 23 wnm.
- Ruddervoorde : 10 wnm.
- Waardamme (Vallei Rivierbeek) : 5 wnm.
- Zedelgem (Militair Domein) : 9 wnm.

Opvallend is dat de pleisterplaatsen van de Wilde Zwanen in het geheel niet overeenkomen met die van de Kleine Zwanen. Alleen tijdens de vorstperiode vertoefden beide soorten in de gedeeltelijk ijsvrije Achterhaven.

2. Gebiedsbespreking

a) Roksem - Oudenburg - Ettelgem

Alle wnm. :	11.01	1 ad	Roksemput	JVP
	28.01	8 ad	Oudenburg	PBu,GBa
	01.02	1 ad, 4 juv.	Ettelgem	JVP,PBu,e.a.

De eerste Wilde Zwaan van de regio werd waargenomen op de Put te Roksem. Pas twee dagen later in de Achterhaven waargenomen.

b) Lissewege

Na de felle vorst vertoefde eerst van 12 tot 14.02 3 ad en 1 juv en later van 16.02 tot 20.03 4 ad en 1 juv langs de grote baan naar Zeebrugge, net ten W van de Herdersbrug. Op de dag van de lente waren alzo de laatste Wilde Zwanen uit de regio verdwenen(FDS).

c) Oostkerke - Damme

Dit maal geen grote aantallen langs de Krinkeldijk na de vorst. Slechts 1 maal 2 ad (08.02) en op de overige keren 1 ad of 1 sub-ad. Alle wnm. tussen 01.02 en 03.03 (FDS,NC,LDq,ID,YDS,e.a.).

In Damme op 02.02 wel 11 ad en 2 juv (GO) en 3 ad en 4 juv (RPi). Dit waren hoofdwaarschijnlijk de ex. die de vorige dagen in de Achterhaven verbleven.

d) Meetkerke - Uitkerke

Te Meetkerke werd twee maal 1 ad opgemerkt, nl. op 13.02 en 08.03 (LDq,ID,FW). In Uitkerke slechts één wnm. : 08.02 4 ad (DC).

e) Lapscheure

In dit weinig bezochte gebied toch één wnm. : 22.02 2 ad (FDS)

f) Havencomplex Brugge - Dudzele - Zeebrugge

De vorstinval lokt heel wat Wilde Zwanen naar de Achterhaven : op 13.01 worden de eerste 3 ex. er opgemerkt (LL). Op 18.01 vertoeven op 4 verschillende plaatsen groepjes Wilde Zwanen in het havencomplex : 4 ad, 1 juv aan het Sas van Brugge (FDS), 3 ad op Distri (FDS), 2 ad op het Groot Dok (FDS) en 4 ex aan de Herdersbrug (JVi,WLT). De volgende dagen wisselt het aantal Wilde Zwanen in het gebied enorm. Slechts één vaste groep lijkt zich in de weiden tegen het Zeekanaal te bevinden t.h.v. de Herdersbrug. Dan worden op 20.01 7 ad (YDS); op 24.01 10 ad, 2 juv (FV); op 29.01 12 ad, 2 juv (FV); op 31.01 22 ex (GDP) en op 01.02 18 ad, 6 juv (FW) geteld. De ex. gingen op de Distriput slapen (FV). Op 29.01 kwamen 2 ad, 5 juv uit richting Lissewege toe op het Groot Dok te Lissewege. Op 02.02 waren de vogels uit de Achterhaven verdwenen en werden toen wellicht in Damme opgemerkt. Of het deze ex. zijn die later naar de zandstreek verhuisden, blijft een open vraag!

g) Ruddervoorde

Rond 21.02 werd door Jef Kempe een groep van 9 ad en 6 juv Wilde Zwanen opgemerkt in Ruddervoorde. De groep verbleef er tot 01.03 en pleisterde daarne waarschijnlijk gedeeltelijk te Waardamme.

h) Waardamme

Na hun verblijf te Ruddervoorde trokken een gedeelte van de Wilde Zwanen wellicht naar de vallei van de Rivierbeek te Waardamme. Enkele gegevens :

06.03	4 ad, 5 juv	GO
07.03	5 ad, 6 juv	PK,GO
09.03	5 ad, 5 juv	PK,FDS
10.03	4 ad, 5 juv	FDS
12.03	2 ad, 5 juv	FDS

De vogels foerageerden overdag in de vochtige weiden langs de oevers van de Rivierbeek langs de baan Brugge - Kortrijk.

i) Zedelgem

Guido Orbie meldt de aanwezigheid van 2 ad en 4 juv Wilde Zwanen in het militair domein tussen 01.03 en 18.03. Ook al een nieuwe pleisterplaats voor de regio.

3. Besluit

Het langdurig pleisteren van verschillende groepen Wilde Zwanen in de Zandstreek betekent een nieuw verschijnsel in de regionale avifauna. De drie opeenvolgende koude winters zullen daar waarschijnlijk niet vreemd zijn. Opvallend is ook dat de pleisterende groepen langer in de regio verbleven dan de Kleine Zwaan en eveneens andere pleisterplaatsen opzochten.

DE KLEINE ZWAAN - Cygnus columbarius - IN NOORDWEST-VLAANDEREN TIJDENS HET WINTERHALFJAAR 1986_87

Frank De Scheemaecker

1. Inleiding

Uit het winterhalfjaar 1986-87 liepen 126 waarnemingen binnen, wat voor een strenge winter als normaal mag beschouwd worden. De verdeling per gebied ziet er als volgt uit :

- poldercomplex Uitkerke - Zuienkerke - Nieuwmunster : 24 wnm.
- " Meetkerke - stalhille : 20 wnm.
- " Houtave : 18 wnm.
- " Oostkerke - Damme - Hoeke - Lapscheure : 13 wnm.
- Achterhavencomplex Dudzele - Zeebrugge : 34 wnm.

Minder belangrijke gebieden waren :

- Vlissegem : 8 wnm.
- Roksem : 4 wnm.
- Zwin : 3 wnm.
- Lissewege : 1 wnm.
- Westkapelle : 3 wnm.
- St.-Michiels: 1 wnm.
- Zeebrugge : 1 wnm.

Daarbij was Westkapelle waarschijnlijk het enige gebied waar langdurig Kleine Zwanen pleisterden. Bij gebrek aan tellingen uit die streek kan het exakte aantalsverloop echter niet achterhaald worden.

2. Overzicht winterhalfjaar 1986-87

De eerste zwanen komen volle 13 dagen later aan dan vorig jaar : 02.11 4 ad in de achterhaven te Zeebrugge (GDP,LL). Dan wordt het wachten tot eind november vooraleer een nieuwe groep de regio aandoet : op 30.11 zowel beweging te Uitkerke, Houtave en Knokke; van 01 tot 15.12 eerst 11, daarna 14 ad in de Meetkerkse Moeren. Deze ex. slapen op de Put van Meetkerke. Op 16.12 hebben de zwanen Meetkerke verlaten en vormt zich nu een groep te Houtave. Op dit moment moet zich ook een groep van 18 ad hebben opgehouden te Westkapelle. De vorstinval van 10.01 brengt een toeloop mee naar de Achterhaven, de enige plaats met open water in de regio. De aantallen wisselen er van dag tot dag en zelfs van uur tot uur. De Distrigasput en in mindere mate het Groot Dok worden er als slaapplaats gebruikt. Na 20.01 verspreiden de Zwanen zich opnieuw over de regio. Hoofdpleisterplaatsen worden nu de weiden ten N en ten Z van de Damse Vaart t.h.v. Oostkerke en de weiden van Uitkerke. Nog voor half maart hebben de pleisteraars de regio verlaten.

3. Gebiedsbespreking

a) Achterhaven Dudzele - Zeebrugge (34 wnm.)

De eerste zwanen voor de regio worden er gemeld op 02.11 : 4 ad (GDP,LL). Daarna nog slechts twee nov-wnm. : 09 en 11.11 telkens 4 ad over het gebied vliegend (GO,FDS). Daarna pas op 14.12 op-

nieuw een melding en opnieuw 4 ad (FDS,VWGB). Op 16.12 meldt FV 4 ad die uit richting Oostkerke op Distrigas toekomen. Uitwisseling met Oostkerke kunnen het regelmatig verdwijnen van de 4 ad wellicht verklaren. Verder werd ook uitwisseling met Uitkerke vastgesteld : op 28.12 komen 13 ad toe vanuit Z op het Groot Dok (FDS). De vorstinval op 10.01 doet de aantallen Kleine Zwanen in de Achterhaven pijlsnel stijgen. Het ijsvrije water trok zowel zwanen van binnen als van buiten de regio aan. Hieronder de belangrijkste gegevens :

11.01	11 ad	Distriput	FDS,VWGW
	1 ad	Insteekdok	FDS,VWGW
13.01	29 ex	Achterhaven	LL
14.01	26 ex	Distrigas	FV
15.01	42 ex	Achterhaven	GDP
16.01	40 ex	Achterhaven	LL
17.01	53 ad,9juv	Achterhaven	FDR,FV,GO,FW

Op 18.01 bezoeken heel wat ornithologen het Achterhavencomplex. Hun tellingen wijzen erop dat de toestand in het Achterhavengebied van uur tot uur aan schommelingen onderhevig is op dergelijke vorstdagen. Even alles op een rijtje :

- 09u30 32 ad, 7 juv hebben op de Distriput overnacht. Vliegen om 09u30 richting OZO (Oostkerke)
- 10u30 18 ad op het Insteekdok

Dit leidt tot 50 ad en 7 juv, waarvan nog slechts 18 ad t.p.

- namiddag WLT en JVi tellen 40 ex op het Groot Dok; in LL lezen we dat 66 ex in het Achterhavencomplex verbleven en BBu telt niet minder dan 92 ex op het Insteekdok. Gedeeltelijke dubbeltellingen veroorzaakt door heen en weer vliegende groepen mag niet uitgesloten worden.

19.01	45 ad,5 juv	Insteekdok	FV
20.01	42 ex.	Achterhaven	LL

Daarna neemt het aantal tellingen en het aantal exemplaren vlug af : op 29.01 nog 15 ad en 3 juv nabij de spoorwegbrug te Dudzele (JS). Op 30.01 vertoeven daar nog slechts 3 ad terwijl zich wel 10 ad en 2 juv op het Groot Dok bevinden. In de volslagen duisternis komen 50 à 55 ex. toe uit richting Oostkerke-Damme. Hoewel de Zwanen de Achterhaven verlaten hebben t.v.v. andere gebieden, blijven ze de Achterhaven als slaapplaats gebruiken. Op 01.02 noteren we de laatste waarneming voor de Achterhaven : 3 ad (FW).

b) Poldercomplex Uitkerke - Zuienkerke - Nieuwmunster

Niet minder dan drie gegevens op 30.11 : 16u20 4 ad naar Z en 16u30 3 ad + 2 ad t.p. (MaP). Trekkers of de ex. die uiteindelijk de groep te Meetkerke vormden? Daarna is het wachten tot 26.12 : 11 ad tussen Scharinge- en Zielebrug (FV). Tot en met de koudeinval weinig of geen waarnemingen uit het gebied. Zaten alle tellers in de Achterhaven in die periode of zaten er inderdaad weinig zwanen? Pas wanneer de aantallen in de Achterhaven duidelijk afnemen, nemen ze toe in Uitkerke. Van 28.01 tot 21.02 bijna dagelijks waarnemingen van een groep van een twintigtal ex. (MaP,FV,JS,LDq,FW,e.a.). Het steeds identieke weerkerend aantal

juv., nl. 3 en het vaak vermelden van een met olie besmeurd ex. lijkt erop te wijzen dat zich in die periode éénzelfde groep in het Uitkerkse verbleef. MaP uit de veronderstelling dat de groep wellicht op de Vagevuurvijvers ging slapen.

c) Poldercomplex Houtave

Ook hier een eerste gegeven op 30.11 : om 17u00 vliegen 10 of 11 ex. over Houtave dorp naar N, die bij nazicht niet naar de put van Vlissegem vlogen (FDS,FV). Eerste pleisterende ex. op 16.12 wanneer 10 ad toekomen op de Hoge Moere te Houtave vanuit de Lage Moere te Meetkerke (FV). Het lijkt onomstootbaar vast te staan dat de groep Kleine Zwanen die zich in de eerste helft van december in Meetkerke ophield naar Houtave opschuift. Daarna vertoeven de zwanen regelmatig rond het Klein Middelhof. Enkele gegevens :

26.12	18 ad	FV
27.12	33 ad	FV
01.01	12 ad	FDS
04.01	18 ad	GO,FV
05.01	18 ad	FDS
07.01	25 ad	FDS
11.01	15 ad, 3 juv.	LDq,ID Om 15u30 verdwijnt de groep in NO-richting, maar wordt ondanks intens speurwerk niet in Uitkerke terug gevonden (FDS,WAB).
13.01	15 ad, 2 juv. t.p. + 7 ad toekomend uit W om 11u45 (FDS)	
15.01	23 ex.	FV

17, 26.01 en 26.02 niet meer aanwezig FDS,FV

Met de koudeinval verdwenen dus ook de Kleine Zwanen te Houtave. Waarschijnlijk hielden ze zich tijdelijk in de Achterhaven op.

d) Poldercomplex Oostkerke - Damme

De soort wordt pas na de vorstinval in het complex opgemerkt en hun verschijnen gaat tevens gepaard met hun verdwijnen in de Achterhaven. Op 01.02 bevinden zich om 14u45 58 ex. (w.o. 6 juv.) en om 17u05 66 ex. (w.o. 9 juv.) te Oostkerke (GO). De Zwanen zijn erg mobiel en uitwisseling tussen de weiden ten N en ten Z van de Damse Vaart wordt opgemerkt op 02.02 (LDq). Uiteindelijk vormen zich een drietal groepen die meestal langs de Krinkeldijk, maar soms ook aan de Vlienderhaag opgemerkt worden (FDS,NE,FW).

Voornaamste totaaltellingen :

07.02	55 ad, 12 juv.	FW,YDS,EV,PBu
08.02	65 ad, 12 juv.	FDS,EW
17.02	55 ad, 12 juv.	FDS
21.02	60 ad, 12 juv.	FW
27.02	48 ex.	FDS
03.03	35 ad, 2 juv.	NE
08.03	35 ad, 4 juv.	LDq,ID
13.03	30 ex.	FDS

Uit Damme twee wnm. :	31.01	32 ex.	LL
	02.02	2 ex.	RPi

De groep sliep aanvankelijk in de Achterhaven (FV) maar sliep later op de Kleiputten van Oostkerke (FDS).

e) Overige gebieden

- Westkapelle	20 tot 25.12	18 ad	GBu
	04.01	52 ex.	LL

- Vlissegem: Begin januari wordt uitwisseling vastgesteld tussen de weiden rond het Klein Middelhof (Houtave) en de put van Vlissegem. Maximale aantallen te Vlissegem waren :

08.01	19 ad	YDS
12.01	30 ad, 1 juv.	YDS

- Roksem - Oudenburg: Onregelmatig voorkomend in en rond de Roksemput.

Alle wnm. :

11.01	2 ad	Roksemput	JVP
24.01	8 ad Z	Roksemput	JVP,PT,e.a.
10.02	2 ad, 2 juv.	Roksemput	JVP,PBu
14 en 15.02	2 ad, 3 juv.	Weiden Oudenburg	JVP

- Knokke (Zwin): Slechts 1 wnm ± t.p. : 04.01 1 ad Zwin JVP
Verder wel twee mooie trekwaarnemingen :

29.11	3 ex. ZW	Zwinbosjes	LMa
15.03	49 ex. NO	Zwin	LMa

- Lissewege	31.01	1 ex.	Weiden Ter Doest	RD,MG

- St.-Michiels	28.02	17 ex. O	(16u20)	JVi,WLI
- Zeebrugge	22.03	7 ex. ZO	(12u00) Fonteintjes	FDS,EW

4. Besluit

Uit figuur 1 kunnen we nogmaals mooi de intra-regionale verschuivingen van de Kleine Zwaan afleiden.

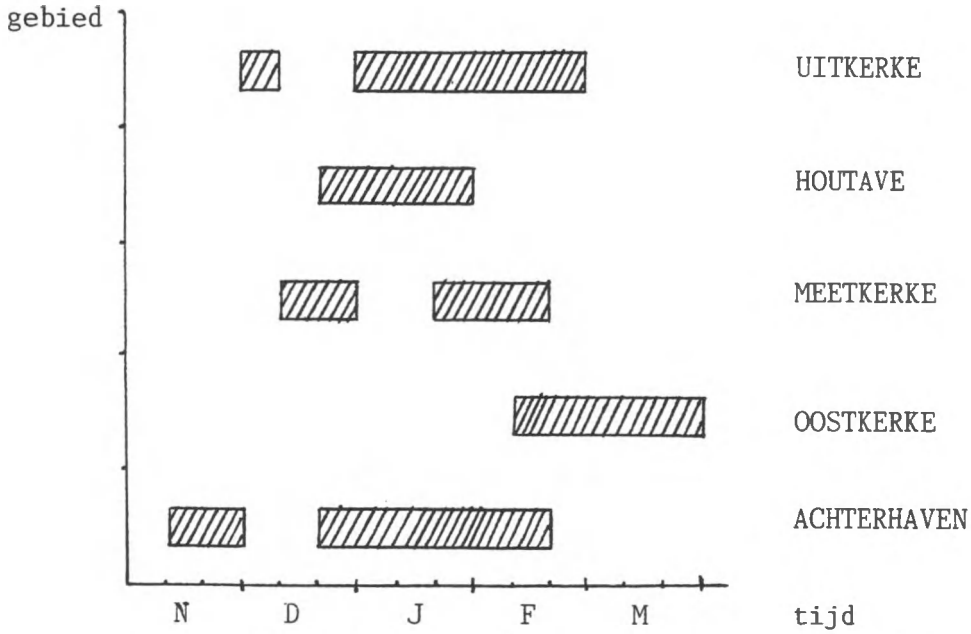

figuur 1 : Overzicht van het verblijf van de Kleine Zwaan per gebied en per decade in Noordwest-Vlaanderen tijdens het winterhalfjaar 1986-87.

De eerste ex. komen toe in de Achterhaven. Daarna vestigt zich een groep te Meetkerke die later naar Houtave verschuift. Ondertussen komen ook ex. in Uitkerke aan. Tijdens de koude-periode vertoeven de ex. meestal in de Achterhaven, daarna zwerven ze uit naar Uitkerke en vooral naar Oostkerke. Voor de koude-inval verbleef mogelijks ook een groep te Westkapelle, maar voldoende tellingen ontbreken.

5. Waarnemers

Dank aan alle waarnemers : GO,FDS,GDP,FV,JS,EV,FDR,FW,WLT,JVi,PS, MaP,JVG,RV,PK,DC,LDq, JVP,PBu,YDS,ID,NE,RPi,DBL,JzV,LMa,GBu,EW.

HET VOORKOMEN VAN ENKELE GROTE WAADVOGELS IN NW-VLAANDEREN

Frederik Willemyns

Inleiding

Hier wordt het voorkomen in de regio weergegeven van de Roerdomp (Botaurus stellaris), de Kwak (Nycticorax nycticorax), de Ooievaar (Ciconia ciconia), de Kraanvogel (Grus grus), de Kleine Zilverreiger (Egratta garzetta), de Purperreiger (Ardea purpurea), de Blauwe Reiger (Ardea cinerea) en de Lepelaar (Platalea leucorodia).

Van volgende soorten zijn er dit jaar geen waarnemingen voorhanden : het Woudaapje (Ixobrychus minutus), de Zwarte Ibis (Plegadis falcinellus), de Zwarte Ooievaar (Ciconia nigra) en de Grote Zilverreiger (Egretta alba).

Bespreking per soort

ROERDOMP Botaurus stellaris

Dit jaar werden er 9 waarnemingen verzameld. De wnm zijn afkomstig uit 4 gebieden : Meetkerke (2 x), fonteintjes (1 x), Polder Blankenberge - Zuienkerke (2 x) en de Achterhaven van Zeebrugge (4 x).

Chronologisch verloop van de wnm :

- najaarswnm (1986)

  20 en 21.07 telkens 1 ex te Meetkerke (PVDB,JzV)
  (zelfde ex ?)

- winterwnm (1987)

18.01	1 ex	Fonteintjes	JVG
25.01	1 ex	Polder Blankenberge	MaP
28.01	1 ex	Achterhaven	FV,BJ
31.01	1 ex	Zuienkerke	MaP
31.01	1 ex	Achterhaven - Boudewijnkanaal	FV,BJ
01.02	1 ex	Achterhaven - polders	FW,NE,MM
25.02	1 ex	Achterhaven	GO

De 2 juli-wnm zijn vrij uitzonderlijk, en hebben hoogstwaarschijnlijk betrekking op post-juveniele uitzwermingen, omdat adulte Roerdompen meestal pas wegtrekken bij intredende vorst (Cramp and Simmons 1977). De toename van het aantal waarnemingen bij strenge vorst kon vorig jaar ook vastgesteld worden.

KWAK Nycticorax nycticorax

Behalve de gebruikelijke wnm van in en om het Zwin, zijn er slechts 2 andere wnm : 1 najaarswnm en 1 voorjaarswnm :

02.08	3 ex (1 onv.)	Damme - niet geringd	RPi
24.05	1 ad	Steenbakkerij Hoeke	FW,MG

In 1987 broedden in het Zwin een 15-tal koppels. Jonge, geringde Kwakken die geboren werden in de kooien en daarna gelost, werden teruggemeld in o.a. Sicilië, de Camargue, Algerije en Marocco (mond. med. GBu).

OOIEVAAR Ciconia ciconia

Wat geldt voor de Kwak, geldt al evenzeer voor de Ooievaar : men weet bijna nooit zeker of het al dan niet een 'wilde' vogel betreft.

Alle waarnemingen :

- najaarswrn

10.08	1 ex	Z	Damme	RPi
07.09	12 ex	ZW (!)	Zwinbosjes	DH

half oktober 3 ex verbleven in het Zwin tussen de standvogelpopulatie (GBu)

Deze laatste 3 ex betroffen 1 'wilde' Ooievaar en 2 'Project'-Ooievaars (mond. med. GBu).

- winterwrn

Gedurende de winter 1986-87 overwinterde 1 'wild' ex in het Zwin.

- voorjaarswrn

14.04	1 ex	NO		Jabbeke	RDJ
26.04	2 ex	NO	15u49	Achterhaven	FW,PB,FB,HS

KRAANVOGEL Grus grus

Slechts 2 waarnemingen dit jaar, 2 voorjaarswrn uit de Achterhaven van Zeebrugge :

05.04	1 ex	± 9u00		korte tijd pleisterend	FDS,EW,DBL
16.05	2 ex	NO	15u45	Prov. Wielewaaldag o.l.v. FDS,PK	

KLEINE ZILVERREIGER egretta garzetta

In tegenstelling tot voorgaande jaren zeer weinig waarnemingen dit jaar (2 voorjaarswrn - 2 najaarswrn) :

28.08 tot 08.09 1 ex pleisterend in het Zwin
FDS,Dutch Bird. 8 : 150

14 en 19.06 1 ad T.P. Achterhaven GO,PB,e.a.

PURPERREIGER Ardea purpurea

Net zoals vorig jaar terug 13 waarnemingen, ditmaal betreffende 15 ex. Op 2 wrn na werden telkens solitaire trekkers gezien. Slechts 1 wrn komt uit de streek rond Brugge.

Alle waarnemingen

- najaarswrn (3 aug.-wrn)

03.08	1 onv. ± TP 15u05	Achterhaven	FW,HS
15.08	1 ex	Houtave	PVDB
± 20.08	1 ex Blankenbergs Vaartje - Uitkerke		JNM-Bl'ge

- voorjaarswrn (9 april-wrn, 1 mei-wrn)

18.04	1 ex	NO	06u56	Fonteintjes	FW,FDR,TDF,
18.04	1 ex	NO	09u57	Fonteintjes	MaP,ROJ
18.04	2 ex	NO	10u00	Fonteintjes	DC
25.04	1 ex	NO	09u35	Wenduine	MaP
25.04	2 ex	NO		Fonteintjes	DC
28.04	1 ex	NO	14u30	Fonteintjes	JVG
29.04	1 ex	NO		Zeebrugge	FDS
29.04	1 ex	NO	13u05	Blankenberge	MaP
30.04	1 ex	NO	07u30	Fonteintjes	FDS
25.05	1 ex	NO	08u35	St.-Michiels	FDR

Merk op hoe geconcentreerd de voorjaarstrek verliep (9 waarnemingen in een periode van 13 dagen).

BLAUWE REIGER Ardea cinerea

Het is duidelijk dat voor heel wat mensen de Blauwe Reiger nog 'te gewoon' is, en dat er zich bijgevolg de moeite niet troosten om waarnemingen op te schrijven, laat staan door te geven. Voor het derde opeenvolgende werkjaar zijn de gegevens zeer onvolledig. Hopelijk mogen we in de toekomst een kentering opmerken, en ik zou langs deze weg dan ook aan alle waarnemers willen vragen om

eens een extra inspanning te leveren en aandacht te besteden aan ALLE doortrekkende ex en grote groepen pleisteraars !

de waarnemingen

- Grote groepen pleisteraars :

24.08	45 ex	Achterhaven	FW,JNM
28.01	42 ex	Achterhaven	GO

- Trekwaarnemingen :

Najaarswrn

17.07	5 ex ZW over zee	Blankenberge	MaP
28.09	2 ex NO	Fonteintjes	MaP

Winterwrn

14.01	6 ex ZW 16u24 vorsttrek !	Achterhaven	FW

Voorjaarswrn

08.03	2 ex NO	13u00 over zee	Bredene	FW
08.03	13 ex NO	13u35 over zee	Bredene	FW
04.04	3 ex O	15u10 Fonteintjes		MaP
17.05	1 ex hoog cirkelend 15u50		Station Brugge	FW
17.04	1 ex NO	20u42 Tillegembos		FDR,FW
18.04	10 ex NO	06u57 Fonteintjes		FW,FDR,TDF,
18.04	1 ex NO	09u57 Fonteintjes		RDJ,MaP
24.04	4 ex NO	18u15 Hoeke Lievegeleed		FW,FDR,NE,TDF
26.05	2 ex NO	09u30 Fonteintjes		MaP

LEPELAAR Platalea leucorodia

De dalende trend van vorig jaar zet zich verder : slechts 47 waarnemingen dit jaar. De verdeling van de wnm is als volgt : 30 najaars-, 6 winter- en 11 voorjaarswrn.
Het overgrote deel van de waarnemingen is afkomstig uit het Zwin en omstreken (64 %).

Najaar 1986

Traditioneel komen de meeste wrn uit het Zwin en de Achterhaven.

Zwin en omgeving : zoals blijkt uit de grafiek op de volgende pagina schommelen de aantallen nogal.
Ruim 4 weken vroeger dan vorig jaar wordt de eerste Lepelaar verwelkomd : 1 ex op 13.07 (LMa). De volgende dag worden 2 ad. gezien aan De Vrede (LMa) en op 20.07 7 ex in het Zwin (LMa).
Na een korte pauze van bijna 3 weken worden terug Lepelaars gesignaleerd :

09.08	6 ex	Zwinbosjes	DH
10.08	9 ex	Zwin	LMa,GBu,PS
12.08	3 ex No 06u50 + 1 ex TP	Zwin	DH,JS,e.a.
14.08	9 ex (1 ex met kleurring)	Zwin	LMa

17.08 14 ex Zwin LMa,GBu

Op 21.08 wordt het maximum genoteerd : 24 ex (GBu). Van 23 tot en met 29.08 verblijven er 18 ex (waaronder terug 1 ex met kleurringen, echter verschillend van 14.08)(GBu,LMa). OP 30.08 wordt een tweede piek genoteerd : 23 ex (GBu,LMa). De volgende dag, op 31.08 waren er nog 14 ex aanwezig (FDS).

September doet het kalmer aan : het is wachten geblazen tot 06.09 eer er terug enkele ex opduiken (5 ex - DC). Op 10,13 en 22.09 tenslotte werd telkens 1 ex waargenomen (BOP,BEC,VRH,FW,TDF,LMa).

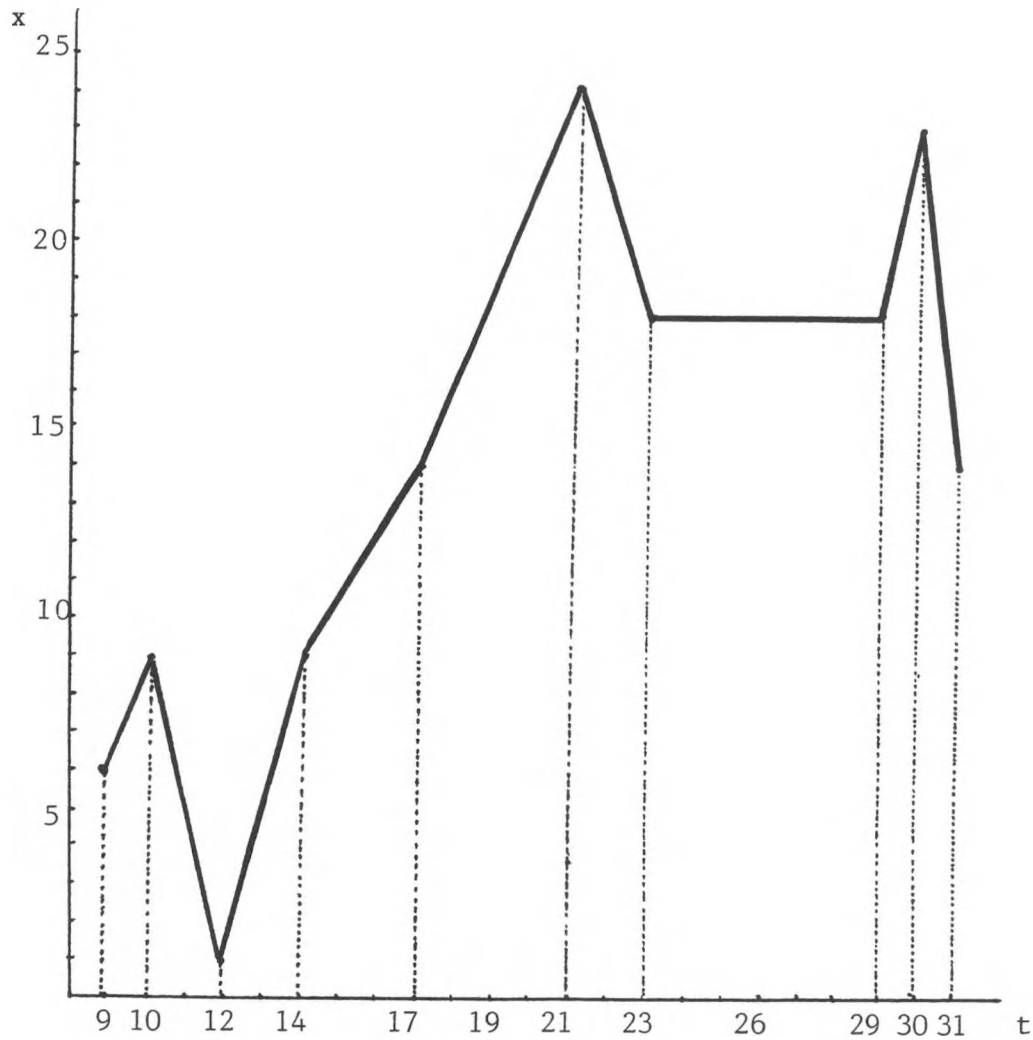

Grafiek : Waarnemingen per dag van pleisterende Lepelaars in het Zwin tijdens de maand augustus 1986.

Achterhaven : hier blijven de aantallen vrij stabiel.
De eerste wrn levert 3 ex op op 28.08 (FW). Diezelfde 3 ex verblijven de volgende dag op het C.T.O. (FW). Op 02.09 zijn er nog 2 ex aanwezig (FW) en van 07 tot 09.09 zijn er 4 ex present (FW,BOP,BEC, VRH). 10.09 levert 6 ex op (FW,BOP,BEC,VRH) en op 11.09 worden de laatste exemplaren (2 ex) waargenomen (VRH).

Trekwaarnemingen : verspreid over slechts 2 dagen.

31.08	6 ex W-NW 08u58	Bessendreef - Loppem	RV
31.08	5 ex korte tijd pleisterend	Roksemput	PBu
24.09	16 ex overvliegend	Blauwe Toren	GO
24.09	26 ex ZW	De Haan	BOP,BEC

Winterwaarnemingen

6 waarnemingen betreffende het zelfde exemplaar.

Van 09.11.86 tot en met 04.01.87 verbleef 1 ex in het Zwin (GBu,BBu,LMa,JVP,JVG,FDS,FEY).

Voorjaarswaarnemingen 1987

Net zoals vorig jaar werd op 15.03 het eerste ex gezien : 1 ad t.p. in de Achterhaven (FDS,WAB). Dit was tevens de enige wrn in dit gebied.

Alle andere waarnemingen :

05.04	2 ex NO		Knokke	BBu
17.04	2 ex	20u00	Putten van Dujardin	D. Vercammen
25.04	4 ex NO		Knokke	LMa
29.04	2 ad NO		Fonteintjes	MaP
10.05	1 ex		Zwin	GBu
24.05	2 ex NO		Zwin	LMa
24.05	2 ex NO	15u50	Oude Vrede	FW,MG
26.05	1 ex NO	09u40	Fonteintjes	MaP
30.05	1 ad NW		Zwin	PK
31.05	2 ex		Zwin	LMa

Bibliografie

Cramp, S. and Simmons, Kel (eds.) 1977. The birds of the Western Palearctic, Vol. I.

DAGROOFVOGELS

WESPENDIEF Pernis apivorus Jurgen Vanpraet

Inleiding

Dit jaar werden er zeer weinig Wespendieven waargenomen : slechts 19 waarnemingen betreffende 20 à 21 ex. Een absoluut dieptepunt!

Ter vergelijking :

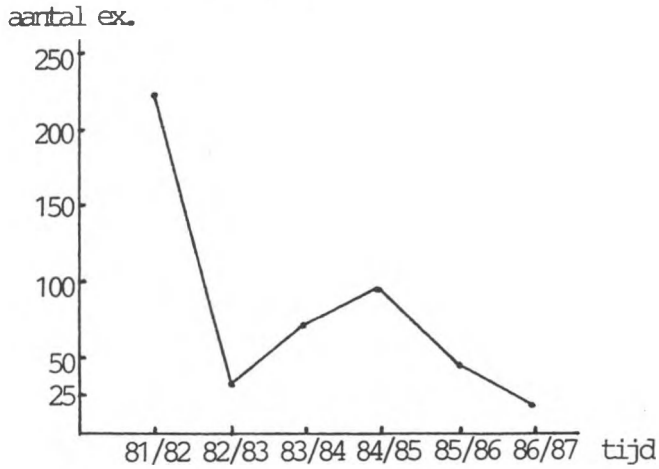

Fig. : Voorkomen van de Wespendief in Noordwest-Vlaanderen tijdens de periode 1981-82 - 1986-87.

In vorige jaarboeken werd reeds herhaaldelijk gewezen op de uitermate belangrijke rol die het weer kan spelen bij het hele doortrekpatroon van de Wespendief (Maeckelbergh 1987). De drie slechtste jaren (1982-83, 1985-86 en 1986-87) werden dan ook gekenmerkt door een somber en nat voorjaar. Waarschijnlijk spelen andere factoren hier wellicht ook nog een rol.

Najaarswaarnemingen

Tijdens juli en augustus werd enkele malen een ex. waargenomen in de as Gruuthuse - Kampveld - Oostkamp (PK).

Alle andere wnm. :

27.07	1 ex. Z	St.-Michiels	GO
03.08	1 ex.	Zwin	GBu
15 en 16.08	1 ex.	Bulskampveld - Beernem	VUG, WIG
25.08	2 ex. NO (10u50)	Uitkerke	YBa

Voorjaarswaarnemingen

Dit voorjaar werden 7 ex. opgemerkt :

23.04	1 ex. NO	Internationale Dijk	PB
24.04	1 ex. O (10u06)	Zwinbunker	FW,TDF,NE,FDR
08.05	1 ex. NO (16u42)	Wilgenbroeken	LVR
26.05	1 ex. NO (16u10)	Wilgenbroeken	LVR
27.05	1 ex. t.p.(15u15)	Zevenkerke	FW,FDR
03.06	1 ex. O (17u00)	Put St.-Pieters	JzV
29.06	1 ex. O komend uit zee	Blankenberge	MaP

Broedgevallen

Dit jaar een mislukt broedgeval in blok 3 (Mond. med. LD).

ZWARTE WOUW Milvus migrans — Jurgen Vanpraet

Inleiding

Dit jaar kwamen 11 waarnemingen binnen, betreffende 12 ex. Dit zijn precies evenveel waarnemingen en EX. als vorig jaar

Najaarstrek 1986

Dit jaar geen najaarswaarnemingen.

Voorjaarstrek 1987

18.04	1 ex.	Wingene - Gulke putten	PK,BC,KD
21.04	1 ex. t.p. (09u45 - 11u45)	Roksem	JVP,PBu
22.04	1 ex. 's morgens	Zwinbosjes	PB
23.04	2 ex. NW (19u04)	St.-Kruis	HS
24.04	1 ex.	Assebroek	VKR
	1 ex. NO (18u40)	St.-Andries - Peereboom	MS
25.04	1 ex.	Snellegem	MP
28.04	1 ex. NO	St.-Michiels	GO
29.04	1 ex. NO (12u55)	St.-Andries - Peereboom	MS
	1 ex. NO (10u55)	Fonteintjes	MaP
01.05	1 ex. t.p.	Wijnendale	FDR,RV,FV

Bespreking

Opvallend is wel dat alle waarnemingen vallen binnen twee weken tijd! De doortrekperiode van de Zwarte Wouw spant zich normalitair uit over de periode begin april-half mei. In vergelijking met de vorige jaren kunnen we afleiden :

1) de doortrekpieken van jaar tot jaar soms ver uit elkaar liggen;
2) de waarnemingen zelden binnen zo'n korte tijdspanne vielen.

RODE WOUW Milvus milvus — Jurgen Vanpraet

Inleiding

Dit jaar kwamen niet minder dan 32 waarnemingen binnen, betreffende 37 ex.! Nog nooit werden zo'n aantallen waargenomen in de regio.

Najaarsdoortrek 1986

Traditioneel slechts enkele najaarswaarnemingen :

05.10	1 ex.	Achterhaven	FDS,NE
12.10	1 ex. ZO	Brugge	FDR
14.11	1 ex. NO (08u25)	Sijsele	MaP

Voorjaarsdoortrek 1987

11.02	1 ex. N-NW (11u43)	St.-Michiels	PBu
01.03	1 ex.	Zwin	GBu
	1 ex. t.p.	Ramskapelle	TDS
04.03	1 ex. NO (11u26)	Roksemput	JVP,PBu,e.a.

07.03	1 ex. N	Beverhoutsveld	VKR
13.03	1 ex. overnacht	Beverhoutsveld	DXR
17.03	2 ex. t.p. (18u00)	Vloetemveld	LD
19.03	1 ex.	Oedelem	med. GDP
22.03	1 ex.	Achterhaven	GDS,RML,YDB
30.03	1 ex. ZW (15u45)	Achterhaven	PK
04.04	2 ex. NO (12u55)	Peereboom (St.-Andries)	JS
	2 ex. W (13u30)	Oostkerke	PK
	2 ex.	Zwin	?
06.04	1 ex. N (15u00)	Vloetemveld	LD
	1 ex.	Ramskapelle	PK
12.04	1 ex.	Wingene	M. Verstraete
13.04	1 ex. N	Beverhoutsveld	VKR
15.04	1 ex.	Wingene	PDC
	1 ex. N	Oostkerke	FW
16.04	2 ex. NO (12u30)	Internationale Dijk	DV
18.04	1 ex. ZW (11u31)	Internationale Dijk	DV
23.04	1 ex. NO (15-45)	Villa (St.-Andries)	FDR,JVP,TDF
26.04	1 ex. O (16u40)	Peereboom (St.-Andries)	MS,JS
27.04	1 ex. ZO	Wenduine	EV
	1 ex. NO (11u50)	Fonteintjes	MaP
	1 ex. NO + 1 ex. t.p.	Zuienkerke	MaP
08.05	1 ex. NO (16u05)	Wilgenbroeken	LVR
25.05	1 ex. O (16u22)	Waggelwater	MS

Bespreking

Wanneer we de gegevens van het voorjaar 1987 uitzetten per decade (fig. 1) valt vooral de vroege doortrek op. Dit jaar noteerden we slechts 2 mei-waarnemingen en ook geen enkele juni/juli-waarneming meer.

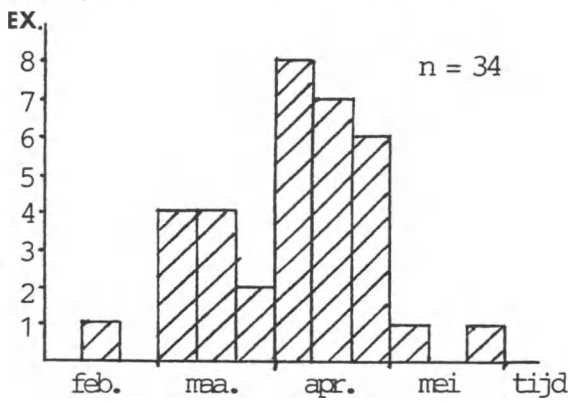

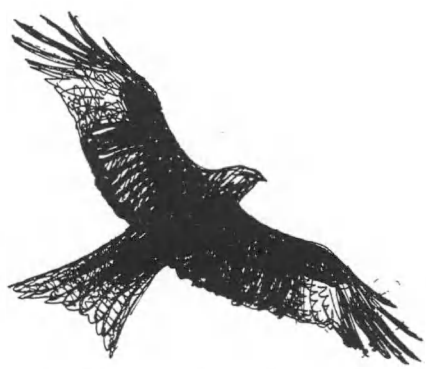

Fig.1 : Voorjaarsdoortrek van de Rode Wouw per decade in Noordwest-Vlaanderen tijdens de periode 1986-87.

ZEEAREND Haliaeetus albicilla Jurgen Vanpraet

11.01	1 ad. O (11u45)	Achterhaven	FDS,DBL

Waarnemingen van adulte Zeearenden zijn in ons land zeer uitzonderlijk!

AREND spec. Jurgen Vanpraet

Te Damme werd deze winter een arend spec. waargenomen. Mogelijks betrof het hier een Steenarend.

BRUINE KIEKENDIEF Circus aeroginosus Frank De Scheemaeker

Inleiding

Dit jaar bereikten ons 165 waarnemingen betreffende 249 ex. Onstellend zwak voor de Bruine Kiekendief was het najaar 1986 : we noteerden slechts 7 trekwaarnemingen betreffende 13 ex. en slechts 39 waarnemingen betreffende 47 najaarspleisteraars.
Het voorjaar 1987 daarentegen scoorde opvallend hoog : 72 waarnemingen van voorjaarstrekkers betreffende 87 ex. en 51 waarnemingen van pleisterrars betreffende 100 ex. We noteerden 1 gelukt broedgeval, 1 mislukt broedgeval en 1 waarschijnlijk broedgeval.

Najaar 1986

Najaarspleisteraars

Zwin en omgeving tot de Vrede

Uit juli en de eerste twee decaden van augustus geen waarnemingen voorhanden. Op 24.08 pas voor het eerst gesignaleerd : 3 ex. in het Zwin en 1 juv. in en rond de Zwinbosjes. Vanaf 24.08 tot 14.09 bijna dagelijks een juv. ex. in de Zwinbosjes; in het Zwin nog slechts twee waarnemingen : 1 wijfje t.p. en 07.09, toen 1 ex. komt slapen in het Zwin.
In het totaal liepen 11 wnm. binnen betreffende 13 ex. (1 w, 5 juv. en 7 ex.). Voornaamste wrnm. : DH,GBu en LMa.

Achterhaven Zeebrugge-Brugge

De eerste wnm. pas op 03.08 : 1 juv. daarna nog slechts 5 aug., 1 sept., 1 okt. en opvallend nog 3 nov.-waarnemingen, hoewel het gebied in augustus en september bijna dagelijks bezocht wordt. Maxima waren 24.08 : 1w/juv. + 1 ex. en 17.08 : 2 juv. De drie nov.-wnm. betroffen telkens een ad wijfje, mogelijks telkens hetzelfde ex.
In het totaal bereikten ons slechts 11 wnm. betreffende 13 ex. (3 w, 3 w/juv., 5 juv. en 2 ex.). Voornaamste wnm. : FW,GDP,YDS, HS,JNM.

Put Cloedt

Slechts één waarneming : 1 m op 25.08 (DH)

Uitkerke

Hier een eerste waarneming op 11.08 : 1 ex. Daarna volgen nog 2 aug. en 2 sept.-waarnemingen telkens 1 ex.
In het totaal slechts 5 wnm. bestaande uit 1 m, 3 w en 1 ex.
Voornaamste wrnm. : YBa,JVG,TDF en FV.

Vlissegem

In dit gebied komt de Bruine Kiekendief waarschijnlijk al enkele jaren tot broeden, maar exacte gegevens zijn hier niet voorhanden. IN FV's notaboek lezen we dat dagelijks een wijfje en een juv. t.p. verbleven in aug. en sept. Verder liggen ook wnm. van solitaire ex. van JVG, YDS en MVC. In totaal lagen 10 wnm. betreffende 14 ex. voor (1 M, 8 w en 5 juv.).

Westkapelle

Slechts één wnm. : 31.08 1 w/juv. (FDS)

Najaarsdoortrekkers

Het najaar 1986 leverde ons slechts 7 wnm. op betreffende 13 ex. Er viel één topdag te noteren : 21.08, 5 ex. ZW aan het Zwin (GBu). De eerste wnm. viel op 05.08 met 1 wijfje ZW te Uitkerke (JVG). De laatste trekker werd te Blankenberge genoteerd op 14.11 : 1 wijfje ZO (MaP).

maand	decade	M	W	W/JUV.	JUV.	EX	TOTAAL
aug.	1	-	1	-	-	-	1
	2	-	-	-	1	-	1
	3	-	-	-	1	6	7
sep.	1	1	1	-	-	-	2
	2	-	-	1	-	-	1
nov.	2	-	1	-	-	-	1
totaal		1	3	1	2	6	13

Fig. 1 : Najaarsdoortrekker per decade, leeftijd en geslacht van Bruine Kiekendief in Noordwest-Vlaanderen tijdens het najaar 1986.

Doortrekplaatsen : we noteren 7 trekkers in de kuststreek (allen langs het Zwin) en 6 trekkers in de polder (2 te Uitkerke, 2 langs de Blauwe Toren, 1 te Roksem en 1 te Stalhille.

Waarnemers : JVG, GBu, FDS, JVP, PBu, MaP en EV.

Winterwaarnemingen

26.12 1 m Damme F. Holvoet, W. Declercq

Voorjaar 1987

Voorjaarsdoortrekkers

We noteerden 72 waarnemingen betreffende 87 ex. De eerste trekkers werden in de Achterhaven opgemerkt op 04.04 : 2 w NO (YDS). Hoogtepunt van de trek viel in de laatste decade van april met niet minder dan 57 ex. Topdagen waren 24.04 met 23 ex.; 25.04 met 11 ex. en 29.04 met 10 ex. Laatste trekker op 26.05 : 1 w/imm. NO te Zuienkerke (MaP).

maand	decade	M	W	IMM.	W/IMM.	EX	TOTAAL
april	1	-	3	-	-	-	3
	2	1	3	1	3	8	16
	3	1	11	3	37	5	57
mei	1	1	2	-	2	-	5
	2	-	-	-	-	-	0
	3	-	4	-	2	-	6
totaal		3	23	4	44	13	87

Fig.2 : Voorjaarsdoortrekker per decade, leeftijd en geslacht van de Bruine Kiekendief in Noordwest-Vlaanderen tijdens het voorjaar 1987.

Doortrekplaatsen

- Kuststrook : 75 ex. met als voornaamste doortrekplaatsen het Zwin (42 ex.), Blankenberge (16 ex.), fonteintjes (9 ex.), Achterhaven (6 ex.) en Bredene (1 ex.).
- Polder : 7 ex op 4 verschillende plaatsen. Roksem (4 ex.), Meetkerke, Hoeke en Lissewege (telkens 1 ex.).
- Bosstreek : 5 ex. op 3 verschillende plaatsen. Beernem (3 ex.), Vloetem (1 ex.) en St.-Andries (1 ex.).

Doortrekuren

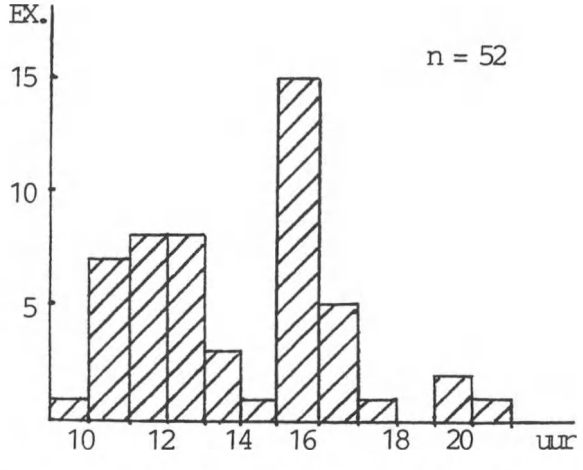

Fig.3 : Doortrekuren van de Bruine Kiekendief tijdens het voorjaar 1987 in Noordwest-Vlaanderen.

Voorjaarspleisteraars

De Bruine Kiekendief werd in 10 verschillende gebieden pleisterend opgemerkt in het voorjaar. Op 3 plaatsen noteerden we een broedpoging. Het aantal voorjaarswnm. van de Bruine Kiekendief gaat in een stijgende lijn en overtrof voor het eerst het aantal najaarspleisteraars.

Alle waarnemingen :

- Achterhaven	.....25 wnm.	45 ex.
- Uitkerke	.....10 wnm.	22 ex.
- Vlissegem	.....10 wnm.	20 ex.
- Hoeke - Lapscheure	.....7 wnm.	14 ex.
- Knokke	.....3 wnm.	3 ex.
- St.-Andries	.....2 wnm.	2 ex.
- Fonteintjes	.....2 wnm.	2 ex.
- Houtave	.....1 wnm.	1 ex.
- Blauwe Toren	.....1 wnm.	1 ex.

Waarnemers : FDS, FW, YDS, PBu, WD, FDR, HS, MVC, MG, JS, DS, MA, MaP, JVG, JVP, LMa, GBu, BBu, RV.

Broedgevallen

We mochten in 1987 opnieuw 1 gelukt broedgeval noteren : 1 koppel broedde met succes in een gersteveld te Uitkerke (JVG,FDR). Daarnaast noteerden we een mislukt broedgeval te Hoeke : het wijfje werd begin juni door jagers nabij het nest doodgeschoten (FDS)!
Uit Vlissegem opnieuw gegevens die sterk wijzen op een broedgeval (FV,JVP).

BLAUWE KIEKENDIEF Circus cyaneus

Jan Seys

Inleiding

Van begin juli 1986 tot juli 1987 werden 303 wnm. van in totaal 513 à 525 ex. verricht. De verdeling van deze exemplaren is als volgt: 445 à 455 w/juv., 59 à 61 ad m, 1 juv. m, 1 onv. m, 1 onv. ex. en 10 à 11 ex. Wat neerkomt op zo'n 12 % mannetjes. Dit percentage kunnen we als vrij hoog beschouwen, gelet op de spreiding van deze waarden voor de voorgaande zeven winters, nl. 2-14 %.

De algemene trend - een stijgend percentage mannetjes en ook een hoger totaal aantal wnm. in koude winters - wordt dus opnieuw bevestigd.

Het totaal aantal wnm., nl. 303 kan ook als eerder hoog worden beschouwd.

Daarvan neemt het poldercomplex Meetkerke - Uitkerke - Vlissegem zowat de helft voor zijn rekening, wat andermaal de uitzonderlijke waarde van dit oud polderlandschap onderstreept.

Bespreking overwinteringsgebieden

a) Hoeke - Sluis - Oostkerke - Damme - Westkapelle

Een eerste wnm. van een w/juv. ter plaatse op 01.11, met name aan de Hoekevaart (FDS). Daarna volgen nog één november-, acht december-, twee januari- en twee februari-meldingen. Het betrof hier

veelal solitaire w/juv., uitgezonderd op 16.12 en 21.02 met telkens 1 m, resp te Damme (FV) en aan de Kaleshoek te Lapscheure (FW).

OP 05.12 werd de vroegere traditionele slaapplaats te Hoeke bezocht, waar geen enkel ex. bleek te komen overnachten. Wel werden 2 w/juv. gesignaleerd in de rietkragen rond de kleiputten in het Fort Sint-Donaas. De twee ex. (vermoedelijk onv. ex.) vlogen lange tijd rond alvorens zich bij zware schemering te gaan zetten in de vegetatie.

Belangrijk in dit verband te vermelden, is het feit dat de eerste slaapplaatsmelding van dit gebied samenvalt met de eerste winter na de volledige omheining met prikkeldraad (extra rust).

b) Zwinstreek

Op 05.10 werd het eerste w/juv. in het Zwin gesignaleerd (LMa), en op 19.10 kwamen reeds 4 w/juv. slapen (LMa). Het Zwin blijkt dus elk jaar opnieuw vroeger te worden aangedaan door pleisterende ex., dan andere gebieden in de regio.

Verdere slaapplaatstellingen in het Zwin geven volgend beeld :

10.11	6 à 7 ex.	LMa,BBu
13.12	5 w	LMa
21.12	3 w	LMa,PS
18.01	12 à 14 ex.(o.a. 1 ad m)	LMa,BBu

Met de januari-koudegolf volgt dus een stijging van het aantal kiekendieven op slaapplaats. Dergelijke stand van zaken werd ook in de voorbije jaren meermaals waargenomen.

Ook blijken wel eens enkele ex. te blijven slapen in de Zwinbosjes :

11.11	2 w/juv.	LMa,GBu
11.01	1 w/juv.	YDS
08.03	1 w/juv.	FDS,PS

Overigens zijn er in en rond het Zwin verschillende wnm. overdag van veelal w/juv., en dit tot 11.04. Alleen op 03.01 werd hier een m waargenomen (MVDW,DD).

c) Achterhaven Zeebrugge

Reeds op 20.09 (PB,TDS) en op 05.10 (TDF) wordt in het Achterhavengebied een w/juv. gezien. Daarna is het echter wachten tot 03.11 (1 m - TDS,GDP), alvorens opnieuw kiekendieven worden gemeld, wat erop wijst dat de twee vroege wnm. waarschijnlijk betrekking hebben op doortrekkende en tijdelijk pleisterende ex. Vanaf 08.11 worden regelmatig 2 w + 1 m opgemerkt (YDS), en dit alleen blijkt vrij constant te blijven tot de inval van de koudegolf rond 10.01. Op 11.01 is er sprake van 4 w + 1 m in het Achterhavengebied (TDS) en dit blijft dan ook het max. tot de laatste week in januari. Dan stijgt het aantal tot 6 à 8 w + 2 m (30.01 - FV), en dit op slaapplaats.

Overige slaapplaatstellingen in het gebied zijn :

17.01	1 m + 1 w	FV

Kleiner dan het dagaantal, wat wijst op een tweede slaapplaats of op een onvolledige slaapplaatstelling.

20.01	4 w + 1 m	FV
25.01	4 à 5 w + 1 à 2 m	FV
26.01	5 w + 2 m	FV
30.01	6 à 8 w + 2 m	FV

Na begin februari dalen de aantallen iets, maar toch noteren we nog maxima van 3 w + 1 m op 22.02 (TDS) en 4 w + 1 m op 24.02 (TDS). Tot half april (17.04 - YDS,PBu) worden nog regelmatig 1 à 2 w waargenomen.

Interessant om de vermelden is de aanwezigheid van een 2de-3de jaars m op 16.01 (JS,DS,HH). Ook FV maakt op 26.01 melding van een m met lichtbruin op het bovenlichaam, en die twee weken voordien (14 en 15.01) te Uitkerke en in de Hoge Moeren van Meetkerke ook al werd waargenomen.

d) Uitkerke - Zuienkerke - Nieuwmunster - Wenduine - Meetkerke - Houtave

Zoals in de inleiding reeds werd aangehaald, neemt dit poldercomplex dit jaar zowat de helft van alle wnm. voor zijn rekening.

Toch blijft er een probleem bestaan inzake het vinden van geschikte slaapplaatsen. Reeds meerdere malen werd erop gewezen dat er in dit gebied een tekort is aan rustige, permanente slaapplaatsen voor kiekendieven.

Wel overnachten regelmatig enkele ex. in de Eendekooi van Wenduine en op het stort van Uitkerke, maar belangrijker zijn de aantallen kiekendieven die elk jaar opnieuw tijdelijke slaapplaatsen opzoeken (akkers, luzernevelden, grasvegetatie,...)

Dit wordt dan ook door onderstaande slaapplaatstellingen geïllustreerd :

30.11	1 w	Bietenveld Uitkerke	MaP
21.12	1 w	Eendekooi Wenduine	MaP
20.01	4 w	Eendekooi Wenduine	YDS
26.01	2 w	Stort Uitkerke	FV
	4 w	Grasland Zuienkerke	MaP
29.01	4 w	Grasland Zuienkerke	MaP
31.01	3 w	Grasland Zuienkerke	MaP
08.02	1 w	eendekooi wenduine	YDS
	4 w	Grasland Zuienkerke	MaP

Er dient te worden opgemerkt dat op 29 en 30.01 op de slaapplaats te Zuienkerke ook telkens 1 m werd waargenomen dat echter rond 17u15 - 30 verdween in NO-richting (MaP).

Daarnaast ontvingen we zeer interessante slaapplaatstellingen uit Vlissegem (YDS). Van 14.11 tot 11.01 (toen werd het veld ingeploegd) werden hier meer dan dan twintig tellingen uitgevoerd, wat resulteert in volgend aantalsverloop :

14.11	6 w	24.11	1 w
15.11	5 w	25.11	3 w
16.11	5 w + 1 juv. m	26 en 30.11	2 w
18.11	5 w	03.12	3 w
19.11	2 w	04 en 06.12	2 w
	2 w wegvliegend van	11.12	1 w
	slaapplaats richting	23.12	3 w
	Klein Middelhof	26.12	1 w + 1 m
20.11	1 w	27.12	3 w
21.11	2 w	04.01	2 w
	2 w op 2de slaap-	05.01	1 w
	plaats	11.01	1 m

De aantallen op de slaapplaats vertonen een sterk wisselend karakter, wat te wijten is aan de aanwezigheid van andere slaapplaatsen in de omgeving en aan de voortdurende verschuivingen die optreden binnen het overwinteringsgebied.
Dit betekent dus dat in het besproken poldercomplex tot zes verschillende slaapplaatsen zijn gebruikt.

Overdag zijn er wnm. vanaf 14.11, met 3 w te Uitkerke en 1 w te Wenduine (MaP). Deze ex. zouden weleens de nacht kunnen hebben doorgebracht te Vlissegem (zie boven).
Gans de winter worden tot 4 w waargenomen, verspreid over het gebied, en vooral na de koude-inval van 10.01 wordt ook regelmatig 1 m gesignaleerd, dit vooral in Zuienkerke-Uitkerke.

Ook zijn er meldingen van een mannetje te Meetkerke op 26.02, 15.01, 30.01 en 11.02, in Speien op 08.02, in stalhille op 17.01, 26.01 en te Houtave op 25.02.
Het laatste ex. (1 w) wordt op 12.04 gezien te Uitkerke (MaP).
Op 24.12 wordt 1 w met stukgeschoten staart waargenomen in Wenduine (FV).

e) Ettelgem - Roksem - Oudenburg

Slechts een 4-tal wnm. van pleisterende ex. (w) (PBu,JVP,GBa)

f) Varia

We kregen ook enkele wnm. doorgestuurd van ex. te Bredene (YDS) en rond de Blauwe Toren (JS,FDS). Tenslotte meldt FV nog een m aan het oude voetbalveld te De Haan (26.01) en werd op 17.02 1 w waargenomen in de Ronselarestraat te Dudzele (FDS).

Doortrekgegevens

Dit jaar waren er geen augustus-wnm. van de Blauwe Kiekendief. De eerste meldingen gaan terug tot eind september.

Voor het najaar noteren we volgende trekwaarnemingen :

20.09	1 w	Achterhaven	PB,TDS
28.09	1 w ZW	Roksemput	JVP,PT
05.10	1 w	Achterhaven	TDF
10.10	1 w NO (13u05)	Roksemput	FDS
11.11	1 w ZW	Achterhaven	FDS

Ook tijdens de winter zelf werden enkele trekkers opgemerkt :

27.12	1 ex.	Beernem	BOF
29.01	1 w NW (12u40)	Peereboom	FW
07.02	1 w NW (14u20)	Zevenkerke	WLT
09.02	2 w NO (16u10)	Heist	TDS
16.02	1 w ZO (13u10)	O.T.B.R	FDS
27.02	1 w N (12u50)	Oostkerke	FDS

En vanaf half maart tot 25.04 worden nog eens 11 w + 2 m waargenomen, trekkend in oostelijke (NO - O - ZO) richting, en dit allemaal langs de kust of in de polders. Elf van de dertien ex. trokken door tussen 15 en 25.04.

GRAUWE KIEKENDIEF Circus pygargus Jurgen Vanpraet

Dit jaar enkel voorjaarswaarnemingen :

23.04	1 w ('s avonds)	Hazegraspolder	BBu
24.04	1 m (melanistische fase ?)	Intern. Dijk	VWG-Gent
25.04	1 w	Achterhaven	WD
26.04	1 m ('s morgens)	Zwin	PB,FB
26.04	1 ex. (zelfde ?)	Zwinbosjes	GDS
28.04	1 w/imm NO	Zeebrugge	FDS
29.04	1 m NO	Zuienkerke	MaP

24.05	1 w/imm	NO	(17u55)	Achterhaven	FDS
26.05	1 w	N	(14u10)	O.T.B.R.	LDq,ID

Eind april werden bijna alle Grauwe kieken gesignaleerd : 7 waarnemingen tussen 23 en 29.04 !

Opmerkelijk is wel de waarneming van een melanistisch mannetje in de Zwinbosjes op 24.04. Deze zeer uitzonderlijke vorm werd waarschijnlijk nog nooit gezien in Vlaanderen.
Aangezien verdere gegevens over dit geval ontbreken, lijkt ons een vraagteken hier wel op zijn plaats...

HAVIK Accipiter gentilis

Jurgen Vanpraet

Voor het eerst sinds vele jaren kwam er uit de Zwinstreek geen melding binnen van een overwinterende Havik.

Alle waarnemingen :

11.08.86	1 m	Zwinbosjes	DH
20.09	1 ex.	Duvelsgat - Villa	WLT,JVi
29.11	1 w	Uitkerke	TDF
17.12	1 m	Put Vlissegem	FV
22.12	1 imm w komt slapen te Bloemendale		YDS,EV
18.04.87	1 ex.	Vloetemveld	MP
23.04	1 w	Uitkerke - Zuienkerke	RDJ,TDF

De Havik deed in Noordwest-Vlaanderen pas tijdens het winterhalfjaar 1980-81 zijn intrede als jaarlijkse gast.
Sindsdien overwinterden jaarlijks 1 à 2 ex. in de Zwinstreek.
Telkens waren er ook waarnemingen uit de bossen ten zuiden van Brugge, aangevuld met een los gegeven uit de Polders.

In tegenstelling tot bijv. Slechtvalk en Bosuil bleef de situatie van de Havik sinds het begin van de jaren '80 vrijwel ongewijzigd.

SPERWER Accipiter nisus Leo Declercq

Inleiding

510 waarnemingen is een daling t.o.v. de vijf voorgaande jaarboeken, maar we denken dat meer dan 500 gegevens nog altijd heel behoorlijk is. Wellicht zitten we daarmee op een goed gemiddelde en zullen de komende jaren wel voor nieuwe hoogten zorgen.

Najaarstrek

Net zoals bij de Buizerd noteerden we voor de Sperwer een erg zwakke najaarstrek. Opvallendst was nog de periode rond eind september. Het vrijwel ontbreken van een piek in oktober is wel eigenaardig.

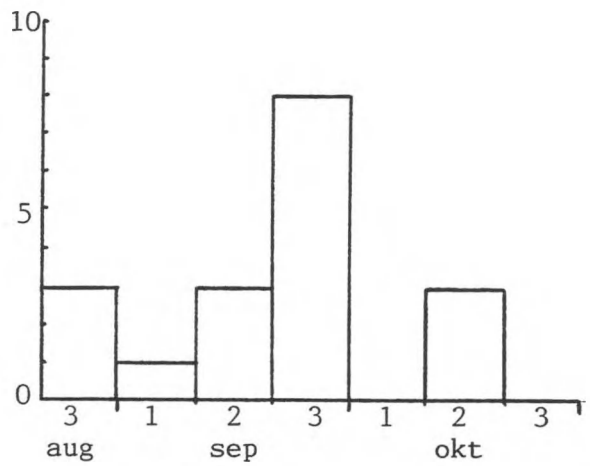

Fig. 1 : Najaarstrek van de Sperwer in Noordwest-Vlaanderen '86

Wintervogels

a) Zwin en omgeving (28 wnm)

Op 11.08 verblijven 2 ex. in de Zwinbosjes, van augustus verder geen gegevens. September geeft 1 ex. en naar het eind 2 ex. op 28.09 op slaaptrek naar de Zwinbosjes (FDS). Van oktober zijn de gegevens schaars. Het gaat om 1 en 2 ex. (FDS). Het valt ook in andere delen van de regio op dat de Sperwer in oktober weinig werd gezien (cfr. Najaarstrek). Op 09.11 1 w en 3 m (LMa,GBu). Overdag liggen de aantallen op 1 of 2 ex. Tot half januari komen een drietal exemplaren slapen. Op 05.04 wordt een laatste Sperwer waargenomen (DC).

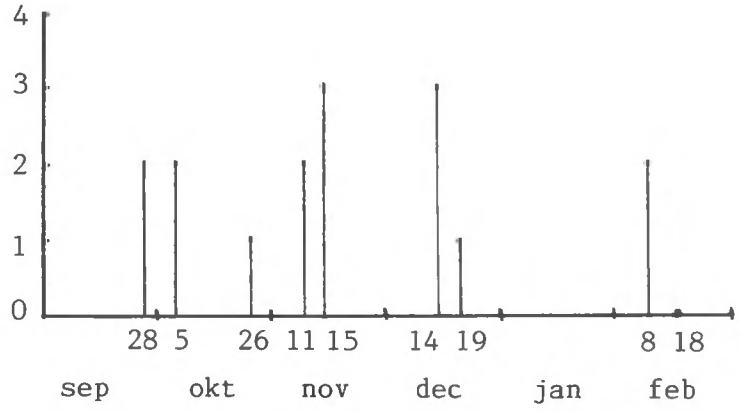

Fig. 2 : Sperwers op slaaptrek naar de Zwinbosjes sep '86 - feb '87

GBu noteerde tijdens het winterhalfjaar een 10-tal Sperwers in en om het Zwin.

b) Groot Damme (Damme - Oostkerke - Dudzele) (18 wnm)

Op 02.08 één pleisterende vogel (RPi). Vanaf de laatste decade van september 1 ex. (RPi). Op 26.10 komt 1 ex. slapen aan het Spijkerkasteel (CW). Op 02.11 daar 2 ex. (CW). Een eerste m op 26.12 (BC). Op 02.01 een m te Lapscheure (CW).
Laatste waarneming op 22.03 1 ex. (FDS).

c) Lissewege - Achterhaven (41 wnm)

Aanwezig van 12.10 : 1 ex. (FDS,e.a.) tot 04.04 : 2 maal 1 w (YDS). Op 15.11 en 10.01 telkens 1 m (YDS,TDF,RDJ). Een juv. m op 10.12 (YDS).
Vanaf 15.11 2 ex. en tussen 10.01 en 22.02 ziet men hier regelmatig 3 ex. Na 22.02 noteert men wellicht pleisterende ex. op doortrek.

d) Bloemendale - Speien (14 wnm)

Aanwezig van 25.09 1 w tot 14.03 1 w (FW). Nooit meer dan één ex. tijdens de winter, op 11.01 in Speien een m (JS,MS).
Op 03.01 1 ex. op slaaptrek naar 't Boompje (TDF).

e) Meetkerke - Stalhille (27 wnm)

Aanwezig van 21.09 1 ex. (WLT,JVi) tot 28.03 * w (FW). Op 08, 10 en 19.01 telkens een m (FV,FW,RV,FDR). 2 w op 17.12, 19.01 en op 13.02 (FV,LDq,ID).

f) Vlissegem - Klein Middelhof (8 wnm)

Aanwezig van 20.11 tot 30.01 (YDS,FV). Op 24 en 26.11 1 juv. m (dood op 26.11 - YDS). Op 19.01 een m aan het Klein Middelhof (FV). 1 ex. komt slapen te Vlissegem op 20.11 (YDS).

g) Uitkerke - Nieuwmunster (20 wnm)

Van 06.12 tot 05.04 (trek ?) 1 w (MaP). Op 29.01 2 ex. en op 01 en 02.02 en 14.03 telkens 1 m (MaP,DC). Op 14.03 ook een m in de Fonteintjes (DC). Doortrek ?

h) De Haan (6 wnm)

Van 21.09 1 ex. (FDS,FV) tot 24.02 3 ex, waarvan 2 m (LD). Voor het overige telkens 1 ex.

i) Zuienkerke, Hagebos (17 wnm)

Aanwezig van 14.11 1 w(MaP) tot 01.04 1 ex. (MaP). Op 26.01, 02.02 en 15.02 telkens één m (MaP,JS). Overdag telkens één ex.

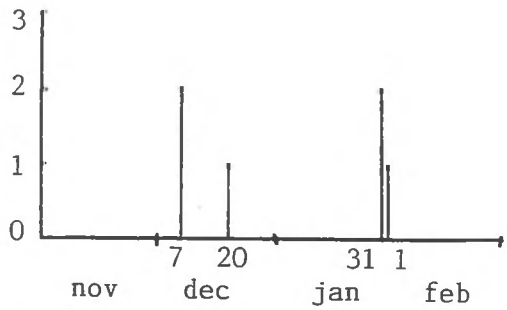

Fig. 3 : Sperwers op slaaptrek naar het Hagebos nov '86 - feb '87

k) Sint-Michiels - Tillegem (35 wnm)

Op 09.07 1 ex. te St.-Michiels (GO). aanwezig van 23.10 1 ex. (PBu) tot 10.04 1 w (FW). Van 02.11 (FW,RV) tot 03.03 (FW) soms 2 ex. Op 08.03 werd een juv m geringd in Tillegem (RV,JS).

l) Ryckevelde (5 wnm)

Op 14.12 en 26.02 telkens 2 ex. (BC,RV). Slaaptrek op 27.12 en 17.03 van 1 ex. (FDS,CW).

m) Assebroekse Meersen (4 wnm)

30.11 1 ex., 10.01 1 w en 22.02 2 ex. (LDq,BC).

n) Oedelem (14 wnm)

Beverhoutsveld : 2 w overwinteren.
Op 03.01 en 07.04 1 m (VWG-Beernem). De uiterste data waren 11.11 en 11.04 (VWG-Beernem).

Oedelem - berg : overwintering van 2 w (VWG-Beernem).

o) Beernem (66 wnm)

Bulskampveld : overwinteren van een 3-tal w/juv. (VWG-Beernem). Op 11.04 een m (VWG-Beernem). De waarnemingen gebeurden tussen 05.10 en 08.05.

Beernem - Zandwinningsgebied St.-Joris : aanwezig van 11.10 tot 23.04 1 w. Op 16.11 een m (VWG-Beernem).

Omgeving E 40 : van 26.10 tot 21.02 1 w (VWG-Beernem). Op 10.02 en 28.03 een m (VWG-Beernem).

Park H. Hart : van 29.09 tot 14.02 een w (VWG-Beernem).

p) Vloetemveld (25 wnm)

Van 25.09 tot 10.04 aanwezig (LD). Op 18.12, 02.01 en 15.01 een m (LD). Doorgaans een w in de winter.

q) Sint-Andries (45 wnm)

We geven net zoals de twee vorige jaren een tabel met de maxima per decade.

sep	1	1 w	JS
	2	4 ex.	TDF
	3	2 ex.	LDq
okt	1	-	
	2	2 ex.	FDS
	3	-	
nov	1	1 ex. + 1 m	FW,JLT
	2	-	
	3	1 ex. + 1 w	JLT,FW
dec	1	1 w	TDF,RDJ
	2	1 ex.	FW
	3	2 ex.	JS,FW
jan	1	1 w	JLT,WLT,JVi
	2	1 w	JS
	3	1 w + 1 m	JS,AA,LD
feb	1	1 à 2 w	LDq,ID
	2	1 ex.	LD
	3	-	
maa	1	1 ex.	RV
	2	1 ex.	
	3	1 ex.	PBu
apr	1	-	
	2	1 ex.	RV
	3	aanwezig	LDq,FW
mei	1	-	
	2	1 w	JS
	3	1 ex.	JS

De maxima blijven in het najaar duidelijk lager dan vorig jaar. Tijdens de winter zijn de verschillen minder uitgesproken.

Dit jaar werd vrijwel geen slaaptrek naar deze bossen vastgesteld.

Voorjaarstrek

De voorjaarstrek was sterk geconcentreerd in de maand april. Daarbuiten werden geen duidelijk trekkende Sperwers waargenomen.

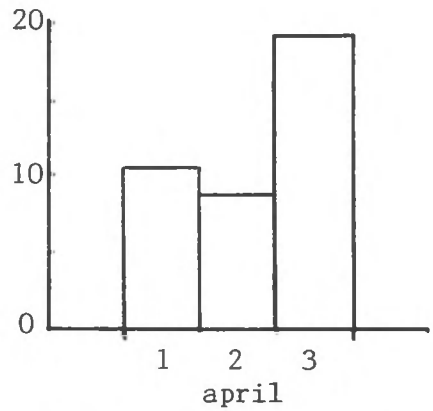

Fig. 4 : Voorjaarstrek van de Sperwer in Noordwest-Vlaanderen '87

Broedgevallen

We ontvingen van 5 broedgevallen gegevens : 2 uit blok 4 en 3 in blok 3. We noteerden respectievelijk minstens 2, 1 2à3 , jongen op nest en geen jongen gezien als broedresultaten. Verder was er nog een vermoedelijk broedgeval in blok 3.

Samenvatting

Een zwakke voorjaarstrek die zich enkel eind september wat liet opmerken. Vooral oktober was een magere maand wanneer we dat met andere jaren vergelijken. Pas in november stijgen de aantallen. IN december zien we geen gevoelige stijging meer. Daarna gaan de aantallen afnemen. Af en toe tekenen we nog een uitschieter op (doortrek ?).

De voorjaarstrek zit volledig in april. Het aantal trekkers is op één maand erg hoog; 37 ex. in één maand (april) t.o.v. 42 ex. gespreid over 4 maanden vorig jaar.

Met 5 à 6 broedgevallen blijkt de Sperwer zich als broedvogel goed te handhaven.

BUIZERD Buteo buteo Leo Declercq

Inleiding

480 waarnemingen verzamelden we voor dit jaarboek. Het zijn er iets minder dan vorig jaar (502). We stagneren dus ergens rond de 500 waarnemingen.

Najaarstrek

In vergelijking met voorgaande jaren een zeer zwakke najaarstrek. We moeten naar de eerste helft van de jaren zeventig om zo 'laag' te vallen. Zijn we het trektellen verleerd of was het een moeilijk merkbare trek ? Het posten is mogelijk wel wat uit de mode.

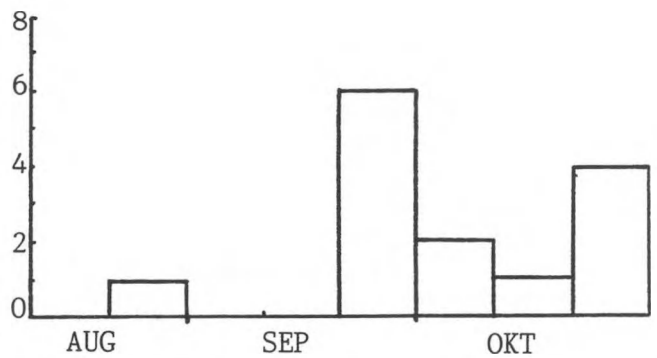

Fig. 1 : Najaarstrek van de Buizerd in Noordwest-Vlaanderen '86

Wintervogels

a) Zwin en omgeving (28 wnm)

Op 10.08 worden de eerste pleisterende vogels opgemerkt rond de Zwinbosjes 2 ex. (DH). Ook twee dagen later zitten er opnieuw twee (DH). Daarna is het wachten tot 05.09 (1 ex.) voor we weer nieuws krijgen. In de maanden september en oktober blijft het bij één Buizerd. Op 01.11 worden 3 ex. op slaaptrek waargenomen (FDS). Ook de volgende maand zien we 3 ex. In januari telt men op 10.01 5 ex. (RV,FW,FV,FDR). Dit maximum houdt aan tot 08.02 (GBu,LMa). De overige maxima zijn 3 à 5 ex. op 08.03 (PS,FDS) en 2 ex. op 25.04 (JVP). In het laatste geval gaat het echter om pleisterende trekkers.
Gedurende de winter verbleven 5 ex. in en om het Zwin, wat wordt bevestigd door GBu.

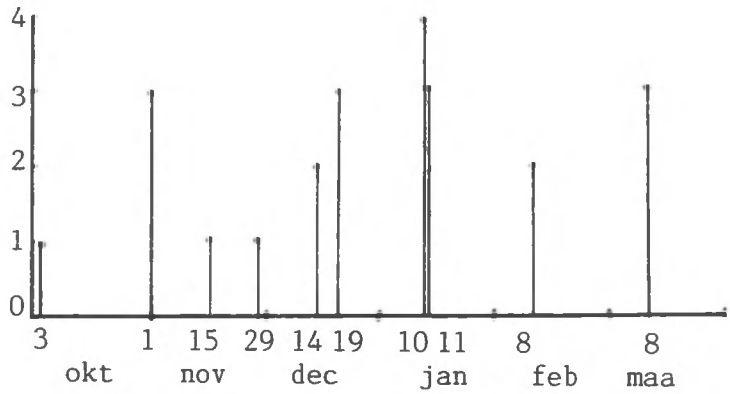

Fig. 2 : Slaaptrek van Buizerden naar de Zwinbosjes tijdens de winter '86-87

b) Groot Damme (Damme - Oostkerke - Hoeke - Moerkerke) (20 wnm)

We krijgen vrijwel uitsluitend gegevens voor Damme. Zoals dat te Damme meer het geval is, zijn de buizerdgegevens recht evenredig met de aanwezigheid van ganzen...
Aan het Spijkerkasteel zien we op 26.10 al 3 ex. (CW) die komen slapen. Een indicatie dat er wel vroeger Buizerden zaten. In december worden regelmatig 2 ex. waargenomen en éénmaal 3 ex. op de 16de (FV). In januari nog 2 ex., het laatst op 04.01 (FW,RV, FV,FDR). De laatste wnm. gebeurde op 21.03 (1 ex. - FDS).

De gegevens van Oostkerke beperken zich tot de maand februari met telkens 1 ex. op 08 en 15.01 (PS,FDS,EW).

c) Meetkerke - Speien - Bloemendale - Witte Paters - St.-Pieters (137 wnm)

Op 24.09 een eerste ex. te Meetkerke (TDF,FW), de dag erop één ex. te Bloemendale (TDF). Tot begin december blijft het aantal waarnemingen schaars. We noteren wel 2 ex. op 19.10 (WLT,JVi,PF). In de loop van de maand december komen we tot 5 ex. en voor de rest van de winter is dit wel een minimum.
Op 25.01 kunnen er gemakkelijk 7 ex. zijn (FV,RV). De gegevens blijven 7 ex. aangeven tot half maart. Op 22.03 zijn er nog 4 ex. in de Lage Moeren (FW,MG). Daarna niet meer dan 1 ex., met een laatste ex. aan 't Boompje op 10.04 (TDF).

d) Zuienkerke - Hagebos (20 wnm)

Voor het bepalen van het aantal overwinterende vogels te Meetkerke hielden we ook rekening met de gegevens van Zuienkerke die nauw aansluiten bij Meetkerke. We voegen hier een overwinterend ex. aan toe uit een ander deel van deze gemeente en de gegevens van het Hagebos.

Van 06.12 tot 08.03 : 1 ex. (MaP,YDS,FW)

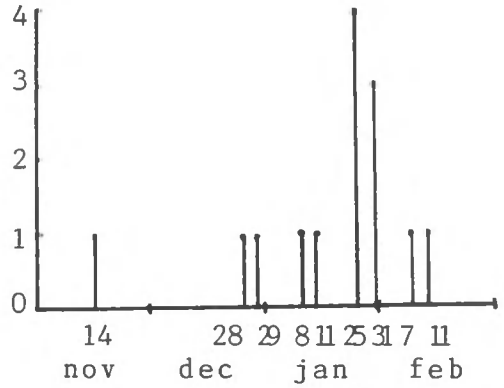

Fig. 3 : Slaaptrek van Buizerden naar het Hagebos te Zuienkerke tijdens het winterhalfjaar '86-'87

e) St.-Michiels (Wulgebroeken - Tillegem) (7 wnm)

24.09.86	1 ex.	Wulgenbroeken	PDC
15.01.87	1 ex.	Tillegem	JS
18.01	1 ex.	"	ID,JS
01.02	1 ex.	"	HD
11.03	1 ex.	"	FDS
13.03	1 ex.	Wulgenbroeken	FDS
maart	3 ex.	Wulgenbroeken	LVR

f) St.-Andries (45 wnm)

Tijdens de maanden augustus, september, oktober en november wordt er overdag 1 ex. waargenomen. Een uitschieter is er op 19.09 met 5 ex. (JN,TDF). We denken dat het om trekkkende vogels gaat.

In december verschijnen dan voor het eerst weer meerdere exemplaren : 06.12 (2 ex. - TDF), 21.12 (3 ex. - LDq,ID). In januari blijft het bij 3 ex. Op 08.02 tellen we in het gebied 7 ex. (LDq,ID,JS,RV,MG). Daarna worden er in het voorjaar telkens 1 of 2 ex. gezien.

Zoals elk jaar noteerden we ook slaaptrek naar deze bossen : op 30.11, 21.12 en 25.01 telkens 2 ex.

g) Vloetem (48 wnm)

De Buizerd is aanwezig van 18.09 (1 ex. - LD). Op 26.10 1 à 2 ex. (LD). Tot het voorjaar worden doorgaans 1, soms 1 à 2 ex. opgetekend (LD). In maart worden op 11 en 12 minstens 2 ex. waargenomen (LD). Regelmatig 1 ex. tot 06.04. Op 23.04 2 ex. (JVP) trek ?

h) Roksem - Zerkegem (11 wnm)

Waarnemingen van 07.11 tot 04.04 (PBu).

Het opvallendste is wel de slaaptrek naar de bossen te Zerkegem. Op 08.02 komen daar 3 à 4 ex. slapen (JVP).
De dagwaarnemingen komen uit Roksem en Ettelgem.

i) Andere gebieden

- Oedelem (23 wnm) Beverhoutsveld : 2 ex. waarvan 1 lichte fase overwinterden (VWG-Beernem)

  Oedelemberg : overwintering van 1 ex. (VWG)

- Beernem (20 wnm) In het Bulskampveld en omgeving overwinterden 3 ex. (VWG-Beernem).

- Wijnendale (3 wnm)

12.08	1 ex.	WLT,JN
09.11	1 ex.	RV
01.05.87	1 ex.	RV

  In dit gebied dat net buiten de regio ligt, komt de soort elk jaar tot broeden(JVP).

- Oostkamp (2 wnm)

28.09	Breydels	1 ex.	BC
29.11	Joyeuse Pensée	1 ex.	BC

- Achterhaven - Brugs havengebied (12 wnm) 1 ex. tussen 05.10.86 en 11.03.87 (FDS,e.a.) Enkel op 26.01 2 ex. (MaP).

- Uitkerke - Wenduine (9 wnm) Overwintering van 1 ex. (16.11 - 14.03;FW).

- Assebroekse Meersen Ryckevelde (12 wnm) Van 03.10 tot 28.02 (LDq,JS,RV,FDR,NE) In de Meersen 2 ex. op 22.02 (LDq) en te Ryckevelde 2 ex. op 07.02 (BC). We veronderstellen dat hier een viertal Buizerden overwinterden.

Voorjaarstrek

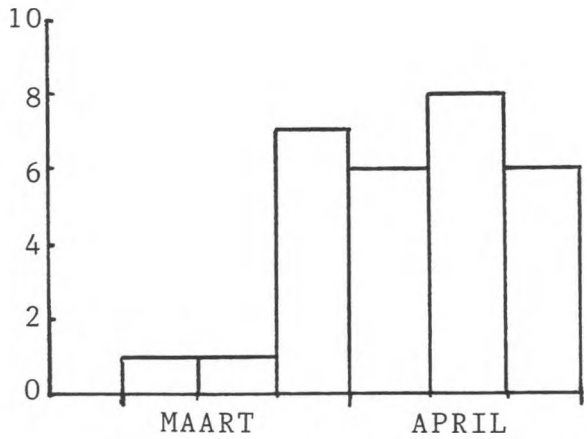

Voorjaarstrek van de Buizerd in Noordwest-Vlaanderen '87

Broedgevallen

Een geslaagd broedgeval in blok 4 (WD).

Samenvatting

Het najaar diende zich zeer zwak aan. Er werden slechts 14 Buizerden op trek gemeld. We moeten naar 1975 terug om dergelijke cijfers te vinden.

Tijdens de winterperiode krijgen we een beeld dat aan vorig jaar doet denken. We tellen een kleine 40 wintervogels en dat is vrij weinig voor de regio.

In het voorjaar passeren onder ons oog 29 Buizerden. We blijven daarmee in de trend van de laatste jaren. Het feit dat één koppel tot broeden kwam is de enige positieve klank.

RUIGPOOTBUIZERD Buteo lagopus Jurgen Vanpraet

Inleiding

Dit winterhalfjaar bewees de Ruigpootbuizerd nogmaals zijn invasief karakter met in totaal min. 32 waarnemingen.

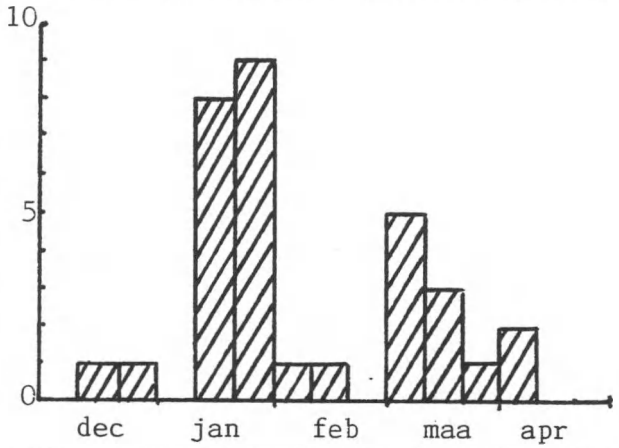

Fig. : waarnemingen van de Ruigpootbuizerd in Noordwest-Vlaanderen per decade tijdens het winterhalfjaar 1986-87.

Vooral de talrijke maart (9) en zelfs april-waarnemingen (2) zijn vrij opvallend.

Waarnemingen

a) Uitkerke - Meetkerke

De helft van het totaal aantal waarnemingen is afkomstig uit dit gebied. Door dat de meeste ex. op leeftijd werden gebracht is een kleine reconstructie van de gegevens mogelijk :

- van 12.01 tot 31.01 : 2 ad. + 1 juv., waarvan 1 ad. aanwezig blijft tot 11.02;
- van 01 tot 14.03 opnieuw 1 ex. aanwezig.

(gegevens : JVG,FV,BJ,RV,YDS,EV,LDq,TDS,PBu,FDR,TDF,RDJ,FW)

b) Pompje Stalhille - Oudenburg

Een overwinterend ex. in dit gebied : 1 ad. van 13.12 tot 08.02 (FDS,JVP,EV,e.a.).

c) Andere waarnemingen

11 en 12.01	1 ex.	Vlissegem	FV
17.01	1 ex.	O.T. Brugge	FDS
18.01	1 ex.	Zwin - Dievegat	BBu,LMa
31.01	1 ex.	Strooienhaan	MVDW,DD
10.03	1 ad. + 1 juv. t.p., daarna NO (15u43)	Kleiputten Heist	TDS,EV,YDS
14 en 15.03	1 juv.	Zeebrugge	TDS,PB
22.03, 01 en 05.04	1 ex.	Polders Blankenberge	MaP,RDJ

HET VOORKOMEN VAN DE TORENVALK (Falco tinnunculus) IN NOORDWEST-VLAANDEREN IN DE PERIODE 1986-87.

Anny Anselin

Inleiding

In het totaal werden er voor de periode juli 1986 tot juli 1987 slechts 712 Torenvalkwaarnemingen (betreffende ± 1315) ex.) doorgestuurd. Dit is opnieuw lager dan vorig jaar (806 wnm), wat toen al een sterke vermindering was in vergelijking met voorheen (Seys 1987). Ondanks dit relatief 'lage' aantal gegevens, was het toch nog goed mogelijk om een behoorlijk overzicht te krijgen van het voorkomen van de soort in ons gewest.

Resultaten

Spreiding van de gegevens in ruimte en tijd

Op het totaal van 712 wnm. zijn er 630 afkomstig uit de kust- en polderzone (gearceerd op fig.) en slechts 82 uit de bosgebieden rond Brugge, inclusief de stedelijke agglomeratie en vroegere randgemeenten (zwart gekleurd op fig.). Een overzicht van het aantal wnm per maand, verdeeld over de beide zones, wordt in onderstaande figuur weergegeven.

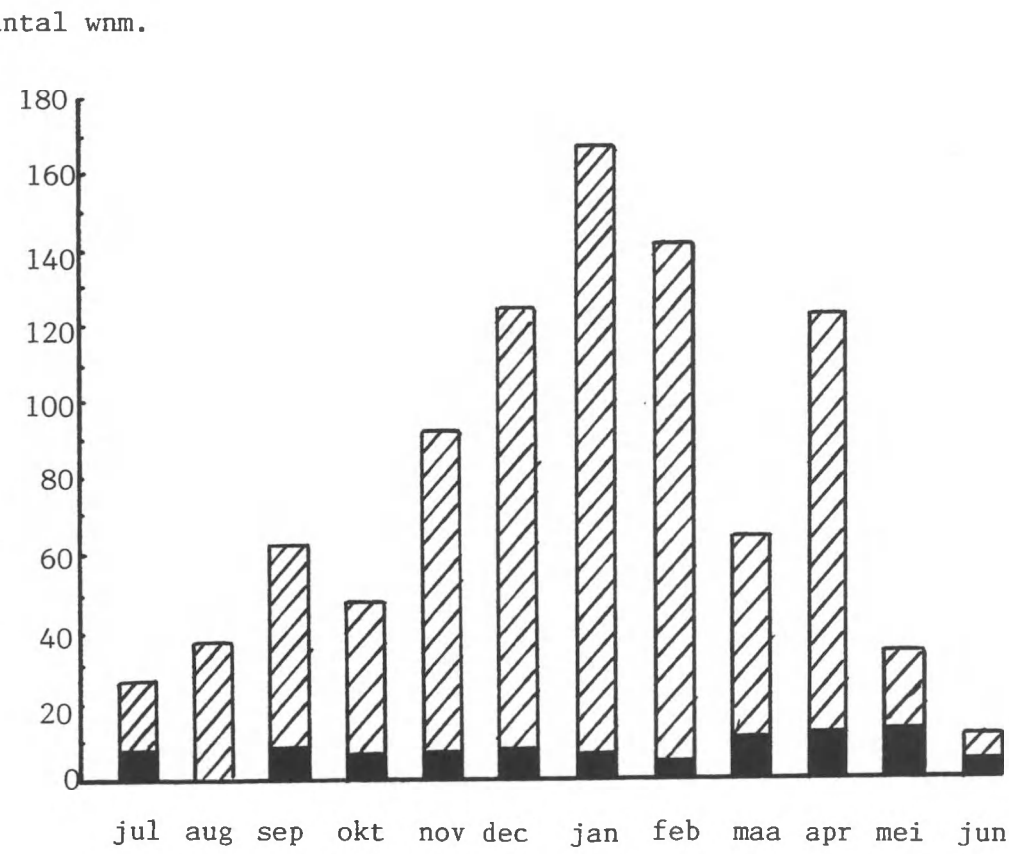

Fig. : Aantal waarnemingen van de Torenvalk per maand in Nw-Vl. tijdens de periode juli '86 - juni '87.

Trekwaarnemingen

Najaar '86

05.10	1 ex. ZW	(11u45)	Achterhaven	FW

Voorjaar '87

16.04	2 ex. NO	(18u00)	Blankenbergse polders	MaP
17.04	1 ex. NO	(18u25)	Fonteintjes	MaP
18.04	1 ex. NO	(09u13)	Fonteintjes	FDR,FW,RDJ,TDF
	2 ex. O	(11u41)	Intern. Dijk	FDR,FW,RDJ,TDF
22.04	1 ex. NO		Roksemput	PBu
23.04	1 ex. NO	(13u30)	Fonteintjes	MaP
	1 ex. NO	(12u30)	Blankenberge	MaP
24.04	1 ex. NO	(07u27)	Roksemput	PBu
29.04	16 ex. NO (10 x 1 ex. + 2 x 3 ex.)	(11u30 - 17u20)	Intern. Dijk	FW,TDF,JS,NE
	3 ex. NO (3 x 1 ex.)	(09u55 - 10u35)	Fonteintjes	MaP
10.05	1 ex. NO		Roksemput	PBu

Broedgevallen

Volgens de gegevens die we binnenkregen waren er in 1987 een 12-tal zekere broedgevallen en één mogelijk broedgeval.

Kust- en polderstreek

- Pompje Ettelgem : 1 kp in nestkast (pulli op 28.06)	RV,FDR,JVP
- Blankenbergse polder : 2 broedgevallen in nestkasten (2 en 1 juv.)	MaP
- Ronselaerestraat : 1 kp met 5 juv.	FDS,GBu
- Stalhille : 1 kp (aantal juv. onbekend)	JVP

Brugge en omgeving (bossen)

- Wulgenbroeken St.-Michiels : 1 kp met 2 à 3 juv.	LVR
- Bloemendale - 't Boompje : 1 kp met 1 juv.	TDF,JN
- Kampveld Oostkamp : 1 kp - min. 2 juv.	PK
- Kroonhove Oostkamp : 1 kp. (juv. onbekend)	
- Bulskampveld : 1 kp (aantal juv. onbekend)	
- Brugge centrum : 1 ad + 2 juv. (mogelijk broedgeval)	LDq,ID
- Vloetemveld : 1 mislukt broedgeval	LD

Kort overzicht van de waarnemingen per gebied

Om een betere vergelijking met vorig jaar mogelijk te maken gebruiken we dezelfde opdeling in gebieden (cfr. Seys 1987).
Het was trouwens ook in deze zones dat de meeste waarnemingen werden verricht.

1. Zwinstreek (Sint-Anna-Ter-Muiden - Zwin)

Relatief minder waarnemingen dan verleden jaar. Vanaf augustus en gedurende de winterperiode tot 7 ex. rond het Zwin aanwezig (GBu,e.a.), in het voorjaar en de zomerperiode (buiten de sterke doortrekpiek, zie vorig) steeds enkele ex.

2. Hoeke - Westkapelle

In het najaar en voorjaar 2 - 3 ex., in volle winterperiode (dec - feb) tot 4 - 6 ex.

3. Uitkerke - Wenduine - Zuienkerke - Strooienhaan

Eén van de gebieden waar de Torenvalk zeer veel wordt waargenomen. In september regelmatig tot 5 ex., in oktober tot 8 ex. (12.10), tussen november en januari 5 - 8 ex. en ook nog in februari en maart tot 7 ex. De andere maanden 1 - 3 ex.

4. Meetkerke - Speien - Nieuwege

Regelmatig 1 - 2 ex., met in de volle winter tot 3 - 4 ex.

5. Bloemendale - Waggelwater - Expresswegput

Regelmatige waarnemingen van 1 of 2 ex.

6. Houtave - Stalhille

In volle winter 2 - 4 ex., anders 1 of 2 ex.

7. Roksem - Ettelgem - Jabbeke

Veel waarnemingen, vooral rond Roksem, waar de hele periode 1 ex. te zien was.

8. Achterhaven - Zeebrugge - Dudzele

Het gebied met de meeste wnm., maar gezien populariteit ook het hele jaar door druk bezocht. Een maximum van 14 ex. op 10.08 (GDP,e.a.), maar tot november nog regelmatig tot 8 ex. In volle winter en voorjaar 2 - 4 ex.

9. Bossen St.-Andries en St.-Michiels

Regelmatig 1 - 2 ex., maar zeer weinig waarnemingen, vergeleken met de andere gebieden.

10. Andere

Op een aantal plaatsen zoals boven het centrum van de stad Brugge, Beernem, autostrade bij Oostkamp enz. werden sporadische waarnemingen van Torenvalken verricht, maar deze zijn zo laag dat het niet mogelijk is hier iets uit te besluiten in verband met aanwezige aantallen.

Algemene bespreking

Zoals we reeds in de resultaten aanhaalden, is het aantal waarnemingen uit de kust- en polderstreek (630 wnm), veel hoger dan in de rest van het gebied (82 wnm). De Torenvalk is een soort van open terrein, en de kans ze in dergelijke milieus aan te treffen

is dus veel hoger. Bovendien is het ook zo dat de polder- en kustzone zonder twijfel een hogere bezoekfrequentie heeft dan de bossen, wat het aantal wnm. automatisch doet stijgen.

Als we de spreiding van de gegevens over de volledige observatie-periode bekijken, toont de grafiek aan dat de soort gedurende de verschillende maanden niet altijd even talrijk is. De Torenvalk werd het meest waargenomen in de maanden december (123 wnm), januari (164 wnm) en februari (141 wnm), met terug een hoge score in april (125 wnm). Alhoewel het interpreteren van talrijkheid aan de hand van waarnemingen met voorzichtigheid moet gebeuren, is het toch duidelijk dat de soort gedurende deze maanden het meest frequent voorkomt. De talrijkheid is evenredig met het aantal wnm., met uitzondering van de maand augustus, gedurende dwelke er meer Torenvalken werden gezien dan bijv. in september en oktober (zie grafiek). Totaaltellingen gedurende de winterperiode, in december '86 en februari '87 (zie De Scheemaecker, 1987a,b) geven telkens een 20-tal exemplaren op. In april is er waarschijnlijk nog sterke doortrek, wat trouwens ook gesuggereerd wordt door de verzamelde waarnemingen (vooral de tweede helft van april). In 1986 viel de voorjaarsdoortrek vooral de eerste decade van mei, dus iets later (Seys, 1987). Vanaf mei tot en met juli zijn het aantal wnm. het laagst, wat overeen komt met de 'stille' broedperiode. In augustus worden veel adulte vogels met jongen gezien.

Alhoewel de Torenvalk het meest te zien is in de open polder, lijkt hij tijdens de broedperiode meer de bossen te verkiezen. Van de 13 doorgegeven broedgevallen, zijn er slechts 5 in de polder, waarvan 3 koppels in nestkasten.

Literatuur

De Scheemaecker, F. 1987 a, Stootvogelslaapplaatstelling in de polder en aangrenzende bosstreek van Noordwest-Vlaanderen. Mergus 1 : 11 - 18.

De Scheemaecker, F. 1987b, Stootvogelslaapplaatstelling in de polder en aangrenzende bosstreek van Noordwest-Vlaanderen op 08 februari1987. Mergus 2 : 35 - 42

Seys, J. 1987, Torenvalk (Falco tinnunculus) Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1985/86, Brugge : 129 - 132.

Roodpootvalk Falco vespertinus Jurgen Vanpraet

Tijdens het voorjaar '87 werden in gans Vlaanderen vrij veel Roodpootvalken waargenomen.Ook in onze regio één zekere waarneming :

26.04	1 m	Zwinbosjes	DVG,CHM

Diezelfde dag werd waarschijnlijk ook nog een wijfje waargenomen in de Achterhaven (PB,FB).

SMELLEKEN Falco columbaris Paul Decuypere

Inleiding

Het eerste Smelleken binnen onze regio werd op 27.09.86 opgemerkt te Vlissegem (JVP,PBu,GBa). Na deze datum liggen nog een 140-tal waarnemingen voor. De laatste dateert van 16.05.87. Het betrof een exemplaar in het Achterhavengebied.

Drie gedragingen dienen als basis voor classificatie : doortrek, slaaptrek en foerageergedrag. De laatste twee geven indicaties over het aantal overwinteraars. De uiteenlopende factoren waarmee rekening moet worden gehouden maken een eenvoudige interpretatie evenwel niet altijd mogelijk.

Een jagende doortrekker wordt mogelijks als een overwintering doorgegeven. Een waarneming van een Smelleken op een slaapplaats kan evengoed slaan op een doortrekker. Deze bedenkingen gaan zeker op voor waarnemingen uit de trekperiodes.

Voor de najaarstrek loopt deze periode van begin september tot in november. De voorjaarstrek komt eind februari op gang en houdt aan tot in mei. Bovendien geven vorst- en sneeuwinval aanleiding tot nieuwe migraties. Er bestaan geen directe aanwijzingen dat er tijdens de besproken periode een uitgesproken vorstrek heeft plaats gehad.

Hierna worden alleen de waarnemingen waarvoor de trekrichting werd gespecifieerd als trekwaarneming geclasseerd. Dit geeft zeker en vast een onderschatting van het aantal doortrekkers.

Trekwaarnemingen

Najaarstrek '86

Twee waarnemingen komen uit de voorhaven te Zeebrugge. Merkwaardig is het wijfje Smelleken dat op 05.10.86 om 08u12 recht uit zee kwam gevlogen en in zuidwestelijke richting verdween (FW). Een ander wijfje trok door op 12.10.86 (FW). Daarnaast werd er op 15.11.86 een trekkend exemplaar (ZW) opgemerkt aan het pompje te Stalhille.

Voorjaarstrek '87

In het voorjaar werden heel wat meer waarnemingen als doortrekker genoteerd. April was de doortrekmaand bij uitstek.

12.03.87	1 m NO	(09u21)	Bredene Duinenstrook	YDS
16.03	1 ex. N	(17u45)	Waardamme - A 17	PK
01.04	1 m NO	(18u10)	Polders Blankenberge	MaP
14.04	1 w NO	(14u00)	Achterhaven	TDS
18.04	1 ex. ONO	(07u40-42)	Fonteintjes	MaP,FW,RDJ,e.a.
	1 ex. NO	(13u35)	Polders Blankenberge	MaP

21.04	1 m NO	(18u10)	Polders Blankenberge	MaP
22.04	1 ex. t.p.	(18u20)	De Vrede	FW,FDR
24.04	1 w ONO	(15u15)	Zwin - Intern. Dijk	TDF,FW,NE,JS
28.04	1 w ONO	(20u02)	Achterhaven	FW
29.04	1 ex. NO	(10u05)	Fonteintjes	MaP
	1 ex. NO	(13u35)	Polders Blankenberge	MaP
16.05	1 ex.		Achterhaven	FDS,PK,e.a.

Slaapplaatsen

De overwinterende Smellekens kiezen een aantal plaatsen uit de regio als nachtverblijf. De slaapplaatsen geven een aanduiding over het aantal overwinteraars. Doortrekkers kunnen nochtans eveneens gebruik maken van deze plaatsen. Het Smelleken staat immers aangeschreven als dagtrekker. Bovendien blijft de vraag open of steeds dezelfde slaapplaats gebruikt wordt. Beide factoren beïnvloeden het aantalsverloop.

De Zwinbosjes staan reeds lang bekend als gemeenschappelijke slaapplaats (Sys 1982). De tellingen zijn verwerkt in onderstaande figuur.

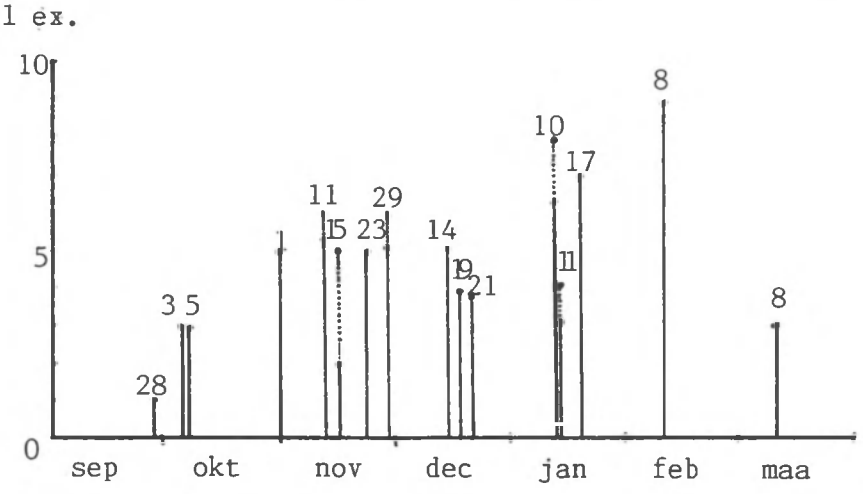

Fig. : Aantallen Smellekens op de slaapplaats in de Zwinbosjes tijdens het winterhalfjaar 1986-87.

(De stippellijn duid mogelijke dubbeltellingen aan)

Vanaf november worden regelmatig 5 à 6 Smellekens waargenomen. Dit aantal stijgt in januari tot maximum 9 exemplaren. Na 08.02.87 werd deze plaats jammer genoeg te weinig geteld.

Over de locatie van andere vaste slaapplaatsen in onze regio kunnen nog maar weinig definitieve uitspraken gemaakt worden. In het verleden werden de Fonteintjes, het Hagebos (Seys en Callebaut 1987) reeds als slaapplaats naar voren geschoven. Ook de bossen ten zuiden van Brugge werden als potentiële plaats aangeduid (Devroye 1983, Callebaut 1984). Slechts één van deze plaatsen wordt tijdens de voorliggende rapporteringsperiode bevestigd. Het betreft een slaaptrekwaarneming op 24.12.86 van 2 ex. in de nabijheid van het

Hagebos (NO 16u00 - FW,FDR). Het is waarschijnlijk dat dit bosje als voorverzamelplaats fungeert.

De regionale stootvogeltelling van 21.12.86 (De Scheemaecker 1987a) bracht de Stadswallen van Damme (1 ex. 16u30 - GPi) als nieuwe slaapplaats aan het licht. Een tweede telling op 08.02.87 (De Scheemaecker 1987b) zorgde evenwel voor geen bevestiging. Wel kon een nieuwe roestplaats worden ontdekt : de Eendekooi te Meetkerke (1 ex. - GO). Buiten deze data werd geen slaaptrek naar deze plaatsen geconstateerd. Opmerkelijk is dat het Smelleken blijkbaar niet alleen in groep maar ook solitair gaat slapen.

Buiten de resultaten van de stootvogeltellingen beschikken wij nog over een aantal waarnemingen die eveneens duiden op het bestaan van andere slaapplaatsen in de polders. De waarnemingen van 16.11 (2 w + 1 m) en 07.01 (1 w) (YDS) te Vlissegem wijzen in die richting. Daarnaast meldde TDS een Smelleken die in het Achterhavengebied (Zeebrugge - Dudzele) bleef slapen.

Observaties verricht enkele uren na zonsopgang en enkele uren voor zonsondergang geven eveneens informatie over de locatie van slaapplaatsen. Volgende waarnemingen wijzen op slaaptrek :

21.12.86	1 ex.	O	(16u15)	Vuilnisbelt Blankenberge	DC
	1 ex.	N	(16u44)	Achterhaven	TDS,PB
24.12	1 ex.		(16u20)	Lage Moeren - Nieuweghe	FW,FDR
31.01.87	1 ex.	NO	(17u20)	Polders Blankenberge	MaP
29.03	1 ex.	W	(19u15)	Witte Kokmuts	

Voedselgebieden

De polders blijven het belangrijkste jachtterrein voor het Smelleken. De gegevens geven veeleer een idee over het biotoop waarin de Smellekens hun voedsel zoeken dan over het aantal overwinteringen. Deze vogel wordt zeker en vast niet altijd opgemerkt. Een systematische telling, buiten de trekperiode, van slaapplaatsen levert betrouwbaarder resultaten. Andere beperkingen werden reeds eerder geciteerd.

De (potentiële) slaapplaatsen inspireren ons bij de indeling van de regio in een aantal voedselgebieden. Elke indeling blijft natuurlijk arbitrair. Het is niet uitgesloten dat een zelfde exemplaar verschillende voedselgebieden bezoekt. Hoe meer waarnemingen op elkaar volgen hoe groter de kans dat inderdaad een (aantal) Smelleken(s) in het betrokken gebied overwinter(t)(en).

Zwinstreek

Slechts 6 waarnemingen overdag komen uit de Zwinstreek :

12.10.86	1 ex.	Zwin	LMa,GBu
02.11	1 ex.	De Vrede	FW,GDP,TDS,FDS
10.11	1 ex.	Zwin	GBu,LMa
13.12	1 ex.	Zwin	LMa
02.01.87	1 ex.	Koolkerke	JvZ
13.04	1 ex.	Oostkerke	HS

Dit staat in schril contrast met het aantalsverloop op de slaapplaats. Heelwat Smellekens vinden gemakkelijk hun weg in Zeeuws-Vlaanderen (Vanhee 1980), een gebied waarover hier niet wordt gerapporteerd. Daarnaast is het zeker niet uitgesloten dat de Smellekens uit het Achterhavengebied ook in de zwinbosjes komen slapen (Seys 1982).

Achterhavengebied (Zeebrugge - Dudzele)

Met intervallen van enkele dagen tot tien dagen worden er tussen 04.10.86 en 14.04.87 afwisselend een mannetje en een wijfje Smelleken binnen het betrokken gebied waargenomen (25 wnm. LMa,TDF,YDS, GDP,TDS,FDS,RDJ,PK,GO,BC,JS,GDS,FW,HS,MG,FV,IW en EV).
Op 15.10 werden er respectievelijk 2 wijfjes (11u41 - 11u57) en een wijfje vergezeld van een juveniel mannetje (15u14) opgemerkt (TDF,FW). Op 21.01 werden zowel een wijfje als een mannetje waargenomen (TDS,YDS).

Wenduine - Uitkerke - Polders Blankenberge

Vanaf 06.12.86 tot 28.02.87 werd regelmatig een exemplaar waargenomen. Doorgaans ging het om een wijfje, tweemaal om een mannetje. Het is dus niet uitgesloten dat meerdere exemplaren in het gebied jagen (10 wnm TDF,RDJ,MaP,FV en DC).

De Haan - Vlissegem

27.09.86	1 w	JVP,PBu,GBa
22.12	1 ex.	FV
30.01.87	1 m	FV
19.02	1 ex.	MVDW,DD

Stalhille - Klein Middelhof - Houtave

23.11.86	1 w	TDF,RDJ
30.11	1 w	FV,FDS
11.01.87	1 w	FV
01.02	1 m	FV
25.02	1 ex.	EV

Pompje - Stalhille

29.10.86	1 ex.	EV
12.02.87	1 ex.	EV

Roksem

Op de scheiding tussen Polders en Zandig Vlaanderen verbleef in de maand januari en begin februari een wijfje Smelleken (11 wnm JVP, PBu,FDS).

Meetkerke (Moeren) - Speyen

Binnen dit gebied werden 16 waarnemingen (12.10.86 - 10.04.87) verricht van zowel mannetjes als wijfjes (J.N.M. - Brugge, EV,FW, YDS,TDF,JvV,FDR,FV). Tussen 13.11.86 en 10.02.87 werd vijfmaal twee ex. opgemerkt. Op 13.11.86 ging het waarschijnlijk zelfs om 3 wijfjes (EV,YDS).

Nieuwmunster - Zuienkerke

27.10.86	1 w (08u30)	DC
21.02.87	1 w	PK,BC

Blauwe Toren - St.-Pieters

10.01.87	1 ex. + 1 ex.	WD
11.01	1 ex.	PDc
08.03	1 ex.	WD

Oedelem - Beverhoutsveld

Waarnemingen uit de Zandstreek zijn eerder schaars. De aprilwaarnemingen slaan bijna zeker op pleisterende trekkers.

11.11.86	2 ex. vechtend (10u00)	DXR,WIG
25.01.87	1 ex.	VKR
09.02	1 ex.	BOF
16.04	1 m	VKR
17.04	1 w	VKR

Literatuur

Callebout, B., 1984, Smelleken - Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1982 - 1983.

Callebout, B., 1987, Smelleken - Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1985 - 1986.

De Scheemaecker, F., 1987a, Stootvogelslaapplaatstelling in de polder en aangrenzende bosstreek van Noordwest-Vlaanderen. Mergus vol. 1,nr. 1 : 11 - 18.

De Scheemaecker, F., 1987b, Stootvogelslaapplaatstelling in de polder en aangrenzende bosstreek van Noordwest-Vlaanderen op 8 februari 1987, Mergus vol. 1,nr. 2 : 35 - 42.

Devroye, P., 1983, Het Smelleken (Falco columbaris) rond Brugge tijdens het winterhalfjaar 1981 - 1982, Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1981 - 1982.

Sys, P., 1982, Waarnemingen op een gemeenschappelijke slaapplaats van Smellekens Wielewaal 48, 360 - 367.

Seys, J., 1986, Smelleken, Veldornithologisch Jaarboek van Noordwest-Vlaanderen 1979 - 1980.

BOOMVALK Falco subbuteo

Jurgen Vanpraet

I. Nazomer en najaar 1986

Najaarstrek

Bij de Boomvalk blijft het steeds moeilijk echte 'trek' van pleisterende trekkers of van jagende vogels te onderscheiden.

28.07	1 ex.	(12u35)	Roksemput	FDS
10.08	1 ex.	(17u15)	Zwinbosjes	DH
12.08	1 ex.	(07u00)	Zwinbosjes	DH
	1 ex.	(21u17)	Zwinbosjes	DH
22.08	1 ex.	(19u00)	Laguna Beach	FDS
01.09	1 ex.	(11u00)	Zwinbosjes	DH
13.09	1 ex.	(11u40)	Zwinbosjes	DH

Najaarswaarnemingen

- De meeste waarnemingen zijn afkomstig van de bossen ten zuiden van Brugge, uit Zedelgem en uit het Beernemse. Meestal betreft het 2 tot 4 ex. (familieverband) die in de nabijheid van de broedgebieden blijven pleisteren.
  (TDF,LDq,ID,LD,JS,PK,e.a.)

- Ook in de polder- en kuststreek regelmatig pleisterende ex. Zo zijn er waarnemingen aan de Roksemput, te Uitkerke, Vlissegem, Heist en Zeebrugge. (PBu,FDS,PB)

- In de eerste helft van september verdwijnen de meeste Boomvalken met nog 11 waarnemingen tussen 20 en 28.09 (FDS,WLT,JVi,JS,TDF, LDq,FV,RML,PB,FW).
  Verder nog twee oktoberwaarnemingen :

04.10	1 ex.	Bloemendale	TDF
18.10	1 ex.	Voorhaven	VUW

II. Voorjaar en broedseizoen 1987

Voorjaarswaarnemingen

- Een eerste ex. op 11.04 in het Bulskampveld (WIG).
- Vanaf 21.04 aankomst op verschillende broedplaatsen met o.a. 4 ex. aan de Villa (St.-Andries) op 23.04 (FDR,JVP,TDF).
- Waarnemingen uit St.-Andries, St.-Michiels, Loppem, Oostkamp, Beernem, Zedelgem, Roksem, Snellegem, Zerkegem en in de Zwinbosjes.
  (TDF,FW,JVP,PBu,LDq,ID,JS,e.a.)

Voorjaarstrek

16.04	1 ex. NO		Internationale Dijk	PB
17.04	1 ex. NO	(20u50)	Fonteintjes	MaP

24.04	1 ex. NO	(13u14)	Internationale Dijk	FW,JS,FDR,
	1 ex. NO	(15u31)	" "	NE,TDF
	1 ex. NO	(15u41)	" "	
	2 ex. NO	(16u56)	" "	
	1 ex. NO	(17u00)	" "	
25.04	1 ex. NO	(11u55)	St.-Michiels	FW
28.04	1 ex. NO	(20u30)	boven zee t.h.v. Bredene	YDS
08.05	1 ex. NO	(14u25)	Wilgenbroeken	LVR
	1 ex. NO	(16u08)	"	LVR
16.05	1 ex. N	(11u45)	Loppem	RV
26.05	1 ex. O		Waggelwater	FDS
	1 ex. NO		St.-Michiels	PBu
29.05	1 ex. NO	(17u50)	Polders Blankenberge	MaP

Broedgevallen

aanvulling broedseizoen 1986 : 1 kp te Moerbrugge-Oostkamp (2 juv.) DXR

In 1987 in totaal 7 à 8 zekere broedgevallen :

Bulskampveld (1 kp), Oostkamp (2 kp met telkens min. 2 juv.), Merkemveld (1 kp), Vloetemveld (2 à 3 kp), Bloemendale (1 kp)

Verder nog mogelijke broedgevallen aan de Villa te St.-Andries en te St.-Anna ter Woestijne.

SLECHTVALK Falco peregrinus — Jurgen Vanpraet

Inleiding

Er werden zo maar eventjes 115 waarnemingen doorgestuurd. Een meerjaren-overzicht illustreert duidelijk de positieve trend voor de Slechtvalk in onze regio :

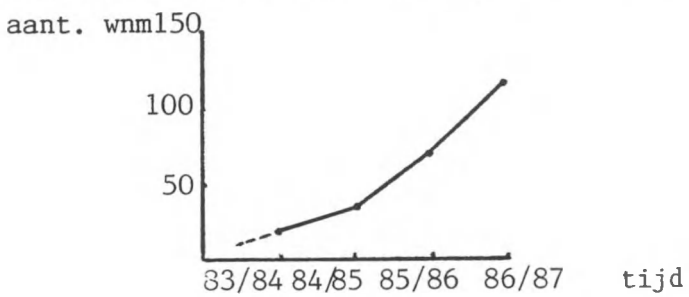

Gebiedsbespreking

1) Bloemendale

Net zoals vorig jaar kwam de ganse winter een adult wijfje slapen op een hoogspanningspyloon. Vrij regelmatig waargenomen tussen 21.09 en 08.02 (TDF,JS,JVP,PBu,FW,WLT,JVi,FDR,JN). Tussen 18.10 en 11.11 geen waarnemingen, wat volgens TDF het gevolg zou kunnen geweest zijn van werken aan de hoogspanningspylonen.

2)Meetkerke (Lage Moeren)

Het leeuwedeel van de waarnemingen is afkomstig uit dit gebied. Op 06.12 en 04.01 telkens een ex. (TDF,GO). Vanaf 26.01 tot 22.03 zo goed als dagelijks een adult wijfje (YDS,GO,FV,BJ,PBu, FW,EV,LDq,ID).
Aangezien het in dit gebied telkens om een adult wijfje ging, kan worden verondersteld dat het hier het zelfde ex. betreft als dit te Bloemendale.

3)Uitkerke - Blankenberge - Wenduine

5 gegevens die waarschijnlijk betrekking hebben op doortrekkers.

17.10	1 ad. + 1 juv. (juv. slaat Kievit)	Uitkerke	JVG
21.12	1 juv. NO (15u40)	Blankenberge	MaP
27.12	1 ad.	Uitkerke	FV
12.01	1 juv.	Uitkerke	MaP,DC
31.01	1 ad. w (prooi opetend)	Wenduine	FW,ADC

4)Zeebrugge - Ramskapelle

Een duidelijk patroon is niet direct af te leiden uit de waarnemingen. Een tiental wrn tussen 25.10 en 22.03 uit zowel de Voor- als Achterhaven (PB,FDS,GO,e.a.).

5) Andere gebieden

25.08	1 ad. w	Zwinbosjes	DH
30.11	1 ex.	St.-Andries	GDS
21.12	1 ad. m	Damme	RPi,FV,e.a.
28.12	1 ex.	Damme	GO
09.02	1 ad.	Roksem	JVP
11.03	1 ex.	Heist	PB

Voorjaarsdoortrek

20.03	1 ad. NO (14u58)	Zeebrugge	YDS
22.04	1 ad. NO	Roksemput	PBu
28.04	1 ad. ZO (19u51)	Achterhaven	FW
29.04	1 ad. NO (13u09)	St.-Andries	MS
05.06!!!	1 ad. NO (18u35)	Oudenburg	YDS

Bespreking

De mobiliteit van de Slechtvalk in zijn overwinteringsgebied, maakt het zo goed als onmogelijk het exacte aantal ex. vast te stellen.
We mogen echter veronderstellen dat tijdens de periode eind december - eind februari min. 3 ex. verbleven in de regio.
Het bepalen van leeftijd en geslacht blijft essentieel om een nauwkeurige analyse toe te laten.

STELTLOPERS

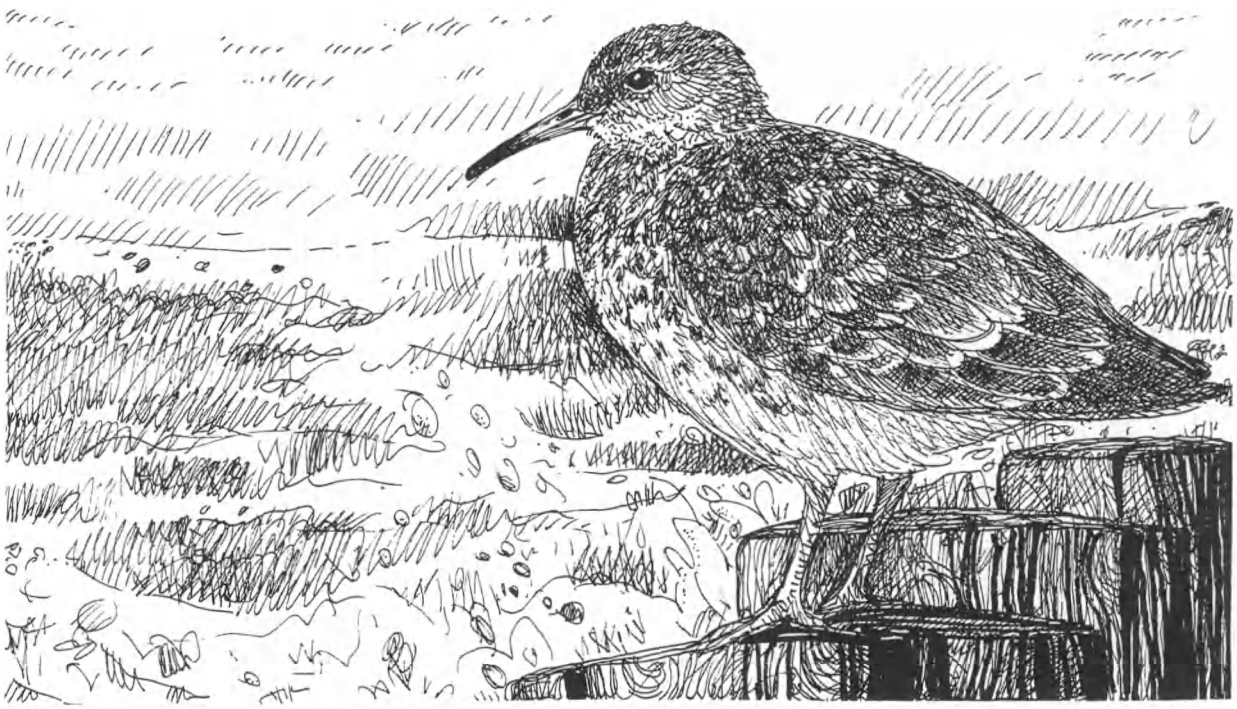

SCHOLEKSTER Haematopus ostalegus Jurgen Vanpraet

Broedgegevens

Zwin	50 kp		(GBu)
Beverhoutsveld (Oedelem)	1 kp		(DXR,VKR)
Stalhille - Ettelgem	1 kp	2 juv	(JVP)
Achterhaven	min 4 kp		(FW)
Uitkerke	min 2 kp		(FW)
Herdersbrug	1 alarmerend kp		(WD)
Jabbeke	1 kp	2 juv	(RDJ,FDR)

Interessant bij dit laatste broedgeval is dat één van de juv. die hier op 05.06.86 werden geringd, geschoten werd te Pie-de-mer - Normandië (Frankrijk) op 12.08.87 (FDR). De afstand Jabbeke - Pie-de-mer bedraagt 151 km.

Gebiedsbespreking

In het Achterhavengebied worden de grootste aantallen waargenomen in het voorjaar met als max. 55 ex. op 15.03 en op 09.05 (FW).

De grootste groepen vertoeven tijdens het najaar en 's winters steeds in de Voorhaven.

Maandmaxima :

16.07	35 ex.	(FW,TDF)
14.08	149 ex.	(YBa)
21.09	223 ex.	(FW)
12.10	160 ex.	(FW)
03.11	130 ex.	(WD)
18.01	117 ex.	(FW,FDS,e.a.)

Voor het Zwin zijn slechts enkele gegevens voorhanden :

26.09	min 60 ex.	(FDS)
15.11	126 ex.	(gedeeltelijke telling) (FDS)
29.11	46 ex.	(gedeeltelijke telling) (FDS)
11.02	45 ex.	(DD,MVDW)
29.03	120 ex.	(weide voor ingang) (JS)

Blankenberge : vrij grote aantallen op het strand en in de haven tijdens de vorstperiodes.

13.01	120 ex.	strand	(DD,MVDW)
15.01	200 ex.	haven	(MaP)
20.02	140 ex.	strand	(MaP)

Verder zijn er nog losse wnm van de Roksemput, de Blauwe Toren, de Vrede, de Eendekooi te Wenduine, uit Hoeke, Lapscheure, Oostkerke, St.-Andries en Uitkerke (o.a. 35 ex. op 05.03 (FW)).

Strandtellingen

27.10	30 ex.	Wenduine - Blankenberge	(WD)
03.11	30 ex.	Wenduine - Blankenberge	(WD)
29.01	121 ex.	Zeebrugge - Knokke	(FDS,JS)
05.03	41 ex.	De Haan - Zeebrugge	(FW)
08.03	165 ex.	Oostende - Zeebrugge	(FW)

Trekgegevens

14.01	14 ex. ZW	Achterhaven	(FW)
18.04	8 ex. NO	Fonteintjes	(FW,e.a.)

Op 22 en 26.04 werden 's nachts overtrekkende ex. gehoord te St.-Andries (JS).

KLUUT Recurvirostra avosetta

Norbert De Clercq

Dit jaar werden zomaar even 120 waarnemingen doorgegeven wat dus een succes kan genoemd worden in vergelijking met de andere jaren. Dankzij het werk van Frederik Willemyns en Guido Burggraeve kunnen we voor de Kluut, die in onze streek relatief goed tot broeden komt, een idee krijgen van het aantal broedgevallen bij ons.

Broedgegevens

Zwin	52 kp.	(GBu)
Ettelgemput	3 kp.- 7 pulli	(JVP,FW,e.a.)
Achterhaven	3 à 4 kp.-11 pulli	(FW)
Vrede	1 à 2 kp.- 4 pulli	(FW)
C.T.O.	5 à 6 kp.-20 pulli	(FW)

FW meldt dat de vochtige junimaand veel pulli echter fataal is geweest.Dit was o.a. het geval op de Ettelgemput waar slechts 1 juv. overbleef (JVP).

Gebiedsbespreking

ZWIN		ACHTERHAVEN	
22.09.86	8	10.08.86	31
26.09	15	05.10	7
12.10	5	03.11	27
19.10	23	10.01.87	6
09.11	23	05.03	46
15.11	24	15.03	40
16.11	23	29.03	91
23.11	44	05.04	45
29.11	65	11.04	143
13.12	30	18.04	85
21.12	24	20.04	10
28.12	55	26.04	4
11.01.87	7	28.04	115
18.01	5	01.05	127
01.02	6	09.05	128
07.02	8	16.05	120
11.02	6	24.05	76
15.02	7	28.05	86
14.03	40	12.06	89
15.03	61	21.06	47
05.04	56		
tellers : LMa,GBu,BBu,FDS,DD,MVDW		tellers : FW,WD,FDS,GDP,GO	

De najaarstrek van de Kluut is bij ons maar goed merkbaar vanaf augustus. Voor het Zwin hebben we van de najaarstrek een goed overzicht : er komt een maximum eind november waarna de aantallen voor de maand december lichtjes afnemen om dan sterk te dalen in januari. Medio maart stijgen de aantallen weer met de voorjaarstrek. Voor het voorjaar krijgen we een mooier beeld wanneer we de gegevens voor de Achterhaven bekijken. Half april is er een max. (143 ex.) gevolgd door een vrij scherpe afname waarna er begin mei terug een maximum is (128 ex.).

Maxima andere gebieden (voorjaar)

Vrede	24.05	6 ex.	FW
Lapscheure	15.04	4 ex.	FW,e.a.
C.T.O.	28.05	12 ex.	FW
Blankenberge	05.04	4 ex.	MaP
Ettelgemput	26.05	17 ex.	JVP
Roksemput	10.05	20 ex.	JVP
Heist Kleiputten	15.04	10 ex.	FW,JVP,e.a.
Jagersput Stalhille	13.04	16 ex.	JVP
Oudenburg Zwaenhoek	13.04	14 ex.	JVP

Als besluit kunnen we zeggen dat er dit jaar door de diverse mensen die hun waarnemingen voor de Kluut hebben binnengeleverd mooi werk verricht is, vooral in vergelijking met de voorgaande seizoenen. Hopelijk blijft dit in de toekomst ook het geval, en niet alleen voor de Kluut.

KLEINE PLEVIER Charadrius dubius

Jurgen Vanpraet

Broedgegevens

Achterhaven	ong. 10 kp.		(FW)
Kaleshoek Lapscheure	1 kp.		(FW)
Kleiputten Heist	1 kp.	aanwezig	(FW)
Ettelgemput	2 kp.		(JVP)
Zandwinning Beernem	2 kp.		(WIG)

Gebiedsbespreking

Achterhaven: het leeuwedeel van de waarnemingen komt uit dit veelbezochte gebied. Totaaltellingen zijn er blijkbaar niet gebeurd ofwel werden ze niet doorgegeven. We vermelden als max. 11 ex. op 16.07 (GO), 8 ex. op 10.08 (GDP), 7 ex. op 29.05 (FW) en 9 ex. op 12.06 (FW).

Voorhaven: 16 ex. op 12.08, 9 ex. op 14.08 en zelfs 43 ex. op 22.08 (YBa).

Ettelgemput: 2 tot 5 ex. aanwezig tussen 13.04 en 26.05 (JVP).

C.T.O.: 1 tot 3 ex. tussen 15.04 en 31.05 (FW).

O.T. Heist: 2 ex. aanwezig van 18.04 tot 24.05 (FW).

Zwin: enkele solitaire wnm met 3 ex. op 24.04 (FW,e.a.).
Reservaat Hoeke: 1 ex. op 06.07 en 10.09 (FDS).
Lapscheure: 2 ex. op 18.04 (JS,DS,e.a.).
Polders Bl'ge: 1 ex. op 05.04 (MaP).

BONTBEKPLEVIER Charadrius hiaticula Jurgen Vanpraet

Van de 79 gegevens die werden verzameld, zijn slechts zes waarnemingen niet afkomstig uit het Zwin of de Achterhaven.

Najaar

De najaarsdoortrek van de Bontbekplevier start eind juli en kent daarna twee doortrekpieken, nl. half en eind augustus. Door het beperkt aantal tellingen tekent dit doortrekpatroon zich niet direct af. Toch vallen de maxima in het Zwin op 10.08 met 66 ex. en op 24.08 met 97 ex. De aantallen in de Achterhaven blijven vrij laag met een maximum op 29.08 met 12 ex.

Zwin			Achterhaven		
	13.07	7		05.08	4
	10.08	66		28.08	6
	17.08	39		29.08	12
	24.08	97		10.09	3
	13.09	28		04.10	10
	22.09	29		08.10	8
	12.10	11		12.10	1
	09.11	2		16.11	4
	16.11	1			
tellers : LMa,GBu,BBu,FW,TDF,PS			tellers : FW,TDF,HS		

Voorjaar

De voorjaarsmaxima vielen zowel in het Zwin als in de Achterhaven op 10.05 met respectievelijk 28 en 69 ex. Tegen eind mei zijn alle vogels uit de Achterhaven verdwenen (FW), terwijl in het Zwin 4 koppels tot broeden kwamen (GBu).

Zwin			Achterhaven		
	15.03	24		11.03	8
	10.05	28		02.05	11
	17.05	11		10.05	69
	25.05	9		13.05	35
				25.05	21
				29.05	17
				30.05	6
tellers : GBu,LMa,TDF			tellers : FW,GO		

Ter vergelijking

Waar de maxima in de Achterhaven vrij stabiel bleven t.o.v. vorige jaren, gingen de aantallen in het Zwin nogal achteruit.

Plaats \ Jaar	1984-85	1985-86	1986-87
max. Zwin	206	180	97
max. Achterhaven	82	70	69

Andere waarnemingen

Voorhaven	16.07	1 ex.	FW,TDF	
	10.08	3 ex.	GDP,FW	
	07.06	1 ex.	FDS,DBL	
Strandtellingen	27.10	3 ex.	Wenduine - Bl'ge	WD
	03.11	3 ex.	Wenduine - Bl'ge	WD
	05.03	2 ex.	Wenduine - Zee'ge	FW

STRANDPLEVIER Charadrius alexandrinus Jurgen Vanpraet

Broedgegevens

Zwin	4 kp.		GBu
C.T.O.	min 1 kp.	(2 pulli op 28.05)	FW
Achterhaven	min 2 kp.	(4 pulli op 31.05)	FW

Van traditionele broedplaatsen zoals de Voorhaven en O.T.B.R. kwamen geen gegevens binnen.

Gebiedsbespreking

Vooral de Voorhaven herbergt regelmatig heel wat Strandplevieren. Zo vermelden we als max. 42 ex. op 10.08 (GDP,FDS,FW). Ook in de Achterhaven enkele groepjes in het voorjaar met als max. 28 ex. op 27.05 (FW). Uit het Zwin kwamen slechts enkele losse waarnemingen met 6 ex. op 10.08 als 'max.' (Gbu,LMa,PS).

WOESTIJNPLEVIER Charadrius leschenaultii Paul Herroelen

23.07 1 ad. Zeebrugge - Achterhaven (GDP,TDS)

's Anderdaags werd nog een (andere?) vogel gezien door YBa, maar een volledig verslag van deze waarneming ligt niet voor.

Dit is het 3de geval voor België; de vorige twee ex. werden gezien te Nieuwpoort van 21 tot 23 juli 1954 en van 21 tot 29 juli 1972 (Lauwereins et al. 1955, Grootaers 1973).

Literatuur

Grootaers F. 1973. De Woestijnplevier (Charadrius Leschenaultii). Wielewaal 39 : 54-57, 94-97.

Lauwereins J., A. Rodts, R. van Outryve 1955. De Grote Zandpluvier in België. Wielewaal 21 : 149-151.

GOUDPLEVIER Pluvialis apricaria Jan Seys

Zoals voor heel wat steltlopers, werden ook van deze soort slechts een zeer klein aantal waarnemingen genoteerd. Van de vrij grote concentraties Goudplevieren in het poldercomplex Meetkerke - Uitkerke en langs de as Brugge - Westkapelle zijn dan ook te weinig goede gegevens voorhanden.

We noteren in het eerstgenoemde poldergebied reeds ex. rond half augustus, nl. 3 ex. op 12.08 (YBa). Vanaf half november komt de trek van Goudplevieren goed op gang wat resulteert in vrij grote aantallen. Zo o.a. :

13.11	200 ex.	Meetkerke	EV
16.11	900 ex.	Weiden stort Uitkerke	FDS,EW
30.11	±900 ex.	Weiden Houtave	GO
30.11	±1000 ex.	Weiden Uitkerke	GO
03.12	±600 ex	Zuienkerke - Wenduine	FW
05.12	±500 ex.	Meetkerke Hoge Moeren	FDS
09.12	400 ex.	Uitkerke	EV
11.12	±900 ex	Zuienkerke - Schoeringstr.	JS
24.12	±550 ex.	Zuienkerke	FW,FDR

Let wel, dit zijn geen totaaltellingen van het gebied. Het is echter op basis van deze weinige wnm., duidelijk dat de grootste concentraties zich bevinden in de driehoek Zuienkerke - Uitkerke - Wenduine.

Na de koude-inval rond 10.01 worden uit dit gebied geen meldingen meer gemaakt van Goudplevieren tot 11.02 : 14 ex te Uitkerke en 13 ex te Meetkerke (FW,FDR).
Eind maart-begin april worden opnieuw grotere groepen gezien, dit o.i.v. de voorjaarstrek :

29.03	107 ex.	Uitkerke	FW
01.04	500 ex.	Zuienkerke	MaP

In de weiden langs de Damse Vaart werd dit jaar weinig aandacht geschonken aan de Goudplevier. Slechts enkele meldingen werden ons toegestuurd :

22.11	250 ex.	Oostkerke	FDS
22.11	80 ex.	Oostkerke - Westkapelle	FDS
24.12	±200 ex.	Hoeke	CW

Vervolgens zijn er nog een beperkt aantal waarnemingen uit het Achterhavengebied, uit de streek Stalhille - Vlissegem - Klemskerke en enkele meldingen van Goudplevieren - veelal overtrekkend - aan de Roksemput.
Zo o.a. op 10.01, toen daar in 80 minuten tijd 412 ex op vorsttrek (ZW) werden gesignaleerd (JVP) !! Ook in Ettelgem en Stalhille was er op 10.01 sprake van resp. 89 en 60 ex. die overtrokken in zuidwestelijke richting (JVP,PT,EV,e.a.). En op 11.01 zag GDP boven Brugge stad 6 ex. overvliegen, richting zuidwest.
Een duidelijk voorbeeld van massale en vrij plotse vorsttrek bij het invallen van streng winterweer.

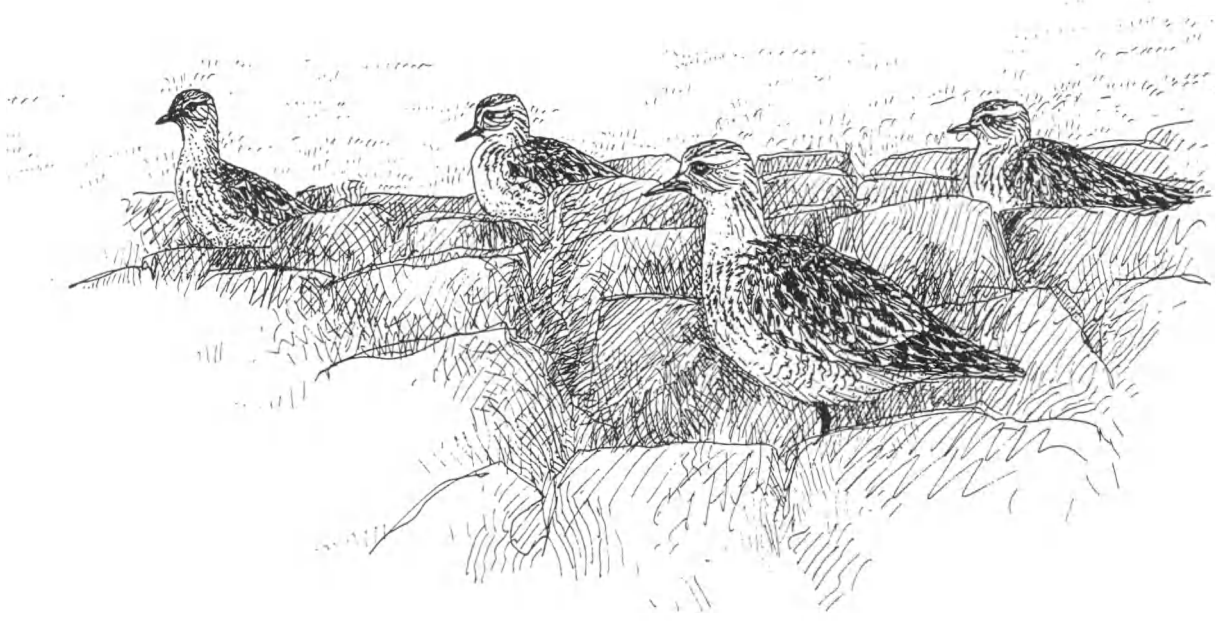

ZILVERPLEVIER Pluvialis squatarola Paul Herroelen

Tijdens de periode juli - september slechts 1 tot 4 ex. in het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge. Vanaf oktober lopen de aantallen op in het Zwin met een eerste piek van 62 vogels op 19 oktober (LMa) en een tweede maximum van 131 ex. op 16.11.

Te Zeebrugge - Voorhaven toename van het aantal vogels vanaf november : 35 ex. op 02.11 (GO), 27 ex. op 16.11 (FW), 41 ex. op 27.12 (FW).

In december ook enkele tientallen vogels in het Zwin : 36 ex. op 13.12, 48 ex. op 28.12 (GBu,LMa).

Tijdens de maand januari minder dan 50 overwinteraars tussen het Zwin en Oostende : 11.01 Zwin 18 ex., 15.01 Blankenberge 16 ex. (MaP), 18.01 Zeebrugge 7 ex.

Vanaf februari vermeerdert het aantal vogels in het Zwin : 15.02 41 ex. (maximum); in maart zijn er aldaar 23 en 28 vogels aanwezig resp. op 15 en 22.03, begin april slechts 12 ex., nl. op 05.04.

In mei werden de hoogste aantallen genoteerd vooral in het havengebied van Zeebrugge en slechts de helft in het Zwin :

datum	Zeebrugge	Zwin
08.05	36	-
09.05	17	14
10.05	61	28
13.05	49	?
16.05	20	?
17.05	12	29

Te Zeebrugge waren verder nog volgende aantallen aanwezig : 26, 14, 6, 8 en 4 ex. resp. op 24, 25, 28, 29 en 30.05.

Laatste waarneming : 7 juni Zeebrugge - westelijke dam FDS,DBL
12 juni Zeebrugge TDS,FW

Waarnemers : FW, TDF, NE, FDS, FDR, WAB, FV, RV, WVDB, JS, GO, GDP, WD, MaP, JVP, GBu, BBu, LMa.

KANOETSTRANDLOPER Calidris canutus Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

31.07.86	4 ex	Voorhaven	GO
08.08	1 ex	Achterhaven	FW
10.08	15 ex	Voorhaven	FW,GDP,FDS
12.08	13 ex	Voorhaven	YBa
14.08	17 ex	Voorhaven	YBa
24.08	4 ex	Zwin	LMa,GBu

13.09	1 ex	Internationale Dijk	FW,TDF
21.09	6 ex	Voorhaven	FW
02.11	6 ex	Voorhaven	GO
10.01.87	2 ex	Achterhaven	FW,FDR,FV,e.a.
11.01	1 ex	Voorhaven	TDS
15.01	1 ex	Voorhaven	TDS
15.01	15 ex	Blankenberge	MaP
18.01	6 ex	Blankenberge	DD,MVDW
18.01	1 ex	Wenduine (dood)	FW,TDS
20.01	2 ex	Blankenberge	MaP
28.01	3 ex	Voorhaven	TDS
03.03	13 ex	Voorhaven	PB
05.03	1 ex	Strand Wenduine - De Haan	FW
08.03	2 ex	Strand De Haan - Oostende	FW
01.05	2 ex	Achterhaven	FW
08.05	5 ex	Voorhaven	MVC
08.05	5 ex	Achterhaven	FW
09.05	1 ex	Achterhaven	FW
10.05	1 ex	Internationale Dijk	FW,FDR
10.05	9 ex	Achterhaven	FW
10.05	2 ex	Zwin	LMa,GBu
16.05	6 ex	Achterhaven	FDS,WD,FW
17.05	5 ex	Zwin	LMa,GBu
20.05	4 ex	Achterhaven (geringd)	TDS
28.05	4 ex	Achterhaven	FW
29.05	2 ex	Achterhaven	FW
07.06	3 ex	Voorhaven	FDS,DBL
26.06	3 ex	Zwin	FW

34 wnm waarvan 6 uit het gebied van het Zwin, 12 uit de Voorhaven, 10 uit de Achterhaven, 3 uit Blankenberge en 3 van het strand vanaf Wenduine tot Oostende.

De gegevens laten niet toe een duidelijk onderscheid te maken tussen najaarstrek en overwintering/vorsttrek en voorjaarstrek en overzomering.

Een eerste wnm op 31.07 met 4 ex in de Voorhaven wat overeenstemt met de eerste wnm in de voorgaande jaren. In de tweede decade van augustus treffen we de grootste aantallen aan, max. 17 ex op 14.08, aantallen die echter zeer laag zijn. Vervolgens verschillende wnm van kleinere aantallen met op 15.01 terug 15 ex te Blankenberge. Daarna een volgende piek (!) op 03.03 met 13 ex in de Voorhaven.

De meeste gegevens, nl. 12 komen uit mei met een max. van 9 ex op 10.05 in de Achterhaven. De laatste wnm dateert van 26.06 toen 3 ex werden genoteerd op de Zwinplas.

DRIETEENSTRANDLOPER Calidris alba Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

10.08.86	5 ex	Zwin	LMa,GBu,PS
21.09	min 8 ex	Voorhaven	FW
25.10	21 ex	Voorhaven	GO
26.10	1 ex	Zwin	LMa,GBu,BBu
27.10	1 ex	Blankenberge	WD
02.11	ca 125 ex	Voorhaven	GO,WD
03.11	11 ex	Strand Zwin	LMa,GBu,BBu
27.11	21 ex	Blankenberge	WD
03.01.87	27 ex	Blankenberge	WD
11.01	3 ex	Strand Zwin	LMa
31.01	1 ex	Zeebrugge	WD
01.02	1 ex	Strand Zwin	LMa
20.02	130 ex	Blankenberge	MaP
24.02	14 ex	Blankenberge	WLT,JVi
25.02	124 ex	De Haan	TDS
25.02	20 ex	Blankenberge	WD
05.03	14 ex	Wenduine	DD,MVDW
05.03	14 ex	Strand Zee'ge - Bl'ge	FW
05.03	20 ex	Strand Bl'ge - Wenduine	FW
05.03	38 ex	Strand Wenduine - De Haan	FW
08.03	13 ex	Strand Zee'ge - Bl'ge	FW
08.03	81 ex	Strand Bl'ge - Wenduine	FW
08.03	58 ex	Strand Wenduine - De Haan	FW
08.03	112 ex	Strand De Haan - Oostende	FW
11.03	ca 50 ex	Wenduine	DD,Mvdw
14.03	37 ex	Blankenberge	WD
29.03	1 ex	Strand Zwin	WD
10.05	1 ex	Achterhaven	FW,FDR
16.05	1 ex	Achterhaven	FW,FDR
29.05	1 ex	Achterhaven	FW,FDR
07.06	5 ex	Voorhaven	FDS,DBL

Het strand van Zeebrugge tot de Nederlandse grens brengt ons 6 wnm, 4 wnm komen uit de Voorhaven en 1 uit de Achterhaven. De meeste meldingen komen van het strand tussen Zeebrugge en Oostende,nl.19.

De eerste wnm valt op 10.08 wat vrij laat is gezien de eerste vogels reeds in juli kunnen verwacht worden. Merkwaardig is dat september slechts 1 wnm geeft.

De grotere aantallen vallen opnieuw in de periode oktober - maart met een max van 264 ex op 08.03 op het strand tussen Zeebrugge en Oostende.

Geen gegevens voor april. In mei een ex in lentekleed in de Achterhaven van 10 tot 29.05 en een erg late wnm van 5 ex in de Voorhaven op 07.06.

KLEINE STRANDLOPER Calidris minuta Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

15.07.86	1 ex	Achterhaven	GO
27.07	5 ex	Achterhaven	GO
27.07	10 ex	Achterhaven	FDS
31.07	1 ex	Voorhaven	GO
05.08	2 ex	C.T.O.	FW,MS
08.08	1 ex	Achterhaven (geringd)	GVT,FDS
08.08	1 ex	Achterhaven	FW
10.08	3 ex	Achterhaven	FDS,FW,GDP
10.08	3 ex	Zwin	LMa,GBu,PS
10.08	2 ex	C.T.O.	FW,GDP
13.09	6 ex ?	Zwin	FW,TDF
20.09	2 ex	C.T.O.	FW
27.09	2 ex	Achterhaven	FW,TDF
09.05.87	1 ex	Achterhaven	TDS
28.05	1 ex	Achterhaven	FW,MG
29.05	1 ex	Achterhaven	FW,MG
30.05	1 ex	Achterhaven	FW,MG
31.05	1 ex	Achterhaven	FW,MG

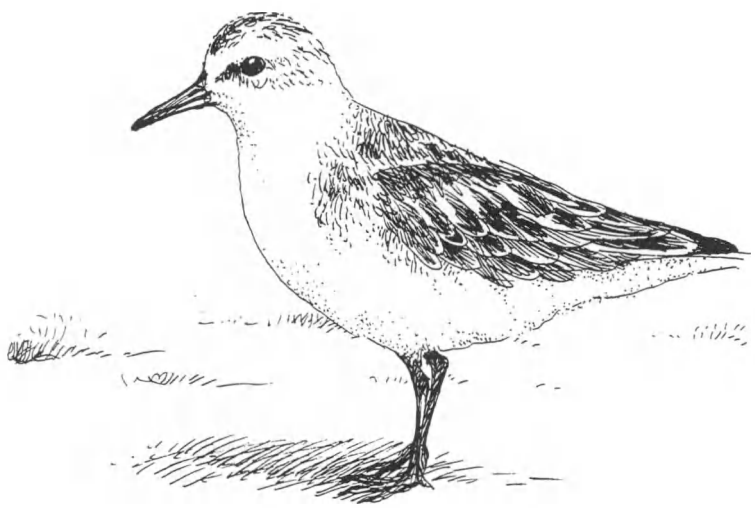

Zeer weinig wnm werden gemeld. Slechts 18 uit de traditionele gebieden : 2 uit het Zwin, 1 uit de Voorhaven en de rest uit de Achterhaven waarvan enkele mogelijks op hetzelfde ex betrekking hebben. De wnm van 6 ex op 13.09 werd niet met zekerheid als Kleine Strandloper gedermineerd (Temmincks ?).

De wnm in het najaar vielen in de normale periode : een eerste ex op 15.07 in de Achterhaven en op 27.07 min 10 mogelijks 15 ex eveneens in de Achterhaven. Nadien regelmatig waargenomen in kleine aantallen tot op 27.09 toen 2 ex in de Achterhaven vertoefden.

De voorjaarstrek brengt ons slechts 1 ex in zomerkleed op 09.05 en 1 ex van 28 tot 31.05 eveneens in zomerkleed in de Achterhaven. Dit bevestigt opnieuw dat de voorjaarsdoortrek heel wat zwakker uitvalt dan deze van het najaar.

TEMMINCKS STRANDLOPER Calidris temminckii Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

02.05.87	4 ex	Oude Vrede	TDS,YDS
2de heptade 05	tot 12 ex	per dag Achterhaven	FW,MG,AVES
08.05	12 ex	Oude Vrede	TDS
09.05	6 ex	Oude Vrede	TDS
10.05	1 ex	Ettelgemput	PBU,JVP
11 t.e.m. 15.05	2 ex	Ettelgemput	PBU,JVP
16.05	1 ex	Achterhaven	FW,MG,AVES
17.05	1 ex	C.T.O.	FW
19.05	1 ex	Achterhaven	AVES,e.a.
22.05	1 ex	Achterhaven	GVT

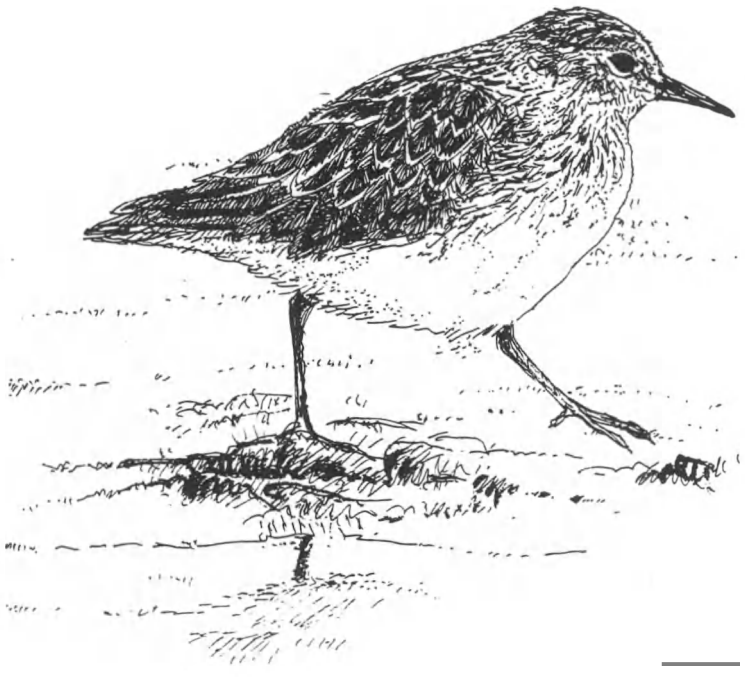

De waarnemingen komen uit drie gebieden : Oude Vrede met 3 wnm, de Ettelgemput met 7 wnm en het Achterhaven-gebied met 6 gegevens.

Uitzonderlijk geen wnm uit het najaar. Werden deze niet doorgegeven of werden er werkelijk geen waargenomen ?

Volop doortrek in mei en vooral in de tweede heptade : tot 12 ex per dag in de Achterhaven, 12 ex in de Oude Vrede en eveneens waargenomen in deze periode op de Ettelgemput. Dat brengt het totaal op ca 25 ex per dag wat erg hoog is. Verder meestal 1 of 2 ex wat als normaal mag beschouwd worden.

KROMBEKSTRANDLOPER Calidris ferruginea Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

16.07.86	1 ex	Achterhaven	FW,TDF
03.08	4 ex	Achterhaven	FW,HS,FDS
05.08	6 ex	Achterhaven	FW,HS
10.08	2 ex	Achterhaven	FW,FDS,GDP
10.08	4 ex	Zwin	LMa,GBu,PS
12.08	2 ex	Voorhaven	YBa
17.08	8 ex	Zwin	LMa,GBu
28.08	1 ex	Achterhaven	FW
10.09	1 ex	Achterhaven	FW,TDF
22.09	2 ex	Zwin	LMa
27.09	1 ex	Achterhaven	FW,TDF
04.10	2 ex	Achterhaven	LMa
05.10	1 ex	Achterhaven	FW,TDF,NE,FDS
09.05.87	1 ex	Achterhaven	FW,TDS,MC
17.05	1 ex	Zwin	LMa,GBu

4 waarnemingen uit het Zwin met 8 ex op 17.08, één uit de Voorhaven en 10 uit de Achterhaven met een max van 6 ex op 05.08.

Hoewel weinig meldingen werden ontvangen en de hoge aantallen van vorige jaar niet werden bereikt bevestigen de wnm deze van de voorgaande jaren : najaarsdoortrek van juli tot oktober en zwakke voorjaarsdoortrek in mei.

PAARSE STRANDLOPER Calidris maritima Willy Dias

Lijst van de waarnemingen

03.11.86	14 ex	Blankenberge	WD
16.11	7 ex	Zwin	LMa,GBu,BBu
27.11	19 ex	Blankenberge	WD
06.12	9 ex	Zwin	LMa,GBu,BBu
03.01.87	10 ex	Blankenberge	WD
18.01	ca 40 ex	Blankenberge	DD,MVDW
24.01	18 ex	Blankenberge	WD
25.01	21 ex	Blankenberge	WD
28.01	50 ex	Blankenberge	MaP
31.01	35 ex	Blankenberge	WD
07.02	20 ex	Blankenberge	MaP,WD
08.02	14 ex	Blankenberge	WD
19.02	3 ex	Wenduine	DD,MVDW
20.02	30 ex	Blankenberge	MaP
22.02	4 ex	Voorhaven - Oostdam	FW
22.02	20 ex	Blankenberge	WD

25.02	5 ex	Voorhaven	GO
25.02	30 ex	Wenduine	TDS
25.02	44 ex	Blankenberge	WD
25.02	15 ex	Voorhaven - Oostdam	TDS
28.02	10 ex	Blankenberge	WD
08.03	10 ex	Blankenberge	WD
08.03	6 ex	Strand Zee'ge - Bl'ge	FW
08.03	3 ex	Strand Bl'ge - Wenduine	FW
08.03	80 ex	Strand De Haan - Oostende	FW
14.03	22 ex	Blankenberge	WD
05.05	38 ex	Voorhaven Oostdam	MVC
06.05	38 ex	Voorhaven Oostdam	MVC
07.05	30 ex	Voorhaven Oostdam	MVC
17.05	8 ex	Blankenberge	WD

De 30 meldingen komen uit het Zwin met 2 wnm, uit het Voorhaven-gebied met 6 wnm en 22 gegevens hebben betrekking op het strand tussen Zeebrugge en Oostende.

De wnm lopen van 03.11 tot 17.05. De eerste wnm valt zeer laat, namelijk slechts in november, terwijl de soort reeds vanaf juli kan opgemerkt worden. Ook hier zijn waarschijnlijk heel wat wnm niet doorgegeven. De aantallen liggen echter vrij hoog : tot 50 ex. op 28.01 en op 08.03 zelfs een totaal van min 90 ex op het strand tussen Zeebrugge en Oostende. Op 07.05 nog 30 ex in de Voorhaven en op 17.05 nog steeds 8 ex op de golfbreker bij het Westerstaketsel te Blankenberge.

BONTE STRANDLOPER Calidris alpina Willy Dias

De 114 wnm situeren zich over het ganse jaar : van 13.07 toen 2 ex in het Zwin werden waargenomen door LMa tot 26.06 met 1 ex in de Achterhaven (FW).

In het gebied van het Zwin werden 23 wnm genoteerd met als uiterste data 13.07 (2 ex, LMa) en 25.05 (2 ex, FW). Een eerste piek werd bereikt op 24.08 met 76 ex (LMa,GBu) om te dalen tot 14 ex op 09.11 (LMa,GBu,BBu), terug te stijgen tot 37 ex op 28.12 (LMa,GBu), een nieuwe daling tot ca 20 ex op 07.02 (FW,YDS,PBu,EV) met daarna een nieuwe piek op 15.03 met 53 ex (LMa,GBu). Vervolgens dalen de aantallen langzaam tot 2 ex op 25.05 (FW).

20 wnm uit het Voorhaven-gebied werden medegedeeld. Van 16.07 tot 08.02 en daarna nog slechts 1 wnm op 07.06 met 2 ex (FDS,DBL). Deze leemte is zonder twijfel te wijten aan de 'Herald-affaire'. Slechts in november-december met een max van 80 ex op 22.11 (WD) en januari met min 63 ex op 18.01 (FDS,WAB,FW) waren grotere aantallen aanwezig.

De meeste wnm komen uit het Achterhaven-gebied, nl. 50 zijnde ca 44 % en situeren zich tussen 03.08 met 5 ex (FW,HS) en 26.06

dalen de aantallen geleidelijk om in januari plotseling de hoogte in te schieten : van 10.01 tot 13.01 verblijven er ca 100 ex (WD,FDS, EV). Dan dalen de aantallen om nog twee kleine pieken te bereiken op 15.03 met 16 ex (FW,FDS,e.a.) en op 10.05 met nog 20 ex (FW).

Van het strand tussen Zeebrugge en Oostende zijn slechts 10 wnm binnen gelopen. Van 18.01 met ca 150 ex te Blankenberge (DD, MVDW), over 52 ex op 05.03 op het traject Blankenberge - De Haan (FW,DD,MVDW), 179 ex op 08.03 op het strand tussen Zeebrugge en Oostende (FW,WD), ca 50 ex te Wenduine op 11.03 (DD,MVDW), 25 ex te Blankenberge op 14.03 (WD) tot 1 ex op 02.04 te Wenduine (DD,MVDW).

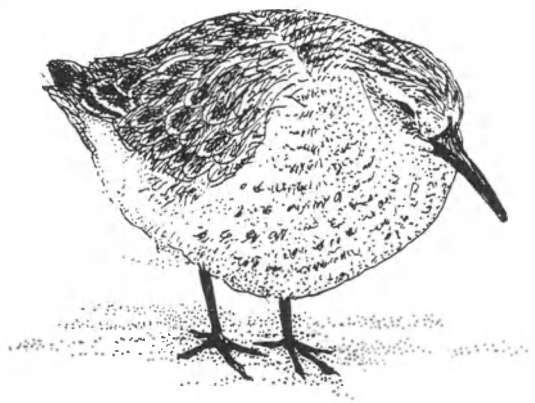

Van andere plaatsen kwamen een viertal wnm binnen :

- Roksemput	24.01	4 ex	JVP, e.a.
- Fonteintjes	18.04	1 ex	FW, e.a.
- Blankenbergse Polders (Molentje)	14.03	6 ex	MaP
- Blankenbergse Polders (Molentje)	11.04	2 ex	MaP

KEMPHAAN Philomachus pugnax Guido Orbie

Najaarswaarnemingen (juli - begin november)

Begin juli worden terugtrekkende pleisterende groepjes waargenomen; de waarnemingen slaan vooral op de Achterhaven en de Oostkerkse polders, meestal aantallen vermeldend van ± 10 ex.
Rond 10.08 situeert zich zowat het augustus-maximum : 47 ex in de Achterhaven (FDS,FW,GDP). De niet geringe tellingen releveren een aanwezigheid van een 10-tal ex in het Achterhavengebied en dit zowel in augustus als september.

enkele maandmaxima

- sept	07.09	52 ex	Achterhaven	FW
- okt	Tellingen uit meer verspreide gebieden in de polder geven interessant cijfermateriaal van doortrekkende of pleisterende vogels :			
	05.10	29 ex	Achterhaven	FW,TDF,FDS
	12.10	15 ex	Intern. Dijk	FW
	08.10	11 ex	Vrede	LMa
	12.10	±20 ex	Klein Middelhof	JNM-Br.

conclusie

Reeds in de vorige uitgave (1985-86) stelden we dat de najaarsmax a.h.w. waren gehalveerd i.v.m. vorige jaren. Deze trend zet zich ontegensprekelijk voort tijdens het najaar 1986 ; als bewijsmateriaal verwijzen we naar de schrale augustus-septemberpieken van ± 50 ex.

Winterwaarnemingen (eind november - eind februari)

Het cijfermateriaal maakt duidelijk dat tijdens deze derde opeenvolgende koude winter de overwinterende Kemphanen veelal schaars zijn in de regio zodat verondersteld wordt dat de vogels hun normaal zuidelijker overwinteringsgebieden hebben opgezocht. De representatieve tellingen komen uit de Achterhaven, het Zwin en de Blankenbergse polders.

maandmaxima

- nov	30.11	60 ex	Achterhaven	FW,GDP
- dec	03.12	40 ex	Uitkerke	FW
	14.12	27 ex	Achterhaven	GO
	18.12	30 ex	Hoge Moeren	FW
- jan	04.01	24 ex	Uitkerke	FV
	29.01	19 ex	Achterhaven	GO
- febr	22.02	41 ex	Achterhaven	FW,FDS

Een 7-tal ex overwinterenden in het park van het Zwin (GBu).

conclusie

Deze cijfers zijn te vergelijken met de aantallen vastgesteld tijdens de eveneens koude winter van 1985-86.

Voorjaarswaarnemingen (maart - eind mei)

Half maart is zowat de start van een verhoogde aanwezigheid Kemphanen in de regio met als piek de 130 ex op 14.03 in de Blankenbergse polders (MaP). Vanaf midden april is de trek volop aan de gang. Gegevens bereiken ons o.m. uit Lapscheure, de Achterhaven, Uitkerke, de Zwinstreek...

maandmaxima

- april	24.04	33 ex NO	Intern. Dijk (FW,e.a.)
	26.04	63 ex	Uitkerke (FW,FDR)
	24.04	60 ex	Blankenberge (MaP)
- mei	02.05	73 ex	Achterhaven (FW)
	30.05	277 ex	Achterhaven (FW)

...cijfers welke wijzen op een normaal voorjaarstrekpatroon.

Besluit

Ook tijdens deze 3de opeenvolgende zeer harde winter 1986-87 hield een groep van een 30-tal Kemphanen vrij goed stand : o.m. in de Blankenbergse polders en in het Achterhavengebied. Op 01.02 werden zelfs min 60 ex in het Achterhavencomplex waargenomen. Betekenisvol voor een vogel die massaal in Afrika pleegt te overwinteren.

BOKJE Lymnocryptes minimus Paul Herroelen

Waargenomen van begin oktober tot eind april, uitzonderlijk één observatie eind juni :

05.10	2 ex	Knokke - Zwin	LMa
07.10	1 ex	Roksemput	EV
30.11	1 ex	Damme	RPi
03.12	6-7 ex	Herdersbrug	RV
11.01	1 ex	Brugge St.-Pieters	JZV
14.01	1 ex	Roksem	PBu,JVP
17.01	2 ex	Opgespoten terrein Brugge	FDS
04.04	1 ex	Fonteintjes Zee'ge	MaP
29.04	1 ex	Stalhille Jagersput	RDJ
26.06	1 ex	Achterhaven	TDS

De waarneming op 26 juni is het tweede geval voor België ; het eerste vond plaats te Antwerpen-Linkeroever op 11.06.1973 (J. van Impe 1974, Wielewaal 40 : 86).

WATERSNIP Gallinago gallinago — Jurgen Vanpraet

Inleiding

Dit jaar kwamen slechts 35 waarnemingen binnen uit 12 verschillende gebieden, wat voor het tweede opeenvolgende jaar zeer weinig is. Dit is grotendeels te wijten aan de groeiende desinteresse bij veel ornithologen voor'ordinaire' soorten zoals Watersnip. Toch dient opgemerkt dat de maxima in traditionele gebieden zoals de Achterhaven en het Zwin merkelijk lager zijn dan vorige jaren.

In 1986 werd wel een geslaagd broedgeval vastgesteld in de Achterhaven (2 juv geringd op 08.08 door GVT,FDS).

Zeebrugge - Achterhaven

Half augustus werden de 'hoogste' aantallen genoteerd : 25 ex op 08.08 (FDS,GVT) en 31 ex op 10.08 (FW,FDS,GDP). Daarna nog enkele ex aanwezig tot begin november.
In het voorjaar slechts enkele waarnemingen met een laatste ex op 26.04 (WD).

Andere gebieden

belangrijkste waarnemingen :

22.08	4 ex	Ettelgemput	JVP
22.08	3 ex	Roksemput	JVP
10.09	6 ex	Hoeke reservaat	FDS
18.10	42 ex	Ettelgemput	JVP
18.10	5 ex	Fonteintjes	MaP
03.11	20 ex	Stalhille Pompje	EV
11.11	3 ex	Roksemput	JVP
13.11	55 ex	Stalhille Pompje	EV
29.11	6 ex	Zwin	FDS
06.12	56 ex	Uitkerke	DC
10.01	1 ex	Vlissegem	FV
10.01	1 ex	Hagebos	FV,e.a.
10.01	1 ex	Pompje Uitkerke	FV
10.01	5 ex ZW	Roksemput	JVP,PT
10.01	2 ex ZW	Ettelgem	JVP,PT
10.01	2 ex ZW	Stalhille	JVP,PT
15.03	7 ex	Oude Vrede	LMa,GBu
05.04	1 ex	Fonteintjes	FDS
15.04	6 ex	Kleiputten Heist	FW,JVP,e.a.

POELSNIP Gallinago media — Paul Herroelen

29.08	Knokke - Dievegat	2 ex	(C. Calberg, Mergus 1 : 68, Aves 24 : 142)

Vroegere gehomologeerde gevallen uit het Zwin werden verricht op volgende data :

18.09.1929	-	geschoten
30.09.1945	-	geschoten
14.08.1969	-	geschoten
07.09.1980	2 ex	
21.08.1983		

Over veldkenmerken en het onderscheid tussen Poel- en Watersnip werd al één en ander geschreven (cfr. Blankert 1980,Dutch Bird. 2 : 106-115 ; Taylor 1981, Dutch Bird. 3 : 52-54). Latere artikels over hetzelfde onderwerp werden nog gepubliceerd door Schümann et al. 1984, Ornith. Mitteilungen 36 : 61-66 (9 foto's) en door Müller en Königstedt 1987, Zool. Abhandk. Mus. Tierkunde Dresden 42 (15) : 181-193 (12 foto's).

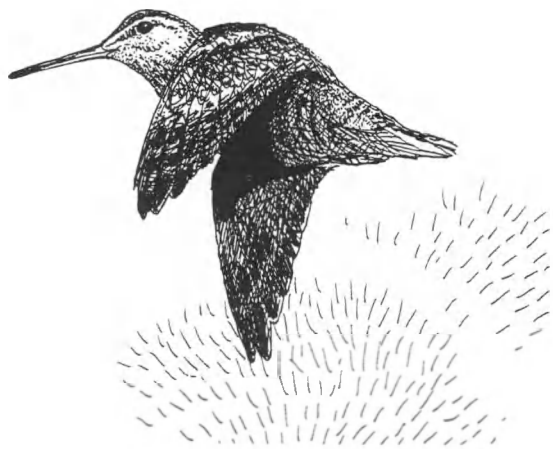

HOUTSNIP Scolopax rusticola

Luc Decat
Jurgen Vanpraet

Overzicht van de waarnemingen

Kust	Zwinbosjes	01.11	1 ex.	FDS
		15.11	2	FDS
		29.11	10	LMa
		14.12	4	FV
		19.12	2	FV
		10.01	3 - 4	FW,FDR,FV,RV,DV
	Fonteintjes	17.10	1 ex.	MaP
	Blankenberge	21.12	2 ex.	MaP
	De Haan	17.12	4 ex.	LD
		09.01	± 100	D. Taecke
		24.02	7 - 8	LD

Polders	21.12	Vlissegem dorp	1 ex.	FV
	21.12	Hoeke brug	1 ex.	FDS
	04.01	Damme	1 ex.	ID,JS,NE
	04.01	De Rietput	1 ex.	FV
	10.01	Oostendse Vaart - Structo	2 ex.	FW,FDR,e.a.
	10.01	Roksemput	1 ex.	JVP

Bossen	Beernem	11.11	Beverhoutsveld	1 ex.	DXR,WIG
		14.11	Bulskampveld	6-7 ex.	LD
		16.11	Park H. Hart	1 ex.	WIG
		23.11	Bulskampveld	2 ex.	WIG
		22.02	Bulskampveld	1 ex.	DXR,WIG
	Tillegem	02 en 08.11 telkens 1 ex.		RV	
	Ryckevelde	08.12	11 ex., 09.02	1 ex.	LD
	Vloetemveld		03.11 5-6 ex.	10.12	1 ex.
			06.11 5 ex.	22.01	1 dood ex.
			21.11 1 ex.	09.03	1 ex.
			01.12 11-12 ex.	26.03	2 ex. LD

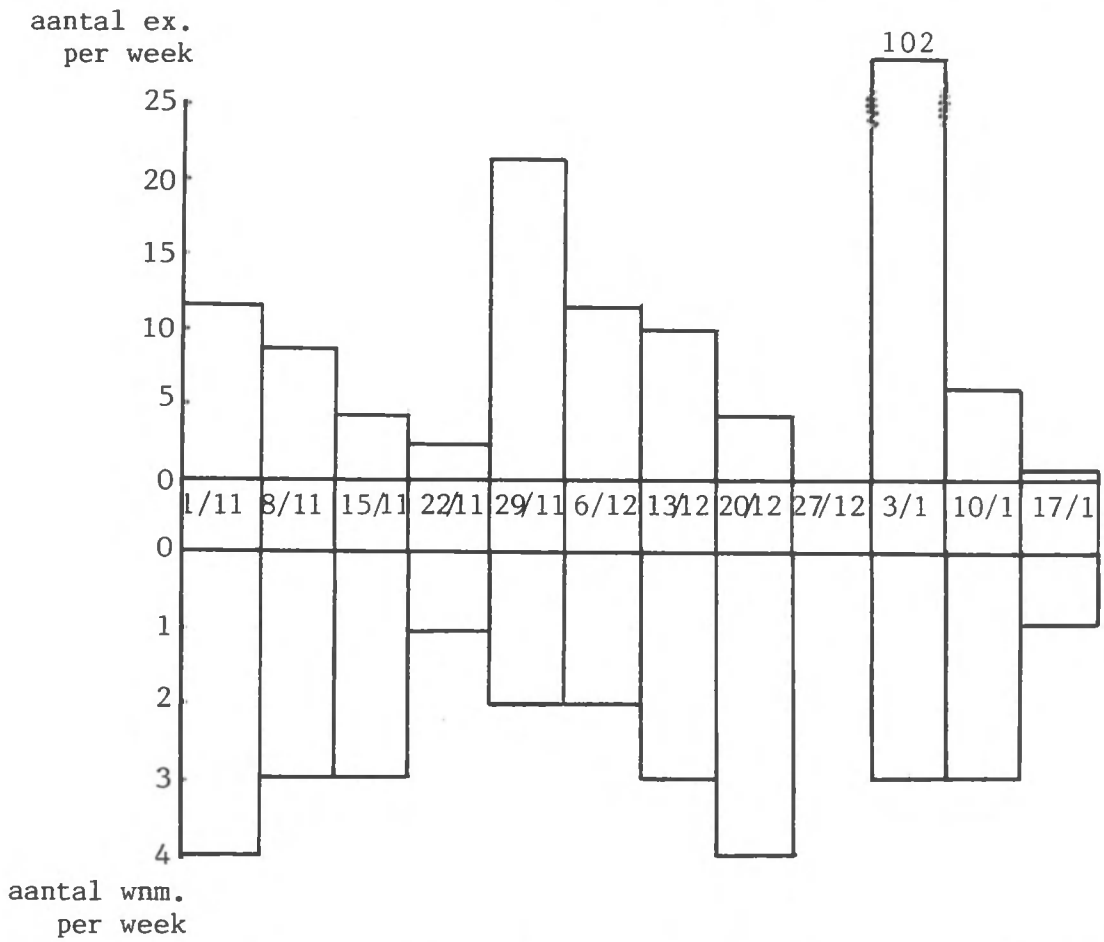

Figuur : aantalsverloop van het aantal waarnemingen en het aantal exemplaren per week van de Houtsnip in Noordwest-Vlaanderen tijdens de periode 01.11 tot 22.01.

De Houtsnip verbleef, in vergelijking met voorgaande jaren, tijdens een vrij korte periode in onze regio : slechts één oktoberwaarneming terwijl de laatste 2 ex. werden gezien op 26 maart. Doortrekkende ex. zorgen begin november voor een eerste piek. De andere twee maxima vallen mooi samen met koude-periodes. Opmerkelijk is het zogoed als ontbreken van waarnemingen tijdens de periode 12 januari - 21 februari. Een oorzaak hiervoor is ons niet onmiddellijk duidelijk.

GRUTTO Limosa limosa Kris Decleer

Het is betreurenswaardig dat, ondanks de oproepen in voorgaande jaarboeken, slechts 9 verschillende mensen het de moeite vonden hun Grutto-wnm door te geven. Dit resulteert beslist in een forse onderschatting van de reële situatie.

Winterhalfjaar 1986

Voor juli werden slechts 4 wnm doorgegeven, met op 12.07 min 38 ex aan de Kleiputten van Oostkerke (FW,HS) en, vermeldenswaard, 5 ex aan de rand van de 'vijver van Haelewijn' te Beernem (S. Vaneste). In tegenstelling tot 1985, worden begin augustus nog grote concentraties gesignaleerd in de Achterhaven : 09.08 : ca 75 ex (FW), 10.08 : 148 ex (FDS,FW,GDP). Voor september nog slechts 2 ex te Zeebrugge op 20.09 (FW). In oktober worden Grutto's door de waarnemers terug meer genoteerd : 04.10 : 1 ex Achterhaven (FW), 05.10 : 1 ex Zwin (LMa) en 7 ex C.T.O.-Zee'ge (FW), en 12.10 : 1 ex Achterhaven (FW). Dit zijn tevens de laatste waarnemingen voor 1986.

Zomerhalfjaar 1987

Half januari werden 2 ex waargenomen in de Achterhaven (Mergus 1 : 124) terwijl hier eveneens 1 ex verbleef van 16 tot 25.01.
Van februari zijn er geen wnm bekend.
De eerste trekkers arriveren op 03.03 aan de Roksemput : 20 ex overvliegend ZW (JVP,PT); OP 04.03 1 ex te Nieuweghe (FW) en op 05.03 8 ex terug t.h.v. de Roksemput (JVP). De aantallen groeien snel aan met groepen van 60 ex en 40 ex in de Blankenbergse polders op 14.03, resp. 29.03 (MaP). Ook enkele opvallende wnm uit het binnenland : 15.03, 8 ex op een ondergelopen weide in het Beverhoutsveld te Beernem (VWG-Beern.); 16.03, 7 ex te Waardamme (PK) en op 22.03 ca 40 ex in een natte weide te Moerbugge-Oostkamp (DXR).
Van de Achterhaven worden geen grote aantallen gesignaleerd : max 11 ex op 15.03 (FDS,VWVB), ook niet in april en mei. Enkele belangrijke wnm zijn nog : 15 ex op 05.04 en 18 ex op 24.05 in de weiden rond de eendekooi te Lissewege (FW) en 21 ex op 13.04 aan de Zwaenhoek - Oudenburg (JVP).

Broedgevallen 1987

Volgende reconstructie van het broedseizoen 1987 is mogelijk :

- Achterhaven : 29 kp (RV in Mergus 2/1), d.i. een achteruitgang van 5 à 10 kp.
- Weiden Ettelgem : 3 kp (JVP)
- Zwaenhoek - Oudenburg : 2 à 3 kp (JVP)
- Weiden Ter Doest - Eendekooi Lissewege : 2 kp (FW)
- Weiden Damme : 12 kp (RP)
- Blankenbergse polders : 15 kp (JVG)
- Dudzele, t.h.v. Ronselarestraat : 3 kp (RV in Mergus 2/1); van hier werden nog nooit broedgevallen gemeld.

Er bereikten ons helaas geen gegevens voor de omgeving van de Oostendse Vaart en de blok Hoeke-Westkapelle-Oostkerke.

ROSSE GRUTTO Limosa laponica Norbert De Clercq

Deze broedvogel van de vochtige toendra van Noord-Europa en Noord-Azië trekt bij ons door van begin juli tot diep in het najaar en winter. De voorjaarstrek situeert zich van april tot in juni. Bij het doortrekken kan men de Rosse grutto dan vooral in de kuststreek waarnemen.

Overzicht van de waarnemingen

Zwin			Achterhaven		
	20.07.1986	6		04.10.1986	4
	10.08	8		09.11	1
	14.08	1		15.01.1987	4
	17.08	3		16.01	5
	24.08	7		17.01	2
	05.10	2		25.01	1
	19.10	1		11.04	1
	14.03.1987	1		22.04	2
	15.03	5		26.04	1
	22.03	4		08.05	2
	17.04	2		09.05	1
	18.04	1		10.05	5
	20.04	2		16.05	3
	24.04	2			
	28.04	4			
	03.05	7			
	09.05	3			
	10.05	6			
tellers : LMa,GBu,FW,DD,MVDW,PS,FDR			tellers : LMa,FW,FDS,FDR,PK,WD,EV		

Andere gebieden

Voorhaven Zeebrugge	10.08	3	FDS,GDP,e.a.
	04.05	50	MVC
Blankenberge	27.10	1	WD
	15.01	2	MP
	20.01	4	MP
Wenduine	05 en 08.03	1	FW
Vlissegem	10.01	7	FV,RV,FDR,FW
Vrede	24.07	1	LMa
Oude Vrede	15.03	1	LMa,GBu

Bespreking

Als we eerst de wnm voor de Zeebrugse Achterhaven bekijken zien we dat, alhoewel nooit in hoge aantallen wat in tegenstelling is tot vorig jaar, de Rosse grutto het hele najaar wordt waargenomen en dit tot 25 januari (laatste waarneming voor het winterhalfjaar).

Op 05.03 wordt de Rosse grutto (1 ex) terug waargenomen op het strand voor Wenduine. In april en mei worden in de Achterhaven blijkbaar nooit veel Rosse grutto's waargenomen maar de waarneming van 05.05 in de Voorhaven springt hier meteen in het oog bij wijze van uitzondering (50 ex). Voor het Zwin kunnen we opmerken dat

alhoewel reeds vroeg Rosse grutto's worden gezien (14.03 1 ex) er nooit meer dan 7 ex worden waargenomen (03.05).

Samenvattend kunnen we op basis van deze gegevens stellen dat er zowel in het najaar als in het voorjaar steeds Rosse grutto's aanwezig zijn of op doortrek maar dat er voor het seizoen 1986-87 maar 1 maal een grote groep van meer dan 10 ex wordt waargenomen. Een vraag hierbij is of er nooit grotere aantallen aanwezig waren of dat er aanwezige grotere groepen eenvoudig niet zijn waargenomen.

REGENWULP Numenius phaeopus

Norbert De Clercq

Deze broedvogel van heide- en graslandschappen in het Noorden, kan men in het najaar (eind juni - oktober) en in het voorjoor (april - mei) in onze kuststreek op doortocht zien.

Najaarstrek

18.07.1986	trek 's avonds	Vloetemveld	LD
01.08	200	Veldegem	LD
03.08	30	Veldegem	LD
15.08	9	Zwin	DH
24.08	1	Sijsele Vijverhof	FDS
31.08	4	Olympia	JS,FVH
26.09	1	Zwin	FDS
30.11	1	Achterhaven	GDP,FW
20.01.1987	2	Blankenberge	MaP

De eerste najaarstrekkers worden waargenomen op 18.07. Begin augustus kent de trek een hoogtepunt met zelfs 200 ex op 01.08. Ook dit jaar is er een uitzonderlijke winterwaarneming te Blankenberge (20.01.1987 2 ex MaP). Vorig jaar werden op 02.02.86 45 ex waargenomen te Uitkerke (PaL,PDM,MSS,TD,e.a.) en ook in 1985 was er een winterwaarneming op 28.12.1985 (Achterhaven,FW,HS).

Voorjaarstrek

15.04.1987	2	Kleiputten Heist	FW,JVP,e.a.
16.04	1	Roksemput	JVP
16.04	7	Blankenberge	FW
18.04	1	Fonteintjes	FW,e.a.
20.04	6	Snellegem	MP
22.04	9	Blankenberge	JS
22.04	4	Villa	JS
24.04	3	Oostkerke	FW,e.a.
24.04	1	Damme	JS
24.04	4	Zwin	FW,e.a.
25.04	13	Zwin	FW,FDR
27.04	5	Achterhaven	FW,FDR
28.04	7	Achterhaven	FW,FDR
06.05	2	Blankenberge	FW,FDR
08.05	2	Blankenberge	FDS
25.05	1	de Vrede	FW,FDR

De eerste voorjaarstrekkers worden medio april waargenomen. Gedurende de rest van de maand worden door de hele regio Regenwulpen waargenomen en einde mei is de voorjaarstrek voorbij (voor zover onze gegevens dit doen besluiten).

WULP Numenius arquata

Norbert De Clercq

Inleiding

Deze statige steltloper kunnen we het hele jaar door in onze streek waarnemen. In het winterhalfjaar zijn het overwinteraars uit het Hoge Noorden van Europa terwijl er in de zomer een beperkt aantal overzomeraars verblijven die wel niet tot broeden komen. De Belgische broedvogels uit de Antwerpse en Limburgse Kempen overwinteren in het zuiden van Europa en niet aan onze kust.
Dit jaar beschikken we over een 70-tal wnm waaronder we voor de traditionele slaapplaatsen in het Zwin, Blankenberge - Uitkerke en de Achterhaven van Zeebrugge over relatief mooie overzichten beschikken.

Overzicht van de waarnemingen

Achterhaven

05.08.1986	50
10.08	10
05.10	41
19.10	6
11.11	18
09.12	300
14.12	5
28.12	2
11.01.1987	99
13.01	500
25.01	80
14.02	10
19.02	13
15.03	40
05.04	15
20.04	11
25.04	5
10.05	3
16.05	2
03.06	2
09.06	4

tellers : WD,FDS, FW,GDP,EV,VWGW

Blankenberge (B)
Uitkerke (U)
Wenduine (W)

11.12.1986	6	W
11.12	45	B
26.12	355	U
03.01.1987	250	B
10.01	1000	B
22.01	1	W
09.02	30	U
24.02	10	W
25.02	10	W
03.03	26	B
14.03	150	U
22.03	20	U
29.03	100	U
05.04	30	B
21.04	1	U
24.04	12	B

tellers : MaP,FDS,JS, FV,DD,MVDW,LDq,FW

Zwin

26.09.1986	30
02.10	424
19.10	206
15.11	20
29.11	35
21.12	496
03.01.1987	180
11.02	27
14.03	9
16.04	14

tellers : FDS,NDC, DD,MVDW

Andere gebieden

Roksemput 5 ex op 20.09 en op 15.03 (JVP)
459 ex op vorsttrek (JVP,PT,e.a.)

Vlissegem	27 ex op 11.02 (FDS) en 24 ex op 17.02 (FV)
Male	178 ex op slaaptrek op 17.03 (CW)
Damme	32 ex op 31.05 (FDS)

Bespreking

Wanneer we de gegevens van de Achterhaven bekijken bemerken we dat eind december 1986 - januari 1987 het maximum wordt bereikt. Dit gebied heeft vooral een belang als slaapplaats welke bijkomende mogelijkheden biedt als foerageerareaal.
Voor het Zwin kunnen we opmerken dat er dit winterseizoen i.verg. m. vorige jaren, minder Wulpen gebruik maken van de slaapplaats (let wel dat er niet zoveel censusgegevens zijn). Het is moeilijk hierover verdere speculaties te maken omdat er weinig gegevens zijn, maar het is mogelijk dat deze afname ten voordele gebeurde van andere slaapplaatsen.
Het gebied Blankenberge - Uitkerke - Wenduine kent het hele winterhalfjaar de aanwezigheid van respectabele aantallen Wulpen. We willen nog eens de aandacht vestigen op de 1000 ex waargenomen op 10.01.1987.

Wanneer we de besproken gebieden met elkaar vergelijken zien we dat de maxima bereikt worden tussen eind december en de maand januari. Vooral de dagen rond 10.01 vallen hierbij op. We schatten dat er toen zeker 2000 Wulpen in de regio aanwezig waren.

Conclusie

Samenvattend kunnen we stellen dat er drie gebieden (Zwin, Achterhaven en het Blankenbergse) belangrijk zijn voor de talrijke Wulpen die hier komen overwinteren. De toenemende verzanding van het Zwin met het stillaan verdwijnen van de typische slikken voor gevolg dreigt een zware hypotheek te leggen op tal van vogelsoorten, waaronder de Wulp, die van het reservaat gebruik maken als slaapplaats en foerageerplaats. Ook het Achterhavengebied lijkt mij als 'wulpengebied' geen lang leven toebedeeld.

ZWARTE RUITER Tringa erythropus Guido Orbie

Zoals de meeste leden van de ruiterfamilie is de Zwarte ruiter een regelmatig doortrekkende soort langs de kust en in de polders. Ons interesseert vooral zijn wintervoorkomen in de streek.

Najaarstrek (juni - oktober)

De soort werd vrij regelmatig geteld, tijdens 27 telbeurten werden 448 vogels opgeteld. De wnm komen, in volgorde van belangrijkheid uit de Achterhaven, het Zwin en in veel kleiner aantal : losse wnm o.m. uit Vlissegem, Hoeke, Oostkerke ...

enkele maxima :	20.06	6 ex	Achterhaven	FW
	27.07	15 ex	Zwin (op trek)	GBu,LMa
	10.08	31 ex	Achterhaven	TDS,FW,GDP
	28.08	37 ex	Achterhaven	FW
	10.09	47 ex	Achterhaven	FW,TDF
	08.10	45 ex	Achterhaven	FW

In vgl. met 1985-86 kunnen we van een kleine achteruitgang van de aantallen gewagen, alhoewel de huidige cijfers dan weer het gemiddelde van de vorige seizoenen benaderen; een normaal doortrekritme dus.

Winterwaarnemingen (half november - eind maart)

De wnm (alle uit het Zwin of de Achterhaven) worden geciteerd :

11.11	8 ex	Achterhaven	FDS
16.11	4 ex	Zwin	GBu,BBu,LMa
16.11	1 ex	Achterhaven	WAB
29.11	1 ex	Zwin	FDS
13.12	3 ex	Zwin	LMa
26.12	6 ex	Achterhaven	FW
17.01	1 ex	Achterhaven	FW
01.02	1 ex	Achterhaven	FW
14.02	1 ex	Achterhaven	FW

Ook hier blijkt uit de cijfers en de aantallen dat het wintervoorkomen van de soort te vergelijken is met de voorgaande jaren.

Voorjaarswaarnemingen (april - mei - juni)

De Zwarte ruiter wordt regelmatig waargenomen vanag 29.03 : 1ste waarneming - polders Blankenberge (MaP).

enkele maxima :	16.04	4 ex	Uitkerke	FW,HS
	20.04	10 ex	Achterhaven	WD
	26.04	30 ex	Achterhaven	FW
	01.05	51 ex	Achterhaven	FW

TURELUUR Tringa totanus

Guido Orbie

De Tureluur vormt zo een vertrouwd silhouet in ons kust- en aanpalend maritiem poldergebied dat zijn aanwezigheid, althans in aantallen uitgedrukt, wel eens over het hoofd wordt gezien.

Spectaculair is ongetwijfeld het bijwijlen massaal doortrekken van de soort ; wat vooral het geval is tijdens de najaarstrek.De omvangrijkste concentraties worden op dat moment vlak onder de kust, inzonder het Zwin gesignaleerd.

Ter illustratie, enkele maxima uit de najaarsdoortrek :

30.07.86	52 ex	Zwin	LMa
27.07	800 ex	Zwin	GBu
10.08	63 ex	Zwin	FW,GDP,FDS

De gegevens voor de winterwaarnemingen refereren quasi uitsluitend naar het Zwin, de Achterhaven en Blankenberge. Hierbij wordt meestal melding gemaakt van een max. aantal van 8 tot 10 ex.

Het max bedraagt hier min 15 ex op 14.02 - Achterhaven (FDS).

Vanaf half maart komt de trek op gang en van zowat overal uit de regio komen wnm binnen (de polder, het Zwin, Roksem ...).

Maxima en pieken uit de voorjaarstrek :

15.03	27 ex	Zwin	GBu
26.04	25 ex	Intern. Dijk	FW
26.04	20 ex	Achterhaven	WD
01.05	83 ex	Achterhaven	FW
10.05	104 ex	Achterhaven	FW

Besluit

Uit de cijfers blijkt dat zowel de najaarstrek als het overwinteren en de voorjaarstrek van de Tureluur als normaal mogen beschouwd worden.

POELRUITER Tringa stagnatilis — Paul Herroelen

Tussen 03 en 10.08 vier waarnemingen te Knokke-Zwin telkens van 1 ex (GBu, LMa, YBa).

GROENPOOTRUITER Tringa nebularia — Guido Orbie

Deze statige ruiter, broedvogel in Noord-Europa, laat zich als doortrekker in onze gewesten steeds vrij opvallend horen. Vandaar dat de vele waarnemingen zorgen voor betrouwbaar referentiemateriaal.

Op terugtrek - najaarstrek worden de vogels in principe vanaf eind juni tot november waargenomen. Vooral het Zwin blijkt voor de soort een foerageerstop en oponthoud waard doch ook plaatsen als Roksem, het Dievegat, de Achterhaven ... worden druk door deze vogels aangedaan (cfr observaties : 27 goed voor 174 ex).

enkele cijfers en maxima :

21.06	1 ex (1ste waarneming)	Achterhaven	TDS
27.07	60-tal (trek)	Zwin	GBu
03.08	13	Achterhaven	FW,HS
17.08	16	Zwin	FW,GDP
22 en 26.09	8	Zwin	GBu,FDS

In oktober gaan de wnm uiteraard in dalende lijn (14 ex voor 11 waarnemingsbeurtzn) terwijl november nog goed is voor 3 wnm :

09.11	1 ex	Achterhaven	FW

10.11	1 ex	Zwin	GBu
15.11	1 ex	Zwin	GO,FDS

Begin april klinkt de heldere roep van de Groenpootruiter opnieuw over de polder en de aanpalende zandstreek ; meestal in kleine groepjes trekken ze door. De voorjaarstrek (april - mei) is aldus goed voor 26 wnm verspreid over de regio, waarbij 124 vogels worden waargenomen, zijnde een gemiddelde van 4,7 ex per wnm. (ter verg. : het gemiddelde v/d najaarstrek bedraagt -,' ex per wnm.

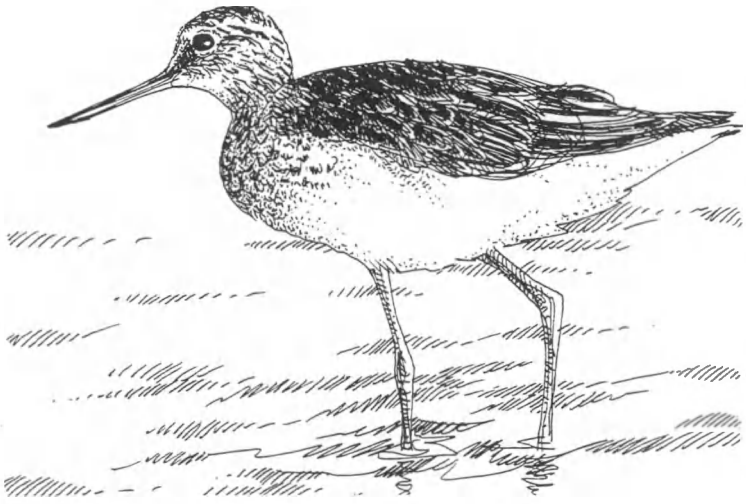

relevante cijfers en maxima :

05.04	2 ex (1ste waarneming)	Achterhaven	FDS
24.04	6 ex	Fonteintjes	FW,e.a.
28.04	14 ex	Achterhaven	FW
09.05	24 ex	Achterhaven	WD,FW,MG
10.05	8 ex	Stalhille	FW

Besluit

Zowel qua aantallen als qua periode vertoont de Groenpootruiter in 1986-87 een normaal doortrekpatroon.

WITGATJE Tringa ochropus

Guido Orbie

Dat het Witgatje op zijn foerageer- en trektochten zowat de hele regio bestrijkt valt duidelijk af te leiden uit de gegevens afkomstig vanuit alle hoeken van het Noordwestvlaamse telgebied. Deze gegevens geven dan ook een vrij duidelijk beeld zowel van de aantallen als van het voorkomen en van de biotoopkeuze. Verwijzend naar zijn status van doortrekker behandelen we achtereenvolgens de najaarstrek, het overwinteringsfenomeen en de voorjaarstrek 1987.

Najaarstrek (juni - november)

Over het algemeen wordt de soort solitair of in groepjes van 2 tot 3 ex waargenomen tijdens de maand juli. Uitzondering hierop zijn de 12 ex - Achterhaven op 27.07 (GO). Tijdens de maand augustus loopt de waarnemingsfrequentie gevoelig op ; de aantallen blijven echter schommelen tussen 1 à max 12 ex per waarnemingsbeurt.

Enkele maxima :	03.08	9 ex	Achterhaven	FW,HS
	10.08	11 ex	Achterhaven	FW,GDP,FDS

Solitaire wnm komen o.m. uit Vloethem, Roksem, Ettelgem, Bloemendale, St.-Andries en Loppem.

September en oktober weerspiegelen een duidelijke frekwentiedaling v.d. waarnemingen met als max 4 ex in de Fonteintjes op 18.10 (DC) en 8 ex in de Achterhaven op 16.11 (FW,FDS,WAB).

Winterwaarnemingen (dec. - jan. - febr.)

Zeer interessant als vergelijkingsmateriaal met de 2 voorgaande - eveneens koude - winters, vooral dan in het licht van de vroegere, zachte winters. Uit de tellingen blijkt dat de soort zich, zoals hoort, solitair verspreidt over de maritieme polders, uiteraard in de nabijheid van vochtige en ijsvrije foerageergebieden.

dec. : 5 wnm van telkens 1 ex uit Hoge Moere, Achterhaven, Vlissegem en Bredene.

jan. : slechts 2 wnm : 1 ex Stalhille 10.01 (FV)
2 ex Hoge Moere 10.01 (FV)

febr.: 3 wnm : 1 ex Lage Moere (FW,FDR), 2 ex Achterhaven (FDS) en 1 ex Achterhaven (TDS).

Ter vergelijking ; winterwaarnemingen tijdens de periode 1981-87.

1981-82	28 wnm	40 ex	
1982-83	69 wnm	93 ex	zachte winters
1983-84	105 wnm	151 ex	
1984-85	5 wnm	8 ex	
1985-86	13 wnm	13 ex	koude winters
1986-87	10 wnm	12 ex	

Voorjaarstrek (half april - mei)

In maart zijn de wnm nihil, wat trouwens ook al het geval is voor de laatste decade van febr. Vanaf half april (18.04) worden de eeerste Witgatjes dan toch gesignaleerd ; de gegevens (1 à 4 ex) komen o.m. uit de Achterhaven, Heist en de Kleiputten van Oostkerke.

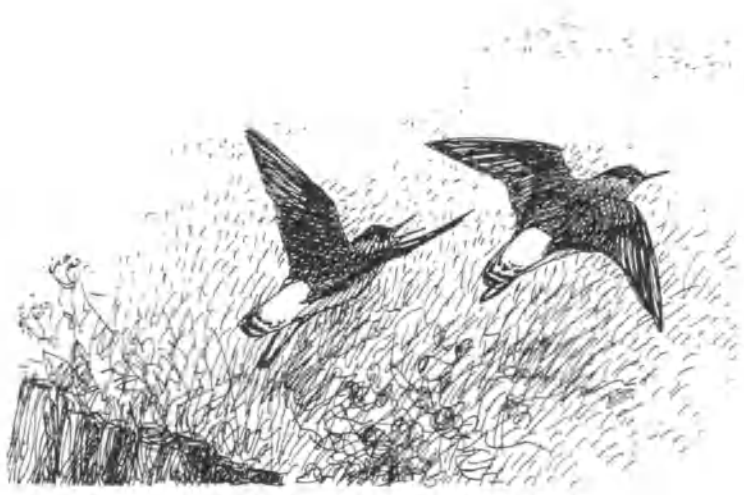

BOSRUITER Tringa glareola — Guido Orbie

De Bosruiter, voor sommigen een nogal moeilijk te determineren soort, en in ons gewest toch een vrij regelmatig doortrekker blijkt ofwel matig in de belangstelling te staan (voortgaande op de schaarse wnm : 13 - op 2 na alle uit de Achterhaven) ofwel vertoont het doortrekritme onder onze NO-kust echt een dalende tendens.

Hiervoor enig vergelijkbaar cijfermateriaal :

1983-84 : 63 wnm - 159 ex
1984-85 : 45 wnm
1985-86 : 37 wnm
1986-87 : 13 wnm - 26 ex

Najaarstrek (eind juni - nov.)

Vanaf 01.07 wordt de Bosruiter meestal solitair in het Achterhavencomplex waargenomen en dit tot 07.09.

Enkele cijfers :	01.07	1 ex	Achterhaven	FW,FDR,RDJ
	19.07	2 ex	Achterhaven	GO
	03.08	3 ex	Achterhaven	FW,HS
	10.08	3 ex	Achterhaven	FW,GDP,FDS
	24.08	1 ex	Zwin	GBu,LMa
	07.09	3 ex	Achterhaven	FW

Tijdens de voorjaarstrek (eind april - eind mei) wordt de soort slechts 2 maal waargenomen :

29.04	6 ex	Achterhaven	TDS
17.05	1 ex	Fonteintjes	FDS

BLONDE RUITER Tryngites subruficollis — Paul Herroelen

27 en 31.07 Knokke - Zwin 1 ex (G. Burggraeve, M. Cuvelier, R. Trio)

Dit is het 3de geval voor België ; de vorige twee zijn als volgt :

- 27.08 tot 11.09.1984 Zeebrugge - Achterhaven (De Schuyter 1985, Orbie 1984);
- 04.07.1986 Kallo (Driessens en van Rossum 1987).

Literatuur

De Schuyter T. 1985, De Blonde Ruiter Tryngites subruficollis, een nieuwe soort voor België. Wielewaal 51 : 130 - 134.
Driessens G., R. van Rossum 1987, Blonde Ruiters Tryngites subruficollis in België en Nederland in 1986. Oriolus 53 : 207 - 212.
Orbie G. 1984, Eerste waarneming van Blonde Ruiter (Tryngites subruficollis) een nieuwe soort voor de Belgische lijst. Ornis Flandriae 3 : 97 - 99.

OEVERLOPER Actitis hypoleucos Guido Orbie

Zeer algemene en talrijke doortrekker die we foeragerend aantreffen langs alle plassen en waterlopen over heel de regio.

Najaarstrek

De najaarsdoortrek vangt aan begin juli en duurt normalitair tot een stuk in september, oktoberwaarnemingen zijn zeker niet uitzonderlijk. De doortrekpiek wordt steeds in augustus gerapporteerd. Enkele maxima uit de diverse telgebieden :

- Achterhaven	02.08	± 300 ex	TDS
	03.08	47 ex	FW,HS
	10.08	83 ex	FW,GDP,FDS
	28.08	17 ex	FW
	07.09	16 ex	FW
	Ook 2 interessante oktoberwnm 1 ex op 04 en 08.10 (FW).		
- Voorhaven	10.08	20 ex	GDP,FW
- Zwin	10.08	52 ex	GBu,PS
	17.08	22 ex	GBu
	24.08	18 ex	GBu
	22.09	5 ex	LMa
- Roksem	24.08	5 ex	JVP
- Ettelgem	22.08	5 ex	JVP
	27.09	1 ex	JVP

Verder werden Oeverlopers gesignaleerd (meestal 1 tot 3 ex) in Oostkamp, Zevekerke, Blauwe Toren, St.-Pieters, Fonteintjes, Meetkerke, Stockmanshoeve, Sijsele ... (FDS,WD,MaP,JVP ...)

Late waarnemingen en winterwaarnemingen

We noteerden 5 wnm van nov. tot jan. - telkens 1 ex :

04.11	1 ex	Put St.-Pieters	LMa
16.11	1 ex	Achterhaven	FW,FDS
23.12	1 ex	Achterhaven	YDS,EV
26.12	1 ex	Achterhaven	FW
17.01	1 ex	Brugge - haven	FDR

Voorjaarswaarnemingen

Midden april beginnen de vogels door te trekken. Eind mei is de trek zo goed als voorbij.

14.04	2 ex	Ettelgem	JVP
15.04	5 ex	Ettelgem	JVP
19.04	4 ex	Achterhaven	WD
21.04	1 ex	Heist Kleip.	FW
26.04	7 ex	Achterhaven	WD
26.04	4 ex	Roksem	JVP
01.05	15 ex	Blankenberge	MaP
08.05	45 ex	Achterhaven	FW
10.05	7 ex	Zwin	GBu
17.05	13 ex	Roksem	JVP
26.05	2 ex	Ettelgem	JVP

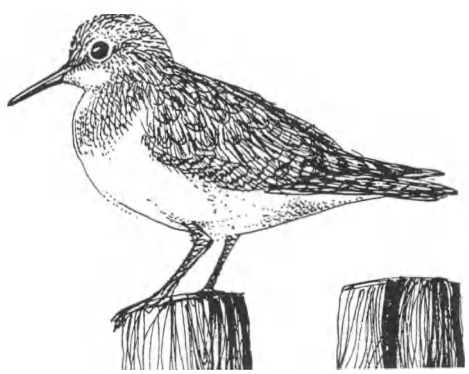

STEENLOPER Arenaria interpres Paul Herroelen

Vroegste waarneming : 24.07 8 ex Zwin LMa

Aantallen in augustus : Zeebrugge-Achterhaven 05.08 1 ex; Voorhaven 10.08 37 ex (FDS,FW,GDP).
Hoogste aantallen in september : 22.09 Zwin 219 ex (LMa); tot midden november worden aldaar 96, 70, 120 en 96 ex opgetekend resp. op 19.10 en op 09, 15 en 16.11 (LMa,GBu,BBu). Op deze laatste datum worden er op de oostelijke havendam te Zeebrugge 128 vogels geteld (FW).
In december of januari werd deze soort niet geteld of was ze slechts in klein aantal aanwezig : 14 en 28.12 Zeebrugge-Achterhaven resp. 3 en 6 ex aan het Groot Dok (FDS); 11.01 Zwin 21 ex op strand (LMa) en Zeebrugge-Voorhaven 23 ex op oostelijke dam (FDS) en 5 ex in de Achterhaven (FW); 18.01 Blankenberge - strand ca 20 ex (MVDW,DD).

Alle andere gegevens bestaan uit fragmentarische waarnemingen van enkelingen of van groepjes tot 8 ex voor de periode maart - april, behalve op 08.03 : op deze datum telde FW van Zeebrugge tot Oostende een totaal van 104 Steenlopers. De meeste ervan (57 ex) zaten tussen De Haan en Oostende.

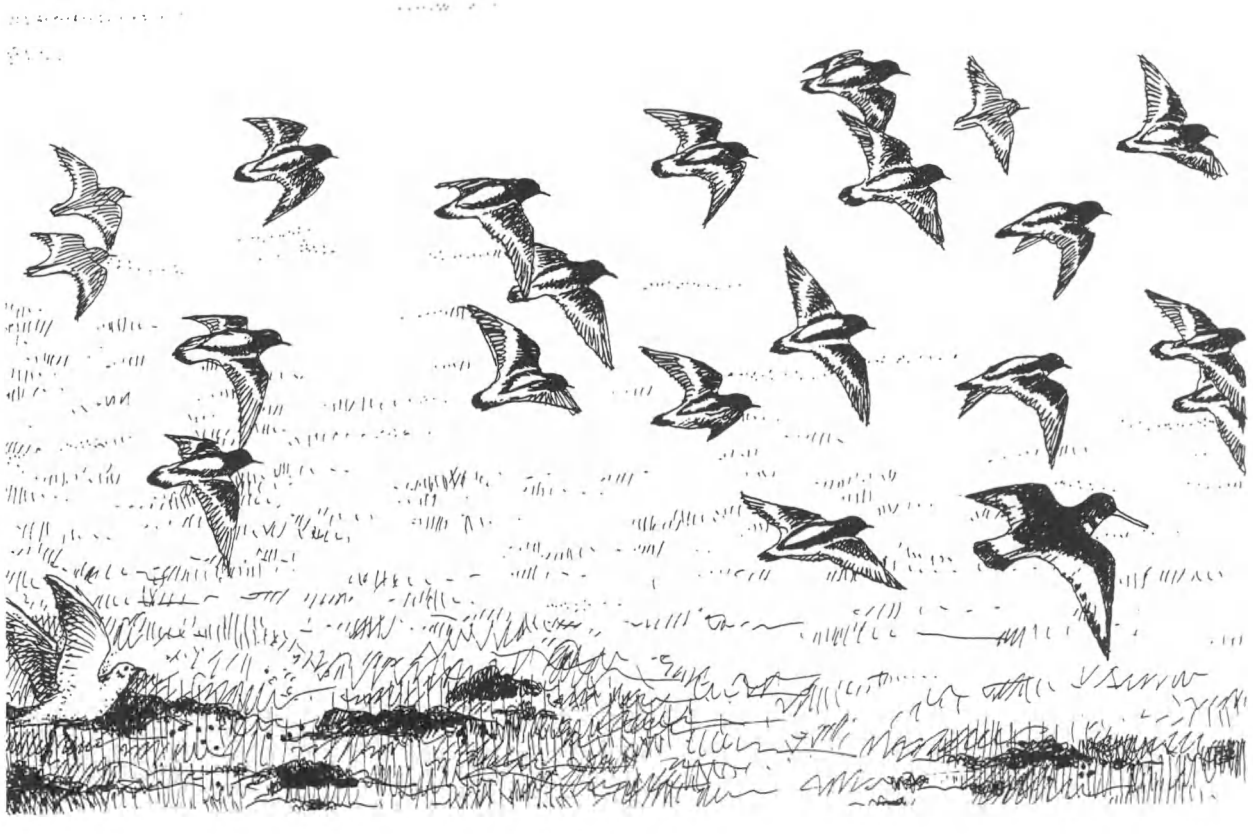

In mei zijn het duidelijk de laatste achterblijvers :

- Zeebrugge-Achterhaven : 4 ex van 01 tot 10.05 (FW)
  5 ex op 10.05 (WD)
  1 ex op 16, 24 en 25.05 (FW)
- Zeebrugge-Voorhaven : 8 ex op de oostelijke dam op 29.04 en op 05.05, 4 ex van 07 tot 08.05 (MVC,e.a.)
- Internationale Dijk : 2 ex op 09.05 (FW)
- Blankenberge-staketsel: 6 ex op 17.05 (WD)

Even vergelijken met Oostende :

vroegste waarneming	11.07	7 ex
maximum in september	11.09	370 ex
maximum in februari	14.02	513 ex
maximum in mei	12.05	151 ex
wnm in juni	23.06	12 ex

(Orn. Flandr. 6, 1987 : 26, 61, 89)

GRAUWE FRANJEPOOT Phalaropus lobatus Paul Herroelen

Vier waarnemingen waarvan twee tijdens het voorjaar :

- Zeebrugge-Achterhaven 24 mei 2 w in zomerkleed, 25 mei 1 w in zomerkleed (TDS);
- Ettelgemput 22.08 1 ex in winterkleed (JVP);
- Westkapelle (Oude Vrede) 1 ex van 18 tot 26.09, 2 ex op 26.09 (TDS en vele tientallen waarnemers).

De gegevens voor België voor de periode 1922-1986 werden bewerkt en gepubliceerd door Slabbinck et al. 1987. Over de doortrek in West-Europa verscheen een artikel van de hand van Nuytemans 1984.

Literatuur

Nuytemans H. 1984, Doortrek van de Grauwe Franjepoot Phalaropus lobatus in Vlaanderen en West-Europa. Wielewaal 50 : 318-323.
Slabbinck D. et al. 1987, Juni-waarneming van Grauwe Franjepoot in Waals Brabant. Ornis Flandriae 6 : 65-73.

PLEISTERENDE MEEUWEN EN STERNS

ZEETREK

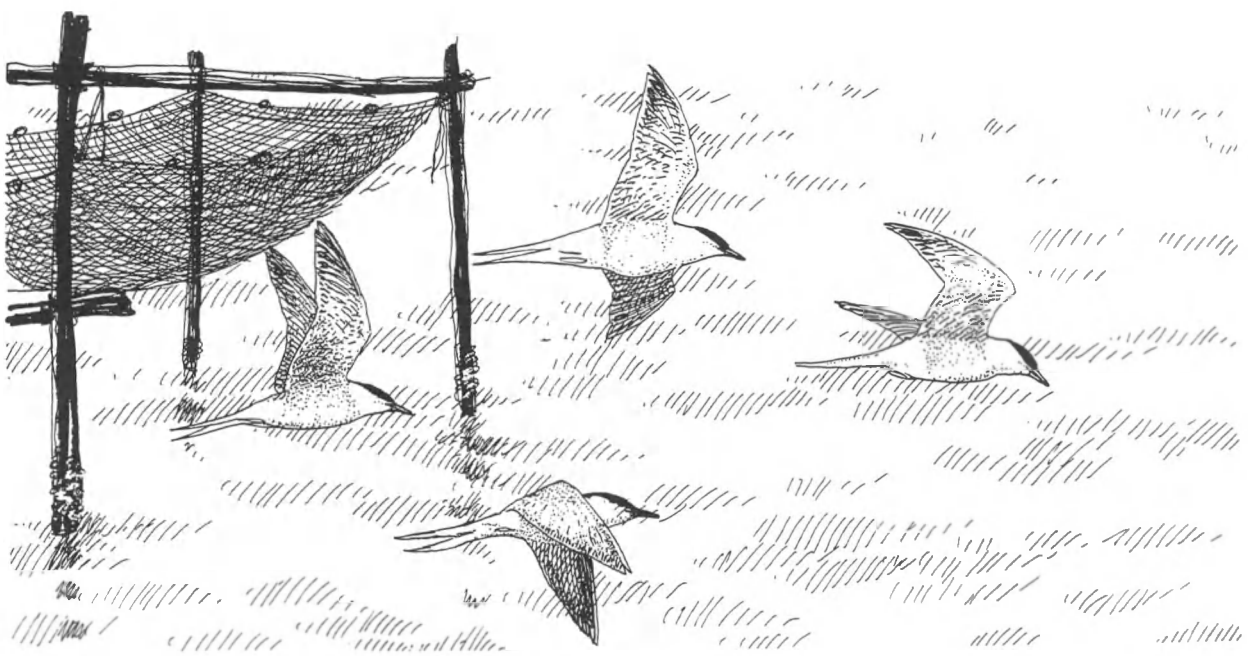

Inleiding

Waar we vorig jaar een kleine heropleving kenden, kunnen we dit jaar opnieuw van een dieptepunt spreken.
Slechts 3 (= drie) mensen stuurden hun zeetrekwaarnemingen op : M. Peeters, F. Willemyns en Y. Baptiste. Deze laatste telde in augustus 43 uren te Blankenberge. Een vergelijking van drie jaar augustustellingen te Blankenberge verscheen in Mergus 2 : 2-10 (Baptiste 1988).

Aanvullende gegevens kwamen uit Mergus en uit het logboek te Heist.

DUIKER SPEC.

31.10	3 ex. ZW	De Haan	FW

NOORDSE STORMVOGEL (Fulamarus glacialis)

31.07	1 ex. ZW (14u00)	Blankenberge	MaP
15.08	2 ex. ZW	"	YBa
18.08	1 ex. ZW	"	YBa
22.08	1 ex. ZW	"	YBa
24.08	1 ex. ZW	"	YBa
06.06.87	1 ex. NO	"	MaP

GRAUWE PIJLSTORMVOGEL (Puffinus griseus)

03.09	1 ex. ZW	Westdam Zeebrugge	TDS

NOORDSE PIJLSTORMVOGEL (Puffinus puffinus)

23.08	2 ex. ZW	Blankenberge	YBa
26.08	3 ex. ZW	Blankenberge	YBa
03.09	31 ex. ZW,2 ex. NO	Westdam Zeebrugge	TDS
11.09	1 ex. dood	Strand Bl'ge - Wenduine	WDF

VALE NOORDSE PIJLSTORMVOGEL (Puffinus puffinus mauretanicus)

26.08	1 ex.	Blankenberge	YBa
31.08	1 ex.	Voorhaven Zeebrugge	WD

Een korte beschrijving verscheen in Mergus 2 : 9-10.

STORMVOGELTJE (Hydrobates pelagicus)

26.10	1 ex.	Oostdam Zeebrugge	PB

STORMVOGELTJE SPEC.

03.09	1 à 2 ex. ZW	Westdam Zeebrugge	TDS

JAN-VAN-GENT (Sula bassana)

05.08	1 ad. met olie t.p.	Strand Blankenberge	JVG
21.08	1 ad. + 1 subad.	Blankenberge	YBa
26.08	1 juv.	Blankenberge	YBa
28.08	3 onv.	Blankenberge	YBa
03.09	10 ex. ZW	Westdam Zeebrugge	TDS
01.10	2 juv.	Strand Blankenberge	WLT,JVi
26.10	7 ex.	Oostdam Zeebrugge	PB
29.01	1 ex. dood	Strand Knokke	JS

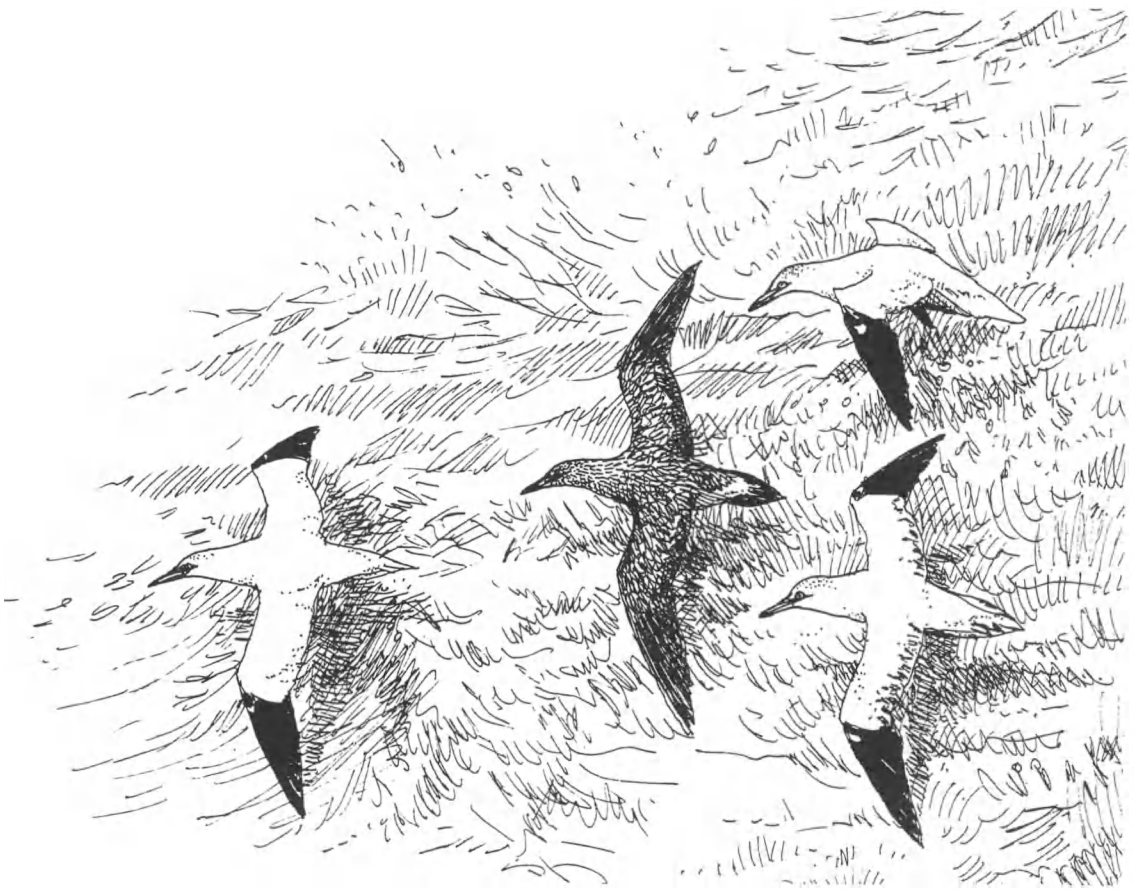

AALSCHOLVER (Phalacrocorax carbo)

06.08	17 ex. ZW	Blankenberge	YBa
21.08	15 ex. ZW	Blankenberge	YBa
23.08	18 ex. ZW	Blankenberge	YBa

KLEINE JAGER (Stercorarius parasiticus)

23.08	2 ad. LF ZW	Blankenberge	YBa
28.08	2 ex. ZW	Zwin	Aves
29.08	1 ad. LF ZW	Blankenberge	YBa
	1 ex. ZW	Zwin	Aves
03.09	4 ex. ZW	Westdam	TDS
23.09	1 juv.	De Haan	BOP,BEC
26.10	2 ex.	Oostdam Zeebrugge	PB

Verder nog in september enkele pleisterende exemplaren aan de Westdam te Zeebrugge.
Overzicht van de waarnemingen :

06.09	4 ex.	PB,e.a.	
07.09	2 ex.	FW	
10.09	2 ex.	PB	
11.09	5 ad. t.p. + 4 juv. op zee		BOP,VRH
13.09	3 ex.	PB,FB	
14.09	7 ex.	RML,e.a.	

GROTE JAGER (Stercorarius skua)

26.08	1 ex. ZW	Blankenberge	YBa

MIDDELSTE JAGER (Stercorarius pomarinus)

03.09	1 ad. LF met volledige staartpennen	Westdam Zeebrugge	TDS
11.09	1 juv. t.p.	Westdam Zeebrugge	BOP,VRH

MIDDELSTE/KLEINE JAGER

Enkel waarnemingen uit Blankenberge :

02.08	1 imm. DF ZW	YBa
16.08	1 DF ZW	YBa
21.08	1 imm. DF ZW	YBa
23.08	7 imm. DF ZW	YBa
24.08	2 ex. ZW	YBa
26.08	10 ex. ZW	YBa
27.08	4 ex. ZW	YBa
28.08	1 ex. ZW	YBa
29.08	1 ex. ZW	YBa
30.08	2 ex. ZW	MaP

REGENWULP (Numenius phalopus)

01.08	54 ex. ZW	Blankenberge	YBa
16.08	10 ex. ZW	"	YBa
21.08	9 ex. ZW	"	YBa
22.08	19 ex. ZW	"	YBa

TURELUUR (Tringa totanus)

22.08	8 ex. ZW	Blankenberge	YBa
25.08	16 ex. ZW	Blankenberge	YBa

OEVERLOPER (Actitis hypoleucos)

21.08	13 ex. ZW	Blankenberge	YBa
26.08	18 ex. ZW	Blankenberge	YBa

BERGEEND (Tadorna tadorna)

04.08	32 ex. ZW	Blankenberge	YBa
31.10	5 ex. ZW	De Haan	FW

SPERWER (Accipiter nisus)

09.08	1 wijfje ZW	Blankenberge	YBa

SCHOLEKSTER (Haematopus ostralegus)

02.08	40 ex. ZW	Blankenberge	YBa
03.08	38 ex. ZW	"	YBa
21.08	24 ex. ZW	"	YBa

KANOETSTRANDLOPER (Calidris canutus)

20.08	9 ex. ZW	Blankenberge	YBa

BONTE STRANDLOPER (Calidris alpina)

02.08	59 ex. ZW	Blankenberge	YBa
05.08	12 ex. ZW	"	YBa
25.08	19 ex. ZW	"	YBa

ROSSE GRUTTO (Limosa lapponica)

15.08	16 ex. ZW	Blankenberge	YBa
28.08	6 ex. ZW	Blankenberge	YBa

ZWARTKOPMEEUW (Larus melanocephalus)

14.07	1 ad. ZW	Strand Blankenberge	MaP
05.08	1 ad. in ZKL ZW	Blankenberge	YBa
07.08	1 ad. in rui ZW	"	YBa
16.08	1 ad. in WKL ZW	"	YBa
29.04.87	1 ad. NO (09u20)	Fonteintjes	MaP
26.05	1 ad. NO (09u00)	Fonteintjes	MaP

REUZENSTERN (Sterna caspia)

20.08	1 ad. ZW	Blankenberge	YBa

DWERGSTERN (Sterna albifrons)

02.08	37 ex. ZW	Blankenberge	YBa
03.08	16 ex. ZW	"	YBa
04.08	57 ex. ZW	"	YBa
16.08	18 ex. ZW	"	YBa
21.08	21 ex. ZW	"	YBa
23.08	28 ex. ZW	"	YBa
25.08	30 ex. ZW	"	YBa

ZWARTE STERN (Chlidomas niger)

02.08	41 ex. ZW	Blankenberge	YBa
05.08	27 ex. ZW	"	YBa
25.08	22 ex. ZW	"	YBa
26.08	15 ex. ZW	"	YBa

KLEINE ALK (Alle alle)

28.01	1 ex. met olie	Strand Blankenberge	MaP

PAPEGAAIEDUIKER (Fractercula arctica)

± 20.08	1 ex. op zee	Zwin	(Dutch Birding)

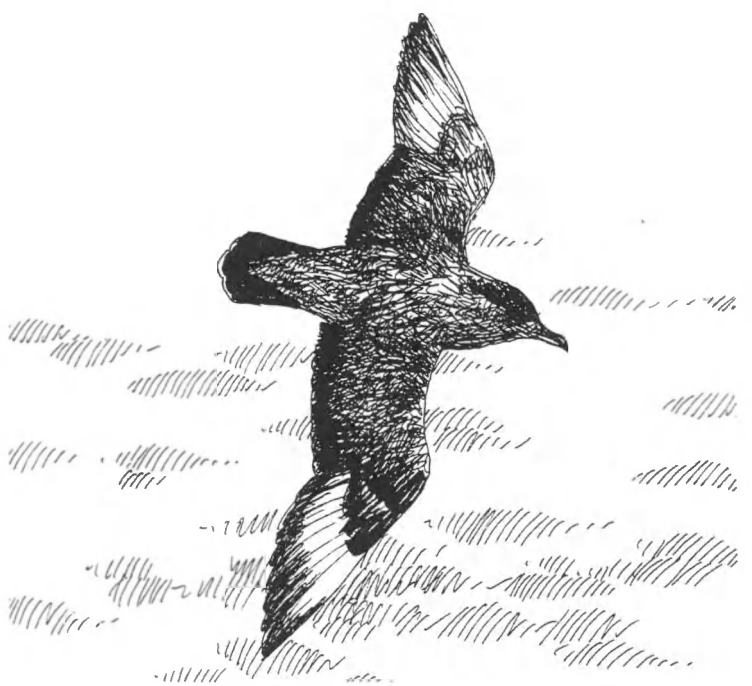

Bibliografie : Baptiste,Y., 1988. Zeetrektellingen in augustus 1985,1986 en 1987 te Blankenberge (West-Vlaanderen) Mergus 2 (1) : 2-10.

PLEISTERENDE MEEUWEN EN STERNS IN NOORDWEST-VLAANDEREN

Jurgen Vanpraet

MEEUWEN

Broedgevallen

Zwin - 1987	Zwartkopmeeuw	8 kp	
	Kokmeeuw	9.000 kp	
	Stormmeeuw	2 kp	
	Kleine Mantelmeeuw	3 kp	waarvan 2 ex. een hybride vormend met Zilvermeeuw
	Zilvermeeuw	28 kp	

Soortbespreking

1) Geelpootmeeuw - Larus cachinnans

Een betere kennis van de soort zorgt wellicht voor het stijgend aantal waarnemingen. Vooral tijdens de periode half juli - half september vertoefd de Geelpootmeeuw wellicht constant op onze stranden.
Vooral in de veelbezochte Voorhaven te Zeebrugge worden regelmatig 'Geelpoten' opgemerkt ; een eerste waarneming op 15.07 van 4 ex. (GO) met daarna nog een tiental waarnemingen van 1 à 4 ex. tot eind september (PB,FW,e.a.).

Andere waarnemingen :

23.09.86	± 30 ex.	De Haan	BOP,BEC
18.10	3 ex.	Heist	PB
07.12	1 ex.	Achterhaven	RML,e.a.

Verder nog één vroege najaarswaarneming uit '87 :

24.06	1 ad.	Heist	PB

2) Drieteenmeeuw - Rissa tridactyla

Bij zware NW-stormen onstaan geregeld concentraties Drieteenmeeuwen in de westelijke voorhaven te Zeebrugge.

Enkele maxima :	02.10	35 ex.	GO
	27.12	± 250 ex. (!!)	FW
	22.02	± 60 ex.	FW

We vestigen nogmaals de aandacht op de uitzonderlijke groep van 250 ex. op 27.12.86.

3)Zwartkopmeeuw - Larus melanocephalus

De broedpopulatie in het Zwin zorgt traditioneel voor het leeuwedeel van de waarnemingen. Het eerste exemplaar werd hier op 05.03 gezien (GO).

Andere waarnemingen :

10.06	1 ad.	strand Blankenberge	MaP
12.06	1 ad.	Heist	FW
21.06	1 ad.	Achterhaven	FW
28.06	1 ad.	strand Blankenberge	MaP

4)Dwergmeeuw - Larus minutus

De Dwergmeeuw pleisterd tijdens het najaar geregeld aan onze kust. Zo ontwikkelde de Voorhaven zich de jongste jaren tot een vaste verblijfplaats, waar vooral van eind juni tot eind oktober tientallen exemplaren kunnen worden geteld.

Enkele max. :

09.07	91 ex.	GO
15.07	52 ex.	GO
31.07	61 ex.	GO
08.10	55 ex.	WD
25.10	20 ex.	WD

Winterwaarnemingen :

20.12	1 juv.	Havengeul Blankenberge	MaP
26.12	1 ad.	Voorhaven Zeebrugge	MaP

Voorjaarswaarnemingen :

24.04	1 onv.	Kleiputten Oostkerke	FW
25.05	1 onv.	Oude Vrede	FW
12.06	1 ex.	Achterhaven	FW
20.06	2 onv.	Achterhaven	FW

5)Grote Burgemeester - Larus hyperboreus

08.02.87	1ste wkl.	Voorhaven	SCa,RMa
27.05	1ste zkl.	Zeebrugge	PB

STERNS

Broedgevallen

Noordse Stern
  Zeebrugge 2 kp TDS

Visdief
  Zwin 170 kp GBU
  Verder nog enkele tientallen koppels in de Voorhaven en enkele koppels in de Achterhaven TDS,GDP

Dwergstern
  Zeebrugge 24 kp TDS,GDP

Dougall's Stern
  Zwin 1 kp hybride vormend met Visdief GBu

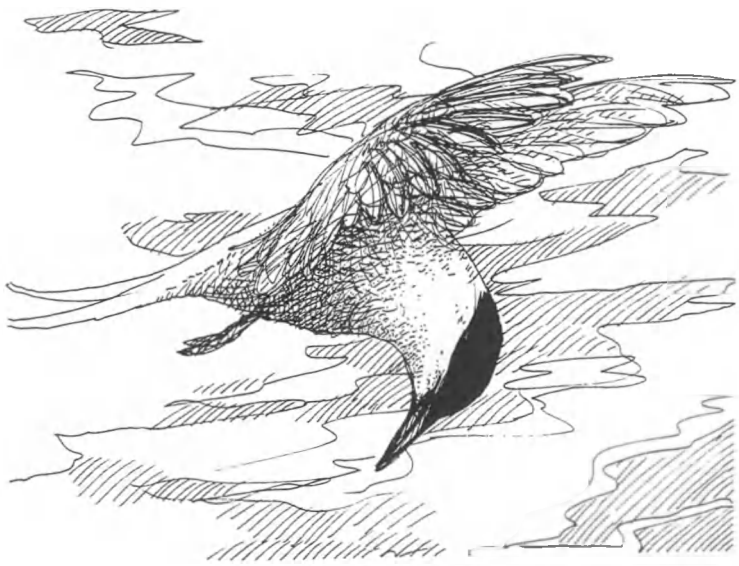

Soortbespreking

1) Visdief - Sterna hirundo

Najaar '86

In de Voorhaven ontwikkelde zich traditioneel een grote pleisterplaats tijdens de trekmaanden juli en augustus.
Begin juli verbleven er een twintigtal ex., terwijl dit aantal 'pleisterende trekkers' tegen 15.07 reeds was aangegroeid tot een tweehonderdtal vogels. De aantallen daalden daarna terug om half augustus een piek te bereiken met 400 ex. (BOP,GO,WD,FW,FDS,e.a.).

Andere wrn. :	27.08	1 ad.	Roksemput	JVP
	29.08	1 juv.	Roksemput	JVP

Opmerkelijk is wel de verschijning van exemplaren in eerste zomerkleed, het zogenaamde 'portlandica-kleed' (Boesman 1987).

Overzicht van de wrn. : aanvulling vorig jaarboek
27.05.86 1 ex. in 1ste zkl Zwin

07.07	1 ex in 1ste zkl.	Voorhaven Zeebrugge
15.07	2 ex " " "	" "
28 en 29.07	1 ex " " "	Heist
13.08	2 ex " " "	Voorhaven Zeebrugge (wrns : BOP,GDS,PB)

Betreft het hier een uitzonderlijk jaar wat betreft Visdiefjes in eerste zomerkleed (wat het schaarse aantal gegevens in België doet vermoeden) of is er hier een duidelijke tekortkoming in onze kennis van het Visdiefje.

Voorjaar '87

Eerste waarneming in het Zwin op 12.04 (GBu).

Andere wrn.	16.06	1 ex.	Roksemput	JVP
	17.06	2 ex.	Roksemput	JVP

2)Grote Stern - Sterna sandvicensis

Tijdens het najaar geregeld enkele pleisterende exemplaren in de Voorhaven (WD,GO,e.a.).
Laatste waarneming : 26.10 4 ex. Oostdam PB

Tijdens het voorjaar constant aanwezig in de voorhaven met als maximum 24 ex. op 16.06 (GO). In juni werd balts en paring waargenomen, maar tot broedgevallen kwam het echter nog niet (TDS).

3)Zwarte Stern - Chlidonias niger

Najaar '86

Alle waarnemingen :	10.08	8 ex.	Achterhaven	FW,GDP
	29.08	1 ex.	C.T.O.	FW
	29.08	1 ex.	Roksemput	JVP
	02.09	2 ex.	Achterhaven	FW
	07.09	3 ex.	C.T.O.	FW
	28.09	2 ex.	Roksemput	JVP,J.N.M.

Voorjaar '87

Het is vrij opmerkelijk dat op twee na, alle waarnemingen (14) tijdens het voorjaar van de Roksemput afkomstig zijn. In het verleden werd reeds herhaaldelijk gewezen op de grote aantrekkingskracht van deze put.

Overzicht van de aantallen op de Roksemput :

24.05	3 ex.	14.06	1 ex.
25.05	11 ex.	16.06	6 ex.
26.05	6 ex.	17.06	1 ex.
29.05	1 ex.	18.06	1 ex.
01.06	1 ex.	21.06	4 ex.
10.06	1 ex.	26.06	1 ex.
		(gegevens JVP)	

Andere waarnemingen	03.05	2 ex.	Achterhaven	GO,e.a.
	15.05	1 ex.	Ettelgemput	JVP

4)Dwergstern - Sterna albifrons

Heel wat waarnemingen uit de Voorhaven die wellicht veelal betrekking hebben op de broedvogels.

Andere waarnemingen :	07.07	2 ex.	Zwin	LMa
	05.08	2 ex.	Achterhaven	FDS
	04.09	3 ex.	Fonteintjes	JVG

5)Noordse Stern - Sterna paradisaea

Een late waarneming van deze vrij moeilijk te onderscheiden soort in vlucht :

26.10 1 ex. Westdam - Zeebrugge PB

6)Reuzenstern - Sterna caspia

12.08	2 ad.	Roksemput	PBu,PT

Op 20.08 werd één ex. waargenomen op trek te Blankenberge (YBa).

7)Lachstern - Gelochelidon niloctica

13.08	1 ad.	Zeebrugge	BOP,e.a.

Bibliografie

Boesman P., 1987. "Portlandica-Vidieven Sterna hirundo in België tijdens het zomerhalfjaar 1986. Oriolus 53 : 46 - 50.

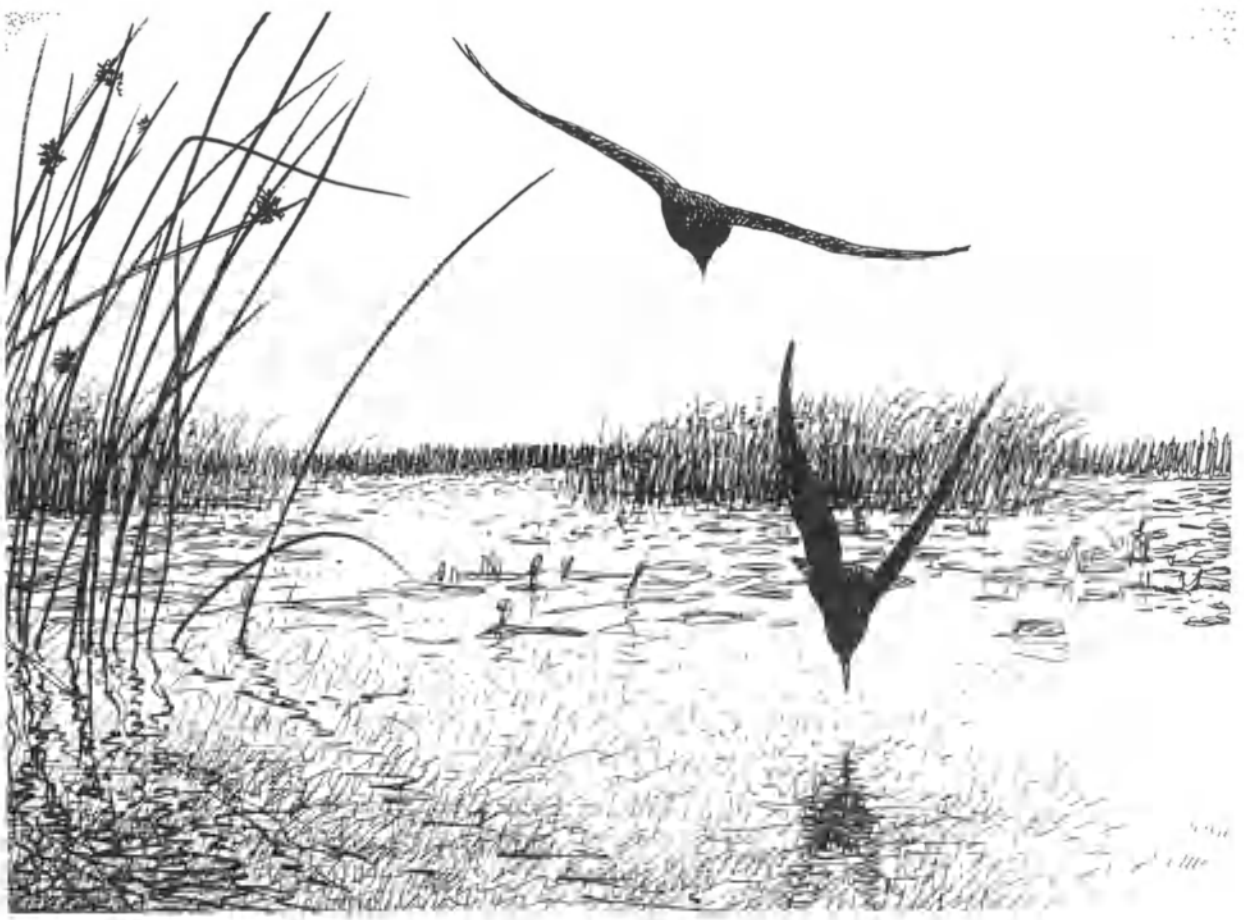

UILEN

NACHTROOFVOGELS IN NOORDWEST-VLAANDEREN 1986-87

Werkgroep ter Bescherming en
Studie van Nachtroofvogels

Inleiding

De Werkgroep ter Bescherming en Studie van Nachtroofvogels (W.B.S.N.) is eind 1986 opgericht door een elftal personen uit verschillende natuurverenigingen uit de kuststreek.

Er werd een project opgesteld voor de komende jaren. Dit omvatte het uitstippelen van een 'onontgonnen gebied', het lokaliseren van de daarin aanwezige populaties uilen, en vooral, het in de bres springen voor onze meest bedreigde nachtroofvogel, de Kerkuil. Er werd tevens aandacht geschonken aan biotoopstudie, prooidierenonderzoek en vleermuizen. We namen ook contact op met gelijkaardige projecten in België en Nederland.

De W.B.S.N. bevond zich echter in 1986 nog in de kinderschoenen. Bijgevolg zijn de resultaten dan ook gebasseerd op toen nog onvolledige tellingen en inventarisaties.

KERKUIL Tyto alba

I. Inleiding

In vorige jaarboeken is reeds herhaaldelijk gewezen op de rampzalige toestand van de Kerkuil aan de Oostkust. Waar men in 1971 nog 16 koppels telde, daalde dit aantal in 1982 naar 6. In 1986 stelde men nog slechts twee broedkoppels vast...

In December 1986 werd gestart met een inventarisatie, die vooral het lokaliseren van de rest-populatie van de Kerkuil beoogde. Deze omvatte :

- Onderzoek van alle boerderijen op aanwezigheid van uilen (momenteel werden reeds ± 1.500 boerderijen gecontroleerd aan de Belgische Kust);
- onderzoek van alle kerktorens.

De resultaten, aanvankelijk bijgehouden op steekkaarten, werden vanaf begin 1988 verwerkt aan de hand van een computor.

II. Resultaten

De resultaten zijn gebasseerd op een vrij onvolledige inventarisatie. Vanaf volgend jaarboek zal een totaler beeld gevormd kunnen worden.

BROEDGEVALLEN

koppel	geografische spreiding (per blok - zie inl.)	aantal juv.	broedplaats	opmerkingen
A	III	5	kerk	-
B	IV	3	boom	3 juv. geringd
C	II	3	schoorsteen	3 juv. geringd
D	II	3	schuur	-
E	IV	min. 1	toren	-
F	II	3	kerk	-

fig. 1 Broedgevallen in 1987 van de Kerkuil (Tyto alba) in Noordwest-Vl.

Bespreking

Van het broedseizoen '87 onthouden we vooral het vrij goed aantal jongen en het broedgeval in een Knotwilg.

Van de vijf koppels waarvan het aantal juv. exact kon worden bepaald, bedroeg het totaal 17 jongen. Het gemiddelde van 3,4 juv. per koppel is vergelijkbaar met het Europees gemiddelde van 3,6 (Shawyer 1987). Vooral klimatologische omstandigheden en het voedselaanbod spelen bij de Kerkuil een dominante rol bij het broedsucces.
Bij de keuze van de broedplaatsen valt vooral de diversiteit op : geen uitgesproken nestelplaatsen.
Het broedgeval in een Knotwilg is voor onze streek zeer bijzonder. Waar op de Britse Eilanden nog 30 % van de koppels in bomen broeden, behoort dit in Vlaanderen tot de uitzonderingen. Het betrof hier echter een koppel dat door werkzaamheden aan een kerktoren, tijdelijk uitweek.

OVERWINTERINGEN

Traditioneel worden 's winters meer Kerkuilen waargenomen : na het broedseizoen migreren de uitgevlogen jongen om elders (meestal individueel) proberen te overwinteren.
Tijdens de winter 1986-87 werden op een vijftiental plaatsen overwinterende Kerkuilen gesignaleerd. Net zoals elk jaar zijn ook enkele malen exemplaren gezien in het stadscentrum van Brugge. Exacte overwinterings/broedplaatsen zijn tot nu toe hier nog niet gelocaliseerd.

MORTALITEIT

Net zoals vorige jaren heel wat gegevens in vergelijking met het voorkomen van deze soort.
Van de 7 gegevens hebben er vijf betrekking op verkeersslachtoffers. Verder nog een geval van een treinslachtoffer en één onbekende oorzaak. Het hoge percentage verkeersdoden is analoog met de ganse Westeuropese situatie.

Met speciale dank aan JVG, MaP, GDP en WLT voor het doorsturen van hun waarnemingen.

VELDUIL Asio flammeus

I. Inleiding

Ondanks de opeenvolgende strenge winters kunnen we veronderstellen dat de Velduilen weinig of geen problemen hebben ondervonden om de koudegolven te overleven. Wel werd opmerkelijke trek waargenomen tijdens de koudste periodes, die dan ook de aantallen in onze kontreien deed stijgen. Uitkerke, Wenduine en de Achterhaven te Zeebrugge blijven nog steeds de meest onderzochte gebieden. Het ziet er naar uit dat het Zwin zijn grote Velduilen-reputatie achter de rug heeft. De onaangeroerde polders met hun afwisselend verloop, drinkplassen voor vee, afsluitingen, rietkragen en een ruige vegetatie langs grachten en op bermen, hebben het grootste succes inzake biotoop. Dit terwijl de renderende in cultuur gebrachte polders in Zeeuws-Vlaanderen, meer en meer achterwege blijven.

Dat de Velduilen dit jaar laat zijn toegekomen en ook snel zijn vertrokken kunnen we uit de gegevens afleiden.

II. Bespreking per gebied

a) Hoge Moeren

Een eerste ex. werd waargenomen op 23.11 (TDF,RDJ). In dit gebied overwinterden 2 ex. (TDF,W.B.S.N.). Deze twee ex. werden waargenomen tot 01.02 (RV,FDR,PK).

b) Houtave

Op 30.11 hier de eerste exemplaren (FV). De laatste waarneming gebeurde op 06.03 (YDS). De ganse winter verbleef in dit gebied minstens één ex. (Stootvogeltelling,YDS,e.a.). De ruilverkaveling is hier waarschijnlijk één van de oorzaken van het gering voorkomen van de Velduil. Een afname van het muizenbestand bij verkaveling speelt immers een belangrijke rol.

c) Zwin

Uit het Zwin ontvingen we slechts 4 waarnemingen, telkens van 1 ex.

20.09	1 ex.	PS
01.10	1 ex.	DC
26.10	1 ex.	GBu,BBu,LMa
01.02	1 ex.	GBu,LMa

Vergelijkt men dit met de vorige jaren, dan kan men enkel vaststellen dat de Velduil het Zwin als vaste overwinteringsplaats langzamerhand verlaat.

d) Eendekooi van Wenduine en omgeving

In dit gebied verbleven zeker al enkele weken Velduilen waardoor we dan ook niet verbaasd hoeven te zijn wanneer de eerste waarneming betrekking heeft op 5 ex., en dit nl. op 21.12 (stootvo-

geltelling, MaP, FV). Verder werd in december nog een waarneming verricht : 24.12 (3 ex.) - FW,FV,FDR. In de maand januari bleef het aantal schommelen tussen 1 en 3 ex. (ADC,W.B.S.N.). Een heropleving gebeurde op 24 februari toen het aantal terug op 4 ex. kwam (DD,MVDW). De laatste Velduil werd hier op 05.03 waargenomen (FW).

e)Uitkerke - Nieuwmunster

De traditionele overwinteringsplaats voor vele Velduilen zorgde dit jaar voor een betrekkelijk goed resultaat.

We kregen 25 waarnemingen binnen, betreffende 79 ex. verspreid over een periode van vijf maanden.
De hoge aantallen in januari en februari houden ongetwijfeld verband met de extreme koude die er in het Noorden en ook in ons land heerste. Hierdoor trokken veel Velduilen heel wat zuidelijker om te overwinteren dan in andere jaren.

Overzicht van de waarnemingen

november	1 ex.	16 en 20.11	FDS,EW,YDS
	5 à 10 ex.	25.11	JVG
	3 ex.	30.11	FDS,FV,MaP
december	5 ex.	06.12	JVG,DC
	2 ex.	07.12	FDS,DBL,FV
	4 ex.	13.12	FDS,EW,MaP
	Verder nog enkel malen 1 ex. (JS,FV).		
janauri	7 ex.	08.01	YDS
	5 ex.	23.01	MaP
	3 ex.	25.01	RV,FV,MaP
	1 à 2 ex.	20, 28 en 31.01	MaP,FV,W.B.S.N.
februari	6 ex.	07.02	LDq,MaP,W.B.S.N.
	8 à 10 ex.	09.02	JS,LDq,DC
	8 ex.	11.02	FDR
	1 ex.	08 en 28.02	YDS,MaP
maart	3 ex.	14.03	MaP
	1 ex.	15.03	MaP
	1 ex.	22.03	MaP

Tijdens de maanden april, mei en juni werd voortdurend een pleisterend exemplaar waargenomen door FV. Deze Velduil heeft later ook overzomerd.
Mogelijks kan een goed muizenjaar in combinatie met overzomeringen resulteren in nieuwe broedpogingen, zoals dit ook in 1972 succesvol gebeurde.

f)Achterhaven

Dit jaar kregen we een opmerkelijk hoog aantal waarnemingen uit dit voortdurend veranderend gebied. Opspuitingen en afgravingen zorgen voor een afwisselend landschap. Wat deze veranderingen zo al te weeg brengen inzake het voedselaanbod, zouden wel eens interessante gegevens kunnen zijn. Aangezien de Velduilen goed vertegenwoordigd waren en het voedselaanbod van deze een belangrijke indicator vormt, laat zich wel vermoeden dat onze knagertjes zich niet zoveel aantrekken van het voortdurend veranderend biotoop. Het gebied op zich is voor ons niet zo aantrekkelijk qua

landschap, doch voor vele vogels blijft het een (tijdelijk) paradijs.
De regelmatige excursies naar het havencomplex geven ons dan ook een duidelijker beeld dan van de overige gebieden.

Overzicht van de waarnemingen

September	Twee waarnemingen, telkens van 1 ex. en dit op 10.09 (BOP,BEC, VRH) en op 28.09 (RML, e.a.).
Oktober	1 waarneming van 4 ex. op 25.10 (JNM).
November	Begin van de maand verbleven er 3 ex. (GDP). Daarna stegen de aantallen tot 5 ex., o.a. op 20.11 en op 30.11 (GDP,FW).
December	Op 05.12 2 ex. en op 09.12 zelfs 8 ex. (YDS). Daarna schommelden de aantallen tussen 2 en 5 ex. (GDS,FV,YDS) met een heropleving op 21.12 met 8 à 10 ex. (Stootvogeltelling). Verder nog één ex. op 26.12 (FW).
Januari	In de eerste helft van de maand schommelend tussen 1 en 3 ex. (TDS,YDS). Een maximum met 6 ex. op 07.01 (TDS,W.B.S.N.). Tijdens de tweede helft van januari bleef het aantal tussen 1 en 4 ex. (vele waarnemers).
Februari	De ganse maand werden 6 ex. waargenomen (YDS,FW,TDS,FV,stootvogeltelling, e.a.).
Maart	De ganse maand nog 2 ex. (DB,TDS,e.a.).
April	Op 02.04 werden voor het laatst 2 ex. opgemerkt. Daarna nog regelmatig één ex. tot 28.04 (FW).

g) Losse waarnemingen

Wenduine - Uitkerke - Zuienkerke : op 23.11 en 06.12 telkens 8 ex. (TDF,RDJ).

Hagebos Zuienkerke : 1 ex. N op 21.12 (Stootvogeltelling).

Eendekooi Meetkerke : 1 ex. op 08.02 (Stootvogeltelling).

Lapscheuregat : 1 ex. op 29.11 (FDS).

BOSUIL Strix aluco

De Bosuil deed zijn intrede in onze jaarboeken vanaf 1983-84 met 1 ex. dat te Roksem verbleef van 18.08 tot 04.12.83 (wrn. PBu). FV schrijft : "Het laatste decennium zijn er geen andere waarnemingen voorhanden, voor onze regio. Niets wijst erop dat Bosuilen zich in onze streek zullen vestigen." Het jaar nadien komen er al totaal tegengestelde geluiden van JS : "Dit jaar werden enkele zeer

interessante waarnemingen verricht, die er op lijken te wijzen dat de Bosuil zijn broedgebied uitbreid tot in onze regio." In het Tillegembos te St.-Michiels werd toen 1 w waargenomen op 03.04.85 en de volgende dag werden 1 km verder 3 m gehoord. Nog een jaar later zijn er al 10 waarnemingen, vooral in het Vloetemveld en in Tillegem maar ook al één te St.-Andries.

Dit seizoen tenslotte is het aantal waarnemingen al opgelopen tot 24. Eén nieuw bos werd ingewijd : Rijckevelde te St.-Kruis. Verder werd de Bosuil op de traditionele plaatsen gezien maar vooral ook te St.-Andries, waar de soort tot broeden kwam. Dit koppel bracht 2 à 3 jongen groot; een kleine vier jaar nadat een spoedige vestiging van de Bosuil in onze streek als onwaarschijnlijk werd omschreven.

Alle waarnemingen

Tillegembos te Sint-Michiels	04.07.86	1 ex.	WLT,FW,HS,JN,JVi
	30.01.87	1 m	DD
	05.04	nihil	JS
	09.05	paring boven op top van spar waargenomen	RV,JS,FDR
	16.05	1 ex.	LD
Vloetemveld	10.09.86	1 ex.	LD
	23.09	1 ex.	LD
	14.10	1 ex.	LD
	04.11	1 ex.	LD
	29.01.86	1 ex.	LD

Bossen te Sint-Andries

17.10.86	1 ex.	Diksmuidse Heirweg	LD
03.12	1 ex.	Zeeweg	FDR
06.12	1 ex.	Tudor	LD
22.02.87	1 ex.	Peereboom	LD
27.02	1 ex.	Zeeweg	PK
05.04	1 ex.	Tudor	JS
	1 ex.	Beisbroek	JS
15.04	1 w	Doornstraat	JS,FDR
17.04	1 ex.	Zeeweg	JS,DS,FW
31.05	1 ex.	Zeeweg	RV,FDR
20.06	1 ex.	Zeeweg	FDS,Wielewaal-Br.
vanaf 17.07	2 à 3 juv.	Ter Heide	LD
30.07	2 à 3 juv. waarvan 1 ex. geringd	Ter Heide	RV,W.B.S.N.
Rijckevelde	26.02.87	1 ex.	RV,FDR,JS

STEENUIL Athene noctua

Het Steenuiltje is nog steeds onze talrijkste nachtroofvogel. Een rij knotwilgen vormt het typisch broedbiotoop.

Door de W.B.S.N. werd tijdens het voorjaar '87 een beprkt studiegebied gekozen voor het Steenuiltje. Elke plaats in het ca. 25 km² groot stuk, werd minimum 3 x gecontrolleerd met de casetterecorder. Wanneer telkens een 'roeppost' werd vastgesteld, besloten we tot een broedkoppel.

RESULTATEN

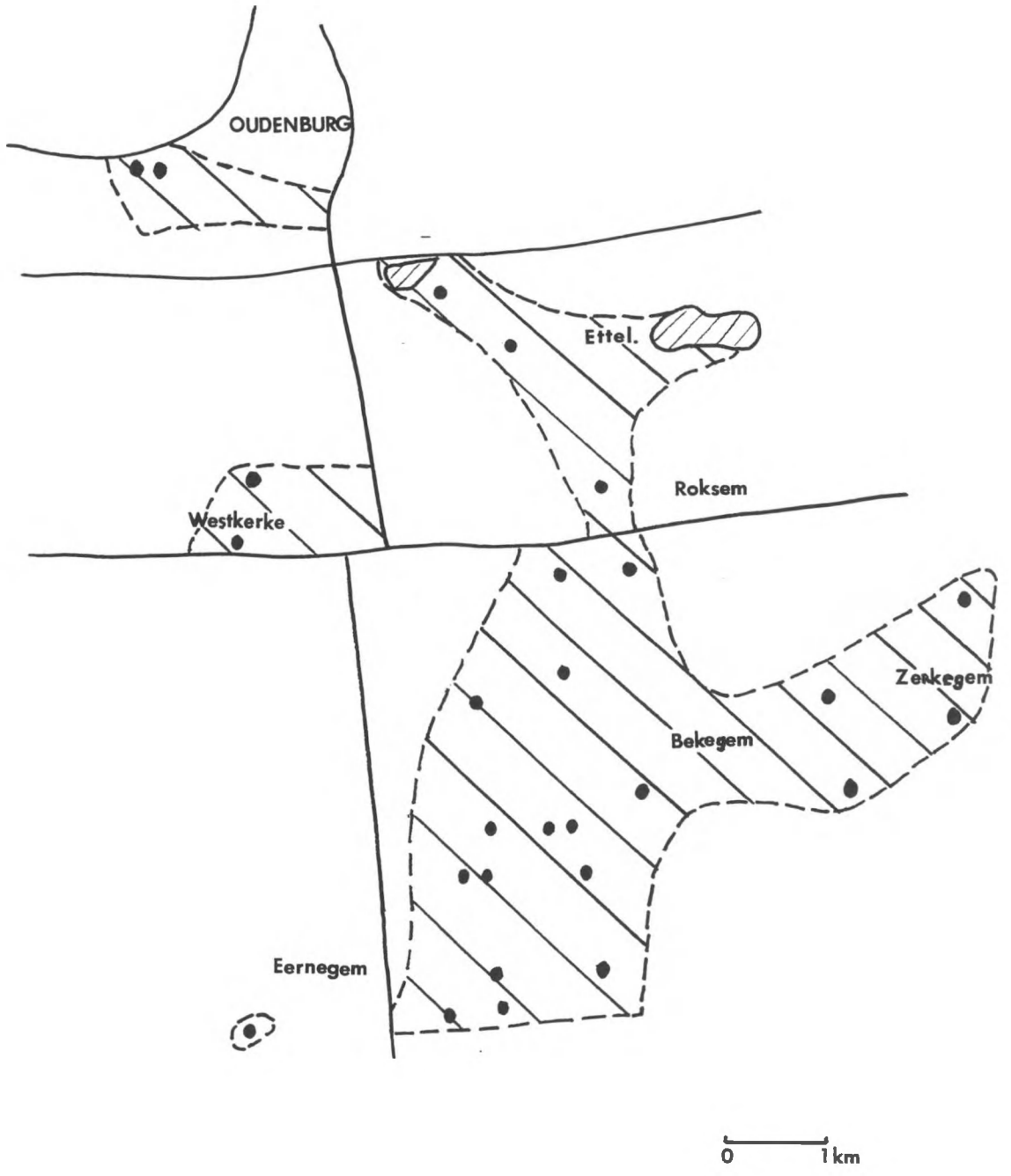

Controles na het broedseizoen brachten op 4 van de 5 gevallen bevestiging (= juvenielen) van een geslaagd broedgeval.

Met een bezetting van 1 koppel per km² scoort het 'Katuiltje' relatief goed, hoewel de resultaten vooral beïnvloedt zijn door het 'steenuilenrijke' gebied langs de Bourgogne te Roksem - Eernegem.

Andere broedgegevens :

Eernegem	10 koppels	W.B.S.N.
Vloetem	2 koppels	LD
St.-Andries	1 koppel	TDF

Vanaf volgend jaarboek zal worden gepoogd meer studiegebieden te bespreken.
Toch reeds dank aan RV, LD, WLT, MaP, JVG, GBu en LDq voor het doorsturen van hun waarnemingen.

RANSUIL Asio atus

Het beperkt aantal gegevens die werden doorgestuurd zullen ongetwijfeld een sterk onderschat beeld geven van de huidige situatie van de Ransuil in Noordwest-Vlaanderen.

Bespreking van de roestplaatsen

Wenduine - De Haan : Duinboscomplex

Het gaat hier om een bosgebied met een oppervlakte van ca. 3,5 km² waarin zich minimum 2 roestplaatsen bevinden. De resp. maxima bedroegen 6 en 7 ex. (W.B.S.N., FV,e.a.)

Achterhaven Zeebrugge

De Roestplaats in de Achterhaven bestaat vooral uit Duindoornen en Vlierstruiken en is zo goed als ontoegankelijk. De plaats is blijkbaar onderhevig aan enorme schommelingen : van 0 ex. tot één week later 15 à 20 ex. (TDS,W.B.S.N.)

Varsenare - Ransuilenbos

Het gebied bestaat uit hoogstammige naaldbomen en is behoorlijk te controleren. Deze winter max. van 6 à 7 ex. (W.B.S.N.,RV,e.a.)

Ryckevelde

Ooit de grootste roestplaats in de regio. Nu nog één roestplaats met als max. 12 ex. Mogelijks wordt één of meerdere roestplaatsen in dit gebied over het hoofd gezien.

Blankenberge

Deze winter 2 à 3 ex. in de Fonteintjes en 2 à 3 ex. in een privétuin. (JVG,DC)

Zwinbosjes

Weinig gegevens uit dit gebied. Tot 15 ex. op de roestplaats. (GBu,MaP,LMa, e.a.)

Vloetemveld

Deze winter 6 à 7 ex. (LD)

Stadswallen_Damme

Tot maximaal 6 ex. op de roestplaats. (RPi,W.B.S.N.)

Tudor_en_Peerboom

Te weinig gegevens uit dit gebied. Toch een max. van 6 à 10 ex. in de nabije omgeving (RV,W.B.S.N.)

Beernem

Occasionele waarnemingen (WIG,e.a.)

Broedgevallen

Er werden een 12-tal broedgevallen doorgegeven wat zeer weinig is :

- Peereboom	1 kp.	3 juv.
- De Haan	5 kp.	16 juv.
- Vloetemveld	2 kp.	5 juv.
- Achterhaven	1 kp.	2 juv.
- Blauwe Toren	1 kp.	2 juv.
- Varsenare	1 kp.	3 juv.
- Bekegem	1 kp.	2 juv.

Werkten mee aan de artikels :

R. Vannieuwenhuyze	Bosuil
Y. De Saedeleer	Ransuil
F. De Ruwe	Velduil
J. Vanpraet	Kerkuil, Steenuil
R. De Jaegher	Kerkuil
P. Bultinck	Steenuil

ZANGVOGELS

EN VARIA

NACHTZWALUW Caprimulgus europaeus

Frank De Scheemaeker

Uit Hertsberge - Wingene liepen geen waarnemingen binnen. In Mergus 1 : 160 wordt een 'dubieuse waarneming' vermeld : eind mei 1 ex nabij Beisbroeck (zonder waarnemer).

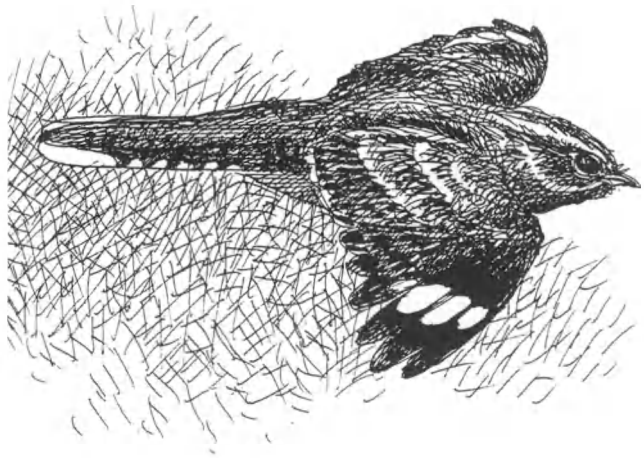

IJSVOGEL Alcedo atthis

Frank De Scheemaeker

Na drie strenge winters logischerwijze weinig waarnemingen.

Alle wnm :	14.12	1 ex	Roksemput	PBu,PO,BO
	21.12	1 ex	Blauwe Toren	GDP
	18.01	1 ex	Sas Brugge	HS
	18.01	1 ex	Meetkerke	JzV
	30.04	1 ex	Spoorwegput Oostkamp	LVR

BIJENETER Merops apiaster

Frank De Scheemaeker

Twee wnm :

23.04	3 ex	Zwinbosjes	PaL
08.06	1 ex	Sijsele	VKR

HOP Upupa epops

Frank De Scheemaeker

Slechts 1 wnm :

rond 23.04 zou 1 ex gezien zijn in de Zwinstreek (Mergus 1 : 159)

DRAAIHALS Jynx torquilla — Guido Orbie

29 najaarswaarnemingen (waarvan 8 ringvangsten) - 4 voorjaarswaarnemingen

Niet minder dan 29 najaarswaarnemingen waaronder 8 ringvangsten (7 in het Zwin en 1 te Blankenberge) werden doorgeseind.

De 14 waarnemingen (van 09.08 tot 12.09) in de Zwinbosjes (DH), de 7 ringvangsten eveneens in 't Zwin (GBu) en de waarnemingen uit Heist, De Haan en de Fonteintjes situeren zich alle in de kuststreek.
Slechts 1 ex werd waargenomen in het Brugse (25.09 1 ex Tillegem PK).

Ook de 4 voorjaarswaarnemingen gebeurden op 1 na in de kustregio :

24.04	1 ex	Zwin	FW,FDR,TDF,NE
25.04	1 ex	Wenduine	MaP
29.04	1 ex	Heist	GDS
08.05	1 ex	Roksem	JVP

GROENE SPECHT Pica viridis — Guido Orbie

Een lachende Groene specht wordt allang niet meer au sérieux genomen, vandaar de weinig talrijke doorgeseinde waarnemingen. Toch wordt hij in het najaar geregeld waargenomen o.m. in het Vloetemveld, rond de Villa te St.-Andries en in Tillegem (WLT, JVI).
Verder een waarneming langs het Boudewijnkanaal (Achterhaven) en een wel zeer late waarneming op 21.12.1986 in het Maleveld (CW).

Als broedvogel zijn er zo goed als zeker broedgevallen in de Zwinbosjes, Vloetem, Tudor/Beisbroek en het Bulskampveld.

Het zou overigens echt de moeite lonen deze vogel wat meer aandacht te geven om zo tot een beter overzicht van zijn aanwezigheid te komen.

ZWARTE SPECHT Dryocopus martius — Guido Orbie

Naast het Bulskampveld, waar de Zwarte Specht in de periode van 12.10.86 tot 15.05.87 acht maal werd waargenomen (VWG-Beernem, WIG) en als waarschijnlijke broedvogels wordt doorgegeven, werd de vogel nog een 8 maal waargenomen. Deze laatste waarnemingen gebeurden o.m. in Vloetem (5 wnm -LD), Beisbroek (1 wnm -MB), Wingene (1wnm -WD) en de Villa te St.-Andries (1 wnm -JLT).

Een overzicht kan trouwens een en ander duidelijk maken :

09.08.86	1 m	Vloetem	LD
10.08	1 m	Vloetem	LD
12.08	1 ex	Vloetem	LD
13.08	1 ex	Beisbroek	MBc
31.08	1 ex	Wingene	WD
24.12	1 ex	Vloetem	LD
15.01	1 ex	Vloetem	LD

Toch wel opmerkelijk hoe de vogel in een bepaalde periode toch wel vaak - hier dagelijks - in een bepaalde streek (Vloetem) wordt waargenomen, om dan opnieuw geheimzinnig weg te deemsteren.

GROTE BONTE SPECHT Dendrocopus major Guido Orbie

Geweten is dat deze vogel nog vrij frekwent ('s winters op de voederplank) tot talrijk in onze bossen en parkbossen en zelfs tuinen voorkomt.
Van waarnemingen en aantalsvermeldingen kwam tot hier toe voor deze soort weinig in huis.
De broedvogelinventarisatie zou hier wel eens verassend positieve gegevens kunnen opleveren.
Interessant zijn verder nog de ringvangsten uit Blankenberge (1 m 03.11.86) en uit Wenduine (1 kp 28.05.87) beide MaP.

KLEINE BONTE SPECHT Dendrocopus minor Kris decleer

Ongeveer een 40-tal keren werden Kleine Bonte Spechten gesignaleerd, vooral in de aprilmaand. Minimum een zestal mogelijke broedgevallen.

Bespreking per gebied

1. Kuststreek

Fonteintjes : 1 ex op 20.09 (MaP, DC)
Zwinbosjes : 1 broedgeval (GBu)

2. St.-Michiels

Tillegem : in april regelmatig 1 ex of een koppeltje (FDR,MP, HDR). Zeer waarschijnlijk heeft de soort hier gebroed. Ook langs de nabijgelegen Dianadreef werden waarnemingen verricht : o.a. op 17, 26, 29.04, 01, 03 en 26.06 telkens 1 ex. (FW).

3. St.-Andries

Tudor : 1 ex. op 08.09 (LDq,ID)
Villa : 1 ex. op 30.11 (CW,MG,AA,SB)

4. Loppem

Omgeving park van Loppem : regelmatig waarnemingen aan de Bessendreef door RV : 31.08, 02.09, 11.10, 11, 13 en 19.04, 31.05, 26.06 telkens 1 ex. Een koppeltje op 24.01 (FDR) en op 05.06 (FDR,RV). Bovendien nog waarnemingen aan de Heidelbergstraat (1 ex. op 13.04 - RV,FDR) en de Enikstraat (17.04 - WLT). Zeer waarschijnlijk heeft de soort hier dus gebroed.

5. Oostkamp

Lac Ona, Wilgenbroeken : 1 ex. op 28.09 (PK)
Boomgaard kasteel Kevergem, langs Legeweg : enkele voorjaarswnm. (KD) en een waarschijnlijk broedgeval.

6. Assebroek

Gemene weiden : 1 ex. op 20.09 en 10.10 (LDq,ID)
Prins Karellaan/Bossuytlaan : wnm. op 18.10, 17.04 en 17.07 (BC) en hier dus een mogelijk broedgeval.

7. Beernem

Bulskampveld : 1 ex. op 13.08 (LDq,ID) en 29.03 (HUK)
Oude Vaartstraat : 1 ex. op 24.08 (HUK)
Elzenstraat : 1 ex. op 17.04 (WIG)

8. Brugge - stad

Graaf Vinartpark : 1 ex. op 09.11 (RV,FDR)
Hoek Academiestraat - Minnewater : 1 ex. op 08.02 (J. Opsomer)

9. Oedelem

Veldmolen beekstraat : 1 ex. op 04.03 (VKR)

10. Wingene

1 waarschijnlijk broedgeval in het St.-Pietersveld(WIG).

BOOMLEEUWERIK Lullula arborea — Frank De Scheemaeker

Slechts één late waarneming :

19.04	1 ex - zingend	Vuurtoren Heist	TDS

STRANDLEEUWERIK Eromphila alpestris — Jurgen Vanpraet

In gans Vlaanderen werden zowat Strandleeuweriken gesignaleerd. In onze regio bleven de waarnemingen en zeker de aantallen eerder beperkt. De enige uitzondering waren de 40 ex op 18.01 in de Achterhaven.

06.12.86	6 ex	Zwin	LMa
04.01.87	9 ex	Zwin	JVP,e.a.
16 en 17.01	24 ex	Wenduine voetbalveld	MVDW,DD
17.01	4 ex	Achterhaven	GDS,JS
18.01	40 ex	Achterhaven	AVES
19.01	1 ex	Achterhaven	TDS

HUISZWALUW Delichon urbica — Frank De Scheemaeker

Tijdens het voorjaar 1987 telde Frank De Scheemaeker enkele dorpskernen op Huiszwaluwen in het kader van de Broedvogelinventarisatie.

Ziehier een korte samenvatting van de resultaten :

dorpskern	min. aantal nesten	min. aantal bewoonde nesten
Zeebrugge - 'de Mole'	23	14
Oostkerke - 'dorpsschool'	11	7
Damme	44	19
Kruisabele	5	4
Dudzele	6	5

Dit leverde reeds minimum 49 bewoonde nesten op, op een totaal van minimum 89 aanwezige nesten (bezettingsgraad van 55 %).
De Huiszwaluw zou als broedvogel vlug in aantal afnemen in België. Nauwkeurige tellingen zouden zeker meer inzicht in de situatie brengen.

DUINPIEPER Anthus campestris — Frank De Scheemaeker

Twee wnm :	18.04.87	1 ex	O.T. Heist	FW,TDF,FDR, RDJ
	26.04	2 ex	ZW Zwin	GBu

ROODKEELPIEPER Anthus cervinus — Frank De Scheemaeker

Twee wnm :	09.04.87	1 à 2 ex	Zwinbosjes	PaL
	17.05	1 ex	Marinebasis Zeebrugge	M. Paero

WATERPIEPER Anthus spinoletta — Frank De Scheemaeker

Ook hier slechts twee wnm :

06.03.87	1 ex	Kleiputten Heist	PB
14.03	1 ex	Kleiputten Heist	PB

Een interessant artikel over het voorkomen van de Waterpieper in Vlaanderen verscheen in Oriolus 53 : 154-167 (H. Nuytemans).

OEVERPIEPER Anthus petrosus — Frank De Scheemaeker

Tijdens de winter 1986-87 verbleven enkele ex in het havengebied van Blankenberge (MaP). Verder meldt G. Burggraeve dat tijdens oktober '86 enkele 100-en ex verbleven in het Zwin.

Verder nog enkele losse waarnemingen die telkens betrekking hebben op 1 ex.

04.10	Muur Zeebrugge	WD
27.10	Haven Blankenberge	WD
03.11	Muur Zeebrugge	WD
13.01	Blankenberge	JVG

ENGELSE GELE KWIKSTAART Motacilla flava flavissima

Roland Vannieuwenhuyze

Ieder jaar stellen we in een korte periode (half april - half mei) lentetrek vast van andere vormen van de Gele Kwikstaart dan de nominaatvorm. gewoonlijk trekken ze samen met de nominaat : ongeveer rond de zelfde tijd en dikwijls in gemengde groepen.

Het gaat duidelijk om stuwtrek langs de kust waardoor we in onze regio een voor ons land unieke gelegenheid hebben om deze vogels waar te nemen. De verste waarnemingsplaats landinwaarts is de put te Roksem, slechts op ca 10 km van de kust.

Slechts zelden worden er Engelse Gele in het najaar gezien ; dit jaar zelfs geen enkele. Bij de gele kwikken hebben we dus het omgekeerde patroon van bij de Grote Gele Kwikstaart die juist in het najaar talrijk is en in het voorjaar minder waargenomen wordt.

Alle waarnemingen

11.04.1987	Polders Blankenberge	1 m	MaP
12.04	C.T.O. Zeebrugge	2 m	FW,GDP
14.04	Achterhaven Zeebrugge	4 ex	LMa
15.04	C.T.O. Zeebrugge	4 ex	TDS,JVP,e.a.
16.04	Roksemput	2 ex	JVP,PBu
17.04	Zeebrugge	12 ex	YDS,PBu
18.04	C.T.O. Zeebrugge	min 8 ex	FW,FDR,e.a.
18.04	Polders Blankenberge	1 m	MaP
18.04	Fonteintjes Blankenberge	1 m	DC
18.04	Zwinweiden Knokke	5 ex	CW
19.04	Achterhaven Zeebrugge	1 ex	FW
20.04	Kleiputten Heist	1 ex	FW
22.04	De Vrede Knokke	1 ex	FW
22.04	Put te Roksem	7 ex	PBu
23.04	Kleiputten Heist	4 ex	geringd TDS,e.a.
23.04	Stapelterrein Heist	5 ex	FW,FDR
25.04	Stapelterrein Heist	3 ex	FW,FDR,e.a.
24.04	Zwinbosjes Knokke	2 ex	FW,FDR,e.a.
25.04	Intern. Dijk Knokke	1 ex	FW,FDR,e.a.
25.04	Zwin Knokke	enkele ex sen ± 500	stuwtrekkend tus- gewone gele JVP
20 tot 26.04	Zwin Knokke	10-tallen ex	GBu
26.04	Zwin Knokke	8 ex	GBu
26.04	Achterhaven Zeebrugge	1 ex	MaP
29.04	Fonteintjes Zeebrugge	1 m	MaP

Vergelijking met vorige jaren

De tabel op de volgende pagina toont aan dat de Engelse Gele Kwikstaart dit jaar zeer talrijk doortrok, maar wel zeer kort. De trek was nogal vroeg afgelopen.

	APRIL			MEI			Totaal	andere maanden
	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-31		
1982-83	-	3	24	13	-	-	40	- 4 ex op 05.09 - 1 broedgeval
1983-84	-	11	21	12	4	-	48	- 2 ex op 06.09 - 1 ex op 03.06
1984-85	6	18	16	10	7	-	57	
1985-86	-	-	8	21	1	-	30	
1986-87	-	42	56	-	-	-	98	

NOORDSE GELE KWIKSTAART Motacilla flava thunbergi

Roland Vannieuwenhuyze

Wat voor de Engelse gele geldt, is in grote lijnen ook juist voor de Noordse gele kwikstaart : ieder voorjaar trekken in een korte periode Noordse gele door langs de kust. Dit jaar hadden we ook één najaarswaarneming !

Alle waarnemingen

05.10.1986	Zwin Knokke	1 ex	LMa
23.04.1987	Stapelterrein Heist	1 m	FW,FDR
24.04	Zwinbosjes Knokke	1 m	FW,FDR,TDF,NE
13.05	put te Ettelgem	1 m	JVP,PBu

Vergelijking met vorige jaren

De tabel op de volgende pagina toont aan dat we dit jaar weinig Noordse zagen, terwijl het aantal waargenomen Engelse gele juist zo groot was.

	APRIL			MEI			Totaal	andere maanden
	1-10	11-20	21-30	1-10	11-20	21-30		
1982-83	-	-	12	2	1	-	15	
1983-84	-	3	4	9	11	3	30	
1984-85	-	-	-	14	23	-	37	
1985-86	-	-	-	2	1	-	3	
1986-87	-	-	2	-	1	-	3	05.10 : 1 ex

CITROENKWIKSTAART Motacilla citreola

Roland Vannieuwenhuyze

Half april werden 2 "eigenaardige" kwikstaarten gezien op het C.T.O.-terrein te Zeebrugge. Ze werden door sommigen als w/juv. Citroenkwikstaart gedetermineerd en door anderen als kleurafwijkingen van de Engelse gele kwik, of nog als vertegenwoordigers van een zeldzame ondersoort van deze laatste (met o.a. kans op de Russische Motacilla flava beema).

Gunter Desmet en Peter Boesman zouden echter de foto's door H. Shirihai (Israël) en L. Svensson (Zweden) hebben laten beoordelen en die zouden ze ondubbelzinnig als Citroenkwikstaarten hebben gedetermineerd, waardoor we ze hier toch onder die naam opnemen.

De waarnemingen

12.04.1987	2 'vreemde kwiks'	(FW)	
14.04	1 'vreemde kwik'	(GDS,AVES)	Mergus 1 : 160
15.04	2 'vreemde kwiks'	(tientallen waarnemers)	

Voor 1986 is nog maar één waarneming van de Citroenkwikstaart bekend voor de gehele Benelux : 1 ringvangst in Nederland.

Rond dezelfde tijd als van onze waarnemingen werden nog 1 onvolwassen m.'zekere' Citroenkwik waargenomen te Harchies (Henegouwen) op 12 en 13.04 en enkele dagen later zou ook te Gent een exemplaar gezien zijn dat op de onze geleek.

GROTE GELE KWIKSTAART Motacilla cinerea Roland Vannieuwenhuyze

Hoewel er in dit seizoen twee keer zo veel Grote gele gezien werden als in vorig seizoen, zitten we nog behoorlijk onder het peil van de winters 1980-81 tot 1983-84. Dit is nu de derde achtereenvolgende winter dat de aantallen ondermaats zijn. Het is heel zeker geen toeval dat het tegelijk ook de derde achtereenvolgende winter is dat we met echt Siberische temperaturen te maken hebben. De Grote gele is steeds bij water te vinden omdat hij daar zijn voedsel vindt. Als het water vervriest is hij dan ook ook volledig van zijn voedsel afgesneden. Diverse auteurs melden dat naast het winterbestand ook het broedbestand sterk negatief beïnvloed wordt door strenge winters.

In vergelijking vooral met de goede kwikstaartjaren valt het op dat we deze winter (1986-87) weinig of geen echte winterwaarnemingen hadden. Omzeggens alle waarnemingen gebeurden tijdens de herfsttrek in september-november. Verschillende ex. werden ook stuwtrekkend langs de kust gezien. Maar daarna werd het zo koud dat er geheel de winter praktisch geen Grote gele meer gezien werden.

Het aantal waargenomen ex per maand voor de laatste 7 winters wordt weergegeven in onderstaande tabel.

maand	1980-81	1981-82	1982-83	1983-84	1984-85	1985-86	1986-87
juli	-	-	-	-	1	-	-
augustus	1	1	-	-	1	-	-
september	10	9	17	26	9	4	21
oktober	37	17	46	38	25	8	19
november	27	29	47	20	16	2	8
december	7	15	21	30	18	3	2
januari	5	11	6	9	11	1	-
februari	11	5	8	20	1	1	-
maart	1	3	7	8	1	3	-
april	1	2	1	-	-	1	-
mei	2	-	2	-	-	-	1
totaal	75	78	143	129	75	23	51

Waarnemingen 1986-87

20.09	Fonteintjes	1 + 1 + 1 ex ZW	MaP
25.09	Tillegem wal kasteel	1 ex	LDq,ID
27.09	Haagje Heist	2 ex	DLa,RML
27.09	Fonteintjes	5 ex ZW + 2 ex t.p.	MaP
27.09	Moerkerke Afleidingskanaal	1 ex	LDq
28.09	Fonteintjes	1 ex ZW	MaP
28.09	Waggelwater	3 ex	JzV
28.09	Oostendse Vaart Stalhille	2 ex	TDF
28.09	Nieuwege	1 ex	TDF
08.10	Scheepsdale	2 ex	LDq
08.10	Veldegem	1 ex	LD
10.10	Vloetemveld	1 ex	LD
10.10	Sijsele	1 ex ZW (08u05)	MaP
18.10	Fonteintjes	3 + 1 + 1 + 2 + 2 ex NO	MaP
26.10	St.-Michiels Kerkebeek	3 ex	GO
29.10	Dampoort	1 ex	CW
29.10	Roksemput	1 ex	JVP
03.11	Blankenberge	1 + 1 + 1 ex ZW	MaP
09.11	St.-Michiels Kerkebeek	1 ex	GO
09.11	Dudzele	1 ex	FW
11.11	Roksemput	1 ex	JVP
23.11	St.-Michiels Kerkebeek	1 ex	GO
27.11	Roksemput	1 ex	LD
24.12	Siphon Oostkerke	1 ex	CW
31.12	Dampoort	1 ex	LDq
26.05	Insteekdok Achterhaven	1 ex t.p., later NO	TDS

ROUWKWIKSTAART Motacilla alba yarrelli Roland Vannieuwenhuyze

In het begin van de maand april '87 werden langs de duinen in het Zwin duizenden Witte kwikstaarten waargenomen, waaronder "heel wat" Rouwkwikstaarten (GBu). Stuwtrek langs de kust in het voorjaar is een traditioneel verschijnsel. De enige verdere waarneming voor dit seizoen kan hier waarschijnlijk ook bij gerekend worden :

19.04 Achterhaven 1 ex WD

Er werden dit jaar geen winterwaarnemingen doorgegeven.

NOORDSE NACHTEGAAL Luscinia luscinia — Frank De Scheemaeker

Opnieuw 1 ringvangst in de Zwinbosjes :

17.08 1 onv. geringd Zwinbosjes DH

NACHTEGAAL Luscinia megarhynchos — Luc Maertens

Het blijkt nog steeds niet mogelijk een volledig beeld te krijgen van de broedgevallen van de Nachtegaal. De Zwinbosjes scoren hier traditioneel het hoogst en het beschouwde seizoen was dit zeer uitgesproken. Normaal licht het aantal broedgevallen er rond de 25 doch gedurende de eerste helft van mei werden 32 zangposten genoteerd. Hier kunnen nog een aantal doortrekkers tussen zitten doch waarschijnlijk ligt het aantal broedgevallen hoger dan andere jaren. Het is niet duidelijk of de Groenpleinduinen opgenomen zijn in dit aantal, zoniet dienen nog een aantal koppels worden bijgevoegd (cfr. 8 zangposten op 27.04).

Zwinbosjes	18.04	4 zp	LMa,DV
	24.04	23 zp	GBu
	01.05	32 zp	GBu,LMa
	16.05	32 zp	GBu

Andere gebieden	27.07.86	1 juv.	Lissewege Eendekooi	RV,FDR,PK
	18.04.87	1 zp	Loppem Bessendreef	RV
	19.04	1 zp	Knokke Duivelsputlaan	PS
	21.04	1+1 zp	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi
		idem 1 zp op 22 en 23.04		
	23.04	1 zp	Vloetem	LD
	27.04	1 ex	Assebroeke Kongostr.	LDq,ID
	30.04	1 zp	Fonteintjes	FDS
	02.05	1 zp	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi
	03.05	4 zp	Boudewijnkanaal	FDS
	07.05	1 zp	St.-Anna ter Woestijne	JS
		idem 1 zp op 09.05		
	09.05	2 zp	St.-Michiels Novotel	JS,RV,FDR
	09.05	2 zp	Knokke zuiveringsstation	LMa

BLAUWBORST Cyanosylvia svecica

Jurgen Vanpraet

Welgeteld 5 (vijf) mensen bezorgden ons hun waarnemingen van het Blauwborstje. De soort doet het nochtans steeds beter en beter. Dit jaar kwamen in totaal 22 broedgevallen binnen uit drie gebieden :

12 kp	Achterhaven	FW
4 kp	Zwin	GBu
6 kp	Hoeke	PeL

Met verder nog zingende mannetjes te Lapscheure (FW,JS) en aan de Zwaenhoek te Oudenburg (GBa, PBu,JVP).

wrns : FW,FDS,JS,GBu,JVP

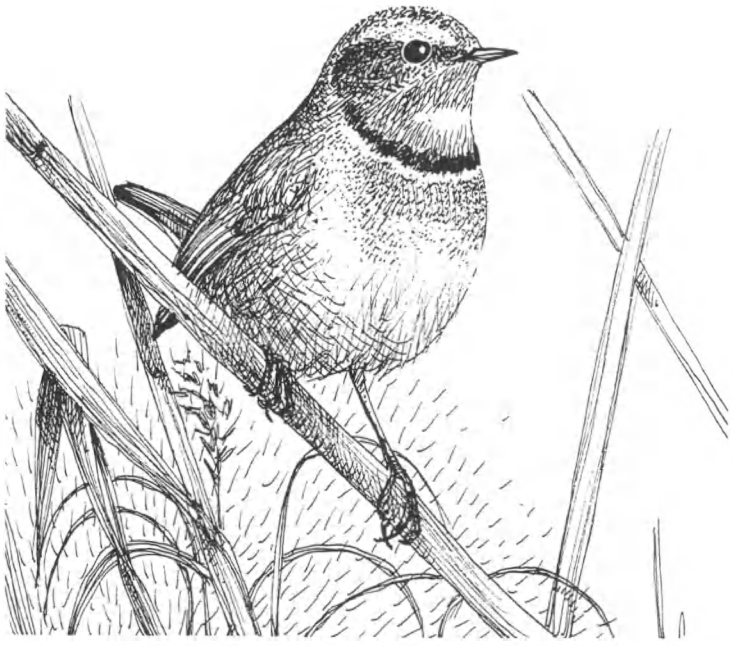

PAAPJE Saxicola rubetra

Peter Sys

Van het Paapje ontvingen we 47 waarnemingen omtrent 113 exemplaren ; een toename tegenover vorig jaarboekseizoen toen met 40 exemplaren een absoluut dieptepunt bereikt werd. De aantallen blijven evenwel onder het peil van de eerste jaarboeken, zodat een werkelijke afname van deze soort waarschijnlijk is.

Fenologie

De eerste Paapjes werden vroeg gemeld, nl. 1 m in het Zwin op 22.03 (RML,GDS) en 2 ex te Wenduine op 26.03 (MVDW,DD). Bij vergelijking met vorige aankomstgegevens is dit eerder vroeg ; enkel in 1985-86 werd een Paapje vroeger opgemerkt (16.03). Het referentie-artikel van Van Gompel (1981) maakt ons duidelijk dat het gros van de Paapjes eind april - begin mei aankomt (gemiddelde aankomst : 28.05); 11 van de 136 aankomsten hadden betrekking op maart. De voorjaarstrek houdt aan tot eind mei met bvb. nog 3 ex in de Achterhaven van Zeebrugge op 28.05 (FW).

Herfstpassage werd waargenomen vanaf 10.08 met 3 ex in de Achterhaven (FDS,FW,GDP). Zij houdt aan tot uiterlijk 25.09 met 2 ex te De Haan (FV). Dit is eerder vroeg aangezien in vorige seizoenen nog tot eind oktober doortrek gesignaleerd werd.

Doortrekverloop

Het Paapje komt als broedvogel maar zelden voor in onze streek (zie verder) zodat het trekpatroon niet 'vervalst' wordt door broedvogels. In de onderstaande histogrammen wordt het gemiddeld aantal ex per waarneming en per 10-dagen periode (decade) voorgesteld :

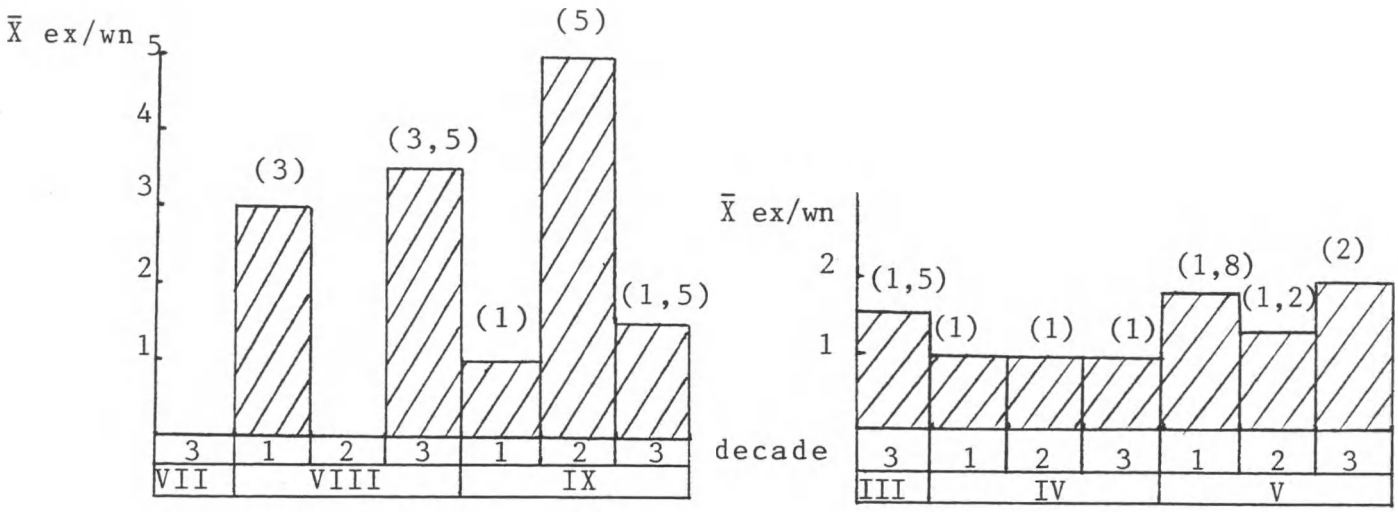

Najaar 1986

Voorjaar 1987

Bij vergelijking van de beide figuren blijkt dat er tijdens het najaar meer Paapjes onze streek bezoeken. Dit komt tot uiting in het globaal gemiddeld aantal exemplaren per waarneming : x̄ 1,4ex/wn in het voorjaar en x̄ 3,6ex/wn in het najaar. De lentepassage is het meest uitgesproken in mei (laatste decade onbetrouwbaar wegens gering aantal waarnemingen - n = 2) ; in het najaar bleek de tweede decade van september een 'topper'. Doorslaggevend daarbij waren de aantallen op 18.09 : 10 ex in de Lage Moere te Meetkerke, 3 ex in de Moerdreef te Meetkerke, 5 ex aan het Klein Middelhof te Houtave, 1 ex in de polders tussen Nieuwmunster en Uitkerke, 6 ex in de Hoge Loere te Houtave en 4 ex bij het Hagebos te Zuienkerke (TDF,FW). Het is opmerkelijk dat uitgerekend op deze dag ook veel Tapuiten werden waargenomen, vaak op dezelfde plaatsen (zie elders in dit Jaarboek). Ook in vorige seizoenen werd al gewag gemaakt van hoge aantallen Tapuit en Paapje op éénzelfde site en dag. Zijn deze verwante soorten onderhevig aan dezelfde weersomstandigheden tijdens de trek ? Migreren ze 's nachts in gemengde groepjes en strijken ze tijdens de dag neer in voor hen geschikte terreinen (bietenvelden !). Hypothesen die aanleiding kunnen geven tot een mooi onderzoekje. Het is in dat verband significant dat in een vorig seizoen gemengde slaapplaatsen vastgesteld werden van beide soorten (Maeckelbergh 1985). Deze auteur (1986) laat ook uitschijnen dat de groepsgrootte jaarlijks kan verschillen, maar zolang bij het doorgeven van gegevens geen onderscheid gemaakt wordt tussen aantallen/gebied en aantallen/groep kan daarover geen nauwkeurige uitspraak gedaan worden. Nader onderzoek aanbevolen, ook aangaande de verhouding mannetjes/wijfjes.

Verspreiding

De verspreiding is een weerspiegeling van de gerichte interesse van de waarnemers. In de lente werden doortrekkende Paapjes gezien in de Achterhaven te Zeebrugge, Wenduine, Steenbakkerij te Hoeke, Uitkerkse polder, Zwin en Zwinbunker, C.T.O., Fonteintjes (zie verder), opgespoten terrein te Heist, Groendijk te Blankenberge (6 ex op 09.05 - FDS ; hoogste aantal voor dit voorjaar), Groenpleinduinen en de Expresswegput te Sint-Michiels.
In het najaar werden, naast voornoemde gebieden op 18.09, tevens Paapjes opgemerkt in de Achter- en Voorhaven (Westelijke Havendam), Zwinbosjes, Fonteintjes, Villa Diksmuidse Heirweg, Jabbeke, Kleiputten van Heist, Ronselarestraat te Dudzele, Lissewege, Uitkerkse Polder, Kwetshage te Varsenare en De Haan.

Broedgevallen

Op 30.05 werd 1 ex opgemerkt in de Fonteintjes (DC) en op 01.06 werd daar 1 ex, voedsel dragend in de snavel, opgemerkt (broedgeval volgens DC). Ook in 1985 werd in dit gebied al een broedgeval gesignaleerd. Verder was nog 1 koppel het ganse broedseizoen aanwezig te De Haan (JVP,e.a.). Volgens sommige waarnemers mag ook hier besloten worden tot een broedgeval.

waarnemers : LMa,FDS,FW,GDP,DH,DC,WLT,JVi,TDF,FV,JNM,RML,GDS,MVDW,FDR,RDJ, JVP,EV,MaP,NE en WD.

bibliografie : MAECKELBERGH, J. 1985. Tapuit (Oenanthe oenanthe). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 1983-84 : 169 - 170.
————————, 1986. Paapje (Saxicola rubetra). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 1984-85 : 212 - 213.
VAN GOMPEL, J. 1981. Verslag van tien jaar voorjaarsfenologisch onderzoek van 1965 tot 1974 in Vlaanderen Stentor 16 (4) : 39 - 65.

ROODBORSTTAPUIT Saxicola torquata Peter Sys

Broedgevallen

In tegenstelling tot vorige jaren werd er minder aandacht aan deze soort besteed. Zekere broedgevallen werden gemeld van de Kanaalbermen te Beernem (2 koppels - VWG-Beernem, LDq, ID), de Expressweg te St-Michiels (2 mm en 4 juv. op 08.07 - WLT,JVi), de Expresswegput te St.-Andries (FDS) en van de Zwinbosjes (1 alarmerende vogel met 2 jongen op 12.07 en 1 alarmerende m op 12.07 - LMa). Aan de Expresswegput werden trouwens veel waarnemingen verricht ; vermoedelijk betrof het de plaatselijke broedvogels. Een mogelijk broedgeval greep plaats aan de Steenbakkerij te Hoeke waar op 22.04, 24.05 en 26.06 steeds 1 paartje opgemerkt werd (FW).

Fenologie

De eeerste Roodborsttapuit werd gezien op 31.03 : 1 zingend m langs de Rijselse straat juist voor de Heidelbergstraat (JS). Laatste waarneming op 01.10 met 1 m langs de Expresswegput (WLT, JVi) ; plaatselijke broedvogels ?
Er werden geen winterwaarnemingen doorgegeven

Andere

Andere gebieden waar Roodborsttapuiten gezien werden waren Hoeke (2 ww en 1 m op 13.04 - HS), Fonteintjes, NOvotel St.-Michiels, Waggelwater St.-Andries, Kwetshage Varsenare.

Er werden gegevens ontvangen van JS,HS,FW,DC,WLT,JVi,RV,FDR,VWG-Beernem,TDF, FDS,LMa,LDq en ID.

TAPUIT Oenanthe oenanthe Peter Sys

In 1986-87 werden er ruim 460 Tapuiten waargenomen (99 waarnemingen) ; een duidelijke 'toename' t.o.v. vorig seizoen toen er slechts 60 waarnemingen ontvangen werden (aantal ex onbekend). De eeuwige vraag : meer Tapuiten, of juist meer waarnemers en/of meer medewerking aan het Jaarboek ?

Fenologie

Met 1 ex te Stalhille en 1 ex te Ramskapelle (Achterhaven ?) op 29.03 (FDS,RDJ) werd dit seizoen een 'normale' aankomst opgetekend. Op 01.04 werden reeds 5 ex genoteerd aan het Haagje te Heist (LL). Van Gompel (1981) meldt dat de eerste Tapuiten in Vlaanderen medio maart arriveren, met als gemiddelde aankomstdatum 15.04 (n = 278).
De voorjaarstrek houdt aan tot eind mei met op 31.05 1 ex in de weiden van Damme (FDS). Waarnemingen op 12.06 (2 ex op het OT van Heist en 1 ex in de Achterhaven - FW) kunnen wijzen op broedgevallen, maar aangezien daar geen nadere informatie over gegeven werd, kunnen zij evengoed betrekking hebben op late voorjaarstrek.
Op 10.08 werd de eerste najaarsdoortrek vastgesteld met "-4 ex in de achterhaven en 1 ex op het Stapelterrein te Heist (FW,GDP). De laatste Tapuiten werden gezien op 26.10 (1 m in het Zwin - GBu,BBU) en 31.10 (1 w in de Hoge Moere van Meetkerke - FW). Dit is niet uitzonderlijk, aangezien van drie vorige seizoenen nog novemberwaarnemingen voorliggen.

Doortrekverloop en verspreiding

In de onderstaande figuren werden alle gegevens gebruikt, ook diegene die op broedgevallen betrekking kunnen hebben (nadere informatie ontbreekt). Zij stellen het gemiddeld aantal Tapuiten/waarneming/decade voor, lente en herfst afzonderlijk :

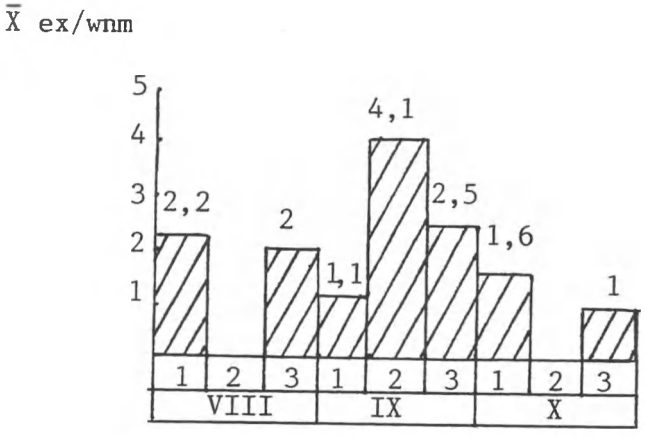

najaar 86

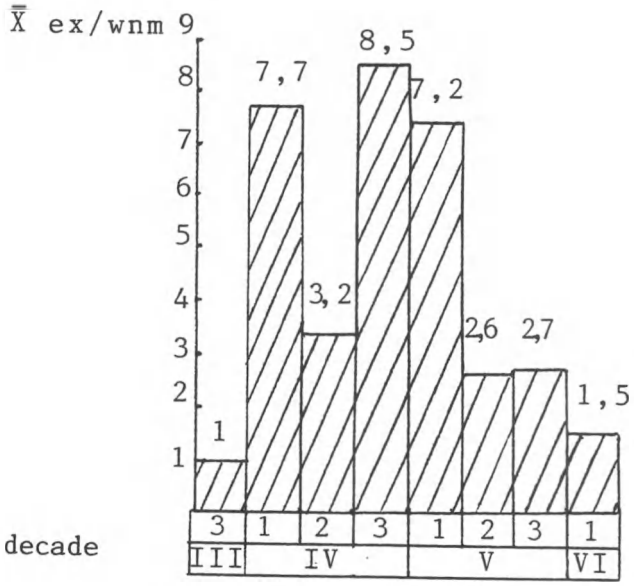

voorjaar 87

In contrast met het Paapje (zie elders in dit Jaarboek) trekt de Tapuit bij ons in hoger aantal door in de lente. Het globaal gemiddeld aantal ex in dit seizoen bedraagt 5,6 ex/wnm, tegenover 2,9 ex/wnm in de herfst (bij het Paapje 1,4 resp. 3,6 ex/wnm). Uit de gegevens valt af te leiden dat in het voorjaar vooral in de derde decade van april en de eerste van mei intensieve doortrek plaatsgrijpt. Dit is in overeenstemming met het doortrekpatroon in 1982-83 (Keereman 1984), 1983-84 (Maeckelbergh 1985) en 1985-86

(Callebout 1987). Enkel in 1984-85 werd pas midden mei een doortrektop bereikt (Maeckelbergh 1986). Vermoedelijk worden deze verschillen grotendeels bepaald door meteorologische omstandigheden tijdens de trek. De eerste decade van april geeft de situatie waarschijnlijk onjuist weer, aangezien we maar over 3 waarnemingen beschikken in deze periode, waarvan één betrekking heeft op een hooog aantal van 16 ex.
Veel Tapuiten werden gezien op het Opgespoten Terrein van Heist en de Achterhaven van Zeebrugge. Vooral FW bezorgde ons veel tellingen van deze gebieden :

Achterhaven			OT van Heist		
27.04	16 ex	FW,FDR,MG	08.04	16 ex	FW
28.04	23 ex	FW	22.04	13 ex	FW, e.a.
01.05	22 ex	FW	24.04	15 ex	TDF,FDR,FW,NE
02.05	19 ex	FW	28.04	20 ex	FW
08.05	11 ex	FW	02.05	16 ex	FW
16.05	5 ex	FW,FDR	09.05	15 ex	FW
			24.05	10 ex	FW

Andere plaatsen waar in het voorjaar Tapuiten werden gezien :

Eendekooi van Wenduine, Uitkerkse Polder, Fonteintjes, Zwinbunker en Zwinbosjes, C.T.O., Herdersbrug, bosjes langs Zeekanaal, Groendijk Blankenberge, Kleiputten van Oostkerke, Steenbakkerij van Hoeke en Oude Vrede.
De najaarsdoortrek bereikt een hoogtepunt medio september. Zoals bij het Paapje wordt dit beeld volledig bepaald door de talrijke waarnemingen op 18.09 : 4 ex in de Lage Moere van Meetkerke, 8 ex aan het Klein Middelhof te Houtave, 2 ex tussen de Wenduinse steenweg en Nieuwmunster, 4 ex tussen Nieuwmunster en Zuienkerke, 12 ex in de Hoge Moere van Houtave, 1 ex bij de Westernieuwweg te Houtave en 10 ex in Speien, zijnde in totaal 41 ex (TDF). Andere belangrijke najaarsconcentraties omvatten ca 10 ex te St.-Anna-ter-Muiden op 13.09 (FW,TDF) en 10 ex te Kwetshage bij Varsenare op 17.09 (TDF).

Andere plaatsen waar in het najaar Tapuiten werden gezien :
Achterhaven, C.T.O., Vrede, Zwinbunker, Costa, Pompstation Uitkerke, Kleiputten Heist, Ronselarestraat Dudzele, Lissewege, Zwin.

De talrijke waarnemingen indiceren dat de najaarsdoortrek over een breed front plaatsgrijpt, waarbij niet enkel de kuststrook maar ook het volledig achterland door Tapuiten als halte gebruikt wordt. De vogels worden daarbij sterk verspreid in kleine groepjes of solitair in een groot gebied aangetroffen. Het laat zich aanwijzen dat de open polders in hun geheel, dus zonder onderscheid van enig gebied, een goede halte vormen tijdens de najaarstrek.
De lentetrek daarentegen lijkt eerder een gestuwd karakter te hebben, met verhoudingsgewijze meer Tapuiten in de kuststrook (tabel 1 op de volgende pagina). We gaan er wel van uit dat de exursiedruk in alle gebieden en de interesse voor Tapuiten bij alle waarnemers in beide seizoenen even groot is.

	Voorjaar 1987	Najaar 1986
Kust Ex	205	19
Wnm	29	10
Ex : Wnm	7,0 (61,9)	1,9 (36,9)
Polders Ex	142	88
Wnm	33	27
Ex : Wnm	4,3 (38,1)	3,25 (63,1)

Tabel 1 : Doortrekpatroon van de Tapuit in NW-Vlaanderen tijdens het voorjaar 1987 en Najaar 1986. Ex : aantal exemplaren ; Wnm : aantal waarnemingen. ( ) = %. Achterhaven, Kleiputten van Heist en Eendekooi van Wenduine werden gerekend tot de Polders; het Haagje te Heist tot de Kuststrook.

Het valt te betreuren dat er geen materiaal voorligt van de Zwinbosjes (Kleyne Vlakte, zeereepduinen), Zwinduinen en de duinen tussen Wenduine en De Haan. Het is geweten dat er in eerstgenoemd gebied op topdagen soms tientallen Tapuiten op voorjaarstrek kunnen geobserveerd worden. Ook in de andere gebieden kan dit verwacht worden.

Broedgevallen

Het is verbijsterend dat er ons geen enkele melding bereikte ! Gezien het grote belang van de Kustduinen als broedgebied voor deze soort in Vlaanderen is een inventarisatie gewenst. Misschien zijn deze gegevens wel voorhanden, maar werden ze niet doorgegeven voor het Jaarboek ...

In het nabije verleden werden broedende Tapuiten vastgesteld in de Zwinbosjes, Voorhaven Zeebrugge, Uitkerkse Polder en, meer inwaarts, Put van Roksem.

Naast het vele telwerk van FW en TDF ontvingen we tevens waarnemingen van FDS, RDJ, LL, FDR, NE, WD, MG, PK, GBu, BBU, GDP, JNM en FV.

Bibliografie

Callebout, B. 1987. Tapuit (Oenanthe oenanthe). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 1985-86 : 206

Keereman, ST. 1984. Tapuit (Oenanthe oenanthe). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 1982-83 : 208-209

Maeckelbergh, J. 1985. Tapuit (Oenanthe oenanthe). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 1983-84 : 168-169

Maeckelbergh, J. 1986. Tapuit (Oenanthe oenanthe). Veldorn. Jaarb. NW-VL. 198'685 : 210-211

Van Gompel, J. 1981. Verslag van tien jaar voorjaarsfenologisch onderzoek van 1965 tot 1974 in Vl. Stentot 16 (4) : 39-65

BEFLIJSTER Turdus torquatus Luc Maertens

De Beflijster heeft zijn voorjaarsdoortrekpatroon zeer stipt gevolgd : vnl. de tweede helft van april was de vogel zeer talrijk aanwezig. De eerste waarneming is van 10.04 toen 2 mm werden waargenomen te Tillegem. Tussen 17 en 23.04 werden driemaal 15 ex waargenomen in de Zwinbosjes. Op de andere plaatsen waar de Beflijster werd gezien lagen de aantallen heel wat lager. Gedurende de dagen tussen 23 en 27.04 vermeldt GBu tientallen ex in de omgeving van het Zwin. Het laatste ex werd genoteerd op 11.05. Dit is vrij vroeg gezien normaal nog tot eind mei Beflijsters worden opgemerkt.
Dit jaar was er geen enkele najaarswaarneming.

Waarnemingen 1986-87

10.04	2 mm	Tillegem	FW,FDR
14.04	1 m	Tillegem	PK
14.04	1 m	Loppem	WLT
15.04	1 m	Loppem	?
15 tot 17.04	4 mm+1 v	Oedelem	VKR
16.04	1 m	Tillegem	FDR
17.04	6 mm + 9 vv	Zwinbosjes	LL
17.04	1 m	Stalhille	RDJ
18.04	1 m	Zwinbosjes	LMa,DV
18.04	1 m	Fonteintjes	MaP,RDJ,e.a.
18.04	1 v	Blankenbergse Polder	MaP
19.04	2 mm	Oedelem	DXR
20.04	15 ex	Zwinbosjes	PB
21.04	1 m + 1 v	Stalhille	EV
22.04	1 m	Roksemput	JVP,PBu
22.04	12 ex	Zwinbosjes	PB
23.04	15 ex	Zwinbosjes	PB
23 tot 27.04	tientallen ex in de omgeving van het Zwin		GBu
24.04	3 mm + 1 v	Wenduine bosjes	MaP
24.04	1 ex NO	Intern. Dijk	TDF,FW,e.a.
24.04	11 ex	Zwinbosjes	NE,TDF,FDR
24.04	2 mm NO	Zwin	NE,TDF,FDR
24.04	2 ex NO	Roksemput	PBu
25.04	3 mm	Fonteintjes	DC
25.04	1 v	Zwinbosjes	PB,RV,e.a.
25.04	1 m geringd	Heist Vuurtoren	TDS,YDS
26.04	1 ex	Zwinbosjes	PB,FB
27.04	3 mm + 3 vv	Blauwe Toren	FDS
27.04	1 m	De Haan - Wenduine	EV
28.04	2 mm + 3 vv	Blauwe Toren	MaP
29.04	1 ex geringd	Westkapelle	Van Parijs
03.05	1 m	Distrigaz	FDS,GO,WAB
08.05	1 v	Roksemput	PBu
09.05	1 m	Vuurtoren Heist	PB
11.05	1 ex	St.-Michiels	PK

Grafische bespreking

Wanneer we de gegevens grafisch uitzetten blijkt dat er een grote gelijkenis bestaat tussen fig. 1 (waarnemingen per decade) en fig. 2 (verhouding exemplaren per waarneming). Concreet betekent dit dat de waargenomen groepjes steeds groter worden naargelang de doortrek naar een piek evolueert.

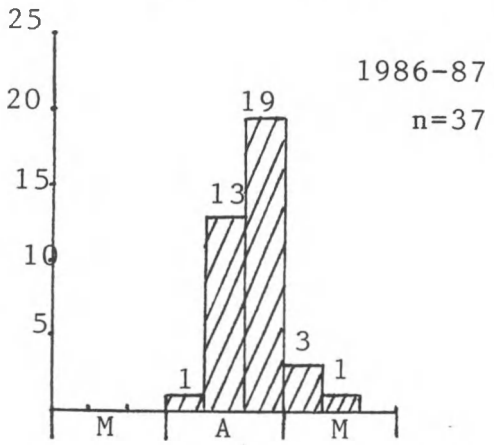

fig. 1 : aantal waarnemingen per decade

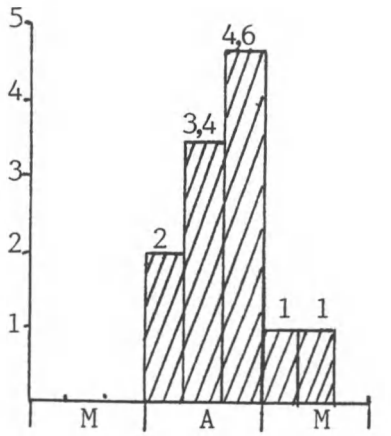

fig. 2 : ratio ex/waarn.

De ratio voor het ganse voorjaar bedraagt 3,1 ex/wnm wat vrij hoog is. Enkel tijdens het boekjaar 1980-81 werd een hoger verhoudingsgetal genoteerd, nl. 3,6 ex/wnm (Sys, 1987).

Bibliografie : SYS, P. 1987. De Beflijster, Turdus torquatus, in NW-VL. : status en voorkomen in de periode najaar 1979 - voorjaar 1986. Mergus 1 : 19 - 29

WAAIERSTAARTRIETZANGER Cisticola juncidis Paul Herroelen

OP 13 en 26.08 werd te Zeebrugge-achterhaven 1 ex herhaalde malen opgestoten in een braakliggend terrein nabij Distrigas (W. Vercruysse, C. Beel, F. Verbelen, Orn. Flandr. 6 : 29 en arch. BAHC).

In Dutch Bird. 8, 1986 : 155 en Mergus 1 : 71 staat verkeerdelijk 23 en 25 augustus.

SPRINKHAANRIETZANGER Locustella naevia Paul Herroelen

09.08 Zwinbosjes ringvangst DH

Tijdens het voorjaar vijf gevallen :

11.04	St.-Michiels	1 ex tegen raam gevlogen, enkel verdoofd ; na korte rustperiode geringd en losgelaten (FW,RV).	
17.04	St.-Michiels	1 zangpost	FDR
20 en 24.04	Zwinbosjes	1 zangpost	FW,FDR,TDF,NE
22.04	Miseriebocht - Beernem	1 zangpost	BIJ

Afgezien van enkele waarnemingen einde maart, behoort 08.04 tot de kleine reeks van vroege data in Vlaanderen :

	09.04.1969	De Panne en Koksijde
	07.04.1971	Hoeilaart (Brab.)
06,07 en	09.04.1976	Zolder (Limb.)
	07.04.1981	Antwerpen - Blokkersdijk

SNOR Locustella luscinioides — Paul Herroelen

Eén waarneming : 09.05 Haagje Heist (PB, e.a.)

WATERRIETZANGER Acrocephalus paludicola — Paul Herroelen

Van een ringvangst op 19.09 te Wingene is niets bekend bij het BAHC ; deze was gemeld in Dutch Bird. 8, 1986 : 155 en in Mergus 1 : 71.

BAARDGRASMUS Sylvia cantillans — Frank De Scheemaeker

23.05 1 ex ontdekt te Heist in het Haagje door W. Vercruysse en P. Vandaele ; als m in 2de kalenderkleed geringd diezelfde dag door TDS (Mergus 1 : 161).

KLEINE ZWARTKOP Sylvia melanocephala — Jurgen Vanpraet

Aanvulling : In Mergus 1 : 72 wordt een ringvangst vermeld van een ex in wijfjeskleed begin mei 1986 te De Haan door Ph. Schepens.

SPERWERGRASMUS Sylvia nisoria Frank De Scheemaeker

Niet minder dan 5 waarnemingen !!!

10.08	1 ex	Haagje Heist	F. Verbelen
27 of 28.08	1 ex	Zwinbosjes ringvangst	DH
30.08	1 ex	Westdam Zeebrugge (3,5 km in zee)	(PB,FB)
08.09	1 ex	Zwinbosjes ringvangst	DH
09.04	1 ex	Zwinbosjes	PaL

PALLAS' BOSZANGER Phylloscopus proregulus Frank De Scheemaeker

Net zoals vorig jaar 3 gegevens :

02 tot 04.11	1 ex	Visserskruis Zeebrugge A. Holvoet, D. Lafontaine, H. Dineur, ... ringvangst op 04.11 (TDS,C. Steeman)
16.11	1 ex	De Haan ringvangst (Lore)
16 en 17.11	1 ex	Haagje Heist (GDS,PB,TDS,JVP,PBu,...)

BLADKONINKJE Phylloscopus inornatus Frank De Scheemaeker

Nog nooit werden in België zo'n aantal Bladkoninkjes waargenomen als aan de Oostkust in het najaar 1986. Niet minder dan 33 verschillende waarnemingen die ongeveer 43 à 44 ex totaliseren. De Schuyter (1987) gaat dieper in op deze waarnemingen en analyseert verder deze gegevens (o.a. geografische spreiding,mogel. redenen van deze influx, ...)

Alle waarnemingen

27.09	2 ex	Zeebrugge Visserskruis	RML,DLa,MPo
27.09	1 ex	Fonteintjes	MaM
28.09	3 ex	Zeebrugge Visserskruis	RML,DLa,MPo
29.09	2 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB
30.09	2 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB
30.09	1 ex	Heist Haagje	PB
01.10	2 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB
01.10	1 ex	Heist Haagje	PB
02.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB
04.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	FB,PB,e.a.
05.10	2 ex	Zeebrugge Visserskruis	?
05.10	1 ex	Heist Haagje	TDS
06.10	min 2 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB

06.10	1 ex	De Haan	?
07.10	2 ex	Haagje Heist (1 ex ger.)	TDS,PB
08.10	1 ex	Haagje Heist (ringv.)	TDS,PB
08.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB
09.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	LL
10.10	1 ex	De Haan	LL
10.10	1 ex	Heist Haagje	LL
10.10	2 ex	Marinebasis	GDS
10.10	1 à 2 ex	Zeebrugge Visserskruis	GDS
10.10	1 ex	Heist Haagje	LL
11.10	1 ex	Heist Haagje	GDS
11.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	PB,GDS
12.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	LL
12.10	1 ex	De Haan	RoP
12.10	1 ex	Knokke Zwin	StP
12.10	1 ex	Heist Tennis	AHo,MPo,...
14.10	1 ex	Heist Haagje	GDB,BEC
17.10	1 ex	Heist Haagje	TDS
18.10	1 ex	Heist Haagje	PB
18.10	1 ex	Heist Tennis	RML,SC,MPo

Bibliografie : DE SCHUYTER, T. 1987. Interessante waarnemingen in NW-VL. tijdens de periode juli 1986 - december 1987. Mergus 1 : 60 - 84

RADDES BOSZANGER Phylloscopus schwarzi Jurgen Vanpraet

04.11 1 ex ontdekt door L. en D. Verroken in het Haagje te Heist ; geringd op de zelfde dag (TDS,C.Steeman)

De vogel werd 's morgens 05.11 gelost en bleef ter plaatste tot 's avonds 06.11.

Het betreft hier de eerste waarneming van Raddes boszanger voor België. Meer detail over deze waarneming/vangst kunt u terugvinden in Mergus 1 (2) : 78 en V.O.T. 10 (2) : 21 - 25.

BRUINE BOSZANGER Phylloscopus fuscatus Frank De Scheemaeker

Dat het najaar '86 uitzonderlijk was wat zeldzame zangertjes betreft, blijkt ook uit de waarnemingen van Bruine boszanger. Niet minder dan 3 verschillende gegevens liggen voor:

03 en 04.10 1 ex Zeebrugge Visserskruis
D. Van der Elst

03.11	1 ex	Zeebrugge Visserskruis C. Steeman, C. Snyers,...	
04.11	1 ex gevangen aan het Ziekenhuis te Blankenberge door M. Peeters		

Meer details over deze waarnemingen kunt u lezen in Mergus 1 : 79.

FLUITER Phylloscopus sibilatrix — Luc Decat

Alle waarnemingen :

1)Tillegem - St.-Michiels				
	25.04	1 zp.	Witte Molenstraat	FW,FDR,ADC
	09.05	3 zp.	Tillegem	RV,FDR,ADC
	24.05	1 zp.	Witte Molenstraat	JS
	29.05	1 zp.	O.L.V.-dreef	JS
2)Beisbroeck	28.04	1 zp.		
	13.05	1 zp.		
	26.05	2 zp.		
	29.05	2 zp.		
	04.06	2 zp.		
	08.06	1 zp	JS	
3)Mariënhove	09.05	1 zp.	FDR,RV,JS	
	26.05	1 zp.	JS	
	30.05	1 zp.	JS	
4)Vloetemveld	half mei 8 - 9 zp.		LD,JVP,PBu	
5)Villa	28.04	1 zp.	FW	
	08.05	1 zp.	TDF	
6)Ryckevelde	30.05	1 zp;	BC	
	11.06	min. 1 zp.	LD	
7)Bulskampveld	30.05	3 zp.	WIG	
	11.06	4 zp.	LD	
8)andere	04 en 05.09.86	1 ex.	Haagje Heist	PB
	29.04	1 ex.	Zwin	GDS
	29.04	1 ex.	Zuienkerke	MaP
	01.05	1 zp.	Copietersbos	JS
	06.05	1 zp.	Blauwe Toren	MaP
	09.05	1 zp.	Zevenkerke	RV,FDR,JS
	13.05	1 zp.	Zevenkerke	JS

In 1987 werden een vijftal koppels gemeld :

Hertebos - St.-Michiels - 1 koppel LD
Vloetemveld - 4 à 5 koppels LD

KLEINE VLIEGENVANGER Ficedula parva Luc Maertens

Op zes verschillende data werd een of meerdere ex waargenomen :

12.09	1 onv.	Heist Haagje	BOP,BEC,VLF
26.09	1 onv.	Heist Haagje	TDS,PB
27.09	1 onv.	Heist Haagje	RML,PB,e.a.
05.10	1 ad + 2 onv.	Zeebrugge Visserskruis	MPo,PB,...
05.10	1 onv.	Heist tennis	MPo,PB,AHo,...
18.10	1 ex	Zeebrugge Marinebasis	SC,YBC,PB,...
19.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	GDP,RDB,DVG

BONTE VLIEGENVANGER Ficedula hypoleuca Luc Maertens

De Bonte vliegenvanger blijkt zeer strikt zijn trekritme te volgen : in het najaar is dit augustus-september, in het voorjaar eind april-mei. Dit wordt duidelijk geïlustreerd in het onderstaand overzicht. Voor het beschouwde seizoen zijn ook nog enkele oktoberwaarnemingen.

Een broedgeval werd gesignaleerd in Zevenkerke (RV,FDR) en vier in Beernem waar dankbaar gebruik wordt gemaakt van de nestkasten (VWG-Beernem, WIG).

Verder werden ook nog drie koppels in Oostkamp vermeld in Mergus 1 : 161.

Alle waarnemingen

06.08	1ste j. m	Meetkerke	PVDB
12.08	2 ex	Zwinbosjes	JS
18.08	1ste j. m	Meetkerke	PVDB
18.08	5 ex	Zwinbosjes	RV,DH
24.08	1 ex	Zwinbosjes	RV,DH
02.09	3 ex	Zwinbosjes	DH
09.09	1 ex	Loppem	RV
12.09	2 ex	Zwinbosjes	DH
13.09	1 ex	Zwinbosjes	DH
14.09	1 ex	De Haan	FDS,FV
16.09	1 ex	St.-Kruis Damse vaart	LDq
16.09	1 ex	Damme	LDq
17.09	1 ex	Dudzele	LD
19.09	1 ex	Assebroek	LDq
20.09	1 ex	Assebroek	LDq
20.09	1ste j.	Blankenberge - ringvangst	MaP
21.09	1 v	Waggelwater	JzV
28.09	1 ex	Heist vuurtoren - ringv.	FDS,TDS,GDP
28.09	3 ex	Zeebrugge Visserskruis	FDS,GDP
02.10	1 v	Blankenberge	JVG
05.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	TDF,FW
18.10	1 ex	Zeebrugge	JFN,ROP
21.04	1 m	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi
23.04	1 m	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi
25.04	4 ex	Haagje Heist - ringvangst	TDS,YDS
09.05	1 m zingend	Zevenkerke	JS,FDR,RV
09.05	1 m	Dudzele	FDS
23.05	2 zp	Loppem park	RV
24.05	5 pulli	Zevenkerke - geringd	RV
26.05	2 zp	Loppem park	RV

GRAUWE VLIEGENVANGER Muscicapa striata Luc Maertens

Bijkbaar wordt de Grauwe Vliegenvanger weinig of niet meer genoteerd. Er zijn slechts enkele broedgevallen bekend gemaakt : twee koppels te Roksem (Roksemput en Osseweg - JVP) en 1 koppel te St.-Michiels (HD). Interessant zijn wel enkele ringvangsten en late waarnemingen op 05.10 en zelfs op 22.11 (zeer laat).

05.10	1 ex	Zeebrugge Visserskruis	FW
22.11	1 ex	zeebrugge Visserskruis	RML

ringvangsten

10.08	1 ex	Zwinbosjes	DH
18.08	6 ex	Zwinbosjes	DH
24.08	1 ex	Zwinbosjes	DH
28.08	1 ex	Zwinbosjes	DH
01.09	1 ex	Zwinbosjes	DH
20.09	1ste j.	Blankenberge	JVG

WIELEWAAL Oriolus oriolus — Luc decat

Kust

29.04	1 m NO (09u40)	Fonteintjes	MaP
01.05	1 zp	Zwinbosjes	LMa
09.05	1 zp	Zwinbosjes	FW
	1 ex. NO	Zwinbosjes	MG

Polder

06 en 09.05	1 m	Blauwe Toren	MaP

Bossen

najaar 1986

01.08	1 ex.	Loppem	WLT
06.08	1 kp	Loppem	WLT

voorjaar 1987

08.05	1 m	Bloemendale	WLT,JVi
09.05	1 zp	Mariënhove	JS,RV,FDR
15.06	1 zp	Bloemendale	JS
23.05	1 zp	Villa	JS,DD
29.05	1 zp	Tillegem	JS,DD

Broedgevallen

aanvulling : Meetkerke 1 kp in 1986

Vloetemveld (incl. Militair Domein)	6 - 7 kp
Merkemveld	1 - 2 kp
Veldbos Aartrijke	1 kp
Hertebos St.-Michiels	1 kp

gegevens LD

KUIFMEES Parus cristatus Patrick Keirsebilck

Er mag aangenomen worden dat de meeste Kuifmezen (zoals trouwens de andere mezensoorten) niet zo heel ver uit de buurt van hun geboorte- of nestelplaatsen het winterhalfjaar doorbrengen. Ze sluiten zich daarbij veelal aan bij de grote benden Kool- en pimpelmezen.
veel van de lokaties waar de najaar- en winterwaarnemingen verricht werden, vallen dan ook vrijwel tesamen met de plaatsen waar zich broedverdachte koppels zullen ophouden of ophielden.

Najaars- en winterwnm.

16.07.86	3 ex	Diksmuidse Heirweg St.-Andries	LDq,ID
23.09	4 ex	De Haan	BOP,BEC
26.09	3 ex	Zevenkerke	LDq,ID
28.09	1 ex	Bulskampveld Beernem	PS
04.10	1 ex	Bulskampveld Beernem	PS
21.12	4 ex	Diksmuidse Heirweg St.-Andries	LDq,ID
03.01.87	1 ex	Kasteel Tillegem	PK
18.02	2 ex	Kasteel Tillegem	FDR
27.02	1 ex	Beisbroeck	RV
01.03	2 ex	Beisbroeck	RV,FDR,RDJ
05.03	2 ex	Beisbroeck	RV,FDR,RDJ

Broedgevallen

Hadden we tot nu toe in de Jaarboekoverzichten van de Kuifmees nogal wat broedgevallen als waarschijnlijk of onzeker moeten catalogeren (wegens te weinig wnm.), dan hadden we dit seizoen enkele mensen, en dan vooral JS, die plaatselijk het onderste uit de Kuifmeeskan haalden. Kuifmezen blijven moeilijker op broedgevallen na te gaan dan de andere mezensoorten door hun vrij grote broedterritoria en hun voorkeur voor natuurlijke nestholtes (zelden in nestbakken).

- Bossen ten N van Zeeweg, W en O van Diksmuidse Heirweg te St.-Andries : 1 à 2 kp (JS,FDR);
- langs Diksmuidse Heirweg, aan het Grauwe Dopheidereservaat : 1 kp (JS);
- langs Diksmuidse Heirweg, omgeving Villa : 1 kp (JS);
- langs Diksmuidse Heirweg, ten N van E 40 : 1 kp (JS);
- Tillegem : 1 kp (RV);
- Zevenkerke : 1 kp (RV);
- De Haan : min. 1 kp (HEP), volgens D. Taecke enkele kp.

Minimum 6 en mogelijks een tiental broedgevallen van de Kuifmees in de regio : een uitzonderlijk of een normaal broedseizoen ? Waarschijnlijk het laatste, wat alleen maar door een aangehouden aandacht voor de soort kan aangetoond worden.

Andere wnm, aansluitend bij de vorige

26.05	1 ex	Zeeweg bij afbraakwoning	JS
26.06	1 ex	St.-Anna-ter-Woestijne	RV,FDR

BOOMKLEVER Sitta Europea — Patrick Keirsebilck

Vermelden wij hier vooraf dat het verslag in vorig jaarboek dient aangevuld te worden met een broedgeval te St.-Kruis (HS).

Najaar 1986

23.09	3 ex (2ad + 1 juv) park H. Hart Beernem	
	2 ex blijven aanwezig tot 15.02.87	DXR,WIG
08.10	1 ex Bulskampveld Beernem	PK
31.10	1 ex Bulskampveld Beernem	PK

Winter en voorjaar 1987

03.01	1 ex Kasteel Tillegem	PK
25.01	1 ex Kasteel Tillegem	PK
22.02	1 zp Kasteel Tillegem	RV,FDR,JS
09.02	2 ex Vogelzang St.-Michiels	F. Saey
11.02	2 ex Vogelzang St.-Michiels	F. Saey
13.04	1 ex parking Tillegem, Witte Molenstr.	FW
12.05	1 à 2 ex Doornstraat St.-Michiels	JS
26.05	1 ex voedsel aanbrengend doornstraat	JS

Het is goed mogelijk dat de exemplaren die na half april niet meer in Tillegem te horen of te zien waren, tenslotte wel gebroed hebben in laatstgenoemde lokatie.

06.04	1 ex Kasteel Rooigem, St.-Kruis	HS
14.06	2 ex Kasteel Rooigem, St.-Kruis	HS

Geen concrete broedbewijzen.

?.05	1 ex Assebroek 'Bergskens'	BC
10.05	1 ex Merkemveld	M. Goethals
27.07	1 ex Vloetemveld	LD

Met één hoogstwaarschijnlijk broedgeval en een toenemend aantal lokaties waar Boomklevers gezien worden lijkt de vestiging van deze soort in de regio zich stap voor stap te consolideren. De situatie in de bossen ten zuiden van Brugge is voor deze soort helaas niet bekend, dat een betrouwbaar totaalbeeld voor de ganse regio moeilijk te schetsen is.

TAIGABOOMKRUIPER Certhia familiaris — Frank De Scheemaeker

Twee ringvangsten :

eind oktober	1 ex geringd te Duinbergen (GVT)
20.11	1 ex geringd in het Zwin (GBu)

KEEP Fringilla montifringilla Luc Maertens

Zeer weinig waarnemingen, maar wel een interessante groep rond de Roksemput in januari - februari. Ook de juli-waarneming te Beernem is opvallend gezien de vroege datum.

31.07.86	1 m	Bulskampveld	PS
21.01.87	64 ex	Roksemput	JVP
14.02	26 ex	Roksemput	JVP
25.02	45 ex	Roksemput	JVP
15.03	50 ex	Ryckevelde	CW
21.03	7 ex	Beysbroek	JVP,PT
28.04	1 m roep	Beysbroek	JS

WIELEWAAL Oriolus oriolus Luc Decat

Broedgevallen 1987

Vloetemveld + Militair Domein	6-7 kp	LD
Merkenveld	1-2 kp	LD
Veldbos Aartrijke	1 kp	LD
Hertebos St.-Michiels	1 kp	LD

aanvulling : Meetkerke 1 broedgeval in 1986 PVDB

Het aantal broedkoppels ligt ongetwijfeld hoger. Zo kwamen o.a. geen gegevens uit de Zwinbosjes, Knokke, Beernem (Bulskampveld), Hertsberge,... Ook uit de bossen ten Z van Brugge kwamen nagenoeg geen gegevens binnen.

Andere waarnemingen

Kust	29.04	1 m NO (09u40)	Fonteintjes	MaP
	01.05	1 zp	Zwinbosjes	LMa
	09.05	1 zp + 1 ex NO	Zwinbosjes	FW,MG
Polder	06.05	1 m	Blauwe Toren	MaP
	08.05	1 m	Bloemendale	JS
	09.05	1 m	Blauwe Toren	MaP
	15.06	1 zp	Bloemendale	WLT,JVi
Bossen	01.08	1 ex	Loppem	WLT
	06.08	1 kp	Loppem	WLT
	09.05	1 zp	Mariënhove	JS,FDR,RV
	23.05	1 zp	Villa	JS,DD
	29.05	1 zp	Tillegem	JS,DD

GRAUWE KLAUWIER Lanius collurio Frank De Scheemaeker

4 waarnemingen :

24.08.86	1 onv.	Fonteintjes - geringd	HEP
13.09	1 w	Heist Haagje	TDS,PB,FB
07.05.87	1 ex	Eernegemse Meersen	KM
05.06	1 m	Roksem Stortput	PBu

KLAPEKSTER Lanius excubitor frank De Scheemaeker

30.11.86	1 ex	Bulskampveld	VKR

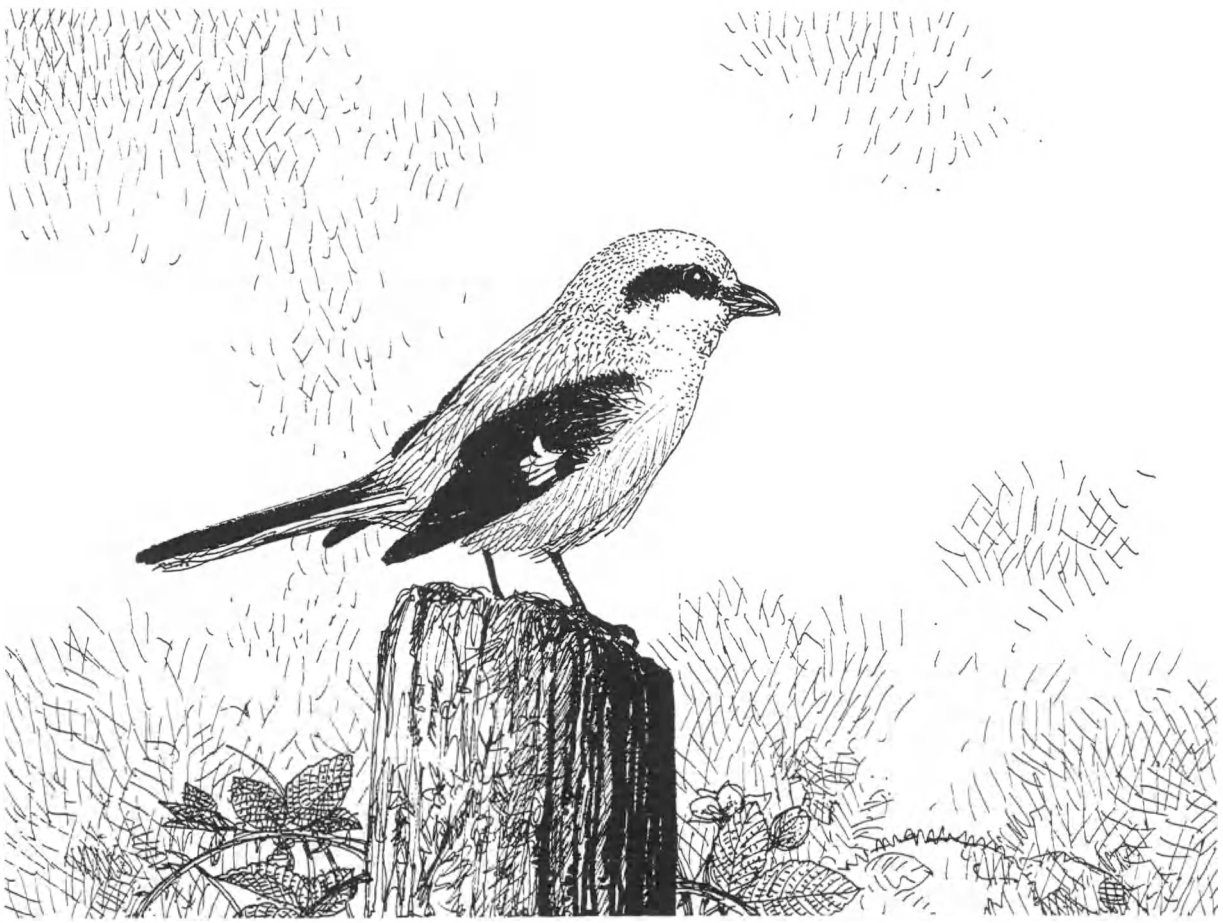

EUROPESE KANARIE Serinus serinus Patrick Keirsebilck

Na de flinke aandacht die deze soort toebedeeld kreeg in de periode 1982-85 is de aard van de gegevens die ons voor de laatste uitgegeven Jaarboeken bereikten, eerder fragmentarisch te noemen (allicht o.a. door de Broedvogelinventarisatie). Tendenzen zijn dan ook niet af te leiden.

Waarnemingen tijdens het broedseizoen

19.04	1 zp	pad Zevenberge St.-Andries	JS
27.04	1 ex	J. Martensstraat St.-Michiels	LDq
14.05	1 zp	Kerveyendreef St.-Michiels	FW
19.05	1 zp	Nieuwe St.-Annadreef St.-Andries	JS
28.05	2 ex	Bosjes Wenduine	MaP

Broedgegevens (zeer onvolledig)

Domein Broeders Xaverianen St.-Michiels : 1 kp LVR
Kroonhovewijk Oostkamp : 1 kp + 1 waarsch. broedgeval LVR

Bij het inventariseren van deze soort moet men er niet op rekenen dat er sprake is van nauwkeurig afgebakende, strikt verdedigde territoria. Verplaatsingen, ook van zingende vogels, gebeuren over honderden meters en anderzijds kunnen de paartjes vlak bijeen broeden (Vogelinventarisatie, RIN).

PUTTER Carduellis carduellis — Paul Herroelen

Blijkbaar een soort waaraan te weinig aandacht wordt geschonken.

Alle waarnemingen :

05.08	2 ex	Opgespoten terrein Brugge	FW,HS
13.09	2 ad + 3 juv	St.-Anna-ter-Muiden	FW,TDF
02.11	1 ex	Siphon Oostkerke	CW,MG,AA
27.12	1 ex	Roksemput	JVP
23.04	1 ex	O.T. Heist	FW
17.05	1 ex O	Zeebrugge Fonteintjes	FDS

SIJS Carduelis spinus — Luc Maertens

Onderstaande waarnemingen geven zeker een onvolledig beeld. Er is bijvoorbeeld geen enkele waarneming van de kustzone hoewel hier dikwijls grote groepen kunnen pleisteren gedurende de winter. Ook de doorgegeven waarnemingen betreffen ggen zeer grote groepen.

Alle waarnemingen

06.07	1 ex	St.-Michiels	FW
07.07	1 ex	St.-Michiels	FW
23.09	enkele ex	St.-Michiels	FW
	idem op 25 en 29.09		

22.10	30 ex	St.Michiels	FW,FDR
28.12	1 ex	St.Michiels - geringd	RV,FDR
22.02	10 ex	Tillegem	RV,FW
12.04	15 ex	Zevenkerke	RV
25.05	1 m	Ter Strate	JS

FRATER Carduelis flavirostris Jan Demulder

We ontvingen 24 waarnemingen. De overwinteringsplaatsen blijven traditioneel het Zwin en de Achterhaven van Zeebrugge, maar t.o.v. vorige jaren blijken de concentraties kleiner te worden. De eerste exemplaren worden gezien vanaf 21.08 in het Zwin, de laatste ex op 01.04 te Heist.

Zwin (8 wnm)

vanaf 21.08	aanwezig	GBu
09.11	25 ex	GBu,BBu
16.11	90 + 50 ex	JVG
11.01	25 ex	PBu
18.01	35 ex	GBu
01.02	11 ex	GBu
15.02	12 ex	GBu

Achterhaven (10 wrn)

05.10	8 ex	FW,TDF
09.11	6 ex	FW,TDF
30.11	± 35 ex	FW,GDP
07.12	30 ex	GDP
01.01	23 ex	TDS
11.01	30 ex	TDS
28.01	50 ex	FDS
24.02	30 ex	TDS

Andere gebieden

18.10	3 ex	Voorhaven	VUW
16.11	3 ex	Meetkerke (Hoge Moeren)	FW
31.01	18 ex	Roksemput	JVP
01.04	5 ex	Heist	LL

BARMSIJS Carduelis flamea — Luc Maertens

Vooral in de bossen rond Brugge werden enkele groepen waargenomen met konstante aanwezigheid in Bulskampveld vanaf eind februari tot in april (VWG Beernem). De laatste waarneming dateert van 21.04. Verder broedden twee koppels in een privé-tuin te Snellegem (LD). Ongetwijfeld broeden er nog meer koppels in de regio (o.a. aan de kust en in de bossen ten Z van Brugge).

St.-Michiels

22.10	1 ex	FW,FDR
29.10	1 ex	FW
31.10	2 ex	FW,FDR
31.10	1 ex - geringd	RV
01.11	1 ex	FW
03.11	1 ex	FW
20.11	2 ex	FW
17.01	65 ex	FDR

Bulskampveld

22.02	54 ex	DXR,WIG
01.03	15 ex	VWG-Beernem
12.04	25 ex	DXR,WIG

Andere gebieden

28.09	1 ex	Fonteintjes	MaP
05.10	1 ZW	Voorhaven Zeebrugge	FW
08.11	3 ex	Tillegem	RV
16.11	1 ex	Wenduine	JzV
09.12	75 ex	Sijsele	MaP
10-12.12	50 ex	Sijsele	MaP
21.12	1 ex	Zevenkerke	LDq,ID
02.01	1 ex	Tillegem	PK
10.01	2 ex	Tillegem	PK

20.01	3 ex	St.-Andries	JS
24.01	9 ex	St.-andries	FDR
27.01	3 ex	Oostkamp	PK
14.03	1 ex	Snellegem	?
15.03	3 ex	Zwin (park)	LMa,GBu
05.04	1 ex	De Haan	JzV
18.04	4 ex	Assebroekse Meersen	LDq,ID
19.04	30 ex	Tillegem	GO
20.04	10 ex	Vloetem	MP
21.04	4 ex	Assebroek	LDq

Dit jaar werden ook twee waarnemingen doorgegeven van de Grote Barmsijs : begin november in het Zwin (GBu) en op 11.04 2 ex te Loppem.

KRUISBEK Loxia curvirostra — Patrick Keirsebilck

Drie jaar na het invasieseizoen 1983-84, met niet minder dan 260 waarnemingen in de regio, leek het er deze keer terug op als was er sprake van een nieuwe invasie in Vlaanderen en in de regio. Zij het wat deze laatste betreft dan van een eerder bescheiden omvang : er waren in totaal 56 wrn met een groepsgemiddelde van 10 ex. Een totaalbeeld voor Vlaanderen was tot nu toe nog niet gepubliceerd (juli 1988).

De wrn werden gerangschikt per maand, en zo mogelijk vergeleken met het aantalverloop in 1983-84.

JUNI

21.06	10 ex	Duinen De Haan		LD

Een welhaast klassiek begin van ieder doortrekseizoen, al dan niet invasie-achtig : een juniwrn van een vrij klein aantal ex ergens langs de kust.

JULI

02.07	min. 40 ex	Domein Tudor	St.-Andries	JS,YV
12.07	6 ex	Bulskampveld		WIG

Toch maar 2 wrn in juli, zij het dan wel met het grootste aantal dat tijdens het seizoen 1986-87 gezien werd : YV schat de omvang van de groep op 02.07 op 100 eksemplaren.

AUGUSTUS

Vanaf augustus worden er praktisch constant kleine groepjes Kruisbekken gezien in de Zwinbosjes, en dit tot in november (GBu,e.a.).

13.08	4 ex	Vloetemveld	LD
29.08	2 ex	Ryckevelde	LDq

SEPTEMBER

Hoewel na dit veelbetekend begin nu de grootste aantallen hadden moeten komen, stijgt het aantal waarnemingen niet erg beduidend.

8 wrn voornamelijk in : Zwinbosjes, Bulskamveld en St.-Andries (omgeving zeeweg).

Maximaal : 26.09 20 ex St.-Anna St.-Andries LDq,ID

Opmerkelijk is een waarneming op 14.09 van 1 koppel op de Westelijke havendam in zee te Zeebrugge (YDS).

OKTOBER

Opvallend is ook het ontbreken van enige wrn uit de bossen ten Z van de E 40 : geen waarnemingen of geen waarnemers ? Bij vorige gelegenheden zaten hier telkens flink wat Kruisbekken.

Ook oktober blijft relatief rustig :

9 waarnemingen voornamelijk in : Vloetemveld, Vuile Moere (Zedelgem), Bulskampveld.

Maximaal : 31.10 27 ex Bulskampveld WIG

Verplaatsingen langs de kust :

12.10	10 ex ZW	De Haan	
23.10	3 ex	Haagje Heist	PB

Terwijl zich in 1983-84 de grootste aantallen zich in de periode half september - eind oktober situeerden, valt het (relatief) hoogtepunt nu in november.

NOVEMBER

16 wrn met als voornaamste lokaties : Tillegem (max 15 ex), Bulskampveld (max 17 ex), Vloetemveld (max 10 ex). Ook 4 x op diverse plaatsen boven St.-Michiels.

Maximaal : 06.11 50-tal ex Zwinbosjes GBu

Terug geen waarnemingen uit bossen te Zevenkerke, Villa, enz. Hoewel er vrij verspreid Kruisbrekken gezien worden, blijven de aantallen opvallend laag.

DECEMBER

Ook nu doet zich het verschijnsel voor waarbij in de loop van december de aantallen waarnemingen drastisch verlagen. En ook nu blijft het Bulskampveld over als vrijwel de enige waarnemingslokaliteit :

4 wrn	Bulskampveld	32, 13 en 20 ex op 07, 14 en 21.12		WIG,DXR
	08.12	20 ex	Ryckevelde	LD

VOORJAAR 1987

Op een vergelijkbare manier lopen de wrn 's winters door tot in het eigenlijke voorjaar. De 5 januari, 3 februari, 2 maart en 6 april gegevens met max 16, 16, 9 en 10 ex situeren zich praktisch alle in het Bulskampveld te Beernem. Andere lokaties waren Peereboom te St.-Andries, Ryckevelde, Vloetemveld, Nieuwhovebos en de Villa (telkens 1 ex).

Broedpogingen : voor zover bekend geen.

Conclusie

Het optreden van de Kruisbek in onze regio tijdens het seizoen 1986-87 kan omschreven worden als invasieachtig, maar dan met

eerder kleine aantallen. Mogelijk is de hoofdmacht van de invasie nooit tot in de kuststrook geraakt.

GOUDVINK Pyrrhula pyrrhula — Paul Herroelen

Dit jaar slechts 7 waarnemingen :

18 en 22.02	resp. 1 en 2 ex	Tillegem	FDR
22.02	1 ex	Ryckevelde	FDR,RV,PK,JS
25.02	2 ex	Villa St.-Andries	FV,FDR
07.05	zeeweg kapvlakte	één roepend mannetje	JS
10.06	Tudor	één roepend ex	JS
29.06	St.-Anna-ter-Woestyne	enkele roepend	FDR;RV

APPELVINK Coccothraustes coccothraustus — Frank De Scheemaeker

06.01	1 wijfje	Dianadreef St.-Michiels	FW,e.a.
	diezelfde dag nog geringd door RV		
25.02	1 ex	Dianadreef St.-Michiels	FDR
04.04	1 ex	Park 58 - ringvangst	GVT

IJSGORS Calcarius lapponicus — Jan Demulder

De Ijsgors is veel meer waargenomen dan vorige jaren. We ontvingen 51 wnm tegenover 23 vorige jaar. De waarnemingen zijn gespreid van september (20.09) tot maart (05.03). De helft van de gegevens is afkomstig uit de Achterhaven. Er zijn dit seizoen ook opvallend meer waarnemingen gesignaleerd vanuit de polders.

Achterhaven (31 wnm)

20.09	6 ex	PB,TDS
27.09	14 ex	RML,DLa,e.a.
28.09	6 ex	RML,e.a.
04.10	3 ex	PB,FB
05.10	2 ex	TDF,FW
03.11	2 ex	RV,GDP
11.11	13 ex	LL
16.11	3 ex	FW,GDP,TDS,FDS
30.11	2 ex	GDS
07.12	31 ex	FDS,DBL
28.12	4 ex	JNM,TDF
01.01	9 ex	TDS
02.01	10 ex	TDS
09.01	9 ex	TDS
11.01	4 ex	GDP,FW
17.01	21 ex	GDS,FW
18.01	20 ex	GDS,JS
01.03	1 ex	TDS
05.03	1 ex	TDS

Andere (20 wnm)

22.09	1 ex	De Vrede	Dutch Bird.
23.09	1 ex	Vlissegem	BOP,BEC
25.09	2 ex	De Vrede	Dutch Bird.
27.09	10 ex	De Haan	ABP,MPo
05.10	1 ex Z-ZW	Voorhaven (West. dam)	FW
16.10	3 ex overvliegend	Voorhaven	FW
30.10	2 à 3 ex	Blankenberge (weiden)	FDS,FV
06.12	2 ex	Uitkerke	TDF,FW
16.12	1 ex	Meetkerke Hoge Moeren	FV
21.12	2 ex	Zwin	GBu,BBu,LMa
24.12	7 ex	Eendekooi Wenduine	?
04.01	9 ex	Zwin	GBU,BBu,LMa
10.01	2 ex ZW vorsttrek	Houtave - Klein Middelhof	FW,FDR,FV
10.01	1 ex	Scharebrug	FV,e.a.
11.01	9 ex	Zwin	GBu,BBu,LMa
11.01	2 ex	Stalhille	FV
12.02	2 ex	Stort Uitkerke	FDS

SNEEUWGORS Plectrophenax nivalis — Jan Demulder

Er bereikten ons 19 waarnemingen . Driekwart ervan kwam uit het havengebied van Zeebrugge, nl. 12 uit de Achterhaven en

3 uit de Voorhaven. Een bevestiging dus van dit gebied als overwinteringsplaats.

Achterhaven

02.11	17 ex	GDS,TDS
09.11	± 15 ex	AB,HDi,ABP
11.11	12 ex	LL
07.12	4 ex	GDP
11.01	4 ex	TDS
16.01	3 ex	vele waarnemers
18.01	4 ex	GO,PK,GS,JS,LL
25.01	6 ex	FW,PBu,JVP,AVES
05.04	1 ex W	AVES

Andere

03.11	4 ex	Strand Bl'ge - Wenduine	WD
09.11	5 ex	Oost. dam - Voorhaven	LL
16.11	3 ex	West. dam - Voorhaven	FW,FB
23.11	16 ex	Zwin	GBU,LMa
11.01	8 ex	Zwin	GBu,LMa
27.04	1 m	Oost. dam - Voorhaven	MVC
29.04 tot 03.05		1 m in zomerkleed te Heist	GDP,FW,TDS

ORTOLAAN Emberiza hortulana — Frank De Scheemaeker

22.04	1 m	Zwinbosjes	PB
23.04	1 ex	Heist	PB,e.a.
07.09	1 ex	Achterhaven	RMLa,DLa,AHo,ABP
14.09	1 ex	Haagje Heist	BOP,BRG,VLF

DWERGGORS Emberiza pusilla — Frank De Scheemaeker

16.10	1 ex	Achterhaven	GDP,TDS

ZWARTKOPGORS Emberiza melanocephala — Frank De Scheemaeker

augustus 1986	1 m	Zwinbosjes	DVT

WATERRAL (Rallus aquaticus) — Robrecht Pillen

De Waterral is tijdens het besproken jaar een zeldzame verschijning geweest. Er liggen slechts een tiental waarnemingen van maximaal 2 ex. voor uit de traditionele overwinteringsplaatsen en broedgebieden. Vanuit de Zwinbosjes, waar vorig jaar regelmatig grote aantallen werden waargenomen, bereikte ons nu echter geen enkel gegeven. de opeenvolgende strenge winters spelen waarschijnlijk een hoofdrol in de afname van de soort.

Ook het aantal gekende broedgevallen ligt aan de lage kant. De Fonteintjes en het reservaat te Damme herbergen respectievelijk minstens 1 en 1 koppel. De waarnemingen in mei en juni te Hoeke (Steenbakkerij) laten eveneens een broedgeval vermoeden.

Alle waarnemingen :

17.09	1 ex.	Heist Kleiputten	LD
16.11	2 ex.	Damme	RPi
06.12	1 ex.	Blankenberge - Oesterput	MaP
04.01	2 ex.	Damme	RPi
21.01	1 ex.	Fonteintjes	MaP
01.02	2 ex.	Fonteintjes	MaP
26.05	1 ex.	Hoeke - Steenbakkerij	TDS
vanaf 29.05	1 kp.	Damme	RPi
12.06	1 kp. met jongen	Fonteintjes	RPi
26.06	1 ex.	Hoeke - Steenbakkerij	FW

PORCELEINHOEN (Porzana porzana) — Robrecht Pillen

Slechts één vroege waarneming uit de belangrijkste pleisterplaats van deze soort, namelijk in de Kleiputten te Heist van 06 t.e.m. 21.03 (PB,TDS).

FENOLOGIE

01. Beflijster - Turdus torquatus

10.04	2 m	Tillegem	FW,FDR
14.04	1 m	Tillegem	PK
14.04	1 m	Loppem - Molendreef	WLT

02. Blauwborst - Luscinina svecica cyanecula

05.04	1 zp.	Achterhaven	FW
05.04	1 zp.	Blauwe Sluis - Hoeke	JS

03. Boerenzwaluw - Hirundo rustica

22.03	1 ex.	Zwin	WAB
26.03	1 ex.	Vloetemveld	LD

04. Bonte Vliegenvanger - Ficedula hypoleuca

21.04	1 m	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi
23.04	1 m	St.-Michiels Novotel	WLT,JVi

05. Boompieper - Anthus trivialis

09.04	1 zp.	St.-Andries	FDR
18.04	1 zp.	Beernem	WIG
18.04	1 ex.	Vloetemveld	LD

06. Boomvalk - Falco subbuteo

11.04	1 ex.	Beernem	WIG
16.04	1 ex.	Internationale Dijk	PB

07. Bosrietzanger - Acrocephalus palustris

24.05	2 ex.	Beernem	WIG
29.05	1 ex.	Assebroek	BC

08. Braamsluiper - Sylvia curruca

21.04	1 zp.	St.-Michiels	JS
25.04	2 zp.	Beernem	WIG

09. Bruine Kiekendief - Circus aeruginosus

22.02	1 m	Zwin	BBu
15.03	1 w	Achterhaven	FDS,WAB
04.04	2 w NO	Achterhaven	YDS

10. Draaihals - Jynx torquilla

24.04	1 ex.	Zwinbosjes	FDR,FW,NE,TDF
25.04	1 ex.	Wenduine	MaP

11. Europese Kanarie - Serinus serinus

19.04	1 zp.	St.-Andries	JS
27.04	1 ex.	St.-Michiels	LDq

12. Fitis - Phylloscopus trochilus

01.04	1 ex.	Vloetemveld	LD
04.04	1 ex.	Blankenberge	JVG

13. Fluiter - Phylloscopus sibilatrix

24.04	1 ex.	Vloetemveld	LD
25.04	1 zp.	St.-Michiels	FW,FDR,ADC

14. Gekraagde Roodstaart - Phoenicurus phoenicurus

18.04	1 ex.	Hertsberge	BC,KD,PK
18.04	1 m	Heist	FW
18.04	1 ex.	Vloetemveld	LD

15.a Gele Kwikstaart - Motacilla flava flava

05.04	2 ex. NO	Zwin	JS
11.04	1 ex.	Achterhaven	FW

15.b Engelse Gele Kwikstaart - Motacilla flava flavissima

11.04	1 m	Blankenberge	MaP
12.04	2 m	C.T.O. - zeebrugge	FW,GDP

15.c Noordse Gele Kwikstaart - Motacilla flava thunbergi

23.04	1 m	Heist - Stapelterrein	FW,FDR
24.04	1 m	Knokke - Zwinbosjes	FW,FDR,TDF,NE

16. Gierzwaluw - Apus apus

22.04	1 ex.	Heist - Stapelterrein	FW,FDR
24.04	1 ex.	Brugge - centrum	JS

17. Grasmus - Sylvia communis

21.04	1 zp.	St.-Michiels	FDR
22.04	1 zp.	Beernem	WIG

18. Grauwe Kiekendief - Circus pygargus

23.04	1 w	Hazegraspolder	BBu
24.04	1 m	Internationale Dijk	VWG-Gent

19. Groenpootruiter - Tringa nebularia

16.04	2 ex.	Uitkerke	FW
18.04	1 ex;	Achterhaven	FW

20. Grutto - Limosa limosa

vanaf 15.01	2 ex.	Achterhaven	
03.03	20 ex. ZW	Roksemput	JVP,PBu,PT

21. Huiszwaluw - Delichon urbica

05.04	1 ex.	Zwin	BBu
05.04	1 ex.	St.-Andries	MG

22. Kleine Karekiet - Acrocephalus scirpaceus

13.04	2 zp	Ettelgemput	JVP

23. Kleine Plevier - Charadrius dubius

04.04	2 ex.	Beernem	WIG
05.04	1 ex.	Blankenberge	MaP

24. Koekoek - Cuculus canorus

16.04	1 zp	Zevenkerke	JS
17.04	zp te Rijckevelde, Wenduine, St.-Michiels en St.-Andries		

25. Kwartel - Coturnix coturnix

22.05	2 ex.	Lage Moeren - Meetkerke	MG
26.05	1 ex.	Achterhaven	TDS,YDS

26. Lepelaar - Plateala leucorodia

15.03	1 ad.	Achterhaven	FDS,WAB
05.04	2 ex. NO	Putten Dujardin	DV

27. Nachtegaal - Luscinia megarhynchos

13.04	1 ex.	St.-Michiels	FDR
17.04	1 ex.	Wenduine	JVG

28. Oeverloper - Actitis hypoleucos

14.04	2 ex.	Ettelgemput	JVP
15.04	5 ex.	Ettelgemput	JVP

29. Oeverzwaluw - Riparia riparia

29.03	1 ex.	Ettelgemput	JVP,PBu
15.04	2 ex.	Beernem	WIG
15.04	2 ex.	C.T.O. - Achterhaven	FW

30. Paapje - Saxicola rubetra

22.03	1 m	Zwin	GDS,RML
26.03	2 ex.	Wenduine	MVDW,DD

31. Purperreiger - Ardea purpurea

18.04	1, 1, 2 ex. NO	Fonteintjes	FDR,FW,TDF,MaP,DC
25.04	1 ex. NO	Wenduine	MaP

32. Regenwulp - Numenius phaeopus

15.04	2 ex.	Kleiputten Heist	FW,JVP,RDJ,PBu
16.04	1 ex.	Roksemput	JVP
16.04	7 ex.	Blankenberge	FW

33. Rietzanger - Acrocephalus schoenobaenus

15.04	2 zp	Kleiputten Heist	FW,JVP,RDJ,PBu
18.04	4 zp	St.-Donaas	CW
18.04	1 dood ex.	Beernem	WIG

34. Rode Wouw - Milvus milvus

11.02	1 ex. NW	St.-Michiels	PBu
01.03	1 ex.	Ramskapelle	TDS
01.03	1 ex.	Zwin	GBu

35. Roodborsttapuit - Saxicola torquata

15.03	1 m	Ettelgmput	JVP
31.03	1 m	St.-Michiels	JS

36. Snor - Locustella luscinioides

09.05	1 ex.	Haagje Heist	PB

37. Spotvogel - Hippolais icterina

29.04	1 zp.	Jagersput Stalhille	PBu
01.05	1 zp.	Zwinbosjes	LMa

38. Sprinkhaanrietzanger - Locustella naevia

08.04	1 ex.	De Haan	PhS
11.04	1 ex.	St.-Michiels	FW

39. Tapuit - Oenanthe oenanthe

29.03	1 ex.	Stalhille	RDJ
29.03	1 ex.	Ramskapelle	FDS

40. Tjiftjaf - Phylloscopus collybitia

27.02	1 ex.	st.-Michiels	GO
24.03	1 ex.	Vloetemveld	LD
25.03	1 zp	ter Straeten	JS

41. Tortelduif - Streptopelia turtur

18.04	1 ex.	Fonteintjes	FW
24.04	1 ex. NO	Internationale Dijk	JS

42. Tuinfluiter - Sylvia borin

22.04	1 zp	St.-Michiels	FW
22.04	1 zp	Villa	JS

43. Wespendief - Pernis apivorus

23.04	1 ex. NO	Internationale Dijk	PB
24.04	1 ex. O	Zwinbunker	FW,TDF,NE,FDR

44. Wielewaal - Oriolus oriolus

29.04	1 m NO	Fonteintjes	MaP
01.05	1 zp	Zwinbosjes	LMa

45. Zwarte Roodstaart - Phoenicurus ochruros

05.01	1 m	Voorhaven	TDS
28.03	1 ex.	Roksem	PBu
28.03	1 zp	Brugge - centrum	PBu
28.03	1 zp	Beernem	WIG

46. Zwarte Wouw - Milvus migrans

18.04	1 ex.	Wingene	BC
21.04	1 ex.	Roksem	JVP,PBu

47. Zwartkop - Sylvia atricapilla

05.04	1 kp	Beernem	WIG
07.04	1 ex.	St.-Andries	JS

Met dank aan JVG, WIG, WLT, JS, LD, CW, BC en FW voor het doorsturen van hun volledige lijst !